

**ANKARA MİLLİ KÜTÜPHANEDE 06 MİL YZ A 9855 NOLU ŞİİR
MECMŪASININ TRANSKRİPSİYONU VE İNCELEMESİ**

Emine Ayşe ÇİFTÇİ

**HAZİRAN 2022
DENİZLİ**

**ANKARA MİLLİ KÜTÜPHANEDE 06 MİL YZ A 9855 NOLU ŞİİR
MECMŪASININ TRANSKRİPSİYONU VE İNCELEMESİ**

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

EMİNE AYŞE ÇİFTÇİ

**DANIŞMAN
DOÇ. DR. CEMAL BAYAK**

**HAZİRAN 2022
DENİZLİ**

Bu tezin tasarımı, hazırlanması ve yürütülmesi araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini; bu çalışmanın doğrudan birincil ürünü olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atıfta bulunulduğunu beyan ederim.

Emine Ayşe ÇİFTÇİ

ÖZET**ANKARA MİLLİ KÜTÜPHANEDE 06 MİL YZ A 9855 NOLU ŞİİR
MECMŪASININ TRANSKRİPSİYONU VE İNCELEMESİ**

ÇİFTÇİ, Emine Ayşe

Yüksek Lisans Tezi

Türk Dili ve Edebiyatı ABD

Eski Türk Edebiyatı Programı

Tez Yöneticisi: Doç. Dr. Cemal BAYAK

Haziran, 2022, ix+387 sayfa

Bu çalışmada, Ankara Milli Kütüphanede 06 MİL YZ 9855 numarada kayıtlı olan şiir mecmûasının transkripsiyonlu metnin oluşturulması ve incelenmesi hedeflenmiştir. Tertip bakımından divana benzeyen bu mecmûa 132 varaktan oluşmaktadır. Müstensihî ve istinsah tarihi bilinmeyen mecmûada, 18.yüzyıl şairlerinin çoğunlukta olduğu 97 şair ve 557 şiir bulunmaktadır.

Çalışma, giriş, üç bölüm ve sonuç bölümünden oluşmaktadır. Giriş bölümünde mecmûalar hakkında genel bilgi verilmiştir. Birinci bölümde eserin tanıtılması, muhtevesi, tertibi, mecmûada yer alan şairler, nazım türleri, nazım şekilleri ve vezinleri, son olarak şairlerin biyografileri üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde gazelerde bulunan benzetme unsurları incelenmiştir. Üçüncü bölümde dîvânlarda bulunan şiirlerin karşılaştırılmasıyla oluşturulmuş transkripsiyonlu metin ve mecmûanın MESTAP'a göre tasnifi bulunmaktadır. Sonuç bölümünde ise mecmûada tespit edilen yeni bulgulara değinilmiştir.

Anahtar Kelime: Mecmûa-i Eş'âr, Şiir, MESTAP, Klasik Türk Edebiyatı

ABSTRACT**TRANSCRIPTION AND ANALYSIS OF THE POETRY MECHMUAS NO: 06
MİL YZ A 9855 AT ANKARA NATIONAL LIBRARY**

ÇİFTÇİ, Emine Ayşe

Master Thesis

Turkish Language and Literature USA

Old Turkish Literature Program

Thesis Supervisor: Assoc. Dr. Cemal BAYAK

June, 2022, ix+ 387 sayfa

In this study, it is aimed to create and analyze the transcribed text of the poetry magazine registered in the Ankara National Library with the number 06 MİL YZ 9855. This magazine, which is similar to a sofa in terms of composition, consists of 132 leaves. There are 97 poets and 558 poems, mostly 18th century poets, in the magazine, whose copy and copy date are unknown.

The study consists of an introduction, three chapters and a conclusion. In the introduction, general information about the journals is given. In the first chapter, the introduction of the work, its content, arrangement, the poets in the journal, verse types, verse forms and meters, and finally the biographies of the poets are emphasized. In the second part, the simile elements in the ghazals were examined. In the third chapter, there is the classification of the transcribed text and the magazine created by the comparison of the poems in the divans according to MESTAP. In the conclusion part, new findings detected in the journal are mentioned.

Keywords: Mecmūa-i Eş'ār, Poetry, MESTAP, Classical Turkish Literature

ÖN SÖZ

Klasik Türk edebiyatında mecmûalar, bir yahut birden fazla mürettip tarafından oluşturulan, devrinin sosyal yapısını, sanatını ve edebi zevkini yansıtan, bilhassa edebiyata ve tarihe ışık tutan önemli belgelerdir. Bu belgeler, edebiyat araştırmalarının temelini oluşturan başta divanlar olmak üzere tezkireler ve mesnevi gibi kaynakların gölgesinde kalmıştır.

Kendi devrinde beğenilen edebi malzemenin şiire meraklı kişilerce derlenmesi ve derleyicinin kişisel tercihleri doğrultusunda oluşturulmuş antolojik defter niteliğinde olan mecmûalar, araştırmacılara yeni ve zengin veriler sunmaktadır. Bu bağlamda divanların barındırmadığı şiirleri, yazma eser kütüphanelerimizde sayıca fazla olan çeşitli şair ve şiirler barındıran mecmûalarda bulmak mümkündür.

Araştırmamızın temel amacı Ankara Milli Kütüphanede 06 MİL YZ 9855 numarada kayıtlı Mecmûa-i Eş‘âr ve Fevâid adlı şiir mecmûasının transkripsiyonlu metnin hazırlanması ve incelenmesidir. Bu mecmûanın transkripsiyonlu metni Gökçehan Aysel Ağaoğlu tarafından 2013 yılında “Mecmû-i Nefise” başlığıyla yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır. Ancak tezde yer alan şiirler divanlarla karşılaştırılmamıştır. Yapılan çalışmada mensur kısımlar ve mecmûanın sonunda yer alan gazeller transkripsiyonlu metne eklenmemiştir. Bizim çalışmamız, mecmûada yer alan şiirler divanlarla mukayese edilmiş; nazım türleri, nesirler, gazellerdeki benzetme unsurları ve mecmûanın MESTAP’a göre tasnifi eklenerek genişletilmiştir.

Bu çalışma giriş, üç bölüm ve sonuç kısmından oluşmaktadır. Giriş kısmında mecmûanın tanımı, tarihi ve sınıflandırılması hakkında bilgi verilmiştir. Birinci bölümde Mecmûa-i Eş‘âr ve Fevâid’in hususi özellikleri, tertibi, muhtevası ve şairlerin biyografileri yer almaktadır. Muhteva içinde mecmûada yer alan şiirler, şairler, nazım şekilleri, vezinler, divanda olmayan ya da eksik olan şiirler tablolandırılmıştır. Ayrıca mecmûada kullanılan nazım türleri hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde 70 gazel üzerinde yapılan teşbih unsurları incelenmiş; sevgili, âşık, rakip ve diğer benzetmeler benzeyen, kendisine benzetilen ve benzetme yönü belirtilerek tablolandırılmıştır. Üçüncü bölümde önce metnin divanlarda bulunan şiirlerin karşılaştırılmasıyla oluşturulmuş transkripsiyonlu metni hazırlanmıştır. Sonra da mecmûanın MESTAP’a göre tasnifi hazırlanmıştır. Metin oluşturulurken mecmûanın dil özellikleri bozulmamış, yanlış ve eksik bulunan kısımlar düzeltilip dipnotta belirtilmiştir. Ayrıca mecmûanın içinde

bulunan nesir kısımlarda varak numaraları değiştirilmeden yazılmıştır. Mecnūaya sonradan eklendiği düşünölen dört gazel de metne eklenmiştir. Sonuç kısmında mecnūa üzerindeki incelemeler sonucunda yeni bulgular ve tespitler değerlendirilmiştir.

Öncelikle bu çalışmayı tamamlamayı nasip eden Allah'a hamd ediyorum. Çalışma sürecinde bilgi ve desteğini eksik etmeyen kıymetli danışman hocam Doç. Dr. Cemal Bayak'a gönölden teşekkür ediyorum. Bu çalışmayı bana öneren ve yol gösteren hocam Prof. Dr. Süleyman Solmaz'a teşekkür ediyorum. Ve son olarak benimle birlikte sabırla bu yolda yüröyen sevgili aileme hürmetlerimi sunuyorum.

Emine Ayşe ÇİFTÇİ

DENİZLİ, 2022

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
ÖN SÖZ	iv
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR	viii
TABLolar	ix
GİRİŞ	1
1. Mecnûa Kavramı	1
2. Mecnûaların Tarihi	2
3. MecnûalarınTasnifi	4
4. Mecnûaların Türk Edebiyatındaki Önemi	6
I. BÖLÜM.....	9
1-MECMÛA-İ EŞ‘AR VE FEVÂİD (06 Mil Yz A 9855).....	9
1.1.Mecnûanın Özellikleri.....	9
1.2.Mecnûanın Tertibi	9
1.3. Mecnûanın Muhtevası	10
1.3.1. Mecnûada Yer Alan Şairler	11
1.3. 2. Mecnûada Yer Alan Nazım Türleri	14
1.3. 2. 1. Na‘t	14
1. 3. 2. 2. Ramazaniyye	14
1. 3. 2. 3. Sahil-nâme.....	15
1. 3. 2. 4. Hamam-nâme	15
1. 3. 2. 5. Berber-nâme	15
1.3. 2. 6. Sâki-nâme.....	16
1.3.2. 7. Hayyât-nâme	16
1. 3. 2. 8. Kefşger-nâme	16

1. 3. 2. 9. Mersiye.....	16
1. 3. 2. 10. Sahbā-nāme	17
1.3. 2. 11. Kemān-keş-nāme.....	17
1.3. 2. 12. Dere-nāme	17
1.3. 2. 13. Mev'ıza-Pend-nāme.....	17
1. 3. 3. Şiirlerin Nazım Şekilleri ve Vezinleri	18
1. 3. 4. Memūada Olup Dīvānlarda Bulunmayan ve Tespit Edilemeyen Şiirler	19
1. 3. 5. Mecmūada Şiirleri Bulunan Şairlerin Biyografileri	20
II. BÖLÜM.....	47
2. MECMŪA-İ EŞ'AR VE FEVĀİD'İN İNCELEMESİ.....	47
2. 1. Mecmūadaki Benzetme Unsurları	47
III. BÖLÜM	50
3-MECMŪA-İ EŞ'AR VE FEVĀİD'İN TRANSKRİPSİYONLU METNİ.....	50
3.1. Metin Hazırlanırken İzlenen Yöntem.....	50
3.2. Metin	51
3.3. Mecmūa-i Eş'ar ve Fevāid'in MESTAP'a Göre Tasnifi.....	302
SONUÇ	378

KISALTMALAR

a. g. e	Adı geçen eser
a. g. m	Adı geçen makale
bk.	Bakınız
b	bend
C	Cilt
D	Dīvān
G	Gazel
Haz.	Hazırlayan
İ. Ü.	İstanbul Üniversitesi
K	Kaside
M	Makale
R	Rubai
s	Sayfa
S	Sayı
Ş	Şiir
SBE	Sosyal Bilimler Enstitüsü
TB	Terkib-i Bend
TC	Terci-i Bend
TDK	Türk Dil Kurumu
TDV	Türkiye Diyanet Vakfı
TEİS	Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü
TTK	Türk Tarih Kurumu
Ü.	Üniversite
vb.	ve benzeri
vd.	ve diğer(ler)i
vs.	vesaire
Yay.	Yayın-yayınevi
yy.	Yüzyıl
[...]	Metinde silinmiş kısımlar

TABLÖLAR

Tablo 1. Şairler ve Şiir Numaraları.....	11
Tablo 2. Şairlerin Yaşadıkları Dönemler	14
Tablo 3. Nazım Şekilleri ve Vezinler	18
Tablo 4. Memūada Olup Dīvānlarda Bulunmayan Şiirler	19
Tablo 5. Şairler.....	47
Tablo 6. Benzetme Unsurları	47

GİRİŞ

1. Mecnūa Kavramı

Mecnūa, Arapça ‘*toplama, yığma*’ anlamına gelen ‘cem’ kelimesinden türemiş olup (Devellioğlu, 2012: 148 toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, seçilmiş yazılardan meydana getirilen yazma kitap, dergi (Devellioğlu, 2012: 689), seçilmiş yazılardan bir araya getirilmiş kitap mecmūa, dergi, cönk, şiir antolojisi (Kanar, 2010: 1405) anlamına gelmektedir. Edebiyat terimi olarak bakıldığında mecmūa, “genelde bir veya daha fazla yazar yahut şaire ait çeşitli şekil ve hacimlerdeki dini, din dışı, nesir ya da şiirlerden oluşan derleme kitaplardır.” (Uzun, 2003: 265-268) “farklı kişilere ait metinlerin/metin parçalarının bir araya getirildiği eserler bütünü” (Köksal, 2012: 411-435).olarak tanımlanmıştır. Türk edebiyatında ise mecmūa, edebi ve tarihi birikimlere kaynaklık etmek amacıyla bir veya birden fazla yazarın oluşturduğu, başta yaşadıkları dönemin şiir dünyası olmak üzere farklı dönemleri de içinde barındıran seçme şiirlerdir.

Mecnūanın yanında aynı kökten türemiş olan mecāmī‘, mecmā‘, cāmi‘ gibi kelimelerle Osmanlı Türkçesi’nde geçen cüzdan, defter ve cerīde kelimeleri aynı anlamda kullanılmıştır (Uzun, 2003: 265).

Mecnūanın anlamını birebir karşılama da aynı vasıfta olan eserler de vardır. Bunlara keşkūl sefine, kırkambar, külliyyāt, cönk örnek verilebilir (Köksal, 2012: 415). Özellikle şeklinden dolayı ‘danadili’ ve ‘sığırdili’ olarak da adlandırılan cönkler, uzunlamasına açılan, ensiz, uzun yazma mecmūalardır, tanımıyla birlikte mecmūan da seçilmiş örnek metinlerden oluşan yazma ve basma kitaplar için kullanıldığı söylenerek cönkle mecmūa arasında bir ayırım yapılmamıştır (Gökyay, 1993: 73-74)

“Mecnūa başlangıçta, birçok bakımdan benzediği cönk gibi āyetler, hadisler, fetvalar, dualar, hutbeler, şiirler, ilahiler, şarkılar, mektuplar, latifeler, lugaz ve muammalarla ilaç tariflerinin ve faydalı bilgilerin (fevāid), notların, tarihī belge ve kayıtların (tevārih) derlendiği bir not defteri halinde ortaya çıkmış, zamanla gelişip düzenli bir tertip ve şekle kavuşarak türlerine göre bazı farklılıklar gösteren bir kitap veya telif çeşidi özelliği kazanmıştır. Bir telif türü olarak gelişimini tamamladıktan sonra genellikle kitap hüviyetindeki teliflerden farklı bir tarafı kalmamıştır.” (Uzun, 2003: 265).

Mecmūalar, birçok şairin farklı biçim ve türdeki eserlerini barındırdığı gibi tek bir tür ve şekil üzerine de yazılmış olabilir. Örneğin, şiir mecmūaları (mecmū'a-i eş'âr), risale mecmūaları (mecmū'atü'r resā'il), hadis mecmūaları (mecmū'atü'l-ehādis), fetva mecmūaları (mecmū'a-i fetāvā), dua mecmūaları (mecmū'a-i ed'iye), tarih manzumelerini içeren mecmūalar (mecmū'a-i tevārīh), fevāid mecmūaları (mecmū'a-i fevā'id), hutbe mecmūaları (mecmū'atü'l-huteb), tıpla ilgili mecmūalar (mecmū'a-i tıb, mecmū'a-i mücerrebāt, mecmū'a-i mu'ālece), gizli ilimlerden bahseden mecmūalar (mecmū'atü'l-havāss, mecmū'a-i cifr ve reml, mecmū'a-i ilm-i nücūm, mecmū'a-i tılısmāt, mecmū'a-i melāhīm, mecmū'a-i vefk), letaif mecmūaları (mecmū'atü'lletā'if), zikir ve evrād mecmūaları (mecmū'a-i zikr ü evrād), hikaye mecmūaları (mecmū'a-i hikāyāt), münşe'at mecmūaları (mecmū'a-i münşe'āt), müzikle ilgili mecmūalar (mecmū'a-i beste ve semā'ī, mecmū'a-i mūsikī, mecmū'a-i ilāhiyyāt, mecmū'a-i sāz u söz), mektup mecmūaları (mecmū'a-i mekātīb), müsvedde mecmūaları (mecmū'a-i müsevvedāt), ilām mecmūaları (mecmū'a-i sukūk), söz, deyiş mecmūaları (mecmū'a-i makālāt), hadis ve tefsir benzeri kaynaklardan edinilen dinî bilgilerin yer aldığı mecmūalar (mecmū'a-i menkūlāt) bunlardan bazılarıdır (Gıynaş, 2011: 246).

Özellikle klasik şiirin tür ve nazım şekillerine ait mecmūalar da bulunmaktadır. Bunlar kaside mecmūaları (mecmū'atü'lkasā'id), naat mecmūaları (mecmū'atü'n-nu'ūt), gazel mecmūaları (mecmū'a-i gazeliyāt), nazire mecmūaları (mecmū'atü'n-nezā'ir), rubai mecmūaları (mecmū'ai rubā'iyāt), terkīb-i bend mecmūaları (mecmū'a-i terkīb-i bend), tercī-i bend mecmūaları (mecmū'a-i tercī-i bend). Bunların yanında sadece beyit bulunan mecmūalar (mecmū'a-i ebyāt), derleyicilerin adıyla anılan mecmūalar (Pervane Bey Mecmūası), özel ad kullanılan mecmūalar (Cāmi'u'n-nezā'ir) vardır (Gıynaş, 2011: 247).

2. Mecmūaların Tarihi

İslam kültürü çerçevesinde mecmūanın ilk örnekleri, Hz. Peygamber'in hadis yazma izini vermesiyle görülmeye başlamıştır. İzin verildiğini duyan bazı sahābiler, Resūlullah'tan duydukları hadisleri kendi ihtiyaç ve değerlendirmelerine göre bir araya getirip kaydetmesiyle hadis literatüründe sahīfe, cüz ve kitap adıyla anılan ilk derleme ortaya çıkmıştır. Hadis derlemeleri ilerleme kaydettikçe hadislerde ele alınan konular yönelik çalışmalar bu metinleri genellikle bablara göre sınıflandırma anlayışını getirmiş ve ortaya konulan eserlere mecmūa ile aynı kökten türeyen "el-cāmi'" ismi verilmiştir (Uzun, 2003: 266). Bu derlemelerin günümüze ulaşan ilk örneği ise II.yüzyılda Ma' mer bin Rāşid'in oluşturduğu *Kitābü'l-Cāmi'* dir (Sezgin. 1955: 12).

İlk dönemlerden itibaren çokça karşılaşılan “mecnū” adlı eserlerin en önemlileri arasında Zeyd b. Ali’nin fıkıh ilmine dair yazdığı *El-Mecnū*, Ahmed b. Muhammed el-Meydānī’nin Arapça darbımeselleri topladığı *Mecma’u’l-Emsāl* ve Hālid b. Külsüm’ün Nu‘mān b. Beşir’in şiirlerini topladığı *Mecnū’u şīri’n-Nu‘mān* sayılmaktadır (Uzun, 2003:266). Ayrıca Cahiliye Dönemi’nin ünlü yedi şairinin kasidelerini toplayan *el-Mu’allakāt* ile Mufaddal ed-Dabbī’nin *el-Mufaḍḍaliyyat*, Asmaī’nin *el-Aşma’iyyāt* ve Ebū Temmām’ın *el-Ḥamāse* adlı eserleri de önemli derlemelerdir. Bu yanında Ebū Temmām’ın eserinin *Dîvânü’l-Ḥamāse* olarak anılması, önceden “divan” kelimesinin “şiir mecnūası” anlamında kullanıldığını göstermektedir (Uzun, 2003: 266).

Osmanlı ilim, kültür ve edebiyatında çok yaygın ve önemli bir telif türü haline gelmiş olan mecnūalar genel özellikleri ve muhtevaları dikkate alınarak “mecnūatü’l-eş’âr, mecnūa-i ed’iye, mecnūatü’l-münşeât” vb. şekillerde adlandırılmıştır (Uzun, 2003: 266). Mecnūalar, türlere göre düzenlenerek Farslar, Araplar ve Türkler arasında rağbet görmüş ve müstakil bir telif türü özelliği kazanmıştır. Bunların Osmanlı’daki gelişimine bakıldığında 15.yüzyılda görülmeye başlamış ve 16.yüzyılda ise sayı ve çeşitlerinde artış olduğu gözlemlenmiştir. Ömer b. Mezid’in 1437’de oluşturduğu *Mecnūatü’n-Nezāir*, Pervane b. Abdullah’ın 1560’da derlediği *Pervane Beg Mecnūası* dönemin önemli mecnūalarındandır.

17.yüzyılda ise şiir meclislerinde okunan, dönemin şiir zevkine ışık tutan ve farklı şairlerin şiirlerinin bir düzenleyici tarafından bir araya getirilerek bugünkü antoloji işlevini gören şiir mecnūaları (Yıldız, 2018: 171)azalmış ve bununla birlikte tezkirelerin şekli değişmiştir. Biyografik özellikteki tezkirelerin yerini şiir antolojisi görünümündeki tezkireler almaya başlamıştır. Bunun Türkçe ilk örneği ise Kafzāde Fā’ izī’nin *Zübdetü’l-Eş’âr*’dır. Bu tezkire önce yazılan tezkirelerin şair biyografisini ön planda tutan tezkire anlayışında değişikliğe giderek şiiri merkeze alan bir mecnūa/antoloji/tezkire tarzı yaratmıştır (Yıldız, 2018: 172-173)

Son olarak Osmanlı Devleti, Tanzimat Dönemi’nde sanata yansıyan batılılaşma fikri ile birlikte klasik tarzları terk ederek batının getirdiği yeni formlarla mecnūaları ‘antoloji’ ye dönüştürmeye başlamıştır. Tanzimattan sonra ise belirli zaman aralıklarıyla ve sayılarla yayımlanan, ilmî, edebî, siyasî pek çok içerik barındıran süreli yayınlar anlamında kullanılan dergi, mecnūanın yerini almıştır.

3. MecmūalarınTasnifi

Mecmūalar, dönemin edebi zevkine ışık tutması, şairlerin edebi kimlikleri hakkında bilgi vermesi, farklı türlere, konulara ve şairlere kaynaklık etmesi bakımından önemli arşivler oluşturmaktadır. Bu mecmūalara ulaşmak, ulaştıktan sonra içeriğini tespit etmek, yazıldığı tarihi ve müstensihinin kim olduğunu belirlemek ve kendi içinde bir sınıflandırma yapmak gerekmektedir. Bu bakımda araştırmacılar tarafından çeşitli unsurlar göz önünde bulundurularak tasnif çalışmaları yapılmıştır.

“Mecmūalar, amaçları bakımından; farklı tarikatların müntesipleri tarafından tarikat mensuplarının ihtiyaçları gözetilerek hazırlanan mecmūalar, geniş halk kitlelerine hitap eden mecmūalar, belli bir standardın üzerinde estetik zevki bulunan kimseler için hazırlanmış mecmūalar, mürettibinin şiir zevki için hazırlanmış mecmūalar, sipariş üzerine hazırlanmış mecmūalar, tematik mecmūalar vb. şeklinde de tasnif edilebilir.” (Kurnaz ve Aydemir, 2013: 53).

Mecmūalar üzerinde yapılan tasnif çalışmalarında Agah Sırrı Levend, Günay Kut, Mehmet Gürbüz ve Atabey Kılıç karşımıza çıkar.

İlk olarak Agah Sırrı Levend, Türk Edebiyatı Tarihi adlı eserinde yaptığı tasnif şu şekildedir:

- a) Nazire mecmūaları,
- b) Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmūaları,
- c) Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmūalar,
- d) Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmūalar,
- e) Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmūalar: (Levend, 2014: .166-167)

Günay Kut’un tasnif denemesi ise şu şekildedir:

- a) Nazire mecmūaları,
- b) Seçme şiir mecmūaları,
- c) Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya gelmesi ile oluşan mecmūalar,
- d) Karışık mecmūalar,
- e) Tanınmış kişilerce veya derleyeni belli kişilerce hazırlanmış mecmūalar¹

¹ Günay Kut (1986). “Mecmūa” <https://islamansiklopedisi.org.tr/mecmua> Erişim Tarihi: 22 Nisan 2022.

Mehmet Gürbüz'ün tasnif çalışması şu şekildedir:

- a) Şiirlerin şekil özelliklerine göre oluşturulan şiir mecmûaları
- b) Şiirlerin konularına göre oluşturulan (tematik) şiir mecmûaları
- c) Nazire mecmûaları,
- d) Şairlerin aidiyeti/mensubiyeti esasına göre hazırlanan mecmûalar
- e) Bir mensubiyet ilişkisi gözetmeksizin belirli şairlerin divanlarını/şiirlerini bir araya getirmeyi amaçlayan mecmûalar (Gürbüz, 2012: 107-112).

Atabey Kılıç'ın detaylı bir şekilde ele aldığı mecmûa tasnifi şöyledir:

1. Cilt ve tertip durumuna göre mecmûalar

1.1. Cönkler

1.2. Mecmûalar

1.2.1. Tertip durumuna göre ü

- a. Mürettep mecmûalar
- b. Gayr-ı mürettep mecmûalar

1.2.2. Mürettip durumuna göre

- a. Mürettibi bilinen mecmûalar
- b. Mürettibi bilinmeyen mecmûalar

1. 2. 3. Aynı zümreye mensup şairlerin eserlerinin toplandığı mecmûalar (Fasih Dede mecmûası, Mevlevî-Melâmî şâirler)

2. Şekil bakımından

a. Manzum metin mecmûaları (kasîde, gazel, nazîre, mu'ammâ mecmûaları, manzum lugat mecmûaları, ilâhî mecmûaları, şehrengiz mecmûaları, na'at, hilye, mi'râciyye, mersiye mecmûaları, çeşitli mesnevîlerden seçkileri barındıran mecmûalar dîvân mecmûaları, güfte mecmûaları, müstezad, tarih, musammat, kıt'a ve rubâi mecmûaları)

b. Mensur metin mecmûaları (lugaz, fetva, tefsir, şerh, sakk mecmûaları, mekan tasvirlerini içeren mecmûalar, münşe'ât mecmûaları)

- c. Karışık (manzum ve mensur) mecmûalar (fevâid ve eş'ar mecmûaları)

3. Dil bakımından (Arapça, Farsça, Türkçe, çok dilli mecmûalar)

4. Muhteva bakımından

- a. Din (dua, hutbe, hadis, ferayiz mecmûaları)
- b. Tasavvuf (Mecmûa-i Bektaşîyye)

- c. İlm-i nücüm/fal ve remil
- d. Hikaye/latife
- e. Hezel ve hiciv
- f. Edviye
- g. Mûsikî
- h. Hat ve kitabet

5. Şahısların tertip ettiği veya şahıslar için tertip edilen mecmûalar (Kılıç, 2012: 81-85). Bu çalışmada ele alınan mecmûa yukarıda verilen tasniflere göre değerlendirildiğinde şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır:

Mecmûa amacına göre ‘mürettibinin şiir zevki için hazırlanmış mecmûa’dır.

Muhtevasına göre Agah Sırrı’nın belirttiği gibi ‘Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiir mecmûaları’ ve kategorisine girmektedir.

Tertip durumuna göre ‘gayr-ı müretteb’ ve mürettip durumuna göre ‘mürettibi bilinmeyen’ mecmûalar kategorisindedir.

Şekil bakımından ‘karışık(manzum ve mensur) mecmûalar’ ve dil bakımında da Farsça, Türkçe, Ermenice eserler barındırdığı için ‘çok dilli mecmûalar’ arasında yer almaktadır.

4. Mecmûaların Türk Edebiyatındaki Önemi

Derleme yoluyla oluşturulan mecmûalar edebî ve tarihî değerler taşıması bakımında edebiyatımızda oldukça önemli bir yere sahiptir. Mecmûalar, içinde bulundurduğu şiir ve şairle dönemin okuyucu zevkini ve şairin okunurluğunu verirken edebiyat tarihinin birinci dereceden kaynakları olan tezkirelerde bulunmayan birçok şair, şiir, tür bakımından edebiyatın vazgeçilmez kaynakları arasındadır (Aydemir, 2007: 123).

Edebiyat tarihimizde pek çok örneğine rastladığımız mecmûalar, özenli ve düzenli bir şekilde hazırlanıp, kütüphanelerde yıllarca saklanmış ve günümüze kadar ulaşmıştır. Bu eserlere hala ulaşabiliyor olmamız onların ne kadar kıymetli olduğunu göstermektedir. Fuat Köprülü (1999), mecmûayı bir hazine olarak görmektedir. Bu hazine edebi içeriklerin yanında faydalı bilgiler, dualar, ilaç tarifleri, resmi kayıtlar, mektuplar içermesi açısından özgün eserler olmakla birlikte sadece edebiyat araştırmacılarına değil dönemin sosyal yapısını çözmek isteyen alanlara da kaynaklık etmektedir. Bu kaynaklardan en önemlisi ise şiir mecmûalarıdır.

Şiir mecmûalarının bir kısmının müstensihî belli bir kısmının da müstensihî belli değildir ve düzenlenme tarihleri de yoktur. Bu eserlerin hangi döneme ait olduğunu

değişik vesilelerle atılan tarihlerden, tarih manzumelerinden ve şiirlerini aldıkları şairlerden hareketle tespit mümkündür (Aydemir, 2001: 148). Bununla birlikte dönemin şiir zevki, itibar görmüş şairleri ve şiirleri hakkında bilgi toplanmaktadır. Divanı olmayan şairlere, bir divanı olduğu halde şiiri divanda olmayan şairlere, meşhur şairlerin hiç duyulmayan şiirlerine ya da değişikliğe uğratılmış şiirlerine mecmualarda rastlanmaktadır. Mecmualarda yer alan tahmisler ve gazellere yazılan nazireler şairlerin kimlerden etkilendiği, kimleri etkilediğini ortaya çıkarır. Ayrıca mecmualarda kullanılan farklı tür ve nazım şekillerinin, farklı aruz kalıplarının, bend yapılarının tespiti edebiyatımızın gelişmesinde ve aydınlanmasında etkili olmaktadır.

Mecmuaların önemini ve edebiyatımıza katkılarını Fatih Köksal şu şekilde belirtmiştir:

1. Kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerine mecmualarda rastlamak mümkündür.
2. Bilinen şairlerin bilinmeyen / divanlarında bulunmayan şiirlerine rastlamak mümkündür.
3. Şairlerin divanlarındaki şiirlerinin farklı şekillerine (fazla veya eksik beyitler, nüsha farkları vs.) tesadüf edebiliriz.
4. Mecmualar arasında bilinmeyen, varlığı bilindiği halde nüshası tespit edilemeyen eserlerle de karşılaşılır. Özellikle kırk hadis, miraciye, yüz hadis, mevlid, şehrengiz, biladiye, hasb-i hal, kimi mektup ve münşeata dair risaleler vb. fazla uzun olmayan türlerin çoğu bu mecmuaların arasında gizlidir.
5. Bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekilleri, bilinen nazım şekillerinin örneği görülmeyen kafiye tipleri, farklı bend yapıları; yeni türler, edebiyatımızda kullanımına rastlamadığımız aruz kalıpları vb. örneklerle de mecmualarda karşılaşabiliriz.
6. Mecmualarda, zaman zaman şairlerin hayatıyla ilgili önemli bilgileri de yakalama imkanı vardır. Bu, ölüm tarihi bilinmeyen bir şairin ölümü için düşünülmüş bir tarih manzumesi şeklinde olabileceği gibi, araştırmacılar için çok önemli olabilecek derkenara düşünülmüş bir bilgi notu veya şiir başlığı şeklinde de olabilir.
7. Bazı şiir mecmualarında, başka şairlerin de şiirleri bulunmakla beraber, özellikle bir şairin şiirlerinin yoğun olduğu görülür. Derleyen şair olduğu bir şiir mecmuası edebiyat tarihi araştırmalarına katkısı bakımından kuşkusuz daha kıymetli sayılır.
8. Mecmualar bir kısmı kendisi de şair olan şiir sever kişiler tarafından tertip edilen eserlerdir. Bu itibarla derleyeni belli kişiler tarafından toplanan mecmualarda o şahsın / şairin zevklerini fark ederken, dönemin genel beğenisiyle ilgili önemli ipuçları da yakalamak mümkündür. Bir şairin o dönem mecmualarında çok şiirinin bulunması o

devirde çok beğenildiğini, keza nazım şekillerinin sıklığından o nazım şeklinin gör düğü rağbeti, çok kullanılan aruz kalıpları ve kafiye yapıları devrin aruz ve zevkini bize bildiren önemli işaretlerdir.

9. Şiir mecmūalarında genel olarak dönemin zevklerinin, edebi tercihlerini vs. anlamak kabil olduğu gibi ferdî temayüllerin de izini sürmek mümkündür. Nazire mecmūası olmasa da kimi mecmūalarda nazire şiirler bulunduğundan şairler arasındaki etkileşimi, teselsül bağlarını takip etmek de mümkün olur.

10. Mecmūalar dışındaki eserlerin fevayid ve vikaye yapraklarında da zaman zaman rastlamak mümkünse de özellikle mecmūalarda çok sık rastladığımız edebiyat dışı kimi konular da ayrıca ele alınması gereken önemli noktalar. Şöyle ki hemen her mecmūanın boş kalmış sayfalarında, yazılı sayfalarında, yazılı sayfaların derkenarlarında çeşitli dualar, otlarla ilaç yapım tarifleri, tılsım, vefk, reml, tefe‘ül gibi gizli ilimler (havās) denilen itikatlara dair notlar, tarih kıt’aları, müstakil matla’ve müfredler, bazı münşeât örnekleri, kimi resmî kayıtların örnekleri çokça rastlanan asıl mecmūa konusuyla ilgisi olmayan kayıtlardır. Bütün bunlar edebiyat araştırmacıları kadar hatta onlardan da fazla sosyoloji, tarih (özellikle kültür tarihi), kültürel antropoloji, dinler tarihi, halkbilim gibi farklı bilim dallarından kişilerin de ilgi alanına giren çok önemli ama ihmal edilmiş bilgi kırıntılarından. Bunların bileşkesi Türk milletinin kültür kodlarını ortaya koyacaktır. Bütün mecmūaların bir de bu gözle ele alınması çok çok önemlidir.

11. Bütün bunlarla beraber, özelde şiir mecmūalarının, genelde de bütün mecmūaların yukarıda sayılan fayda ve önemleri tek tek ve birbirinden bağımsız olarak incelendiğinde çok fazla bir anlam ifade etmezler. Mesela Bākī’nin divanında bulunmayan şiirlerini inceleyecek olsak bir tek mecmūayı taramamız ne ifade eder? Yahut bir mecmūada falan şairin şu kadar filan şairin bu kadar şiirinin bulunmasının bir anlamı var mıdır? Bu olsa olsa bize o derleyicinin şiir zevkini yansıtan bir işaret verir. Ama aynı dönemde derlenmiş yüzlerce mecmūanın taranmasından ortaya çıkacak manzara devrin müşterek anlayış ve zevkini ortaya dōkecektir (Köksal, 2012: 417-419) Özetleyecek olursak “mecmūalar, edebiyat araştırmacısına, şairin şiir meşkinde takip ettiği yolu ve beğendiği ustalara ait ipuçlarını verir. Aynı zamanda şairin yolundan gitmiş ve edebî kişiliğini oluştururken kendisinden yararlanmış isimlere ait malzemeler de sunar” (Aydemir, 2007: 135). Şiir defteri özelliği de taşıyan bu eserler bizim edebiyatımızın temelini oluşturmaktadır. Dolayısıyla edebiyatımızın anlaşılması için öncelikle bu temelin araştırılıp gün yüzüne çıkarılması gerekmektedir.

I. BÖLÜM

1-MECMŪA-İ EŞ‘ AR VE FEVĀİD (06 MİL YZ A 9855)

1.1.Mecmūanın Özellikleri

İncelediğimiz mecmūa, Ankara Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu 06 Mil Yz A 9855 demirbaş numarası ile kaydedilmiştir. Kütüphane veri tabanında “Mecmūa-i Eş‘ ar ve Fevāid” olarak kaydedilmiş olup istinsah tarihi ve müstensihî belli olmayan bir şiir mecmūasıdır.

Mecmūanın Milli Kütüphane künye detaylarından edindiğimiz bilgiye göre 235x140 mm ölçülerindedir. Dörtgen şemseli, çift zencirekli, yıpranmış bordo renkli meşin ciltlidir. Kağıt türü krem rengi çiçek filigranlı olup talik yazı türü kullanılmıştır.

Mecmūa 132 varaktan oluşmaktadır ve bütün sayfalar numaralandırılmıştır. Satır sayısı değişmekle birlikte çoğunlukla 17 satıra yer verilecek şekilde yazılmıştır. Mecmūada boş yaprak ve sayfalar bulunmaktadır ve şiirlerin arasında yer yer nesir parçalarına da rastlamak mümkündür.

Derleme tarihi ve derleyeni belli olmayan bu mecmūanın 1a numaralı sayfasında “*Naķib ‘ale’l-Eşrāf Selīm Molla-zāde es-Seyyid ‘Abdurrahim Efendi Hāzretleri’niñ vefāt tārīhidir 257-15*” ifadesi yer almaktadır. Bu tarih Miladi takvimde 1841 yılına denk gelmektedir. Ayrıca mecmūanın sonunda sonradan eklenmiş olduğu düşünülen 4 şiir bulunmaktadır ve bu şiirlerin altında sırasıyla 1240, 1246, 1246, 1255 tarihleri atılmıştır. Bu tarihler Miladi takvime çevrildiğinde 1824, 1830 ve 1839 tarihleri karşımıza çıkmaktadır. Elde edilen bu bilgilere dayanarak incelediğimiz mecmūanın 19.yüzyılda derlendiği düşünülmüştür.

1.2. Mecmūanın Tertibi

Mecmū’-i Eş‘ ar ve Fevā’id, 1b numralı sayfada ‘*Mecmū‘a-i Nefise*’ başlığından sonra derleyenin;

“*Enīs-i cān idinmek elde bu mecmu‘a-i pāki*

Hele bir ğam-güsār nüktedān bulmaķ kadar vardır.”²

şeklindeki bir beyiti ile başlamaktadır. Ardından Dānişī’nin “*Na‘t-ı Şerīf-i Seyyidü’l Kevneyn*” başlıklı na‘tı gelmektedir. Daha sonrasında ramazaniyeler, kasideler,

² Bu güzel, temiz mecmuayı bir can dostu edinmek zarif, ince söz söyleyen(nükteci) bir dert ortağı bulmak gibidir.

gazaller, rubaiyeler ve müfretler gelmektedir ve bu türlerin arasında kısa kısa düzyazılarda yer almaktadır.

Baştan belirli bir usülle tertip edilmesi amaçlanan bu mecmûa, ilk bakışta müretteb bir dīvān terbini andırsa da müfretlerden sonra gelen şiirlerin bu düzeni bozduğu görülmektedir.

Mecmûanın tertibinde vezin ve kafiyeye bakılmaksızın nazım türlerine göre bir düzenleme yapılmıştır. Mecmûada türlere göre genel başlıklara yer verilmiş. Mecmûada, sonradan eklenmiş gazeller hariç, gazellerin tamamı “*Gazeliyyât*”; tahmislerin tamamı “*Tahmisât*”; rubailerin tamamı “*Rubaiyyât*”; müfredlerin tamamı ise “*Müfredât*” başlığı altında toplanmıştır. Bunun yanında müstezâdlar tahmislerden hemen sonra gelmektedir ancak ayrı bir başlık altında yazılmamıştır.

Mecmûada yer alan şairlerin bütün şiirleri başlıklar altında yer almaktadır Örneğin “*Terci-i Bend-i Rāmiz Paşa*”, “*Gazel-i Belîğ*” “*Tahmis-i Vehbî*” vb. Örnekte olduğu gibi şiirler genellikle şairlerin adı ile zikredilmiştir. Ancak rubai ve müfredlerde sadece şairin adı kaydedilmiştir. “*Haşmet*”, “*Surûri*”, “*Lebîb*” vb.

Metinde türlerin genel başlıkları, şiirlerin başlıkları, şairlerin isimleri ve şairlerin kullandıkları mahlaslar kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Metnin geri kalanında ise siyah mürekkep kullanılmıştır.

1.3. Mecmûanın Muhtevası

Mecmûada genel olarak 17. ve 18.yüzyıl dīvān şairleri yer almaktadır. Mecmûanın mürettibi sadece bu yüzyıllarla sınırlı kalmayıp 15. yüzyılda yaşamış Ahmed Paşa'nın şiirine yer vermiştir. Bunun yanında dīvān edebiyatında derin izler bırakmış 16.yüzyılın önemli şairlerinden Fuzûlî, Bâkî ve Lâmi'î 'ye ait şiirler de bulunmaktadır.

İncelemiş olduğumuz mecmûada mürettip şiir seçerken herhangi ayırım yapmamış, hem aşıkâne hem didaktik hem de dinî-tasavvufi üslup kullanmıştır. Ancak mürettip şair ve şiir seçiminde aşıkâne üsluba ve bu üslupla yazan şairlere ağırlık vermiştir. Aşıkâne şiirlerin yoğun olduğu nazım şekilleri sırasıyla şu şekildedir: 306'si müfredlerde, 60'ı gazellerde, 31'i kıt'alarda, 11'i tahmislerde ve müstezâdlarda bulunmaktadır. Aşıkâne üslupla yazan şairlerin dağılımına bakılacak olursa 27'si Sabit ve Belîğ'e, 15'i Nedîm'e , 13 Seyyid Vehbî'ye ve 10'u Bâkî ve Haşmet'e ait şiirlerdir.

1.3. 1. Mecnūada Yer Alan Şairler

Mecnūada yer alan şairler, şairlere ait şiirlerin numaraları ve hangi şairin kaç şiiri olduğu Tablo 1. 1’de belirtilmiştir. Tablo oluşturulurken alfabetik sıra gözetilmiştir. Çalışmada tespit edilen 97 şair arasında en çok şiiri bulunan 34 şiiri ile *Beliğ’*dir. Onu 32 şiiri ile *Sabit*, 19 şiiri ile *Haşmet Efendi* takip etmektedir.

Mecnūada şairi bilinmeyen 215 şiir bulunmaktadır. Bunların bir kısmı “*Lā-edri*” başlığı altında bulunmaktayken 41 tanesi ise herhangi bir başlık olmadan kayda geçmiştir.

Tablo 1. Şairler ve Şiir Numaraları

	MAHLAS	ŞİİR NUMARASI	TOPLAM
1	Ahmed Paşa	302	1
2	Āsım	62,338, 355	3
3	Ātf	34	1
4	Azmi Dede	25	1
5	Azmi-zāde Hāletī	23, 367, 410, 432,	4
6	Bağdatlı Ruhī	13, 81, 313,	3
7	Bākī	55, 60, 68, 74, 76, 87, 223, 255, 307, 511, 513, 514,	12
8	Beliğ Efendi	5, 6, 7, 8,20, 30, 35, 37, 57, 61, 67, 83, 86, 187, 188, 189, 190, 193, 194, 196, 201, 342, 346, 357, 361, 369, 408, 469, 470, 477, 479, 520, 527, 533,	34
9	Burhān	517,	1
10	Cenābī	317,	1
11	Cevrī	509,	1
12	Dānişī	1	1
13	Derviş Yayabaşı-zāde	97	1
14	Enīs	222	1
15	Enisī	89,	1
16	Es’ad	425,	1
17	Esrār Dede	112,	1
18	Fā’ik	459,	1
19	Fasīh	151,	1
20	Fāzıl	15, 471,	2
21	Fehīm Efendi	14, 16,33,	3
22	Fennī Efendi	4, 117, 121, 122, 123, 167, 243	7
23	Fethī	82	1
24	Fitnat	72,	1
25	Fuzūlī	154, 312, 522,	3
26	Gālib Efendi	9,52, 113, 114, 126,	5
27	Hākī	148, 152, 170, 183,	4
28	Hakkī	491	1
29	Halimī Dede	143,	1
30	Hānif Efendi	116	1
31	Hasīb	534,	1
32	Hāşimi	24, 547,	2
33	Haşmet Efendi	10, 12, 63, 69, 147, 149, 155, 161, 165, 171, 172, 177, 184, 185, 299, 344, 388, 438, 461,	19
34	Hātem	354	1

35	İlhāmī	39	1
36	İzzet Ali Paşa	540	1
37	Kabūlī	96	1
38	Kāmī	245, 423, 442, 549,	4
39	Kāmil	42	1
40	Kānī	100, 285, 428, 444,	4
41	Kemal Paşa-zāde	301	1
42	Lā-Edrī	90, 128, 129, 130, 132,133, 134, 135, 136, 138, 139, 140, 141, 142, 144, 145, 150, 153, 156, 158, 162, 168, 169, 173, 174, 175, 178, 179, 180, 186, 191, 197, 198, 199, 200, 202, 203, 204, 206, 207, 208, 209, 212, 213, 216, 219, 220, 224, 229, 230, 231, 232, 233, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 256,258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265,266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 275, 276, 278, 284, 287, 288, 290, 291, 295, 296, 297, 306, 305, 310, 314, 315, 316, 320, 323, 326, 327, 329, 330, 331, 332, 333, 335, 337, 339, 341, 343, 345, 347, 349, 350, 351, 353, 356, 358, 359, 360, 362, 364, 366, 368, 374, 375, 376, 377, 379, 381, 383, 385, 386, 387, 389, 390, 392, 394, 395, 396, 398, 400,402, 404, 405, 407, 409, 411, 413, 415, 417, 419, 420, 422, 424, 426, 427, 429, 431, 433, 437, 439, 440, 443, 445, 446, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 458, 460, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 472, 474, 475, 476, 478, 480, 481, 482, 485, 487, 488, 489, 490, 492, 494, 496, 498, 499, 500, 505, 508, 512, 516, 519, 521, 523, 530, 532, 536, 537, 538, 554, 557	215
43	Lāmi' ī	48	1
44	Lebīb	274, 555, 556	3
45	Lutfī	54	1
46	Mantukī	28,29	2
47	Meyyāl	127	1
48	Münif	71, 430, 550	3
49	Nābī	50, 80, 84, 176, 227, 246, 294, 318, 319, 325, 352, 371, 416, 435, 473, 497,	16
50	Naḥifī	107, 108, 166, 298, 546,	5
51	Nā' ilī	484	1
52	Nāşid	38,104,	2
53	Nāzım	279	1
54	Nażım	64, 79, 98, 205,	4
55	Necīb	160	1
56	Nedīm	22, 49, 58,77, 85, 118, 120, 157, 292, 321, 334, 370, 382, 393, 518,	15
57	Nef' ī	19,94, 234, 235, 280, 486, 515,	7
58	Nesīb	286	1
59	Nesibā	137	1

60	Neş'et	65, 103, 211, 414, 441, 457, 529	7
61	Neşātī	99	1
62	Neylī	51	1
63	‘Ārīf	187	1
64	‘Īlānī	483, 501	1
65	‘Īzzet	93, 124, 195, 539,	4
66	‘Īzzi	102, 115,	2
67	‘Ulvī	281, 311, 545,	3
68	Pertev Efendi	18, 45, 105, 106, 109, 119,	6
69	Rāgıb Paşa	2, 56, 73, 91, 92, 95, 282, 495, 503, 531	10
70	Rahmī	41, 53, 125, 308	4
71	Rāmiz Paşa	11	1
72	Rāsīh (İbrahim Enderūnī)	17	1
73	Rāsīh	43, 401, 433,	4
74	Rāşid	164, 328, 528,	3
75	Ref'et	365, 372	2
76	Ref' i	47	1
77	Ref' i Kālāyī ³	551, 552, 553, 554.	2
78	Reşid	66	1
79	Rif'at	535	1
80	Rüşdī	31, 257, 526,	3
81	Sabīḥ	75, 146	2
82	Sābit	26, 27, 32, 40, 44, 59, 70, 78, 88, 110, 111, 181, 215, 217, 244, 247, 254, 283, 293, 300, 322, 336, 348, 363, 373, 378, 384, 391, 406, 447, 507, 524	32
83	Sāfī Efendi	46,	1
84	Sāmī	182, 236, 412,	3
85	Selmān	304,	1
86	Servet	226	1
87	Sırrī	303, 418,	2
88	Surūrī	163, 543,	2
89	Sünbül-zāde Vehbī	493, 548,	2
90	Tiği Bey	399, 421,	2
91	Vāsıf Efendi	21, 544,	2
92	Vecdī	36, 380, 397,	3
93	Vehbī	3, 101, 131, 159, 192, 210, 214, 218, 221, 225, 228, 403, 462, 502, 504, 506, 510, 542	18
94	Veysi	289, 309,	2
95	Yahyā	324, 436, 525,	3
96	Yüsrī	541	1
97	Zeynī	277	1
98	Zihnī	340	1

Mecmūada bulunan şairlerin yaşadıkları dönem incelendiğinde ağırlık olarak 17 ve 18. yüzyıl şairleri karşımıza çıkmaktadır. Tablo 2.'de mecmūada yer alan şairlerin hangi dönemde yaşadıkları gösterilmiş olup 18. yüzyılda yaşamış olduğu düşünülen ancak kimliği kesin olarak tespit edilemeyen şairlerde tabloda ayrıca belirtilmiştir.

³ 553 ve 554 numaralı şiirler, Ermenice Lugat olduğu için sadece başlıkları verilmiştir. .

Tablo 2. Şairlerin Yaşadıkları Dönemler

YÜZYIL	ŞAİRLER
15. yüzyıl	Ahmet Paşa
16. yüzyıl	Bağdatlı Ruhî, Bâkî, Derviş Yayabaşı-zâde, Fuzûlî, Kemal Paşa-zâde, , Lâmi'î, Müderris Ulvî, 'Ulvî, Tigi Bey,
17. yüzyıl	Azmi-zâde Haletî, Cevrî, Dânişî, Fasîh, Fehim-i Kadîm, Mantıkî, Meyyâl, Nâzım, Nef'î, Neşâtî, Rüşdî, Sâbit, Vecdî, Veysî
18. yüzyıl	Âsım, Belîğ, Enderunlu Fâzıl, Esrar Dede, Fennî, Fitnat, Hakkî, Haşmet, Hâtem, Hoca Neş'et, İlhamî, 'İzzet Ali Paşa, Kâmî, Kânî, Münîf, Nâilî, Nâhifî, Nâşid, Nazîm, , Nedim, Neylî, Muvakkit-zâde Pertev, Ragîb Paşa, Râmiz, Râsih Ref'î Âmidî, Sabîh, Sâmi, Seyyid Vehbî, Sünbül-zâde Vehbî, Şeyh Gâlib,
19. yüzyıl	Enderunlu Vâsîf, Nesibâ, Râsih Ref'î Kâlâyî
Kimliği tespit edilemeyen şairler ⁴	Ârif, Âtîf, Âzmî Dede, Burhân, Cenâbî, Enîs, Enîsî, Es'ad, Fâik, Hâkî, Halimî Dede, Hanîf Efendi, Hasîb, Haşimî 'Îlânî, 'İzzî, Kabûlî, Kâmil, Lebîb, Lutfî, Necîb, Nesîb, Rahmî, Râşid, Ref'et, Reşid, Rızâ Bey, Rif'at, Sâfi, Sâhib, Selmân, Servet, Sırrî, ' , Yahyâ, Yüsrî, Zeynî. Zihnî.

1.3. 2. Mecmûada Yer Alan Nazım Türleri

1.3. 2. 1. Na't

Bir şeyi medhederek, överek anlatma, vasıflandırma medh ve sena ile tarif ve tavsif, şeklinde tanımlanan na't, edebiyatta Hz. Peygamber(a.s.)'i övmek amacıyla yazılan manzumelerdir (Canım, 2016: 203).

Na'tlar, Hz. Peygamber'in varlığından, mucizelerinden, güzelliklerinden, ahlak ve kemalinden, şefaât ümitlerinden, cömertliğinden ve ona duyulan derin sevgiden en samimi sözcüklerle bahseden bir türdür.

1. 3. 2. 2. Ramazaniyye

Orucu, iftarı, teravihi ve sahuruyla bir ay gece gündüz sevinci, paylaşmayı, birlikte olmayı, Allah'a yaklaşmayı öğreten Ramazan, edebiyatımızda da önemli bir tür olan ramazaniyyeleri ortaya çıkarmıştır. Ramazaniyye, şairlerin, padişahlara, vezirlere, devrin ileri gelenlerine Ramazan'ın gelişini kutlamak, bu mübarek aya erişmenin sevincini paylaşmak için sundukları ve genellikle kaside şeklinde yazılan bir nazım türüdür (Macit ve Kılıç, 1995: 2).

⁴ Kimliği tespit edilemeyen şairler mecmua genelinde 18.y yüzyıl şairleri olması dolayısıyla şairlerin biyografisi de 18. yüzyıl şairleri arasında açıklanmıştır.

İncelediğimiz mecmûada kaside şeklinde yazılmış Ragıb Paşa ve Seyyid Vehbî'ye ait iki tane ramazaniyye bulunmaktadır. Ragıb Paşa Ramazan ayının hızlı ve bayramı müjdeleyerek geldiğini; Seyyid Vehbî ise bu ayın rahmetiyle birlikte geldiğini dile getirmiştir.

Ramazan ayında tutulan oruç, imsak ve iftar vakitleri, teravîh namazı, keyfine düşkün kimselerin bile bu ayın gelmesiyle kendileirne çeki düzen vermeleri, camilerin dolup taşması, Kur'an-ı Kerim'in hatmedilmesi gibi konular şairler tarafından ele alınmıştır.

1. 3. 2. 3. Sahil-nâme

İstanbul'un sahillerini ve bu sahillerdeki yerleşim yerlerini anlatan bir türdür. Türk edebiyatında iki sahil-nâme tespit edilmiştir (Mermer vd., 2014: 319).. Bunlardan biri mecmûada da yer alan 18.yüzyıl dîvân şairi Fennî'nin mesnevi biçiminde kaleme aldığı sahil-nâmesidir. Bir diğeri ise aynı yüzyılda yaşamış olan İzzet Efendi'ye aittir. Fennî'nin sahil-nâmesi *Dîvân*'da 63 beyittten oluşmaktadır⁵ ancak mecmûada ise 55 beyit bulunmaktadır. Ayrıca bu mesnevide İstanbul'da bulunan Topane, Fındıklı, Beşiktaş, İstinye, Beykoz, Kavak, Kandilli gibi pek çok belden söz edilmektedir.

1. 3. 2. 4. Hamam-nâme

Türk toplumunda sosyal hayatta em temizlik em de eğlence mekânı olarak önemli bir yere saip olan hamam kültürünün, eğlencelerinin hamamdaki güzellerin anlatıldığı bir edebi türdür. Hamam-nâmeler bir diğeri adıyla hamamiyeler kaside, mesnevi, gazel ve musammat nazım şekilleriyle yazılmaktadır (Mermer vd, 2014: 317). İncelediğimiz mecmûada Belîğ Mehmet Emin'in 27 beyitten oluşan bir hamam-nâmesi bulunmaktadır. Bu hamam-nâmede bir güzelin hamama gelişi ve tellağın onu görünce yaşadığı zor anlar anlatılmaktadır.

1. 3. 2. 5. Berber-nâme

Berberlik mesleğinin anlatıldığı bir türdür. Mecmûada farklı şekilde ele alınmış iki berber-nâme bulunmaktadır. Bunlardan birincisi Belîğ Mehmet Emin'in 33 beyitten oluşan, güzel bir berberin, dükkânın, bu mesleğe ait malzemelerin anlatıldığı bir mesnevisidir. İkincisi ise Bosnalı Sabit'indir. Çorlu'da güzelliği ile hayran bırakan bir berber çırağının çapkın erkekler tarafından kandırılıp meyhaneye götürülmesi ve orada

⁵ Bk. Hacı İbrahim Demirkazık *18. Yüzyıl Şairi Mustafa Fennî Divanı* (Doktora tezi) Marmara Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü. 2009.

berbere yapılan çirkin davranışlar anlatmaktadır. Konusu günlük hayattan alınmış mizahi hikâyeler grubuna giren bu eser, hayatın kötü ve çirkin yanlarını anlatmak için yazılmıştır (Erkal,2000: 215).

1.3. 2. 6. Sâki-nâme

İçki ve içkinin çeşitlerinden, içki araç ve gereçlerinden, içki meclislerinden, sâkiden kısacası içkiyle ilgili duygu, düşünce ve kavramı işleyen şiirlerdi (Canım, 2016: 248). Sâki-nâmelerde bulunan bezm(meclis), sâki(içki sunan kimse), mutrib(saz çalan kimse), mey ya da bâde(içki) ve cām ya da kadeh muhteva unsurlarını oluşturmaktadır (Mermer vd., 2014: 400).

Hem divanların içinde hem de müstakil olarak karşımıza çıkan saki-nâmeler kaside, mesnevi, terki-i bend ve terci-i bend gibi mazım şekilleriyle yazılmıştır.

Müstakil bir eser olarak bilinen ilk sâki-nâme örneği 15.yüzyıl şairi Revānî'nin *İşret-nâme*'sidir. Buna ek olarak 16.yüzyıl şairi Fuzûlî'nin *Sâki-nâmesi* ve 17.yüzyıl şairi Atayî'nin *Âlem-nüma* adlı eseri vardır. İncelediğimiz mecmûada biri Şeyh Galib'e biri de Belig Efendi'ye ait iki tane sâki-nâme bulunmaktadır.

1.3.2. 7. Hayyât-nâme

Eski türk edebiyatı kaynaklarında 'hayyatnâme' adı altında bir edebi tür kaydı bulunmamaktadır. Terzilik ve terzilik mesleğinin gereklerinin anlatıldığı bir türüdür. "Devrin terzi esnafından bir mahbûb çevresinde geliştirilen manzume dir" (Pala, 1992: 417). Mecmûada Belig Mehmet Efendi'ye ait bir hayyât-nâme örneği bulunmaktadır. 9 bentten oluşan bir müseddestir.

1. 3. 2. 8. Keşşger-nâme

Hayyat-nâmede olduğu gibi edebiyat kaynaklarında keşşger-nâme adında bir tür kaydı bulunmamaktadır. Ancak Anadolu Ü. Açıköğretim Fakültesi kaynakları ise bu eserleri türünün ilk örnekleri olarak kabul etmektedir. ⁶ Mecmûada müseddes nazım şekilyle yazılmış olan ve 9 bentten oluşan keşşger-nâme, Belig'e aittir.

1. 3. 2. 9. Mersiye

Padişahların, şehzadelerin, devlet adamlarının ölümünün ardından duyulan üzüntüyü dile getirmek ve onların vasıflarını anlatmak, dünya ve felekten yakınmak

⁶ Bk. Muhsin Macit, Osman Horata *18.yüzyıl Türk Edebiyatı*, Anadolu Ü. Yay. Eskişehir, 2018,.s.19.

için yazılan bir edebi türdür. Ölmüş bir kimse üzerine, onun hakkında yazılmış manzume (İsen, 1993: 13) olarak da tanımlanmıştır. Mecmûada Enderunlu Fâzıl'ın Sultan III. Selim'in katledilmesi üzerine kaleme aldığı mersiyesi yer almaktadır. Bu mersiye 34 beyitten oluşmaktadır. Mersiyye feleğe ve dünyaya beddua ile başlamaktadır.

1.3.2.10. Sahbâ-nâme 7

Mecmûada sahbâ-nâme başlığı altında Nef'î'ye ait bir şiir bulunmaktadır. Bu şiir 5 bentten oluşan bir terhib-i benttir.

1.3.2.11. Kemân-keş-nâme

Kemân-keş, okçu, okçukulta maharet sahibi olan kimse, tîr-endaz anlamlarına gelmektedir. Kemânkeş-nâme ise okçuluğun anlatıldığı ve okçuluk terimlerinin toplandığı manzumeler diyebiliriz. Ancak edebiyat kaynaklarında tür olarak böyle bir kayda yer verilmemiştir. İncelediğimiz mecmûada kemân-keş-nâme başlığı altında Rasih İbrahim Enderûnî'nin bir manzumesi bulunmaktadır. Bu manzume, okçuluk deyim ve terimlerinin toplandığı, muammes nazım şekliyle yazılmış, altı bentten oluşan bir eserdir (Bulut, 2001: 96).

1.3.2.12. Dere-nâme

Bosnalı Sabit'in müstakil bir eseri olan Dere-nâme, hayattan alınmış mizahi bir manzumedir. Eserin diğer ismi "Hikâye-i Tonlu Dere" dir. Hileci ve düzenbaz aynı zamanda kadın düşkünün Söz Ebesi lakabıyla tanınan bir gencin, yolda gördüğü Ermeni bir kadını elde etmek için kadın kılığına girerek gülünç duruma düşmesi anlatılmaktadır (Erkal, 2000: 221). Bu manzume 156 beyittten oluşmaktadır ve kullanılan kelimeler ve benzetmeler kaba bir dille aktarılmıştır.

1.3.2.13. Mev'îza- Pend-nâme

Ahlak ve geleneklere dayalı olarak insanlara öğüt vermek, hem ahlaki hem de sosyal açıdan insanları kemale ulaştırmayı ve olgun insan tipini yetiştirmeyi amaçlayan eserlerdir. Mecmûada bu özelliklerle yazılmış Nahifi'ye ait "mev'îzi" başlığı altında bir

⁷ Bk. Sâki-nâme.

şiiiri vardır. Bu eser 46 beyitten oluşan bir kasidedir. Dünyanın işinin bela olduğunu, eşyaya, ziynete aldanmamız gerektiğini, makamın, rütbenin bu dünyadaki değersizliğini, Allah'ın huzuruna çıkmak için tövbe edip, af dilememiz gerektiğini anlatmaktadır.

1. 3. 3. Şiirlerin Nazım Şekilleri ve Vezinleri⁸

Mecmūada kullanılan nazım şekilleri ve vezinler Tablo 3'de belirtilmiştir. Mecmūada en çok kullanılan nazım şekli *müfred* olup, en çok kullanılan vezin *Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün*'dür. Mecmūanın sonunda bulunan mecmūaya sonradan eklendiği düşünülen 4 gazel ve Ref'i Kalāyi'nin üç ayrı başlıktan oluşan "Lugat-ı Ermeniyye" adlı şiiiri bu tabloya eklenmemiştir. Diğer nazım şekilleri olarak belirtilenler arasında muhammes, muaşşer, tardiye, tazmin, tesdis, murabba, tarih, tuyuğ, mesnevi ve müseddes yer almaktadır. Ayrıca 46. gazel ve 492. müfret Arapça yazıldığı için vezni bulunamamış, orijinal şekliyle yazılmıştır.

Tablo 3. Nazım Şekilleri ve Vezinler

	Gazel	Kaside	TCB-TKB	Kıt'a	Müfred	Mütezad	Tahmis	Diğer	Toplam
Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	13	4	2	8	96		2	11	136
Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	19	2	1	5	81		3	4	114
Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilü	14	1	1	13	76		5	4	114
Mef' ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülün	6		2	9	31	13		1	62
Mef' ülü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün	12		2	5	25		1		45
Mefā' ilün Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün	7			2	13				22
Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ülün				3	3				6
Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün			1		2			2	5
Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün					1			3	3
Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ülün				3					3
Mef' ülü Mefā' ilün Fe' ülün								2	2
Müfte' ilün Müfte' ilün Fā' ilün								1	1
Müste' ilün Müste' ilün Müste' ilün Müste' ilün								1	1
Mef2ülü Fā' ilātün Mef' ülü Fā' ilātün								1	1
TOPLAM	70	7	9	46	326	13	11	30	517

⁸ Tablo oluşturulurken mecmuada bulunan 24 rubainin vezinleri verilmemiştir.

1. 3. 4. Memūada Olup Dīvānlarda Bulunmayan ve Tespit Edilemeyen Şiirler

İncelemiş olduğumuz mecmūada geçen bazı şairlerin divanları kitap olarak ya da yüksek lisans-doktora tezi olarak çalışılıp yayımlanmıştır. Mecmūadaki şiirler bu kaynaklardan kontrol edilerek mukayese edilmiş, divanda yer almayan şiirler Tablo 4'te belirtilmiştir.⁹ Bununla birlikte mecmūada geçen mahlasa göre hem divanı olmayıp hem de kime ait olduğu tespit edilemeyen şiirler de bulunmaktadır. Bu bağlamda kimliği tespit edilemeyen şairler Tablo 2'de belirtilmiştir.

Haşmet'e ait rubailerin sadece ilk iki mısraları verilmiştir. Haşimî'nin kimliği tespit edilememiş olup yayınlanan üç fark Haşimî Dīvānı'nda bu müseddes ve tesdisin olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca divanlarla karşılaştırıldığında bazı beyitlerin eksik olduğu belirlenmiştir. Bunlar: Belig'e ait olan 37, 57 ve 61 numaralı gazellerde ve Sābih'e 75 numaralı gazeldedir.

Tablo 4. Memūada Olup Dīvānlarda Bulunmayan Şiirler

Şair	Şiir Numarası	Matla Beyiti/ Beyit/ Kıt'a/ Rubai
Haşmet	147 (Rubai)	‘Aşkıñ ile derūnı dāğ dāğ it yā Rab Bezm-i ğamiña cānı çerāğ it yā Rab
	155(Rubai)	Yüz virmez o şāh der-gehinden dū-rez Her vech ile biz bu bābda ma‘zūruz
	171 (Rubai)	Ĥātırdan būs-ı la‘ l-i yārim geçdi Kendinden ğayrı cān-ı zārim geçdi
	172 (Rubai)	Bir nāme yā Rab o şāha irsāl itdik Ya‘ni ki murād-ı dili işāl itdik
Seyyid Vehbî	210 (Müfred)	Girdāb-ı baħr-ı ‘aşka düşen keşti-i diliñ Hızr olsa nā-ħudāsı ħalāş ihtimāli yoğ
Bākî	255 (Müfred)	Ruğ-ı şaṭranc-ı muħabbetde bizi māt idecek Baydağ-ı ħāl-i siyāħı didi var ögren gel
	513 (Müfred)	Baş açup girdim bugün meydān-ı ‘aşka ey gönül Elvedā yārāna düşdüm nār-ı şevke ey gönül
Haşimî	547 (Müseddes)	Şehā şehri içre seyri var iken şaħn-ı gülistānñ Bilürsin ‘ālemi yoğdır bugün geşt-i beyābānñ
	24 (Tesdis)	Ġafil olma bî-beğādir dehr-i bî-bünyāddan Bir ribāṭ-ı köhnedir ħalmış şemūd ü ‘Addan

⁹ Tablo oluşturulurken şiirlerin numaraları ve nazım şekilleri belirtilmiştir.

Kāmī	549 (Gazel)	Küçücük oğlan biñ takyesi oldı tātā Neni babam uçurır sū büh itmek pāpā
Münif	550	Ḥālīş-i pīr mufā-pīşeniñ Ḥazrete māfir sözi ircāsı var
Ulvi	281 (Müfred)	Ḥaṭṭıñ geldikçe ruḥsārında artar tazelik terlik Berāt ile virilmiş gibi şāhım saña dilberlik
	311 (Müfred)	Ḥoş yāra şūr cemālīne bu ḥaṭṭ-ı müşk-bār Amentü billāhi ellezi ḥalaḳa velleyli ve'n-nehār
Belig¹⁰	6	Şundılar destine ḳahve ile lebāleb fincān Āh-ı ' aşık gibi bir iki nefes çekdi dü- ḥan
		Āşık-ı zāre Beligā ne belādır hicrān Ḳodı cānāneye ' azm eyledi ol büt-i beyḥān
		Baş açık āh ü fiḡan itdiḡimiz ḳaldı es_ er Gitdi ol āfet-i devrān bize ḳaldı berber
Enderunlu Fāzıl¹¹	15(Mersiye)	Felegiñ çāk ola nüh aṭlas-ı mīnā-fāmı Lime lime ṭaḡılup ' āleme rīzān olsun
		Hep ' aḳīm ola mevālīd-i şülās-ı ' ālem Ne nebāt ola ne ma' den ü ne ḥayvān olsun
Sabit¹²	27(Mesnevi)	Giydi ne gördi ne idrāk itdi Üsteler ' avreti sekdi gitdi l

1. 3. 5. Mecmu'ada Şiirleri Bulunan Şairlerin Biyografileri¹³

15.Yüzyıl

Ahmed Paşa :

Kayıtlarda doğum tarihi belli değildir. Babası, Sultan II. Murad devrinin tanınmış kazaskerlerinden Veliyyüddin bin İlyas'tır. Veliyyüddin Efendi bizzat şiirle ilgilenmiş ve şairleri korumuştur. Ahmed Paşa Edirne'de tahsil görmüştür ve önce kadılık Fatih Sultan Mehmet'in tahta geçmesiyle kazasker, hoca, vezirlik gibi çeşitli rütbelere kazanmıştır.1497'de Bursa'da vefat etmiştir. Dīvānı vardır (Tarlan, 1992).

¹⁰ Belig'in Berbernâme adlı müseddesindek divanda bulunmayan 31,32 ve 33. beyitler verilmiştir.

¹¹ Enderunlu Fāzıl'ın bu mersiyesinde geçen ancak yayınlanan makalede geçmeyen 4 ve 7. beyitler yer verilmiştir. Bkz. Mesut Bayram Düzenli "Enderunlu Fazıl'ın III. Selim Mersiyesi(İnceleme-Metin) Balıkesir Ü. SBE Dergisi , S.39, 2018s.32-35.

¹² Sabit'in Derenâme adlı eserinde bulunmayan 155. beyite yer verilmiştir. Bkz. Turgut Karacan *Derenâme*, Sivas, 1990, Dilek Basımevi.s.25.

¹³ Mecmüada yer alan şairler incelenirken çok meşhur olan şairlere değinilmemiştir. Örneğin; Bākī, Fuzülī, Nef'ī, Nedim vs.

16.Yüzyıl

Bağdatlı Ruhî(Ruhî-Ruhî-i Bağdadî)

Asıl adı Osman'dır. Bağdad'da doğup büyümüştür. Eğitimi hakkında fazla bilgi yoktur. Bazı kaynaklar Mevlevî olduğunu, Galata Mevlevihanesinde oturduğunu ve seyahate düşkün olduğunu belirtmiştir.¹⁴ Şam'da vefat etmiştir. *Dīvānı* (Ak, 2001) yayımlanmıştır.

Derviş Yayabaşı-zāde

Esrar Dede'nin tezkiresinde kayıtlıdır. İstanbul doğumludur. Yayabaşı-zade olarak tanınmıştır. Defterdarlık yapmıştır. Sultan III. Murad'ın için tasavvuf kitapları tercüme etmiştir. Ölüm tarihi ile ilgili bir bilgi yoktur.¹⁵

Kemal Paşa-zāde

Asıl adı Şemseddin Ahmed'dir. İlk tahsilini devlet dairesinde görevli olan babasından almıştır. Babası gibi devlet hizmetinde bulunup orduya dâhil olmuştur. Müderris, Anadolu kazaskeri ve Edirne kadılığı görevlerinde yer almıştır. 1526 yılında şeyhülislam olmuştur. Arapça, Farsça ve Türkçe eserler kaleme almıştır. Arapça olarak çok yetkin ve akıcı bir dille kaleme aldığı çeşitli tefsirleri, Kur'ân ilimleri, hadis, fıkıh, kelam, felsefe, mantık, münazara, dil ve edebiyat, ahlak ve tasavvuf konularında pek çok kitap ve makale düzeyinde eseri vardır (Saraç, 1999). *Dīvān'ı* (Demirel, 1996) yayımlanmıştır. *Yusūf u Zeliha*, *Dakāyikü'l-Hakāyık* diğer önemli eserleridir.¹⁶

Lāmi'î

Asıl adı Mahmud'dur. Bursa'da doğmuştur. Babası Osman Çelebi hazine defterdarı; dedesi ise nakkaş ustası Nakkaş Ali'dir. İyi bir medrese eğitimi almıştır. Nakşibendî tarikatına girmiştir. Genç yaşta eser vermeye başlamıştır ve e otuza yakın eseri elimize ulaşmıştır. Arapça ve Farsçayı iyi bilmekle birlikte nazım ve nesir

¹⁴ Bk. İlhan Genç Esrar Dede *Tezkiretü's-Şu'arā-yı Mevleviye* (e-kitap), Ankara, 2018.s.142.

¹⁵ İ. Genç, a. g. e

¹⁶ Ayrıntılı bilgi için bk. Saraç, 2002 "Kemalpaşazade", <https://islamansiklopedisi.org.tr/kemalpasazade> . Erişim tarihi 28 Mart 2022.

tecümelerinde üstattır. Āşık Çelebi, tezkiresinde Cāmī'nin birçok eserini tercüme ettiği için Lāmi'î'ye "Cāmī-i Rūm" dendiğini söyler¹⁷.1532 yılında vefat etmiştir.

Önemli eserleri; *Hüsn ü Dil* (Ayan, 1987), *Şem ü Pervane* (Köse, 1997), *Vamık u Azra* (Ayan, 1998), *Lugat-ı Manzūme* (Öztahtalı, 2001), *Şevahiddü'n Nübüvve* (Öztürk, 2015) , *Şerefü'l-İnsan* (Eğri, 2011) ve *Dīvān* (Burmaoğlu, 1983).

Müderris Ulvī

Latifi Tezkiresi'nde kayıtlıdır. Bursa'da doğmuştur. Yegānoğlu Ulvī Çelebi olarak tanınmıştır. Medrese eğitiminden sonra müderris olarak görev almış, Sultan Selim Han döneminde vefat etmiştir.

Ulvī

Ahdī ve Hasan Çelebi'nin tezkirelerinde yer alan İstanbullu Ulvī'dir. Asıl adı Mehmed'dir. Derzioğlu- Derzi-zāde olarak tanınmıştır. Kadılık ve hākimlik görevlerinde bulunmuştur. Danişmenddir. 1585 yılında vefat etmiştir. En önemli eseri olan *Dīvān'ı* yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır (Çetin, 1993). Dīvānın tenkildi metni yayımlanmıştır (Çelik-Kılıç, 2018).

Tigi Bey

Rızā Tezkiresi'nde kayıtlıdır. Edirneli'dir. Asıl adı Mehmed'dir. 1611'de vefat etmiştir.

17.Yüzyıl

Azmizāde Hāleti

Asıl adı Mustafa'dır. İstanbul'da doğmuştur. Babası 16. yüzyıl ālim-şairlerinden PİR Mehmed Azmī Efendi'dir. Başta babası olmak üzere devrin ileri gelen ālimlerinden dersler almıştır. Çeşitli medreselerde görev yaptıktan sonra kadılık ve kazasker görevlerinde bulunmuştur. Dīvānı yayımlanmıştır (Kaya, 2003). *Sāki-nāme* (Kaya, 2000) ve *Mihr ü Mah* mesnevileri ve *Rubaiyyāt* önemli eserlerindedir.

¹⁷ Ayrıntılı bilgi için bk. Günay Kut, 'Lamiî Çelebi' TEİS. 2015. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/lamii-celebi-mahmud-osman> . Erişim tarihi 28 Mart 2022.

Cevrî

Asıl adı İbrahim'dir. İstanbulludur. Mevlevî olan Cevrî, iyi bir eğitim almıştır.1654 yılında vefat etmiştir. *Dîvân* (Ayan, 1981) yayımlanmıştır. *Hilye-i Çehâr Yâr-ı Güzîn* (Gülmez, 2006), *Melhâme* (Akkuş, 2001) önemli eserlerindedir.

Dānişî

Tezkirelerde 17.yüzyılda yaşamış ve bu mahlası kullanmış 2 şair vardır. Birincisi İstanbul doğumludur. Asıl adı Ali'dir. Şiirlerinde Dānişî mahlasını kullanır. Nevāli-zāde ailesi fertlerindedir. Medrrese eğitimini tamamladıktan sonra Mevlevîliğe intisāb etmiştir. Mevlevî şeyhi Ali Dede veya Dānişî Dede olarak tanınmış. 1683 tarihinde Kudüs'te vefat etmiştir. Mürettep bir divanı yoktur.¹⁸ İkincisinin ise asıl adı Ahmet ve İstanbul'da doğmuştur. Rumeli kadılığı görevinde bulunmuştur. Aynı zamanda falcılıkla geçimini sağlamıştır. 1650'de vefat etmiştir *Dîvân* (Özer, 2004) yayımlanmıştır.

Fasîh

Hem *Esrar Dede*'nin hem de *Salim*'in tezkiresinde 'Derviş Fasîh'olarak kayıtlı olan şairin asıl adı Ahmet'dir. EserlerindeTürkçe, Arapça ve Farsçayı çok iyi kullanmış, hat ve resimde maharetli oluşu, şiir ve inşada ustalığı ve hazine kâtipliği görevlerinden dolayı iyi bir tahsil döneminden geçtiği gözlenmiştir. Galata Mevlevihanesi'ne mensup olmuştur.1699 yılında vefat etmiştir. Müretteb *Dîvânı* (Çıpan, 1991). Farsça Dîvānçe, Münāzara-i Gül ü Mül, Münşeat diğer önemli eserleridir. Fasîh'in divanı incelendiğinde mecmûada geçen şiir divanda yer almamaktadır.

Fehîm-i Kadîm

Asıl adı Mustafa'dır. İstanbul'da doğmuştur. Uncu-zāde olarak tanınmıştır. 1648'de Konya'da vefat etmiştir. *Dîvân* (Üzgör, 1991) yayımlanmıştır. *Şehrengîz*,*Bahr-ı Tavîl*, *Letâif-i Kümmelîn* ve *Durûb-ı Emsâl-i Türkî* gibi eserleri de vardır.

¹⁸ İ. Genç, *a. g. e.*, s.121

Haşimî

Tezkirelerde bu mahlası kullanan 5 kayıt bulunmuştur. Birincisi Bursalı Muhammed Seyyid Haşimî'dir. 1614 yılında vefat etmiştir. *Dīvānı* (Bulan,1993) yayımlanmıştır. Ama bu divanda mecmûada yer alan tesdis ve müseddes yoktur. İkinci Haşimî'nin asıl adı Emir Osman'dır. *Dīvānı* vardır (Ünlütürk, 2004). Ancak bu divanda da mecmûada geçen şiirler yoktur. Üçüncüsü Rıza'nın tezkiresinde kaydı geçen Bursalı Mehmet Çelebi'dir. 1613 yılında vefat etmiştir. *Dīvānı* (Karaca, 1995) yayımlanmıştır. Dördüncü yine aynı tezkirede kayıtlı Üsküdarlı Mehmet Çelebi'dir.1592 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Beşinci *Āşık Çelebi*'nin tezkiresinde yer alan Haşimî, İstanbul'da doğmuştur. Babası şeyhtir.

Mantikî

1595 yılında Şam'da doğmuştur. Asıl adı Ahmet'tir. Devrin ileri gelenlerinden iyi bir eğitim almıştır ve genç yaşta dersler vermeye başlamıştır. Selimiye Medresesi müderrisliği yapmıştır. Nef'î ile hiciv konusunda yarışmıştır. 1636'da katledilmiştir. Tek eseri *Dīvānçe*'dir. Yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır (Kaya, 1991).

Meyyāl

Esrar Dede'nin tezkiresinde 'Derviş Meyyāl' olarak kayıtlı olan Meyyāl, mutasavvıf bir şairdir. 'Şehlā Dede' olarak bilinir. Türkçe şiirlerinde Meyyāl, Farsça şiirlerinde Şehlā mahlasını kullanmıştır. Dönemin şairlerinden olan Cevrî, Mantikî ve Vecdî ile gezmiş, arkadaşlık etmiştir. Vecdî'nin gazellerine müstezad kaleme almıştır. 1669'da vefat etmiş, Galata Mevlevihanesine defnedilmiştir.

Nāzım

İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Mehmed'dir. *Salim Tezkiresi*'nde 'Kara Nāzım Mehmet' ve 'Kırlı Nāzım' olarak şöhret kazandığı belirtilmiştir¹⁹ Öğretmenlik yapmıştır. Talik yazıda kendini geliştirmiştir. Kırım hanı Selim Giray Han'a yakın olmuştur ve onun çocuklarının hocası olarak hayatına devam etmiştir. Çatalca'da 1704 yılında vefat etmiştir. Mürettep bir *Dīvān*'ı vardır ve yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır (Sak, 1994).

¹⁹ Bk. Adnan İnce), *Tekiretü 'ş-Şuāra*(e-kitap), Ankara, 2018,

Neşātī

Asıl adı Ahmed'dir. Edirneli olan Neşātī'nin hayatı hakkında pek fazla bilgi yoktur. Önce 'Semendī'mahlasını kullanmış. Sonra 'Neşātī' mahlasını almıştır. Gelibolu Mevlevihanesine mensub olmuştur. Vecdī, Nāilī, Sabrī gibi dostlarına nazireler yazmıştır. 1674 yılında vefat etmiştir. *Divān*'ı yayımlanmıştır (Kaplan, 1996). *Edirne Şehrengizi, Hilye-i Enbiyā, Tuhfetü'l-Uşşāk* diğer önemli eserleridir.

Rüşdī

1638'de Mostar'da doğmuştur. Asıl adı Ahmed'dir. Kadılık ve sahafılık yapmıştır. 1699'da vefat etmiştir. *Divān*'i yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır (Ekici, 2006).

Sābit

Bosna Öziçe'de doğmuştur. Asıl adı Alaaddin'dir. İlk görevi imamlık olan Sabit, bir süre müderris olarak görev yaptıktan sonra kadı olarak atanmıştır. 1712 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Müretteb *Divān*'i yayımlamıştır (Karacan, 1991). Diğer önemli eserleri *Zafernāme* (Karacan, 1991), *Derenāme* (Karacan, 1990), *Berbernāme* (Karacan, 1990), *Edhem ü Hümā* (Karacan, 1990).

Vecdī

Asıl adı Abdalbākī'dir. Boğuk-zāde lakabıyla tanınmıştır. İstanbul'da doğmuştur. Tahsilini bitirdikten sonra Divān-ı Hümayūn kalemine getirilmiştir. Dönemin reisülküttābı olan Şāmī-zāde Mehmed Efendi'nin dikkatini çekerek beylikçilik makamına atanmıştır. 1661'de vefat etmiştir. Bilinen tek eseri *Divān*'dir ve bu eser üzerinde yüksek lisans çalışması yapılmıştır (Sarı, 1993).

Veysī

1561 yılında Aydın(Manisa) Alaşehir'de doğmuştur. Asıl adı Üveys'tir. Eğitimini İstanbul'da Salih Molla Efendi'nin yanında tamamlamıştır. Aynı zamanda Anadolu kazaskeri Molla Ahmed Efendi'nin sohbet ve derslerine katılmıştır.²⁰ *Divān*'ı

²⁰Bk. Fadıl Hoca, *Veysī Divānı Tahlili*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2002, s.15-16.

yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır (Hoca, 2002). Diğer önemli eserleri *Siyer-i Veysi*, *Hâb-nâme*, *Fütuh-ı Mısır*, *Münşe'ât*.

18. Yüzyıl

Ārif

Tezkirelerde 'Ārif' mahlasıyla pek çok şair kayda geçmiştir. Ancak mecmūanın 18.yüzyıl şairlerine ağırlık vermesinden dolayı 17, 18 ve 19.yüzyılda yaşamış şairleri ele aldığımızda Pertev ile müşterek bir gazeli olan Ārif mahlaslı bir şair bulunmamıştır. 18.yüzyılda yaşamış Ārif mahlaslı şairlerden birincisi *Fatīn Tezkiresi*'nde kayıtlı Şeyh Ahmed Ārif Efendi, Mevlevî tarikatına mensuptur ve 1725 yılında vefat etmiştir. İkinci yine *Fatīn Tezkiresi*'nde kayıtlı Ārif'in asıl adı Mehmed'dir. Memurluk yapmıştır.1733 yılında vefat etmiştir. Üçüncü *Arif Hikmeti* in tezkiresinde kayıtlı Kurşuncubaşı-zāde Ārif'dir. Devrinde padişahın rikābdārlığını yapmıştır ve1824 yılında vefat etmiştir. Dördüncüsü ise Kastamonu doğumlu Ārif Mehmed Efendi'dir. Hem devlet kademesinde hem de padişahın yanında çeşitli görevleri olmuştur. Tezkirecilikle görevinde bulunmuştur ve Pertev ile olan bir anlaşmazlık yüzünden bu görevinden alınmıştır.²¹

'Āsım

Küçük çelebi-zāde olarak tanınan şairin asıl adı İsmail'dir. İyi bir eğitim görmüştür. Farklı medreselere müderris olmuştur. Sadrazam İbrahim Paşa'nın kurduğu ilim heyetinde ve Aynî'nin '*İkdü'l-Cüman fî-Tarih-i Ehli'z-Zaman*'adlı 24 ciltlik Arapça tarihini çeviren tercüme heyetinde yer aldı. Aynı zamanda vakanüvislik yapmıştır. *Dīvānı* (Öztekin,2010) yayımlanmıştır. Āsım Tārihi (Çelebizāde, 1740), Münşe'atı (Çelebizāde, 1869) ve Acā'ibü'l-Letā'if'i (Çelebizāde, 1913) önemli eserlerindedir.

Ātîf

Bu mahlasla *Fatīn*'in tezkiresinde 3 kayıt vardır. Ancak sadece ikisi 18.yüzyıl şairlerindedir.Bunlardan birincisi defterdar Mustafa Ātîf Efendi' dir *Dīvānı* vardır (Dadaş, 1991).1738 yılında vefat etmiştir.İkincisi ise Ahmed Ātîf Bey'dir. Pek çok devlet kademesinde görev almıştır. 1763 yılında vefat etmiştir.

²¹ Bk. Ömer Çiftçi *Fatīn Tezkiresi (Hātîmetü'l-Eşār)*(e-kitap),Ankara. 2017,

Azmî Dede

Tezkirelerde bu mahlasta bir kayıt yoktur. Sadece *Fatîr*'in tezkiresinde 'Azmî Efendi' olarak kayıda geçilmiştir Gelibolu Mevlevihanesi şeyhi İzzet Efendi'nin oğludur. 1825' te babasının vefatıyla aynı mevlevinaneye şeyh olmuştur.

Belîğ

Doğum tarihi bilinmeyen şairin asıl adı Mehmet Emin'dir. Medrese eğitimini tamamladıktan sonra İstanbul'un çeşitli bölgelerinde kadılık yapmıştır. Mecmu'ada ve dîvân içinde bulunan *Sahilnâme*, *Berbernâme*, *Kefşger-nâme*, *Hamam-nâme* gibi şiirlerinde dönemin sosyal hayatından izleri mahalli bir üslupla aktarmıştır. *Dîvânı* yayımlanmıştır (Demirel, 2005).

Burhân

Tezkirelerde bu mahlasla 2 kayıt vardır. Birincisi *Arif Hikmet*'in tezkiresindedir. Hoca Burhan olarak tanınmıştır. 1815'de vefat etmiştir. İkincisi ise *Şefkat Tezkiresi*'nde yer alan ve müderrislik yapmış olan Mehmet Burhân'dır. Ölüm tarihi bilinmemektedir.

Cenâbî

Tezkirelerde bu mahlası kullanan 3 şair kayda geçmiştir. Bunlardan birincisi Cenâbî Efendi, asıl adı Mustafa'dır. Müderrisdir. *Hasan Çelebi*'nin tezkiresinde kayıtlıdır. İkincisi Ahdî ve Hasan Çelebi'nin tezkirelerinde kayıtlı olan Cenâbî Paşa'dır. Döneminde önce çarşnıgırbaşı sonra da Anadolu beylerbeyi görevinde bulunmuştur. Üçüncüsü ise Sehi Bey ve Hasan Çelebi'nin tezkirelerinde kayıtlı olan Cenâbî, Molla 'İzâr'ın kardeşidir. Malkoçoğlu Bâli Begün'e katıldığı seferlerde ona yoldaş olmuş ve katıldığı bir savaşta şehid olmuştur.

Enderunlu Fâzıl

Asıl adı Hüseyin'dir. I.Abdülhamit zamanında devlete isyan eden dedesi vebabasının idam edilmesiyle kardeşi Hasan Kâmil ile birlikte İstanbul'a getirilmiştir. Enderun'a alınarak iyi bir eğitim görmüştür. Defterdarlık, hâceganlık ve müfettişlik görevlerinde bulunmuştur. 1810'da vefat etmiştir. *Dîvânı* (Yanartaş, 1997) yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır. *Defter-i Aşk*, *Hübannâme*, *Zenan-nâme* mesnevileri; *Çengînâme* ve *Surnâme-i Şehriyâr* adlı eserleri de vardır.

Enīs

Tezkirelerde bu mahlası kullanan 5 şair bulunmaktadır. Ancak mecmūada şairleri geçen şair tespit edilememiştir. Bunlardan birincisi *Şefkat Tezkiresi*’nde kayıtlı olan Bandırmalı-zāde Enīs’dir. Tarik-i Celvetiyye şeyhlerindendir. İkincisi *Fatin Tezkiresi* ve *Esrar Dede Tezkiresi*’nde kayıtlı Receb Enīs Dede (Efendi)’dir. Mevlevidir. Edirnelidir. *Fatin Tezkiresi*’nde ölümü 1734 olarak kaydedilmiştir. Üçüncüsü yine *Fatin Tezkiresi*’nde kayıtlı Mustafa Enīs’dir. Edirne’de doğmuştur. Mevlevidir. Dördüncü *Fatin Tezkiresi*’nde kayıtlı Reisülküttāb Numan Enīs Efendi. Mevlevidir. Tezkirecidir ve dīvān kâtipliği yapmıştır. 1766’da vefat etmiştir. Beşincisi Safayî’nin tezkiresinde kayıtlıdır. Asıl adı Mehmed’dir. Gülümser-zāde olarak tanınmıştır. İstanbul’da doğmuştur. Kâtiplik yapmıştır. 1694 yılında vefat etmiştir.

Enisī

Tezkirelerde bu mahlası kullanan bir şair bulunmamıştır.

Es‘ad

Tezkirelerde Es‘ad mahlaslı 11 şair kayıtlıdır. Ancak mecmūada 18.yüzyıl şairleri ağırlıkta olduğu için sadece bu yüzyılda yaşamış şairler dikkate alınmıştır. Birinci Es‘ad, *Fatin*’in tezkiresinde kayıtlı olan ve Köprülüzāde Şehid Mustafa Paşa’nın oğlu olan Es‘ad Paşa’dır. 1726’da vefat etmiştir. İkincisi *Sālim ve Safāyī* tezkirelerinde kayıtlı olan Yanya doğumlu Es‘ad Hoca’dır. 1732 yılında vefat etmiştir. Üçüncü *Safāyī* ve *Fatin* tezkirelerinde kayıtlı Mehmed Es‘ad’dır. Müderristir. Şeyhülislamlık yapmıştır. 1753 yılında vefat etmiştir. *Dīvānı* (Doğan, 1997) vardır. Mecmūada geçen şairler bu dīvān içerisinde bulunmamıştır. Dördüncü *Fatin*’in tezkiresinde kayıtlı Hamza-zāde Mehmed Es‘ad’dır. İzmir’de mevlevihānede görev almıştır. 1766 yılında vefat etmiştir. Beşincisi ise *Fatin* tezkiresinde kayıtlı Meşalecizāde Es‘ad Bey’dir. İyi bir medrese eğitimi almıştır. 1793 yılında vefat etmiştir.

Esrār Dede

İstanbul doğumlu olan Esrār Dede’nin asıl adı Mehmed’dir. Arapça, Farsça, Latince, İtalyanca gibi dilleri öğrenmiştir. Önce kâtiplik ardından hācegānlık görevinde bulunmuştur. 1796 yılında vefat etmiştir. *Dīvānı* (Horata, 2019) yayımlanmıştır.

Tezkire-i Şu'arā-yı Mevleviyye, Fütüvvet-nāme-i Esrār, Mübārek-nāme-i Esrār diğer önemli eserleridir.

Fāik

Tezkirelerde kayıtlı Fāik mahlasını kullanmış olan 6 kayıt bulunmaktadır. Ancak mecmūanın 18. yüzyıl ağırlıklı şiirler içermesinden dolayı sadece 18. yüzyıl şairlerini inceleyeceğiz. İlk olarak *Fatin Tezkiresi*'nde geçen Ömer Fāik'dir. Mühürdardır. 1732 yılında vefat etmiştir. İkincisi Fatin'in tezkiresinde kayıtlı Süleyman Fāik'dir. Sakız'da doğmuştur. 1784 yılında vefat etmiştir. Üçüncüsü Fatin'in tezkiresinde kayıtlı Mehmet Fāik'dir. Bolu'da doğmuştur. 1844 yılında vefat etmiştir. Dördüncüsü aynı tezkirede yer alan Süleyman Fāik Bey'dir. Bağdatlıdır. Dīvān kâtipliği yapmıştır. 1815'te vefat etmiştir.

Fennī

Dīvān kâtipliği yapmış olan şairin asıl adı Mustafa'dır. Doğum tarihi belli değildir. İyi bir eğitim almıştır. Sahilnāme türünün ilk örneğini vermiştir. 1715 yılında vefat etmiştir. *Sahil-nāme* (Tansel, 1976) ve *Dīvānı* (Demirkazık, 2009) yayımlanmıştır

Fethī

Tezkirelerde bu mahlası kullanan 3 şair bulunmaktadır. Bunlardan birincisi *Salim* ve *Safāyī*'nin tezkiresinde kayıtlı olan Fethullah'dır. Halep'te doğmuştur ve dīvān kâtipliği yapmıştır. *Safāyī*, 1689 yılında vefat ettiğini kaydetmiştir. İkincisi ise yine *Salim* ve *Safāyī*'nin tezkiresinde kayıtlıdır. Asıl adı Abdülkerim'dir ve İstanbul'da doğmuştur. Müderrisdir. Bolbol-zāde (Bülbül-zāde) olarak tanınmıştır. 1695'de vefat etmiştir. Üçüncü ise *Fatin*'in tezkiresinde geçer. 1804 yılından Rusçuk'ta doğan Ali Fethī'dir. Osmanbey-zāde olarak tanınan Ali Fethī Efendi, devlet dairesinde memurluk ve medresede müderris görevlerinde bulunmuştur. Ölüm tarihi bilinmemektedir.

Fıtnat

Asıl adı Zübeyde'dir. I. Mahmūd devrinde şeyhülislam olan Es'ad Efendi'nin kızıdır. Devrin en iyi hocalarından dersler almıştır. *Dīvānı* (Çeçen, 2008) yayımlanmıştır.

Hākī

Tezkirelerde bu mahlalı 4 şair vardır. Ancak bu üç şair arasında mecmûada yer alan şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir. Birinci Hākī, Arif Hikmet'in tezkiresinde kayıtlı hacedgān zümresindedir. 1758 yılında vefat etmiştir. İkincisi Fatin ve Safāyī'nin tezkiresinde kayıtlı olan Mehmed Hākī'dir. Şam'da doğmuştur. Yahudi asıllıdır. Fatin, ölümünü 1758 olarak kaydetmiştir. Üçüncüsü Ramiz Tezkiresi'nde kayıtlı Urfalı Hākī'dir. Tarih düşürmekle tanınmıştır. 1758'de vefat etmiştir. Sonuncusu ise Rıza Tezkiresi'nde kayıtlıdır. Asıl adı Yahya'dır ve İstanbul Yahudilerindedir ve tabîbdir.

Hakkī

Salim'in tezkiresinde kayıtlı olan Hakkī'nin asıl adı İsmail'dir. Edirne Aydos kasabasında doğmuştur. Önce 1786'da İstanbul'da ardından Bursa ve Selanik'te mevlevihanede şeyhlik yapmıştır. *Ruhu'l-Beyān*, *Nuḥbetü'l-Fiker*, *Meşnevi-i Şerif*, *Muhammediye Şerhi* önemli eserleridir. Mecmûada yer alan müfretin bu şaire ait olup olmadığı tespit edilememiştir.

Halimī Dede

Bu mahlasta bir şair tezkirelerde kayıtlı değildir. Ancak 'Halimī' mahlasını kullanan pek çok şairler vardır ve mecmûada yer alan beyitin kime ait olduğu tespit edilememiştir. Birincisi *Rıza*'nın tezkiresinde kayıtlı olan Ahī-zāde Abdülhālīm Efendi'dir. Müderris ve kadılık yapmıştır. 1604 yılında vefat etmiştir. İkincisi aynı tezkirede kayıtlı olan Bursevī Bostan Çelebi'dir. 1605 yılında vefat etmiştir. Müderristir. Üçüncüsü yine aynı tezkirede kayıtlı kadı Konevī Abdülhālīm'dir. Dördüncüsü Latifi ve Beyānī'nin tezkirelerinde kayıtlıdır. Kastamonu doğumludur. Yavuz Sultan Selim'in hocasıdır.

Hanīf Efendi

Tezkirelerde bu mahlası kullanan 3 şair vardır. Ancak mecmûada yer alan şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir. Birincisi Arif Hikmet'in tezkiresinde kayıtlı olan Baltıcılar zümresinde yazıcı olan Hanīf'dir. Āşıkane şiirleri vardır. Hacca girmiştir ve Hoca Neş'et'in Tufan'ını Türkçe şerh etmiştir. İkincisi Fatin Tezkiresi'nde kayıtlı olan İbrahim Hanīf Bey'dir. Mevlevidir. 1775 yılında vefat etmiştir. Üçüncüsü hem

Şefkât'in hem de Fatin'in tezkirelerinde geçen İbrahim Hanîf Efendi'dir. Hacegândır.1796'da vefat etmiştir.

Hasîb

Tezkirelerde bu mahlasta kayıtlı pek çok şair vardır. Birincisi Şefkat ve Arif Hikmet'in tezkirelerinde kayıtlı olan Çorumî-zâde Hasîb'dir. Kanlıcaklı Şeyh Ata dervişlerindendir ve 1785 yılında vefat etmiştir. İkincisi Esrar Dede Tezkiresi'nde yer alan Derviş Hasîb'dir. Asıl adı Seyyid Mehmet'tir.1714'te vefat etmiştir. Üçüncüsü Fatin'in tezkiresinde kayıtlı Ahmet Hasîb Efendi'dir. Bursa doğumludur. Kadıdır.1753 yılında vefat etmiştir. Dördüncüsü yine aynı tezkirede kayıtlı Abdülhalim Hasîb Bey'dir. Müderristir. 1759'da vefat etmiştir. Beşincisi Safayî'nin tezkiresinde kayıtlıdır. Asıl adı Mehmed'dir. Kastamonu'da doğmuştur. 1718 yılında Mora defterdarı olduğu sırada vefat etmiştir. Bu şairler incelendiği zaman mecmûada bulunan müfretin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Haşmet

Asıl adı Mehmed olan Haşmet'in doğum tarihi bilinmemektedir. İlk eğitimini müderris ve molla olan babasından ardından medrese eğitimi almış olup Arapça ve Farsçada kendini geliştirmiştir. Çeşitli medreselerde müderrislik yapmıştır. En önemli eseri *Dîvânı* 'dır (Arslan-Aksoy, 2018).

Hâtem

Akoyalızâde Ahmet olarak tanınmıştır. Kalem memuru olan babasının teşvikiyle iyi bir eğitim almıştır ve aynı zamanda hüsnühât, nesih ve sülûs dersleri alıp yazı çalışmaları yapmıştır. Nakşibendî tarikatına mensup olmuştur. *Dîvânı* (Varışoğlu, 1997) yayımlanmıştır. *Şerh-i Tuhfe-i Şâhidî*, *Manzûme fi'l-Ahlâk* diğer önemli eserlerindedir.

Hoca Neş'et

Dîvân-ı Hümayûnda hoca olan Ahmet Refî'a efendinin oğlu olan Hoca Neş'etasıl adı Süleyman'dır. Edirne'de doğmuştur. Mevlevilikle yakından ilgilenmiş ve Mesnevi'nin inceliklerini öğrenmeye çalışmıştır. Bunun için çok iyi bir Farsça öğrenmiş 'Mesnevihân' unvanını almıştır. 1807 yılında vefat etmiştir. *Dîvânı* (Genç, 1998)1 yayımlanmıştır.

‘İlānī

Tezkirelerde bu mahlasta bir şair yoktur.

İlhāmī

Şehzade III. Selim’dir. 1761’de doğmuştur. Babası III. Mustafa, annesi Mihrişah Sultan’dır. Küçük yaşta devletin resmi işlerinde ve merasimlerinde bulunan sultan amcası I. Abdülhamit’in tahta çıkmasıyla kafes hayatı yaşamıştır. Buna rağmen müzikle ve edebiyatla ilgilenmiştir. 1789’da Fransız Devrimi’nin etkili olmaya başladığı dönemde tahta çıkmıştır. Şiirleri folklorik bir üslubu sezdirenen, içe kapalı bir ruh halini yansıtır, hikmete, düşünceye dayalı az sayıda şiiri olmakla birlikte daha çok yaşanan hayata, vatan ve millet sevgisine yönelen şiirleri vardır. Dīvânında şarkı türü ağırlıklı yer tutar (Yılmaz, 2001). *Dīvānı* (Elgin, 1956) yayımlanmıştır.

‘İzzet Ali Paşa

Edirne’de doğmuştur. III. Ahmet döneminde defterdar olan Damat Mehmet Paşa’nın oğludur. Defterdar, sadaret kaymakamı ve vezir görevlerinde yer almıştır. *Dīvānı* (Aypay, 1998) yayımlanmıştır. *Tārīh-i Aynī’den Mütercem Bir Parça, Nigār-nāme, Tezkire-i İzzet Bey* diğer önemli eserleridir.

‘İzzī

Tezkirelerde bu mahlası kullanan 5 şair kayıtlıdır. Birinci Fatin ve Arif Hikmet’in tezkirelerinde kayıtlı olan Kastamonu doğumlu Abdülaziz-zāde ‘İzzī’dir. Asıl adı Nu‘man’dır. 1810’da vefat etmiştir. İkinci Eşref-zāde İzzeddin Ahmed’dir. Bursa’da doğmuştur. İlk eğitimini Eşrefiyye tarikatının şeyhlerinden olan babası Eşref-i Sāni Mustafa Efendi’den almıştır. Babasının ölümünden sonra Bursa İncirli Tekkesi’ne şeyh olmuştur. 1740 yılında vefat etmiştir. *Dīvānı* yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır (Kara, 2007). Üçüncü *Ramiz* ve *Fatin*’in tezkiresinde kayıtlı olan Süleyman ‘İzzī’dir. Özel hocalardan dersler alarak eğitimini tamamlamıştır. Dīvān kâtipliği, sadrazam mektupçusu, vakanüvis gibi görevlerde bulunmuştur. 1754’te vefat etmiştir. Tezkirelerde divanı olduğu belirtilmiştir. Ancak bu esere ulaşamamıştır. Dördüncü Sicil-i Osmanī’de kayıtlı Reis-zāde Mehmet Emin ‘İzzī’dir. İstanbul’da doğmuştur. Enderun’a girmiş ve burada Arapça, Farsça dersler almıştır. Müderristir. 1766’da vefat

etmiştir.²² Beşinci ise *Salim Tezkiresi*'nde kayıtlıdır. Asıl adı Mehmed'dir. Şirvan doğumludur. Eğitim için İstanbul'a gitmiştir. Orada dīvān kâtipliği yapmıştır. Türkçe ve Farsça şiirleri vardır. 1694 yılında vefat etmiştir.

Bu şairler incelendiğinde mecmûada yer alan Nedim'in ve Resimâ'nın gazeline yapılan tahmisin sahibi olan 'İzzî tezpit edilememiştir.

Kabûlî

Tezkirelerde bu mahlasla kayıtlı briden fazla şair vardır. Ancak mecmûanın şiir ağırlığının 18.yüzyıl olduğu için sadece bu dönemde yaşamış şairleri değerlendireceğiz. Birinci Edirneli Mustafa Kabûlî'dir. On sekizinci yüzyılın sonları ile on dokuzuncu yüzyılın başlarında yaşamış olan şair Rifaiyye tarikatının şeyhlerindedir. İyi bir eğitim almıştır. Mahkemede başkâtip olarak çalışmıştır. 1829'da vefat etmiştir. *Dīvānı* yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır (Bolat,2005). İkincisi Fatin'in tezkiresinde kayıtlı olan devlet tahvil kalemi kâtiplerinden Emin Kabûlî Efendi'nin oğlu Muhammed Kabûlî'dir. Dīvān kâtibidir. 1822'de vefat etmiştir. Üçüncüsü *Hatîbî'nin Tezkîre-i Şu'arâ-yı Bagdād* adlı eserinde kayıtlı Gürcü asıllı Ahmed Efendi'dir. Ve Kabûlî mahlasını kullanmıştır. Ömer Paşa'nın vezirlik döneminde mektupçuluk yapmıştır. 1780 yılında vefat etmiştir.²³

Kāmî

Asıl adı Mehmed'dir. Edirne'de doğmuştur. Edirne Mevlevihānesi şeyhi Neşātî Dede'den edebiyat ve Farsça dersleri almıştır. Gülşenî tarikatına mensup olup tasavvuf ve terbiye dersleri almıştır. Sahn-ı Seman, Rüstem Paşa, Kasım Paşa gibi medreselerde müderrislik yapmıştır. Bağdat, Mısır gibi bölgelerde kadılık yapmıştır. 1724'te vefat etmiştir. *Dīvānı* yayımlanmıştır (Yazıcı, 2017). *Firūz-nāme*, *Behcetü'l-Feyhā*, *Āsaf-nāme*: diğer önemli eserleridir.

Kāmîl

Tezkirelerde bu mahlaslı 6 şair vardır. Bunlar:

Fatin Tezkiresi'nde Kāmîl mahlaslı 4 şair vardır. Bunlardan birincisi Kāmîl Bey'dir. Enderunlu Fazıl'ın kardeşidir. 1787 yılında vefat etmiştir. İkincisi Yusuf Kāmîl Paşa'dır. Gümrükçü Osman Paşa'nın kardeşidir. Kâtiptir. Üçüncüsü Ahmet Kāmîl

²² Bk. Akbayar,1996.

²³ Ayrıntılı bilgi için bk. M. Akkuş,2008.

Efendi'dir. İlk eğitimini babasından almıştır. Arapça ve Farsça dersleri almıştır ve müderristir. Dördüncü ise Cerrah Kâmil Efendi'dir. 1820 yılında Dersaadet'te doğmuştur. Orduda cerrah olarak çalışmıştır. Salim'in tezkiresinde bu mahlasla kayıtlı bir şair vardır. Asıl adı Mehmed'dir. İshak-zâde Mehmet Kâmil Çelebi olarak tanınmıştır. Kadılık yapmıştır. 1736'da vefat etmiştir. Ramiz'in tezkiresinde de bir kayıt vardır. Asıl adı Ahmed olan Kâmil Paşa'dır. Müderristir. 1764 yılında vefat etmiştir.

Kānī

Asıl adı Ebu Bekir'dir. 1712'de Tokat'ta doğmuştur. Genç yaşta Tokat Mevlevihanesine üye olmuştur. Ancak İstanbul'a gidince Mevlevilikten uzaklaşmıştır. Divân-ı Hümâyün kaleminde eğitime başlamış ve 'hâcegân' unvanını almıştır. Bir dönem kâtiplik yapmıştır. 1791'de vefat etmiştir. *Dîvânı* (Yazar, 2010) vardır. *Letâif-nâme* (Batislam,1997), *Münşeât Be-nâm-ı Havariyyün-ı Bürûc-ı Fünûn* mensur eserleridir.

Lebîb

Tezkirelerde 'Lebîb' mahlasını kullanan 10 şair vardır. Bunlardan üç tanesi *Fatîr*'in tezkiresinde kayıtlıdır. Birinci Lebîb Efendi'dir. Diyarbakır'da doğmuştur. Hâmi Efendi'den dersler almıştır. 1844 yılında vefat etmiştir. İkinci Vâsîf-zâde Abdulah Lebîb Efendi'dir. Reisülküttab Vâsîf Efendi'nin oğludur. Mevlevidir. 1837 yılında vefat etmiştir. Üçüncü ise Muhammed Lebîb'dir. 1789'da İstanbul'da doğmuştur. Babası muhasebe kâtiibi Mustafa Efendi'dir. Çeşitli devlet kademelerinde çalışmış, müdürlük görevleri olmuştur. *Esrar Dede'nin* tezkiresinde 'Lebîb' mahlasını kullanmış bir şair vardır. Asıl adı Seyyid Ahmed olan Derviş Lebîb'dir. Mevlevidir. Nesib Dede Yenikapı tekkesine şeyh olmuştur. 1714 yılında vefat etmiştir. *Salim*'in tezkiresinde bu mahlaslı 4 şair vardır. Bunlardan birincisi Lebîb Ahmet'tir. Edirne'de doğmuştur. Müderristir.

İkincisi divân kâtiibi İstanbullu Mehmet Efendi'dir. 1702 yılında vefat etmiştir.

Üçüncüsü Şeyh Mahmud olarak tanınmış olan Lebîb'dir. 1736 yılında vefat etmiştir.

Dördüncü Lebîb, Diyarbakır'da doğmuştur ve Mülâzım zümresindedir. Hakkında başka bilgi yoktur. Râmiz'in tezkiresinde kayıtlı olan Lebîb'in asıl adı Hüseyin'dir. Diyarbakır'da doğmuştur. Lebîb-i Amidi olarak tanınmaktadır. 1769'da vefat etmiştir. *Dîvânı* (Kurtoğlu, 2004) yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır. Ayrıca bu divanda mecmûada geçen gazeller ve beyitler yer almamaktadır. Son olarak Şefkat'in

tezkiresinde kayıtlı olan Lebīb'in asıl adı Abdulgāfūr'dur. 1771'de vefat etmiştir. Bazı kaynaklar Lebīb Hüseyin ile aynı kişi olduğunu belirtmiştir.²⁴

Lutfi

Tezkirelerde bu mahlası kullanan on üçe yakın şair kayıtlıdır. Mecmūanın geneli düşünüldüğünde sadece 18.yüzyıl şairleri incelenmiştir. Birinci Şefkat'in tezkiresinde kayıtlı olan Lutfi'dir. Asıl adı Süleyman'dır. Dīvān-ı hümāyūn hocalarındandır. 1707 yılında vefat etmiştir. İkinci Salim'in tezkiresinde yer alan Hoca-zāde Lutfullah Efendi'dir. Kırım'da doğmuştur. Üçüncü Belig'nin tezkiresinde kayıtlı Musulī-zāde olarak bilinen Mustafa Ağa'dır. 1718'de vefat etmiştir. Bu şairler incelendiğinde mecmūada geçen 'Lutfi'nin kim olduğu tespit edilememiştir. dīvān

Münif

Antakya'da doğmuştur. Asıl adı Mustafa'dır. Antakī Münif Mustafa Efendi olarak tanınmıştır. Kadılık, hacedgānlık, kâtiplik, maliye tezkireciliği gibi görevlerde yer almıştır. 1744 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. *Divān*'ı üzerine iki yüksek lisans çalışması yapılmıştır (Kılıç,1995; Küçük,1999).

Naili

Naili'nin biyografisi hakkında tezkirelerde fazla bilgi yoktur. *Rıza Tezkiresin*'de kayıtlı olan Naili'nin asıl adı Mustafa'dır. İstanbul'da doğmuştur. Rıza'ya göre irfan sahibi, yeni sözler söyleyen, ihtirā sahibi bir kişidir. *Divān* yayımlanmıştır (İpekten,1990).

Nahifi

İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Süleyman'dır. Erken yaşta öğrenime başlamıştır. Hāfiz Osman'dan sülüs ve nesih dersleri almıştır. Hem hattatlık yapmış hem de memuriyette görev almıştır. Oldukça hacimli bir divanı vardır ve *Divān*'ı yayımlanmıştır (Aypay,1992).

Nāşid

1749'da Mora'da doğmuştur. Asıl adı İbrahim'dir. Topal Osman Paşazāde şair Ahmet Rātib Paşa'nın oğludur. Nāşid Enderun'da edebiyat ve yazı ile meşgul olmuştur. Hattat olarak yetiştirilmiştir. Önce sarayda mebeynci olarak görev almıştır. Sonra saraydaki kıskançlık ve fesat nedeniyle saraydan gönderilmiştir. 1791'de vefat etmiştir. En önemli eseri *Divān*'dir (Alıcı,1998). *Mecmu'a-i Eş'ār* diğer eseridir.

Nazīm

İstanbul Gedikpaşa'da doğmuştur. Asıl adı Yahya'dır. Nazīm Yahya Çelebi olarak tanınmıştır. Mevlevidir ve Edirne Mevlevihānesi Şeyhi Neşātî'ye bağlanmıştır. Önce 'Halim' mahlasını kullanmış ardından Neşātî'nin kendisine verdiği 'Nazīm' mahlasını kullanmıştır. Eğitimi hakkında bilgi yoktur ancak genç yaşta Enderun'a alınmış, Arapça ve Farsça öğrenmiştir (Çakır,2018: 75). Devrin devlet adamları için yazdığı kaside ve tarihlerle geçimini sağlamıştır. 1727'de Edirne'de vefat etmiştir. *Divān*'i önce yüksek lisans tezi olarak çalışılmış (Gümüş,1992), daha sonra doktora tezi olarak tenkildi metni incelenmiştir (Çakır,2018).

Necīb

Tezkirelerde bu mahlasta 5 şair vardır. Bunlardan birincisi Fatim ve Salim tezkireslerinde geçen Suyolcuzāde Mehmed Necīb Efendi'dir. Medrese eğitimi yanında hat, sülüs ve nesih dersleride kendini geliştirmiştir. Müderrislik ve Haremeyn teftiş kâtipliği yapmıştır. 1758'de İstanbul'da vefat etmiştir. *Divān* yayımlanmıştır (Yılmaz,2020). İkincisi Salim Tezkiresi'nde kayıtlı olan Necīb, Edirne'de doğmuştur. Damadzāde Mehmet olarak tanınmıştır. Edirne'de müderrislik yapmıştır. 1701'de vefat etmiştir. Üçüncü Fatim Tezkiresi'nde kayıtlı Mustafa Necīb Efendi'dir. Başmuhasebe hāceliği ve rûzname olarak görev yapmıştır. 1831 yılında vefat etmiştir. Dördüncü Salim ve Belig'nin tezkirelerinde geçen Necīb, Osmanlı padişahı olan III. Ahmed'dir. 1673 yılında Dobriç'te doğmuştur. Eğlenceyi seven, sanata düşkündür. Beşincisi yine aynı tezkirede kayıtlı Diyarbakır'da kadı ve müderris olarak görev yapmış Mehmet Necīb'dir. Bu şairler incelendiğinde mecmûada yer alan şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Nesib

Tezkirelerde bu mahlası kullanmış 3 şair vardır. Birinci Salim Tezkiresi'nde geçen Konya'da doğmuş olan Nesib'dir. Asıl adı Yusuf'dur. Siyahî Mustafa Dede'ye bağlanmıştır. Mevlevidir. İkinci Fatin'in ve Şefkat'in tezkirelerinde geçen Nesib, İkiyayraklı-zâde olarak tanınmış Mehmed Nesib Efendi'dir. 1740'da İstanbul'da doğmuştur. Önce mühürdarlık hizmetinde bulunmuş ardından maliye tezkireciliği yapmıştır. 1790 yılında vefat etmiştir. Üçüncü yine Fatin'in tezkiresinde geçen Hüseyin Nesib'dir. Karaman'da doğmuştur. Devletin çeşitli kademelerinde memur olarak çalışmıştır. Konya'da meclis azasına katılmıştır. Ölüm tarihi belli değildir. Bu şairler incelendiğinde mecmûada geçen şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Neyli

1673 yılında İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Ahmed'dir. Âlim ve kadı olan Mirza Mehmed Efendi'nin oğludur. İyi bir medrese eğitimi almış, Arapça'da kendini geliştirmiş ve nazım ve nesirde devrin sayılır kişilerinden olmuştur. Pek çok öğrenci yetiştirmiştir. Anadolu ve Rumeli kazaskerliğinde yer almıştır. 1748'de vefat etmiştir. *Divân*'ın tenkildi metni yayınlanmıştır (Kılıç, 2004).

Pertev

1746'da İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Muhammed'dir. Muvakkit Çelebi Efendi'nin oğludur. Muvakkit-zâde Muhammed Pertev olarak kayıtlara geçmiştir. Önce Nürî mahlasını ardından hocasının yazdığı mahlasname ile Pertev mahlasını kullanmaya başlamıştır. Genç yaşta Anadolu muhasebe kaleminde çalışmaya başlamış, sonra da hâcegânlık ve vakanüvislik görevlerine atanmıştır. 1807 yılında vefat etmiştir. *Divân*'ı vardır (Bektaş, 2017).

Râgıb Paşa

1699'da İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Mehmed'dir. Defterhâne-i Amire kâtiplerinden Şevki Mehmed Efendi'nin oğludur. Babasının dairesinde aldığı eğitimlerle ve özel derslerle kendini yetiştirmiştir. Devletin çeşitli kademelerinde görev yaptıktan sonra 1757'de sadrazam olmuştur. Hikemî akımın 18. yüzyıldaki en önemli temsilcisidir. *Dîvânı* (Yorulmaz, 1998) yayımlanmıştır.

Rahmî

Tezkirelerde bu mahlasta 7 şair bulunmaktadır Mecmûada Nâbî'nin gazeline müstezadı bulunan Rahmî'nin 17. yy ve sonrasında yaşadığını düşündüğümüz için sadece bu yüzyıllarda yaşamış olan şairleri değerlendirdik. Birincisi Arif Hikmet ve Fatin'in tezkiresinde kayıtlı olan Abdurrahim Rahmî'dir. Erzurum'da doğmuştur. Hâce Rahmî' olarak tanınmıştır. 1808 yılında vefat etmiştir. İkincisi yine Fatin'in tezkiresinde kayıtlı olan Abdurrahman Rahmî Efendi'dir. Memurdur ve 1727'de vefat etmiştir. Üçüncü *Şefkat*'in (Kılıç, 2017:132) tezkiresinde kayıtlı olan Abdurrahim'dir. Tatar Rahmî olarak ün kazanmıştır. 1773 yılında vefat etmiştir. Bu şairler incelendiğinde mecmûada geçen Rahmî mahlası müstezadın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Râmiz

Kırım kazaskeri Seyyid Feyzullah Efendi'nin oğludur. Müderris, mahkemede başkâtip, ruznamçelik, kadılık gibi görevlerde bulunmuştur. Hâcegân sınıfına mensup olmuştur. Yeniçerilerin çıkardığı isyandan kaçması nedeniyle Boğdan'da 1811'de katledilmiştir. *Dîvânçe*'si vardır (Avcı,2014).

Râsih

Asıl adı Ahmed Râsih'tir. Balıkesir'de doğmuştur. Fatih devri sadrazamlarından Zaganos Paşa'nın soyundan gelmektedir. Kendisine atfedilen 'üstüne' redifli gazeli ile tanınmıştır. Ve yaklaşık olarak aynı yüzyılda yaşamış Sofyalı Yusuf Râsih ile karıştırılmıştır.

Ahmet Râsih, aristokrat bir aileye mensuptur. Eğitimi ve mesleği hakkında bilgi yoktur. Mecmûada iki müfred bulunmaktadır. Ancak bu beyitlerin kime ait olduğu tespit edilememiştir. *Dîvân* 'ı yüksek lisans tezi (Öztekin, 1997) olarak yayımlanmıştır.

Râşid

Tezkirelerde bu mahlaslı 17 şair vardır. Biz bu şairlerden 17, 18 ve 19.yüzyılda yaşamış olanları inceleyeceğiz. *Arif Hikmet*'in²⁵ tezkiresinde bu mahlasta 4 şair vardır. Birincisi Sarım Paşa-zâde Mehmed Bey'dir. 1801'de vefat etmiştir. İkinci reisülküttâb Mehmed Râşid'dir. Kayseri'de doğmuştur. 1794 yılında vefat etmiştir. Üçüncü dîvân

²⁵ Ayrıntılı bilgi için bk. Mehmet Nuri Çınarcı, *Tezkiretü's-Şu'arâ* (e-kitap), Ankara, 2019 . s.51

kâtibi Râşid'dir. İstanbul'da doğmuştur. 1831'de vefat etmiştir. Dördüncü mektupçu Mehmed Efendi'dir. Fatin'in²⁶ tezkiresinde kayıtlı olan şairler: Birincisi vakanüvis Mehmed Râşid'dir. 1670 yılında doğmuştur. Malatyalı Mustafa Efendi'nin oğludur. İyi bir eğitim almıştır. Vakanüvis, memurluk ve İstanbul'da kadılık görevlerinde bulunmuştur. 1734 yılında vefat etmiştir. *Divân*'ı doktora tezi olarak hazırlanmıştır (Günay, 2001). İkinci 1781 yılında doğmuş olan Mehmed Râşid'dir. Nüzhet Efendi'nin oğludur. Nakşibendî tarikatına mensup olmuştur. Bakırcılık sanatıyla uğraşmıştır. 1816 yılında vefat etmiştir. Üçüncü Halil Paşa-zâde Arif Bey'in oğlu Mehmed Râşid Bey'dir. Kahire ve Mısır'da bulunan Mevlevihanelerde görev almıştır. 1836 yılında vefat etmiştir. Dördüncü dīvān kâtibi olan Râşid Efendi'dir. Antep'te doğmuştur. 1823 yılında vefat etmiştir. Beşinci 1822'de Filibe'de doğan Mustafa Râşid Bey'dir. Şehzade İbrahim Edhem'in oğludur. Dīvān kâtibidir. 1850'de vefat etmiştir.

Altıncı Dıramalı Hasan Haydar Paşa'nın oğlu olan Mehmed Râşid Bey'dir. 1830'da doğmuştur. Gelibolu, Erdek gibi bölgelerde kaymakamlık yapmıştır. Bu şairler incelendiğinde mecmûada yer alan şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Ref'et

Tezkirelerde bu mahlası kullanan 3 şair kayda geçmiştir. Bunlardan birincisi Şefkat'in tezkiresinde Ref'et'tir. Asıl adı Abdurrahman'dır. At çeken ağası-zâde olarak tanınmıştır. Müderristir. 1786 yılında vefat etmiştir. İkinci Arif Hikmet'in tezkiresinde kayıtlı Ref'et'tir. Asıl adı Abdullah'tır. Hâcegâna mensuptur. 1745 yılında vefat etmiştir. Üçüncü yine aynı tezkirede kayıtlı olan İsmet Bey-zâde Seyyid Abdullah'tır. Mecmûada geçen müfredler incelendiğinde müfredin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Refi-i Āmidî

1756'da Diyarbakır'da doğmuştur. Asıl adı Muhammed'dir. Çeşitli bölgelerde kadılık yapmıştır. Sadrazam Yusuf Ziya Paşa'ya kasideler sunmuştur. 1816'da vefat etmiştir. *Divân*'ı (Aydemir, 1989) yüksek lisans tezi olarak hazırlanmış. *Cân u Cānān* mesnevisi yayımlanmıştır (Öztoprak, 2000).

²⁶ Ayrıntılı bilgi için bk. Ömer Çiftçi, *Fatîn Tezkiresi (Hâtimetü'l-Eşâr) (e-kitap)* Ankara, 2017.s.153

Reşid

Tezkirelerde ‘Reşid’ mahlasını kullanan 13 şair vardır. Mecmūanın ağırlık olarak 18.yüzyıl şairleri içermesinden dolayı bu yüzyıldaki şairler incelenmiştir. Bunun sonucunda mecmūada yer alan şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Fatin’in tezkiresindeki Reşid mahlaslı şairler: Birinci Çeşmi-zāde Reşid Efendi’dir. İstanbul’da doğmuştur. Vakanüvistir. 1767’de vefat etmiştir. İkinci Tatarcıkzāde Ahmed Reşid’dir. Mevlevidir. Anaolu ve Rumeli sadaretinde görev almıştır. 1839’da vefat etmiştir. Üçüncü Reşid Efendi’dir. Antep doğumludur. Mektupçudur. 1833 yılında vefat etmiştir. Dördüncü Mustafa Reşid Paşa’dır. Sultan Bayezid’in ruznamçesi olan Mustafa Efendi’nin oğludur. Devletin farklı kademelerinde görev almış, elçi olarak Paris’te bulunmuştur. 1802’de vefat etmiştir. Beşinci 1814 yılında Akşehir’de doğan Ahmet Reşid’dir. Medrese eğitimi almıştır. Müderristir. *Salim’in* tezkiresinde geçen şairin asıl adı Mehmed’dir. Üsküdar’da doğmuştur. Üsküdarlı Sırrî Efendi’nin akrabasıdır. Dīvānda tarihçilik yapmıştır. 1734 yılında vefat etmiştir. Yine aynı tezkirede kayıtlı diğer Reşid’in asıl adı Hüseyin’dir. İstanbul’da doğmuştur. Yeniçeri Ocağı’nda baş halife olmuştur. 1721’de vefat etmiştir.

Rızā Bey

Tezkirelerde bu mahlası kullanan 6 şair vardır. Ancak Hoca Neş’etile ortak gazeli bulunan Rızā Bey’in kim olduğu tespit edilememiştir. Bu şairler *Fatin*’in tezkiresinde kayıtlıdır. Birinci Neccarzāde Şeyh Mustafa Rızā’dır. 1679’da İstanbul’da doğmuştur. *Divān’ı* yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır (Özdemir, 1999).

İkinci Rızā Efendi’dir. Küçük Rāşid Efendi’nin oğludur. Dīvān kâtibidir.

Üçüncü Ali Rızā Bey’dir. Mevlevi tarikatına katılmıştır. 1837 yılında vefat etmiştir.

Dördüncü Ali Rızā Paşa’dır. Memurdur. 1845’de vefat etmiştir. Beşinci Ali Rızā Efendi’dir. 1816’da Bursa’da doğmuştur. Hācegānlık, kalem müdürlüğü, müsteşarlık gibi önemli kademelerde görev almıştır. Altıncı Mehmed Rızā’dır. 1831’de Edirne’de doğmuştur. İstanbul’da eğitim görmüştür.

Rif at

Tezkirelerde bu mahlaslı 7 şair bulunmuştur. Ancak mecmūada yer alan müfredin kime ait olduğu tespit edilememiştir. Birinci Arif Hikmet’in tezkiresinde kayıtlı olan Rif atzāde Mustafa Rif at’tır. 1758’de müderris olmuştur. 1776’da vefat etmiştir. İkinci *Fatin*’in tezkiresinde kayıtlı olan Çelebi Hüseyin Rif at Efendi. 1797

yılında vefat etmiştir. Üçüncü aynı tezkirede kayıtlı olan Ali Rif'at Bey'dir. Memurdur ve 1827'de vefat etmiştir. Dördüncü Ebu Bekir Rif'at Efendi'dir. 1780 yılında Kırım'da doğmuştur. Müretteb bir divanı vardır. Beşinci aynı tezkirede geçen Salih Rif'at Bey'dir. Başmuhasebe kalemi ve defterdar olarak görev almıştır. Altıncı aynı tezkirede yer alan Rüstem Rif'at Bey'dir. Hersekli Ali Paşa'nın oğludur. 1748'de doğmuştur. Kapıcıbaşdır. Sonuncu ise yine aynı tezkirede geçen Halil Rif'at Bey'dir. 1827 yılında İstanbul'da doğmuştur. Maliye hazinesinde ve postane kaleminde görev almıştır.

Sabîh

Asıl adı Ahmed'dir. İstanbul Kumkapı'da doğmuştur. Arapça ve Farsça öğrenmiştir. Nakşibendî şeyhi Tokatlı Muhammed Emin Efendi'ye intisab etmiştir. Galata Gümrüğü kâtipliğinde görev yapmıştır. 1783 yılında vefat etmiştir. Müretteb bir Divân'ı vardır (Özdingiş,1998).

Sâfi

Tezkirelerde bu mahlaslı 10 şair kayda geçmiştir. Ancak 18.yüzyılda yaşamış şairler dikkate alındığında mecmûada geçen şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir. Birinci Esrar Dede'nin tezkiresinde geçen Sâfiyullah Musa'dır. 1681 yılında doğmuştur. Hadis ve tefsir dersleri almıştır. Memurdur. *Urcüze-i Cedide* adında bir eseri vardır. 1744 yılında vefat etmiştir. İkinci Arif Hikmet'in tezkiresinde kayıtlı olan Bolulu Derviş Ahmed Sâfi'dir. 1665 yılında vefat etmiştir. Üçüncü Fatin'in tezkiresinde geçen Şeyh Ahmed Sâfi Efendi'dir. Tokat'ta doğmuştur. . Mevlevi tarikatına mensub olmuştur. Molla Cami'nin 'Aruz' risalesine *Câm-ı Muzaffer* adında bir şerh yazmıştır. Aynı Efendi'nin de *Nazm-ı Cevâhir* adlı eserine *İzz-i Zafer* adında bir şerh hazırlamıştır.

Sâhib

Tezkirelerde bu mahlasla 4 şair kayda geçmiştir. Ancak mecmûada geçen rubainin kime ait olduğu tespit edilememiştir. Birinci Esrar Dede'nin tezkiresinde geçen Derviş Sâhib'dir. Asıl adı Muhammed'dir ve Bursa'da doğmuştur. 1727'de vefat etmiştir. İkinci Fatin'in tezkiresinde yer alan Şeyhülislam Osman Sâhib Efendi'dir. Piri-zâde Mehmed Sâhib'in oğludur. Anadolu ve Rumeli'de müderris olarak görev yapmıştır. Üçüncü Salim'in tezkiresinde kayıtlı olan Sâhib'dir. Asıl adı Salih'dir.

Mevlevidir. Dördüncü Esrar Dede'nin tezkiresinde geçen Sâhib'dir. Asıl adı İsmail'dir. Müderristir. Bursa'da doğmuştur. 1728'de vefat etmiştir.

Sâmî

İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Mustafa'dır. Arpaemîni Osman Efendi'nin oğludur. Babasının görevinden dolayı Arpaemîni-zâde olarak tanınmıştır. Gençliğinde kâtiplik öğrenimi görmüştür. Hüsn-ü hat, sülüs ve nesih dersleri almıştır. 1730 yılında vakanüvis olarak atanmıştır. *Divân*'ı vardır ve yayımlanmıştır (Kutlar, 2004).

Selmân

Tezkirelerde bu mahlası kullanan 3 şair kayda geçmiştir.

Birincisi Âşık Çelebi'nin tezkiresinde geçen Selmân Aydın'da doğmuştur. Kemal Paşa-zâde'nin yanında bulunmuştur. Birgi'de kadı görevinde iken vefat etmiştir. Efşâncı ile arkadaşlık etmiştir. İkincisi yine aynı tezkirede geçen Selmân'dır. Bursa'da doğmuştur. Hasan Çelebi'ye mülazım olmuştur. Nakkaş Bali-zâde Rahmî'nin arkadaşısıdır. Mûsikişinastır ve süsleme sanatında ustadır. Üçüncü Selmân Ahdî'nin tezkiresinde kayıtlıdır. Vardar Yenicesi'nde doğmuştur. İyi bir eğitim alarak Arapça ve Farsça'da kendini kanıtlamıştır. Mülâzimîn zümresindedir. Bu şairler arasında mecmuda şiiri bulunan şair tespit edilememiştir.

Servet

Tezkirelerde bu mahlasta bir tane şair vardır. Şefkat'in tezkiresinde kayıtlıdır. Ancak 'Servet' isminde Fatin'in tezkiresinde 2 şair vardır.²⁷ Şefkat'in tezkiresinde bulunan şairin asıl adı Osman'dır. Darü's-sa'âde yazıcısıdır. Bazı gazellerinde Hanîf bazı gazellerinde ise Servet mahlasını kullanmıştır. 1766 yılında vefat etmiştir.

Seyyid Vehbî

Asıl adı Hüseyin'dir. İyi bir eğitim almış ve devrin ileri gelen bilginlerinden dersler almış. Hat sanatı ile uğraşmıştır. Güzel kaside ve tarihler kaleme alarak III. Ahmet'in takdirini kazanmıştır. 1737'de vefat etmiştir. *Divân*'ı doktora tezi olarak çalışılmıştır (Dikmen,1991). *Sûr-nâme* (Tulum, 2008) ve *Sulhiyye* adlı eserleri vardır.

²⁷ Ayrıntılı bilgi için bk. Ö. Çiftçi, a. g. e.s.64

Sırrî

Tezkirelerde bu mahlası kullanan 10 şair kayda geçmiştir. Mecmûanın 18.yüzyılda yaşamış şairlere ağırlık vermesinden dolayı Sırrî'nin de bu yüzyılda yaşamış olduğu düşünölmüştür. Birinci Salim'in tezkiresinde geçmektedir. Asıl adı İbrahim'dir. İstanbul'da doğmuştur. Dîvân kâtibidir ve hâcegân zümresine mensubdur. *Divân'ı* yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır (Kazan, 2003). Râmiz'in tezkiresinde 'Sırrî' mahlaslı 4 şair kayıtlıdır. Birinci İznikli şeyh Sırrî Abdulkadir'dir. 1766 yılında vefat etmiştir. İkinci Nâyi Osman Dede'nin oğlu olan Abdülbaki'dir. 1750 yılında vefat etmiştir. Üçüncü Sırrî'nin asıl adı Musa'dır. 1760 yılında vefat etmiştir. Dördüncü Tekirdağ doğumlu mahkeme kâtipliği yapmış Sırrî'dir. Bu şairler incelendiğinde mecmûada bulunan müfredin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Surûrî

Tezkirelerde bu mahlaslı 5 şair bulunmaktadır. Ancak mecmûada geçen tarihin kime ait olduğu tespit edilememiştir. Birinci Arif Hikmet'in tezkiresinde kayıtlıdır. Asıl adı Seyyid Osman'dır. 1752'de Adana'da doğmuştur. Anadoluda kazasker olarak görev almıştır. 1814 yılında vefat etmiştir. İkinci yine aynı tezkirede geçen Surûrî'dir. Buharalıdır. Çağatay Türkçesi ile şiirleri vardır. 1817 yılında hayatta olduğu kaydedilmiştir. Üçüncü Salim'in tezkiresinde yer alan Surûrî'nin asıl adı Mustafa'dır. Safiye Sultan Medresesi ve Süleyman Subaşı Medresesinde müderris olarak çalışmış. 1688 yılında vefat etmiştir. Dördüncü Latifi'nin tezkiresinde geçen Gelibolulu Surûrî'dir. Medrese eğitimi almıştır. Tezkirecilik, nâiblik gibi görevlerde bulunmuştur. Şehzade Mustafa'nın hocasıdır. 1562'de vefat etmiştir. *Bostan, Gülistan ve Divân-ı Hafiz* gibi pek çok esere şerhler hazırlamıştır. *Divân'ı* (Okatan, 2010) yayımlanmıştır. Beşinci yine aynı tezkirede kayıtlı olan Şarklı Surûrî'dir. Şah İsmail ile arkadaşlık etmiştir. *Divân'ı* (Şaripbekova, 2001) yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır.

Sünbülzâde Vehbî

Asıl adı Mehmed'dir. 1720'de Maraş'ta doğmuştur. Hâcegân, elçi, kadılık gibi önemli görevleri olmuştur. 1809 yılında vefat etmiştir. En önemli eseri *Divân'ı*dır ve doktora tezi olarak hazırlanmıştır (Beyzadeoğlu, 1985). *Lutfiyye* (Beyzadeoğlu, 2011), *Tuhfe-i Vehbî* (Kılıç, 2007), *Şevk-engiz* (Yenikale, 2011) diğer önemli eserleridir.

Şeyh Gâlib

Asıl adı Mehmed olan şair, önce hocası Hoca Neş'et tarafından verilen Es'ad mahlasını ardından Gâlib mahlasını kullanmıştır. Tahsilini tamamladıktan sonra genç yaşta Dîvân-ı Hümayun kaleminde çalışmıştır. Mevlevi muhitinde yetişen Şeyh Gâlib, önce Konya'da ardından İstanbul Yenikapı Mevlevihanesinde çileye soyunur ve 34 yaşında Galata Mevlevihanesi şeyhi olmuştur. En önemli eserleri *Dîvânı*(Okçu,1993) ve Hüsn ü Aşk (Okay- Ayan, 1992) mesnevisidir.

Ulvî

Dördüncü Ahdî ve Hasan Çelebi'nin tezkirelerinde yer alan İstanbullu Ulvî'dir. Asıl adı Mehmed'dir. Derzioğlu- Derzi-zâde olarak tanınmıştır. Kadılık ve hâkimlik görevlerinde bulunmuştur. Danişmenddir. En önemli eseri olan *Dîvân'ı* yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır(Çetin, 1993). Dîvânın tenkildi metni yayımlanmıştır(Çelik-Kılıç 2018).

Yahyâ

Tezkirelerde bu mahlası kullanan 5 şair vardır. Ancak *Şeyhülislam Yahyâ* (Kavruk, 2001) ve *Taşlıcalı Yahyâ* 'nın (Çavuşoğlu, 1977) divanları incelendiğinde mecmûada yer alan müfredlerin bu divanlarda bulunmadığı görülmüştür. Birinci Esrar Dede'nin tezkiresinde geçen Yahyâ Dede'dir. Bağdat doğumludur. Bağdat Mevlevihanesinde yetişip Konya'ya gitmiştir. 1688'de vefat etmiştir. İkinci aynı tezkirede kayıtlı olan Yahyâ Efendi'dir. Karahisar'da doğmuştur. Mevlevidir. 1767'de vefat etmiştir. Üçüncü Salim'in tezkiresinde kayıtlı 1644'de İstanbul'da doğan Şeyh Yahyâ'dır. Vaizdir. 1699 da vefat etmiştir.

Yüsrî

Tezkirelerde bu mahlaslı 4 şair kayda geçmiştir. Bunlardan birincisi Salim ve Safayî'nin tezkirelerinde kayıtlıdır. 1636'da İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Ahmed Yüsrî'dir. Müderris ve kadıdır. 1694 yılında vefat etmiştir. İkincisi Salim'in tezkiresinde yer alan Kebiri-zâde Mustafa Efendi'nin oğlu Yüsrî'dir. 1666'da Bosna'da doğmuştur. Müderrisi ve kadılık yapmıştır. Üçüncü yine Salim'in tezkiresinde kayıtlı olan Manisalı Yüsrî'dir. Satranççı Hızır Efendi olarak tanınmıştır. İshak Çelebi ile padişahın huzunda satranç oynamıştır. Dördüncü Safayî'nin tezkiresinde geçen

Diyarbakırlı Yüsrî'dir. 1660 yılında vefat etmiştir. Yüsrî başlığı altında yer alan şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Zeynî

Tezkirelerde bu mahlaslı 2 şair vardır. Aşık Çelebi'nin tezkiresinde 'Zeynî' mahlasını kullanan 2 şair vardır. Birincisi İstanbulludur. Hafız ve hafızzâdedir. Karaman'da sahaflık yapmıştır. İkincisi Serezli Zeynî'dir. Danişmend zümresindedir. Anadolu kazaskeri Muallim-zâde'nin yanında yatışmıştır. Bu şairler arasında mecmûada bulunan şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Zihnî

Tezkirelerde bu mahlaslı kullanan 21 şair vardır. Ancak mecmûada 18.yüzyılda yaşamış şairler çoğunlukta olduğu için bu dönemde yaşamış şairler incelenmiş olup mecmûada yer alan müfredin kime ait olduğu tespit edilememiştir. Birinci Şefkat ve Arif Hikmet'in tezkiresinde kayıtlı olan Keşanlı Seyyid Mehmed Zihnî'dir. Mahkemede kâtip olarak çalışmıştır. Tezkireler müretteb divanı olduğunu söylemektedir. 1787'de vefat etmiştir. İkincisi Ramiz'in tezkiresinde geçer. Asıl adı Mehmed'dir. İstanbulludur. Camii imamıdır. 1744 yılında vefat etmiştir. Üçüncüsü Şefkat'in tezkiresinde geçen Zihnî'nin asıl adı Hüdaverdi'dir. Yanyalıdır. III. Selim zamanında vefat etmiştir. Dördüncü Erzurumlu Zihnî'dir. Asıl adı Mustafa'dır. *Divân* yayımlanmıştır (Macit,1996). Beşinci Şefkat'in tezkiresinde geçen Zihnî Efendi'dir. Sadrazam Mustafa Paşa'nın kitapçısıdır. Aynı zamanda dîvân kâtibidir. Doğum ve ölüm tarihi belli değildir ancak III. Mustafa döneminde yaşadığı kaydedilmiştir.

19.yüzyıl

Enderunlu Vâsıf

Asıl adı Osman'dır. İstanbul'da doğmuştur. İyi bir ilim tahsili görmüştür. Sarayda çeşitli görevler almıştır.1825'de vefat etmiştir. *Dîvânı*, Rahşan Gürel tarafından hazırlanmıştır.

Nesîbâ

Bu mahlas Fatim Tezkiresi'nde geçmektedir. Tefike Nesibe Hanım olarak kaydedilmiştir. İstanbul'da doğmuştur. Cidde Valisi Şerîf Paşa-zâde Saîd Sîret Paşa'nın kızıdır. 19.yüzyıl Anadolu sahası kadın şairlerindedir. 1844 yılında vefat

etmiştir.²⁸ Mecmûada yer alan rubainin Tevfike Nesib'e ait olup olmadığının tespit edilememiştir.

Râsîh

Asıl adı İbrahim Râsîh'tir. İstanbul'da doğmuştur. Enderun'da mehterbaşı ve ser-zurnazenlik yapmış olan Osman Ağa'nın oğludur. Doğum tarihi bilinmemektedir ancak *Mir'ât-ı Şi'r* in müellifi Âkif, onun gençlik döneminin Sultan I. Abdülhamid'in (1774-1789) saltanatının son dönemlerine denk geldiğini ifade etmiştir.²⁹ Sarayda yetişmiş ve genç yaşta Enderun'a alınmıştır. Önce çukadar (çuhadar) görevinde bulunmuş ardından sarayın muhasebesinde bir müddet çalışmıştır. En önemli eseri divanıdır. Divânının 3 nüshası İstanbul'da 1 nüshası da İngiltere'de bulunmaktadır. Ayrıca divanı yayımlanmamıştır.

Refî-i Kâlâyî

Asıl adı Mehmed Emin Refî' dir. 1760 yılında İstanbul'da doğmuştur. Babası kumaşçı olmasından dolayı Kâlâyî mahlasını kullanmıştır. Kadıdır. 1823 yılında vefat etmiştir. *Divân* 'ı yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır (Alpaydın, 2007). *Ermenice-Türkçe Lugat* diğer önemli eseridir.

²⁸ Ayrıntılı bilgi için bk. Mehmet Arslan 'Nesibâ' <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nesiba-nesiba-tevfika-hanim> . Erişim Tarihi: 22 Nisan 2022.

²⁹ Hakan Yekbaş, "Enderunlu İbrahim Râsîh" <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rasih-enderunlu-ibrahim-rasih> Erişim Tarihi: 22 Nisan 2022.

II. BÖLÜM

2. MECMŪA-İ EŞ‘AR VE FEVĀİD’İN İNCELEMESİ

2. 1. Mecmūadaki Benzetme Unsurları

“Dīvān şiirinde, sanatsız bir beyit hemen hemen yok gibidir”³⁰ Bu bakımdan edebiyatta, metinlerinin anlaşılması ve yorumlanması için söz sanatlarına büyük bir görev yüklenmiştir. Dīvān şairleri, sözü güzel ve etkili aktarabilmek için daha çok benzetmeye dayalı sanatları tercih etmişlerdir. Üzerinde çalıştığımız mecmūada bulunan 70 gazel de bu benzetme unsurları bakımından incelenmiştir.

Tablo 7’de gazeli bulunan 40 şair alfabetik bir sistemle belirtilmiştir.

Benzeyen, kendisine benzetilen, benzetme yönü Tablo 8’de belirtilmiştir.

Tablo 5. Şairler

1. Āsım	11. Haşmet	21. Nazım	31. Rāsih
2. Ātîf	12. Kabūlî	22. Nedīm	32. Ref’î
3. Bağdatlı Rūhî	13. Kāmîl	23. Nef’î	33. Reşîd
4. Bākî	14. Lāmî’î	24. Neş’et	34. Rüşdî
5. Belîğ	15. Lutfî	25. Neşātî	35. Sabih
6. Derviş Yayabaşızade	16. Lā-edri	26. Neylî	36. Sabit
7. Enīsî	17. Mantık	27. İzzet	37. Sāfî
8. Fehîm	18. Münif	28. Pertev-Ārif	38. Sultan III. Selim
9. Fethî	19. Nābî	29. Rāğıb	39. Şeyh Gālib
10. Fıtnat	20. Nāşid	30. Rahmî	40. Vecdî

Tablo 6. Benzetme unsurları

Benzeyen	Şahıs	Kendisine Benzetilen	Benzetme Yönü	Şairler ³¹
Ağyar		bekçi	Gece sabaha kadar (sevgilinin semtinde) beklemesi	5 (Ş.67/ 3)
Ağyār/Rakīb		kelb	Aç ve düşkün olması	36(Ş.32/4)
Ağyār/Rakīb		Arı (zenbūr)	İnlemesi ve bal vermeye gelince cimri olması	19 (Ş.50/2)
Ağyār/Rakīb		Sinek (meges)	Vızlaması	5 (Ş.57/6)
Ah	Aşık	Ok	Göge yükselmesi	32 (Ş.47/4)
Ah	Aşık	Fişek	Yakıcı olması	5 (Ş.61/3)
Ah	Aşık	Perde	Sevgiliyi görmek için ne kadar ah etse de görememesi, engel olması	1 (Ş.62/1)
Aşık		Fakir	Yalvarması, muhtaç olması	2 (Ş.34/ 5)

³⁰ Cem Dilçin(2013) Örneklerle Türk Şiir Bilgisi, Ankara;TDK Yay. s.405

³¹ Şairler belirtilirken önce Tablo 4.1’den şiirin kime ait olduğu ardından mecmuadaki şiir ve beyit numarası verilmiştir.

Aşık		Dudu kuşu(tütî)	Bülbülden(rakipten)üstün olması	5 (Ş.57/8)
Beden	Aşık	Toz(gubar)	Bedenin perişan olup sağa sola savrulması	5 (Ş.61/2)
Ben	Sevgili	Dâne	Nokta, tohum olması	2 (Ş.34/2)
Ben	Sevgili	Nev-bahar	Yeni yeşillenmesi, tazelenmesi	19 (Ş.50/4)
Bezm	Diğer	Liman	Sakinleşmek için uğrak mekân olması	5 Ş.37/6)
Boy	Sevgili	Nahl	Uzun, ince olması	5 (Ş.35/1) 5 (Ş.57/1)
Boy	Sevgili	Sehi-kadd	Boyunun doğru ve düzgün olması	36 (Ş.40/1)
Boy		Serv	Uzun ve düzgün olması	5 (Ş.67/5)
Boy		Sanavber (çam fitiği ağacı)	Uzun ve düzgün olmas	5 (Ş.67/5)
Can	Aşık	Gül	Ömrünün kısa olması	5 (Ş.35/7)
Can	Aşık	İplik	Sevgilin boynuna sarılması	13 (Ş.42/3)
Can	Aşık	Turna	Gökten feryat ederek geçmesi	4 (Ş.55/5)
Çene (Zenah)	Sevgili	Elma	Çukurluğun olması	1 (Ş.62/4)
Çene (Zenah)	Aşık	Su kovası(delv)	Çukur olması ve dolup taşması	11 (Ş.63/5)
Dil		İğne (Niş)	İncitmek	21 (Ş.64/2)
Diş	Sevgili	Dürr	Sevgilinin ağzında sıralanışı, kıymetli olması	32(Ş.47/1)
Dudak- ağız	Sevgili	Genc	İçinde hazineler saklaması	32 (Ş.47/1)
Dudak-Ağız	Sevgili	Gonca	Açılmamış olması	5 (Ş.37/3)
Dudak-Ağız	Sevgili	La'l	Kırmızı olması	8 (Ş.33/4)
Dudak-Ağız	Sevgili	Şerbet	Tatlı olası	14 (Ş.48/1)
Dudak-Ağız	Sevgili	Kiraz	Renginin kırmızı olması	1 (Ş.62/4)
Gamze	Sevgili	Hançer	Kesici olması	5 (Ş.67/4)
Gamze (bakış)	Sevgili	Ok(tîr)	Öldürücü olması	5(Ş.61/5)
Gamze (bakış)	Sevgili	Tatar	Zalim olması	20(Ş.38/6)
Gamze(Bakış)	Sevgili	Hançer	Öldürücü olması	5 (Ş.35/6)
Gonca	Diğer	Hazine	Güzellikleri gizlemesi	32 (Ş.47/1)
Gökyüzü		Elbise	Güneş ve gökkuşağı ile süslenmesi	5 (Ş.57/4)
Gönül	Âşık	Hasta	Izdirab çekmesi	36 (32/1)
Gönül	Aşık	Bülbül	Sevgilin tuzağına yakalanması	2(Ş.34/2)
Gönül	Aşık		Tutkun ve perişan olması	40 (Ş.36/6)
Gönül	Aşık	Pervane	Sevgilinin etrafında dönmesi	40 (Ş.36/6)
Gönül	Aşık	Turna	Gökten feryat ederek geçmesi	4 (Ş.55/5)
Göz	Sevgili	Âhû	Güzel ve iri gözlü olması	34 (Ş.31/2)

Göz	Sevgili	Cādū	Büyü yapması	34 (Ş.31/5)
Göz	Aşık	Sakā(evlere su taşıyan kimse)	Çok ağlaması ve gözyaşının su gibi akması	4 (Ş.55/ 4)
Göz	Aşık	Çeşme	Bir şeyin kaynağı olması, sürekli ve fazla akıtması	11 (63/3)
Gözyaşı	Aşık	Mevc (Dalga)	Çok olması ve her yere ulaşması	20 (Ş.38/1)
Gözyaşı	Diğer	Deniz, Umman(Lücce)	Sınırsız olması	4 (Ş.55/3)
Kaş	Sevgili	Māh-I Nev	Eğrilik ve incelik	34 (Ş.31/4)
Kaş	Sevgili	Mihrāb	Şekil	32 (Ş.47/3) ³²
Kaş	Sevgili	Kemer(Tāk)	Şeklinin kavisli olması	36(Ş.59/2)
Kirpik	Sevgili	Ok	Sıra sıra dizilmesi	2 (Ş.34/3)
Kirpik	Sevgili	Peykan	Sineye saplanıp yara açması	31 (Ş.43/1)
Kirpik	Sevgili	Mızrak(Nīze)	Saf saf dizilmesi	4 (Ş.55/1)
Kirpik	Sevgili	Yeleklik ³³	Hedeften şaşmaması	5 (Ş.61/5)
Saç	Sevgili	Çin	Kıvrım olması	34 (Ş.31/1,)
Saç	Sevgili	Nāfe	Güzel kokması	34 (Ş.31/1)
Saç	Sevgili	Zincir	Kıvrımlı ve siyah olması	5 (Ş.35/4)
Saç	Sevgili	Şeb	Renginin siyah olması	32 (Ş.47/2)
Semt	Sevgili	Ka'be	İnsanların saf saf dizilmesi	4 (Ş.55/8)
Sevgili		Taze kumaş	Müşterisinin çok olması	5 (Ş.37/4)
Sevgili		Ateş koru (ahker)	Yakıp kül ettikten sonra rahat davranması	5 (Ş.37/5)
Sevgili		Tabīb	Derde derman olması	38 (Ş.39/3)
Sevgili		Peri	Nurlu ve güzel olması	20 (Ş.38/2)''
Sevgili		Afet	Acımasız olması	38 (Ş.39/4)
Sevgili		Büt	Güzellik	30 (Ş.41/4)
Sevgili		Cellād	Kan dökmesi, baş kesmesi	5 (Ş.67/1)
Sine	Sevgili	Semen(yasemin)	Renginin beyaz olması	28 (Ş.45/1)
Sine	Sevgili	Tan vakti	Şafağın sökmesiyle gelen aydınlanma	32 (Ş.47/2)
Sine	Aşık	Çiçek bahçesi	Sinedeki yaraların açılması, açık olması	5 (Ş.61/1)
Söz		Zehir	Panzehirinin bir söz duymak arzusu	21 (Ş.64/2)
Yanak	Sevgili	Gül	Kırmızı renkte olması	40(Ş.36/6)
Yanak	Sevgili	Mum	Ateş saçması ve ışık kaynağı olması	40 (Ş.36/6)
Yürek	Ağyar	Demir	Katı, merhametsiz	5 (Ş.67/3)
Yüz	Sevgili	Ay(māh-kamer)	Nuruyla geceyi aydınlatması	8 (Ş.33/2) 32 (Ş.47/2)
Yüz	Sevgili	Sofra(han)	Misafirlerin(aşıkların) sofra etrafında dizilmesi	4 (Ş.55/7)
Yüz	Sevgili	Kamer	Parlak olması	4 (Ş.68/5)

³² Bu beyitte sevgilinin kaşı mihraptır ve aşık kibleye değil sevgilinin kaşına yönelmiştir.

³³ Yelek, okun havada düzgün uçuşmasını ve hedef şaşmadan varmasını sağlayan yönlendirici tüy, peylek.
<http://lugatim.com>

III. BÖLÜM

3-MECMŪA-İ EŞ‘AR VE FEVĀİD’İN TRANSKRİPSİYONLU METNİ

3.1. Metin Hazırlanırken İzlenen Yöntem

1. Metin oluşturulmasında akademik ölçütler göz önünde bulundurularak transkripsiyon sistemi uygulanmıştır. Transkripsiyon alfabesi metnin başında verilmiştir.
2. Şiirler baştan sona kadar numaralandırılmıştır. Şiirde yer alan başlıklar yazılmış olup vezinler bu başlıklardan sonra yazılmıştır.
3. Vezni tespit edilemeyen beyitler dipnotta belirtilmiştir.
4. Metinde yer alan her beyite, bende, dörtlüğe numara verilmiş olup tahmis, muhammes, tardiye ve müstezad mısralar numaralandırılmamıştır.
5. Şiirlerin orijinal metindeki yerleri yazılırken müstensihin mecmūaya verdiği numaralar esas alınmıştır. Solda numaranın verildiği kısım “a” olarak kabul edilmiştir (1a).
6. Mecmūadaki şiirler, yayımlanmış divanlarla karşılaştırılarak imla problemleri ve yapılan değişiklikler karşılaştırmada kullanılan eser kaynak verilerek dipnota eklenmiştir. Metin içindeki kelime, beyit değişikliği gösterilirken sadece karşılaştırılan eserdeki şekli yer almıştır. (D. Mestüz, M. Şerîf gibi.)
7. Divānda olup mecmūada olmayan ya da mecmūada olup divanda bulunmayan, eksik veya fazla olduğu tespit edilen beyitler dipnotta belirtilmiştir. Ayrıca şiirlerin beyitler arası yer değişikliği de dipnota eklenmiştir.
8. Mecmūada silinmiş olan kısımlar [...] olarak gösterilmiştir. Ayrıca okunamayan kısımlar mecmūadaki orijinal şekliyle yazılmıştır.
9. Mecmūada geçen özel isimler büyük harfle yazılmıştır. Kur’an-ı Kerim’de geçen ayetler italik olarak gösterilmiş olup dipnotta belirtilmiştir.
10. Arapça- Farsça kelime gruplarında, kelimeler ve ekler kısa çizgi ayrılmıştır. Tîr-āsā, ser-be-ser, bāde-perest vb.
11. Ünlü ile başlayan bir kelimenin ardından gelen yine ünlü ile başlayan bir kelime gelmesiyle vezin gereği ünlü düşebilmektedir. Bu durumda iki kelime kesme işareti ile ayrılmıştır. N’ola, n’etsün gibi.
12. Vezin gereği eklenmesi gereken ‘ü’, [ü] şeklinde gösterilmiştir.
13. Mecmūada müstensihden kaynaklı bazı imla hataları bulunmaktadır. Bu hatalar, düzeltilerek dipnotta değinilmiştir. Örneğin metinde **خيد** olarak geçen kelime beyitte

anlam gereği hayal olarak düzeltilmiştir(26/31) Hayran kelimesi خیران bu şekilde yazılarak yanlış yazılmıştır(22/3).

14. Mecmûada geçen Arapça şiir ve ibareler mecmûadaki orijinal haliyle verilmiş; Re'î Kalâyî'nin Ermenice lugatı ise sadece şiir numarası ve başlık verilerek transkripsiyona dahil edilmemiştir.

15. Mecmûanın sonunda sonradan eklendiği düşünülen 4 şiirde başlık yoktur ve kullanılan mahlas dikkate alınarak köşeli parantez içinde mahlaslar yazılmıştır. [Sa'id] [Lebîb] gibi.

16. Mecmûada kullanılan dil özellikleri olduğu gibi gösterilmiş olup, bazı kelimelerde b-p değişimi dışında, ses değişikliği yapılmamıştır. (i-e, d-t, ğ-ğ-y, ü-i vb.)

3.2. Metin

Transkripsiyon Alfabeti

ء, ا	A, a, E, e, i,	ض	Ž, ž, Ď, ě
آ	Ā, ā	ط	Ṭ, ṭ
ب	B, b, P, p	ظ	Z, z
پ	P, p	ع	ʿ
ت	T, t	غ	Ġ, ġ
ث	S, s	ف	F, f
ج	C, c	ق	Q, q
چ	Ç, ç	ك	K, k, G, g, ŋ
ح	H, h	گ	G, g
خ	H, h	ڭ	ñ
د	D, d	ل	L, l
ذ	Z, z	م	M, m
ر	R, r	ن	N, n
ز	Z, z	و	O, o, Ö, ö, U, u, Ū, ū, Ū, ū, V, v, ˘ (vav-ı ma'dûle)
ژ	J, j	ء, ٔ	-: i, -yı ve -yi (yây-ı izâfet)
س	S, s	ه	a, e (sonda) , H, h
ش	Ş, ş	ى, ي	ā (elif-i maksûre) , I, ı, Ī, i, Ì, ì, Y, y; ve -ı, -i, -yı, -yi (yây-ı izâfet)
ص	Ş, ş		

Mecmûa-i Nefise

1b

Enîs-i cân idinmek elde bu mecmu'a-i pâki

Hele bir ğam-güsâr nüktedân bulmak kadar vardır

Na‘t-1 Şerif-i Seyyidü’l Kevneyn

- Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün
- 1 Hābīb-i hālīk-ı yektā Muḥammed Muştafā sensin
İki âlemde maḥluḳa imām u pişvā sensin
- 2 Vücūd luḳf ü vücūduñdur cihāniñ varlığı el-Ḥaḳ
Faḳīriñ faḥrisin sultān-ı iklīm-i ğinā sensin
- 3 Şadā-yı penç vaktiñ şarka ğarba şaldı āvāz
Menār-ı vaḥdete Allahu ekberle şalā sensin
- 4 Şaçıñ *vel-leyli* hüsniñ *ved-ḍuhaniñ*³⁴ sırr-ı takṣīri
Dilinde verdi ‘ālemiñ şubh ü mesāsıñ sensin
- 5 Ḥadis-i faḳr-ı faḥriden sebaḳdır fenn-i istiġnā
Şehenşāh-ı serīr -i kişver-i cūd ü ‘atā sensin
- 6 Nizām-ı intizām-ı ins ü cin şer‘inle şābitdir
Bu da‘vāya yine şāhid de sensin müdde‘ā sensin
- 7 Ḥudā birdir demek imān degil yād olmasa nāmıñ
İki ‘ālemde Ḥaḳ birdir vişāl-i Kibriyā sensin
- 2a 8 Vücūduñla müşerrefdir vücūd-ı ‘ālem ü ādem
Ḥaḳīḳat ‘āleminde ibtidā ü intihā sensin
- 9 ‘Abādan delḳ-i tecrīde deĝişdiñ atlas-ı çarḫı
Ḥudā'nıñ ḥāşisın şāhenşeh-i āl-i ‘abā sensin
- 10 Ḳabā-yı ḫil'at-ı levlāke ile ḳaddiñ müzeyyendir
Cihān-ı mülk-i ma'nā nāzenin-i enbiyā sensin
- 11 Yüzüñ seb‘u'l-meşanīdir vücūduñ lā-mekānidir
Muḫīṭ-i sebḫa-i baḫr -ı hüdā ‘arş-ı ‘alā sensin

³⁴ Duha Suresi 1.ve 2. Ayet. “Yemin olsun güneşin yükselip en parlak hâlini aldığı kuşluk vaktine”
<https://www.kuranvemeali.com/> Erişim Tarihi: 22 Nisan 2022.

- 12 Hudā'ya 'ayn-i 'irfān dest-i luṭfuñdan açılmışdır
Nazar ehli olan çeşm-i 'alī ile tutiyā sensin
- 13 Yedi kat gök yedi kat yer vücūduñdan 'ibāretdir
Ne kim var yerde ü gökde Hudā'dan mā'adā sensin
- 14 Cemāl-i ins ü cān mir'at-ı 'aşkıñdan göründü hep
Gönülde on sekiz bin 'āleme nūr-ı ziyā sensin
- 15 O kim sāyeñde hoş geçdi odur sultān-ı heft iklīm
Per-i tevḥīd ile pervāz-ı 'arş itmiş hümā sensin
- 16 Seniñle şeş cihāt ü çār 'unşūr kim şeref buldu
Sekiz cennet ki derler maḳām-ı dil-guşā sensin
- 17 Kitāb-ı mesnevī gūş-ı dile vecd-i semā'ındır
Ṭariḳ-i mevlevide neydeki şīt-i şadā sensin
- 18 Şalavāt-ı şerīfīñdir nikāḥ-ı Ādem ü Havva
Yine aralarında 'aḳd-i peyvend-i vefā sensin
- 19 Hūlāşa keşt-i Nūḥ u sebep Hızr-ı vücūduñdur
Dem-i Dāvud'da luṭf-ı şadā-yı cān-fezā sensin
- 20 Süleymān'a nübüvvet ḥātemi destiñden irmişdir
Nebiler ḥātemisin ḥalkā ammā ibtidā sensin
- 21 Bulunmaz ḥaysiyet vācib ezelden olmasa luṭfuñ
Dil-i İskender'e āb-ı hayāt-ı gam-zidā sensin
- 22 Nice İskender'i 'aşkıñla gösterdiñ ḥaḳıḳatdir
Yine Mūsā ve Hızr'ıñ arasında macerā sensin
- 23 Ḳuluñ ḳurbānıñ olmuşdur Ḥalīlullah İsmā'īl
Gönüller Ka'besinde Merve ḥaḳḳı için şafā sensin
- 24 Eḡerçi şekl-i ḥüsni Yusūf ammā nūr-ı 'aşkıñdır
Görünen demde Ya'kūb'a ol şevḳ-i şadā sensin
- 2b 25 Çıkardı Yūnus'ı ḡavvāş-ı feyziñ baṭın-ı māhiden
Yine anıñ yüzünden mevc uran baḥr-ı hudā sensin
- 26 Ğam-ı hecrin çeken dil-i mürde-i 'aşḳa Mesīḥāsın
Mesīḥā'nıñ dem-i cān-baḥşına neşv ü nemā sensin

- 27 Hudā birdir şerī‘ at bir tarīkat bir haqīkat bir
Arañuzda ikilik yoq ‘ aliye’l-murtażā sensin
- 28 Hüseyin ile Hasan Veysü’l karan zāt-ı cemīliñdir
Cemī‘ -i enbiyāya evliyāya ilticā sensin
- 29 Derūnuñ nūrı Zeyne’l-Ābidīn ile müzeyyendir
Serāy-ı vaħdeti pür-feyz iden sırr-ı Hudā sensin
- 30 İmām Bāqır’ı kim pūte-i ‘ aşkıñda kāl itdiñ
Zer-ħāliş ider ħāk-i vücūdı kimyā sensin
- 31 Şadākat nāzırıñdır Ca‘ fer-i Şadık emīniñdir
Ĥulāşā murğ-ı cānı dām-ı düzaħdan rehā sensin
- 32 Olup Kāzım şıfat Mūsā Rızā’nıñ sırr-ı ‘ irfānı
Taķı ü bā-nakī-veş ma‘ den-i cūd ü seħā sensin
- 33 Helāk itdin urup ħāl-i nefisi tiğ çekmekle
Ĥudā’nıñ ‘ askeri hem Mehdī-i şāhib-livā sensin
- 34 Vücūduñ medħidir nebīden Dānişi kaşdıñ
Yine evlād ü aşħāba muħıbb-i bī-riyā sensin
- 35 Ümidiñ kesme dergāh-ı Ĥudā-yı lem-yezelden kim
Ĝanī oldur saħi oldur gedā-yı bī-nevā sensin
- 36 Cemāliñle celāliñ ‘ arz idersin dem-be-dem ħalkā
Yine sen kendüñe tiryāk sensin ezdehā³⁵ sensin
- 37 Emīn olsañ n’ola ol şehleriñ kehf-i emānından
Göñüller cāmi‘ inde sırr-ı āmīn ü du‘ ā sensin

2

Ramazāniyye-i Rāğıb Pāşa

Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilün

- 1 Ne ‘aceb sür’atle geldi bu yıl māh-ı sıyām³⁶
Çekdi bir baş gelüb belde-i Bagdāda licām

³⁵ Metinde “ezdehā” şeklinde yanlış yazılmıştır. Aslı “ejdehā” olmalıdır.

³⁶ Bk.Hüseyin Yorulmaz, *Koca Rağıb Paşa Divanı* İstanbul,1989.s.57-60

- 3a
- 2 Giceyi gündüze katmış ne şitâb ile gelür
Müjde-i 'ıyd ider şanki mübârek akdâm
- 3 Şöyle bir gaflet ile basdı ki ta'bir idemem
Güyyâ bezmi basan şahne gibi bî-hengâm
- 4 Kesdiler mey-gededen bâde-perestân ayağı
Görüb el virmedigin 'âlem-i aba eyyâm
- 5 Oturuşdu tek ü puy-ı ney ü meydân yârân
Zahidân eylediler şimdi terâviha kıyâm
- 6 Ramazân hürmetine arkası mihrâbdadır
Cümleye itse taşaddur yeri var şimdi imâm
- 7 Câme-i nev keser erbâb-ı tabi'at 'ıyde
Şikem aşhâbı da iftâra keserler endâm
- 8 Ehl-i keyfiñ kem olur hâhişi sorma³⁷ zirâ
Viremez tab'-ı sehâ-pişesi imsâke nizâm
- 9 Müşkil olsa ne-'aceb farkı melekke beşeriñ
Zâf -ı imsâk- ile hep buldu letâfet ecsâm
- 10 Hoş gelür dil-ber-i billur-beden vaslından
Vakt-i iftâre gelen nargile-i sim-endâm
- 11 Neşât-ı sofra-i bezmi veriyor hân-ı fütur
Şerbeti kâse olup câm-ı şarâb-ı gül-fâm
- 12 Şimdi germiyyet ü ülfetde cevâmi'de olur
Döndü tâhune-i bî-âba harâbât-ı ziğâm
- 13 Sanma mâh-ı nevrüza felek ihdâ idecek
'ıyd için tevsen-i ikbâline bir sim licâm
- 14 'İlm-i nusretine yâ ide bir zer-i mehce
Yâ ola şâtırına hançer-i zerrin niyâm
- 15 Āsumānpāye Feridun- haşem Ahmed Paşa
Olsa şâyeste silahşuri olurdu Behrām
-

- 16 Hātım-i bezm-i seḫā saf-şiken-i ruz-ı vegā
 Āb-ı ruy-ı vüzerā āşaf-ı mergub-ı enam
- 17 Nükte-cem' olmadığına dü-cihānıñ bu yeter
 Ger olaydı ikisin birden iderdi en'ām
- 18 Kuhlar lerziş-i bīmi ile baḫr-ı sim-āb
 Nice tāb-aver olur satvetine Rüstem ü Sām
- 3b 19 Cevalān itse olur fikr-i sebük pervāzı
 Nice müşkil ise āğazdan evvel encām
- 20 Fehm ile dikkat olunsa her iki tedbīre
 Bulunur cümle bunuñ puḫte Aristo'nuñ ḫām
- 21 Şive-i lutf ile üslub-ı ḫakimāne ile
 Ne Aristo ki Felātunları eyler ilzām
- 22 Rütbe-i cāhına nisbet feleḫiñ rütbesi pest
 Rif'at-ı kadrine gühāh kemend-i evhām
- 23 Olmasa dāire-i ḫaşmetine teng eğer
 Nüh felek idi dokuz kubbeli bir çetr-i benām
- 24 Āb-ı ihsanı mecāri-i merāmı cāri
 Devr-i adlinde şavin buldı medār-ı eyyām
- 25 Pāsbān-ı reme-i halk olalı insāfi
 Gürg³⁸ ile eylediler akd-i uhuvvet ağnām
- 26 Aşiyān-sāz zuhur olalı adl ü dādi
 Gider āmiziş için lāne-i şāhine ḫamām
- 27 Kaldılar gamze-i ḫubān daḫi te'sirinden
 Fitneyi eyledi 'ahdinde ü rütbe i' dām
- 28 Dest- gīri-i keremle komadı üftāde
 Pāy-i dildāre meger dil-şudegān-ı nā-kām
- 29 Žu' afā var mı nevāli ile hep kuvvetlü
 İde bi-tāb meger ādemi idmān-ı sıyām

³⁸ D.kürk

- 30 Dāverā midḥad-ı evsāfiña pāyān olmaz
Nitekim derd ü gam bende ki yokdur encām
- 31 Lik hengāmı değil ‘arz ideyim tafsilin
İderim ḥazrete inhā hele gelsün bayrām
- 32 Fāris-i ‘arsa-i ‘irfān geinürken Şimdi
Yerlere urdı tevsen-i baḥt-ı bed-rām
- 33 Lākin ümidim odur rāyız-i lutf ü keremiñ
aka ol kāfire bir keskin üzengiyle temām
- 34 Olsa bir kerre hele elde 'inān-ı fikrim
Saf-ı mazmuna göreysin nice olur ikdām
- 35 Hele kalsun bu Őikāyet varak-ı diğerdir
Hem ider ma‘ni-i nā-kerde murādı ihām
- 4a 36 İtme itnāb ile tasdi' vakt nazikdir
Rāgıbā Şimdi ki hengām- ı duādır hengām
- 37 İster mi nev-rüz Şebi kadr sabāhı ola ıyd³⁹
Tā te‘ākub ide ālemde Şühur ü a'vām

3

Ramazaniyye-i Vehbi Efendi

- Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilün
- 1 Geldi çattı yine keşti-i hilāl -i ramazān⁴⁰
Sūḳ -ı rahmetde ucuzlandı metā‘ -ı güfrān
- 2 Ḥaber-i ruze ile kāğıt uçurdı gerdun
Gurre zann itme kebüterdir olan per-cünbān
- 3 Nısf-ı Şa‘bānda müverrih berevāt-ı ‘amele
Çekdi tevki‘ i-i divān-ı kader sim-niŐān
- 4 Ḥalka-i ini hilāli felek tabla be-düş
Ḥalka tatlu satayım diyu ider zib-i dükkān

³⁹D. Ruzı nevrüz⁴⁰Bk. Hamit Dikmen, *Seyyid Vehbi ve Divanının Karşılaştırmalı Metni*) Ankara,1991.s.254-258

- 5 Gurre sanma eline penbe fetil almış ider
Kayyim-i çerh-i kanādil-i nücümü suzān
- 6 Zūr-ı bāde ile şikest itdi sebu-yı tevbe
Ana simin kanād urdı hilāl-i ramazān
- 7 Necm-i raḥşāna olur ḥande-zen istihzā
Felek-i kubbe-i cāmide sirāc-ı tābān
- 8 Ruze-dār agzı gibi şimdi mühürlüdür hep
Kapanub meygede kapusı çü baht-ı mestān
- 9 İtse taksim-i ni' am velvele-i deff-i şaḥāf
Nagme-i rāḥatü'l ervāh gelür şavt-ı ezān
- 10 Ḥāb-ı āsāyişi ammā uçurur bāz gibî
Pāsbān-ı tabliñ imsāke olub zaḥme-i zenān
- 11 Kübe denk düşdi Ayasoya' daki ḥum dibine
Ramazān sufisi bi-tāb nice bāde- keşān
- 12 Cāmdır dest-i gazelhānlık iden meygedede
Şimdi tesbiḥ be-kef mescide olmuş cüz-ḥān
- 13 Süre-i Mā' ide ü Kevşer okur hırsından
Vāiz kürsine itdükçe tilāvet-i Kur' ān
- 4b 14 Tütünü göge çıkar lüle-i tenbākü-veş
Ehl-i keyfiñ biri guş eylese āyāt-ı Duḥān
- 15 Sagarı hokka ma' cune mübeddel itdi
Şürbü kalb eylediler berşe zaruri rindān (?)
- 16 Rişeni meygede çarubi iden rind-i ' atik
Deyr-i ma' mur-ı ḥarābāta olanlar ruhbān
- 17 Koca kayyim ḥoca şekline girüb mescidde
Cāmı kandil idüb ibrik-i meyi rūġan-dān
- 18 Peştemāl belde vü şu' āle elinde şimdi
Turma māhiyye kanādilini eyler suzān
- 19 Balsa eylerdi diyār-ı ' adem-ābāda sefer
Zād-ı reh yirine şavmın yimek içün ci' ān

- 20 Kurs-ı hırşide el irseydi eger yirler idi
Aña mümsik diyü pek diş biliyor ger sengân
- 21 Kısmet-i rızka tehâlûkle giyerler her şeb
Biri biriyle boğâz cengine şaf-ı dendân
- 22 Herkese ni‘ met-i feyz-i bereket şâmil iken
Bulunur yine her evde nice sofrâ kurıdan
- 23 Def-i seyli hür-ı mutrib kadar ahenk virir
Tak tak-ı mil‘ akadan dâire-i sofrâ vü hân
- 24 Dest-i müflisde olan vaqfa döner hân-ı faţur
Bulunan yerde şikem- hâra iki yahni kapan
- 25 Dide ruşen diyü birbirini tebşîr eyler
Pertev-i şu‘ le-i kandili gören rûze-keşân
- 26 Sanma imsâkda misvâk tutar şâ‘ imler
Fikr-i ferdâ ile engüştin ider vakf-ı dehân
- 27 Şaşırır ‘ıyd namâzında dahi tekbîrin
Bir imâm-ı müteassıbla terâvihi kılân
- 28 Nazar-ı gürisne⁴¹-çeşmân-ı cihân el-hâşıl
Felegi sofrâ⁴² sanur mâh-ı nevi kıt‘ a-i nân
- 29 Vâkî‘ â sofrâ-i elvân-ı ni‘ am rahmetdür
Kâsedür lik anıñ üstünde hilâl-i Ramazân
- 30 Kurs-ı nilüfer-i hırşîdi ezüb ‘ârifler
Eyleyüb üstüne kevkepleri habb-i rümmân
- 5a 31 Maţbağ-ı rahmet-i Hağdan getürüb her şeb ânı
Şâ‘ ime tuhfе ider âş-pezân-ı gufrân
- 32 Ğurre zann itme felek hâl-i diliyle eyler
Şadr-ı kâdr-ı âgehe tebrik-i kudüm-ı Ramazân
- 33 Şadr-ı ‘allâme-i sir-i vâriş_efđâl-i peder
Kân-ı her-güne-hüner mâ-ğaşal-i devr-i zamân

⁴¹ Gürsine-gürisne

⁴² Tamlama hemzesi kullanılmış ancak anlam gereği tamlamaya gerek yoktur.

- 34 Hân-ı ihsân-ı sehâ mâ' ide-i lutf ü 'atâ
Kuvvet-ı bahş-ı fukarâ kuvvet-i kalb-i â' yân
- 35 Hülkî da nâmı gibi Ahmed Ebu' l Hayr-ı kerim
Kendi de cediti gibi ferd-i 'adimü' l-akrân
- 36 İbn-i Minkâri gibi fâzıl-ı yektâya hafid
Nesebi gibi şeref-nâme-i mecd-' unvân
- 37 Ramazân gibi şuhûr-ı digere nisbet ile
Kâdr-i eslâf-ı kirâm üzre celiyyü' r-rüchân
- 38 Pîşgîr-i âl şafak-ı gerd-i ser-hânende
Mihr sofrâ silecek süngeri olsa şâyân
- 39 Hâşılı hâme ile vaşfi degildir mümkün
Nice mizâbe sıgar sâhili yok bir 'ummân
- 40 Şadr-ı ruşen-güher ma' zeretim eyle kabul
Vaşfiña böyle perişân -suhan olmaz cesbân
- 41 Böyle mi eyler idim vaşf-ı şerifiñ tahtır
Olmasaydı kaleme muy-ı keder 'akd-i lisân
- 42 Beni söyletme efendim yüregim yanıkdır
Âteş-efşan olurum eyler isem feth-i dehân
- 43 Kuşca cânım o kühen lânedede âsude idi
Âşiyân itdi semenderlere şimdi devrân
- 44 Şimdi başımda minâre gibi âteş yanıyor
Bâng-ı hânem dönüyor yangın ezânına hemân
- 45 Sönmüyor âteş-i dil gerçi mişâl-i sakâ
Şu seper aña qarâbeyle dü-çeşm-i giryân
- 46 Lehce-i şâbite pey-revligi seyr it nice olur
Şimdi var tab' umuñ imsâki mişâl-i Ramazân
- 5b 47 Tevsen-i tab' ı yarandıрмаğ çün aç tutarak
Nice meydân alayım 'ıydda görsün yârân
- 48 Âhirin işbi' a hâtem gibi bu ebyâtıñ
Zeyline maṭla' -ı nevre vireyin hüsni beyân

- 49 Āhîr-i ruzeye mey saklayıgörsün yārān
Bunı işrāb idiyor kāse-i nūn-ı Ramazān
- 50 Vaqt-i iftāra kühen sözlere karnım tokdır
Vehbîyā aç eliñi hayr ü du‘ā eyle hemān
- 51 Güni günden yeg ola hūatırı şevkiyle tola
Revnağ-ı ‘ıyd-ı mübārek bula kıadr-i Ramazān

4

Sāhil-nāme-i Fennī Efendi

- Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilün
- 1 Hep galağ sözle geçirdi gününü āşık-ı zār⁴³
Galağa zevkine gitmiş meger agyār ile yār
- 2 Kesret-i keyfle rind gece fitili almış
Der-i mūm-hānede varmış seheri mum olmuş
- 3 Hele sekdürme suhanlarla bugün tavr-ı garīb⁴⁴
Fālya virmiş gibi Topḥāne’de yār ile rakib
- 4 Bağlanub kalmış iken zülf-i siyeh-kārında
Şavdı başdan āhîr Şālıpazārından
- 5 Tutsa ‘uşşāk maḥaldir kırılır gibi taraf
Buldı ol gözleri bādem ile Fındıklı şeref
- 6 Seng-dil āfeti nerm eylemese meyle her ān
Hiç tehi mi tayanurdı Kabātaş’a rindān
- 7 Kalmadı kimsede hiç nān alacak bir aqçe
Serv-i kadlerle olalı Tolmabağçe
- 8 Tılf iken saña hırām etmegi⁴⁵ öğretdigü çün
Dilerim Ḥağ’dan ānı kim o Beşiktāş olsun
- 9 Oldı dil olmuş iken kayd-ı cihāndan reste
Ortaköy’de yine bir muy-miyāna beste

⁴³ Hacı İbrahim Demirkazık, *18. Yüzyıl Şairi Mustafa Fennī Dīvānı*, İstanbul, 2009..s.691-695

⁴⁴ D. tavrı garīb

⁴⁵ Divanda farklı yazılmıştır. Anlama uymamamktadır.

- 6a 10 Eylemekden o mehûn şahs-ı firâkıyla şavâş
Gözlerimde Kıriçeşme gibi hiç kalmadı yâş
- 11 Takılub ardına âl ile rakib-i nâ-pâk
Arnabud kıaryesine gitmiş o şûh-ı dellâk
- 12 Bâralı⁴⁶ bir güzeliñ 'aşkı ile dide-i ter
Arnabudköyi⁴⁷ akındısı gibi tırmaz aķar
- 13 Hü çeker ruħ-ı Hasan kalfa nevâ-yı meste
Piş-gâhında okundıkca Hüseyni beste
- 14 Oldı muhtâc gönül tıfl-ı cevân-ı ğayra
Gitmeyince bir Bebek'e merdüm-i didem seyre
- 15 Fiske taşıyla eger ürker ise gülşenden
Bülbül-i zâra kıayalar kadar olmaz mesken
- 16 Yâri agyâr ideyim sandı çü zevrakda kenâr
Topa tutulmuşa döndürdi ahâli-i Hişâr
- 17 Eşk-i agyâr der-i meykedede oldı revân
Düşdi şeytân akındısına güyâ rindân
- 18 Gel senüñle bulalım saklanacak maħfi mekân
Bâlâlimanı bugün tâlğalık ey serv-i revân
- 19 Bizi beglik gam ile itdi felek şivende
Mîrgün^{48c} a varalım zevķ idelim gülşende
- 20 Rûzgârıñ siteminden kim olur âzâde
İçe dildâr ile İstinye'de tenhâ bâde
- 21 Gelicek yâda diliñ togrısı derdin yeniler
Tâzeler ile Yeniköy'deki eski demler
- 22 Ya unutdursa n' olur pir-i mugâna deyri
O şanem ile olan maħfi Tarâbya seyri
- 23 Gözümüñ yaşına rahm itmedigi çün cânân
Bir Büyükdere gibi itmede her dem cereyân

⁴⁶D. yaralı

⁴⁷D. Arnavudköy.

⁴⁸Emirgan

- 24 Zāhidā gezme şokaklarda tehi sine sine
Çāmuruñ çünki kurı git Kefeli kıaryesine
- 25 Teb-i ‘aşk ile tenim itse dağı zār u nizār
Yine itmez dil-i bī-çāreye ol şarı yār
- 26 Kalmadı görmedigiñ seyre sezā cāy-ı şafā
Rum ili Hışnı’na var seyri temām it cānā
- 27 Oldı rindāna dümen suyu ile vākı’-i kay
Kārataş altına mı gitti ‘aceb zevrak-ı mey
- 6b 28 Meyl idüb şem‘a-i ‘izārı için ol sim-bere
Düşdi pervāne-i dil şimdi Fener’den Fener‘e
- 29 Oldı germiyyetüñ ol şuhla zāhid çü hevā
Bürudetle Şoğukşu saña cāy olsa sezā
- 30 Āh idüb kāmetsi sevdāsı ile cānānıñ
Şimdi başında kavāk yeli eser yārānıñ
- 31 ‘Ays ü nüş eyle de terk it biraz yāf u yūfi
Şadr-ı meyhāne Umuryeri degildir ey şufi
- 32 Yāri⁴⁹ buldum deyü kendüme kaçı şenlikde
Ögünür ‘āşık-ı şüride Degirmenlik’de
- 33 İzn-i āmmdır deyü gitmemek için degme yere
Zürefā Körfezi bahş eyledi zen-pārelere
- 34 Ne revā seyr-i Hısār’da ola yārim mażzun
Sākiyā baña yarımca virüb ana tolı şun
- 35 Gök kändil güc ile irdi gönül maşşūda
Bir siyeh-çerdeye mālİK olıcak Göksu’da
- 36 Firqatıñle şu kadar giryeler itdim cānā
Bir Küçüksu görünür eşkime nisbet deryā
- 37 Bağrıñ yağın eritdi beli her eţvārı
Hele Kandılli’de bir cām ile yıkdım yāri

⁴⁹ D.yār

- 38 Ābı zirā ki muraī olana dermāndır
 āđızāde ile Vānik y’i pek cesbāndır
- 39 Leb-i deryāda ki ayuya mı oldu meft n
 uleli bag esine hırsı rak bi  e fz n
- 40 İŞte buldum sa nā salınmaĝa  zge ma al
 S z m z di le rak bā yalı ız engel’e gel⁵⁰
- 41 Hased ol rinde ki mey-nuş ide āna āna
 O Şeh-i h sn nle Beglerbeyi’de m rāne⁵¹
- 42 Gıb a ol ŐaŐŐa olur irdiĝi dem nevruga
 O Őanemle gide zevk itmege İstavroz’a⁵²
- 43 Őandılar duŐter-reze geldi ‘Arablarla yanık
 SuŐtegān z mresine cāy olalı Kuzguncuk⁵³
- 44 Ko Őıĝırlar gibi yatsun ulusun pinhāni
 Oldı aĝyāre maar unki  k z Limanı
- 7a 45 Ka’ be topraĝı dey  olsa bile nām-āver
  sk dar’dan yegdir ba nā kuy-ı dilber
- 46 Şems nāmında bir āfet mi zuhur itdi ‘aceb
 ŐemsipāŐā’yı mekān eylediler yārān hep
- 47 Bir Őer fi  nigehe-i lutfi ile d nyāda
 aŐr-ı dil ‘aynı ile d ndi Şeref-ābāda
- 48 Bakarak ruŐlarına eşki rak bi  akmıŐ
 Őandılar baĝe-i h sn i re Āyāzma ıkmıŐ
- 49 VuŐlatın g rdi kıyās eyleme ey dil elyak
 H vfum oldur seni ferdālara yāri  Őalacak
- 50 aŐdın ‘ālemde teferr c ise ger bir derece
 DuŐter-i zer ile ızkulesi’ne bul ferece

⁵⁰ D. 48.beyit

⁵¹ D. 49.beyit

⁵² D. 50.beyit

⁵³ D. 51.beyit.

- 51 Kāmeti fikri ḥayāl-i ruḥ-ı ālıyla yine
Dest-i dil ‘aynı ile döndi Kavākbağçesi’ne
- 52 Düldül-i nāza süvār olsa o şuḥ yektā
Ātı oynadı olur sāhe-i Ḥayrpāšā (haydarpaşa) (?)
- 53 Ey gönül boşlama da‘ vāyı hemān ğamla sürüş
Kādıköyü’nde ayak nā‘ibiniñ pāyine düş
- 54 Fikr-i ruḥsārı ile yandı tenim bilmez mi
‘Aceb ol māh Fenerbağçesi’ne gelmez mi
- 55 Ğālība Fennī temām eyleyecekdir zevki
Ātalar seyrine düşmüş o periniñ şevki

5

Ḥamāmnāme-i Belig Efendi

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1 Uyanub eyledi ol fitne-i ḥābide kıyām⁵⁴
Reh-i germābeye hengām-ı seher kıldı hırām
Sandılar anı ikiz toğdı güneş ḥaş ile ‘ām
Cāmekāna gelicek tutdı peri gibi maḳām
Tābeş-i gerden-i billurı ile derledi cām
Āteş-i şevk-i der-ağuş ile kızdı ḥammām
- 7b 2 Şavdı ‘āşık gibi başdan külehi mu‘ teberin
Cāmeden şive ile çözdü muḳaddem kemerin
Gül gibi eyledi ḳat ḳat çıkarub cāmelerin
Pirehen ref‘ olıcak şandı gören sim-berin
Perdeden oldu birden āyine-i sim-endām
Kışırını atdı ḥarāretle yā şīrīn bādām
- 3 Tāb-ı nazzāreden endāmı ḥarāret kapdı
Def‘ idüb ğayrıyı ḥammāmıcı şovukluk yapdı
Şaşdı dellāk görüb ānı yolundan sapdı
Vaz‘ı na‘ leyn iderek ol büte āḥir tapdı

⁵⁴ Bk. H. Gamze Demirel, *18. Yüzyıl Şairlerinden Belig Mehmet Emin Divanı*, Elazığ, 2005.s.402

- Sarılıb fuṭa-i müşgine ol beli ḥod-gām
Münḥasif oldu yine nişfına dek māh tamām
- 4 Taze dellāk olıcak ḥalvet-i ḥaşşa rehber
İtdi bir burca güyā ki kırān şems ü kamer
Teni pālūde gibi kim tokınursa dıtrer
Gördi kim gelmez oğuşdurmağa ol gönca-i-ter
Aldı dellākı ḥarāret bayılırken nā-kām
Su yetüşdirdi āñā taş ile bir tāze gülām
- 5 İsterdi kise-i müşgin sürine dilbere çün
Piç ü tāb eyledi lif ezildi şābun
Şiše-bāz-i ḥabāb ile biraz kurdı oyun
Künc-i ḥalvetde görüb sanma o şuḥ[1]⁵⁵ mevzūn
Külḥan yakdı ḥamāma girüb bedr-i temām
Nice pertev salacak bezme görürsin aḥşām
- 6 Aқdı su pāyına ol serv-i şanavber boyuñ
Taze taze suladı kāl-ı sünbül-büyuñ
8a Yüregi oynadı bir ḥālete vardı şuyuñ
Tāş-ı leb-riz içine ‘aks idicek meh-rüyuñ
Ġayret-i tāb-ı ‘izārıyla hemān parladı cām
Döndü ol dem küre-i nāra kıbāb-ı ḥammām
- 7 Şıcağı geçdiği ma‘ lūm olıcak ḥammāmıñ
Çıkma geldi diline ol meh-i bī-ārāmıñ
Tāb-ı ruḥsārı yüzi şuyunu dökdi cāmıñ
Sildi birüne çıkub āyine-i endāmıñ
Ma‘ nāveş elbise-i fāḥireyi giydi temām
Virdi mışra‘ gibi ol kāmēt-i mevzūna nizām
- 8 Tuğ-ı şāhī gibi gisūlarına şu yaradı
Açdı emvāc-ı hevā sünbül-i müyün ṭaradı
Ṭuydı nāṭır kokuyı ‘ūd-ı ‘anber aradı⁵⁶
Zülf-i dildārı o dem şāne arayub ṭaradı

⁵⁵ Vezin gereği şuhı şeklinde okunmuştur.

⁵⁶ D ‘ūd ile ‘anber

Uclarından dökülüp her tarafa ‘anber-i hām
Nefha-i bŷy-ı şafā-āver ile tıldı meşām

- 9 Kāhve fincānı tıkındı leb-i dildāra meger
Serpilüb gül şuyı hoş yakıldı micmer
Çŷnki hāmāmā Beligā giren elbette derler⁵⁷
Mŷzd-i hāmāmā dökŷb aqçeleri ol dilber
Sine-i āyineyi pāreleyŷb itdi kıyām
Gitdi āteş gibi ol meh tıña kıaldı hāmām

6

Berber-nāme-i Belig Efendi

Fe‘ ilātŷn/ Fe‘ ilātŷn/ Fe‘ ilātŷn/ Fe‘ ilŷn

- 1 Şeh-levendāne kesim şevkle hengām-ı şehir⁵⁸
Semt-i dŷkkāna hırām itdi o şŷh-ı berber
8b İdinŷb cāzibe-i ehl-i derŷnı rehber
Virdi dŷkkānçeye teşrifi ile zīnet ŷ fer
Kec-kŷleh kākŷl ucın gŷsterŷb ol sŷnbŷl-i ter
Tabla perçemden ehibbāsına saçdı ‘anber
2 İtdiler buse-i la‘ l-i leb-i dildāre⁵⁹ heves
Mŷşteri ŷşdi dŷkāna yine mānendi meges
Bu kıadar kimseye kıuyruk mı salar ol nevres
Ya çŷzŷlsŷn ya bāşı kıaddini gŷrsŷn herkes
İstemez virseler ol gonca-dehen yoluna ser
Belki maqbule geçer olsa biraz sīm ile zer
3 Peştemāl ucu gibi çignedi ‘uşşākını yār
Tasma kıayşı gibi sarkar o miyāna āgyār
Tŷylerim ŷrperir ol hāliline gŷrsem her bār
Bŷyle cŷnbŷşle olur kıorkarım āgyār⁶⁰ der-kār

⁵⁷ Derler-terler

⁵⁸ H. Demirel, a.g.e., s.398

⁵⁹ D. Dildare:şirine

⁶⁰ D. Ahir

- Bār⁶¹-ı şan'atla ide terbiye üstâdı meger
Yoḥsa başdan çıkarır anı raḳīb-i kāfir
- 4 Ne 'aceb Çekmecelü dilbere düş oldıḳ āh
Tasma ḳayışın alur 'āşıkı şırtından o māh
Mıhr ü meh satl ü legen şebnem ü gül aña miyāh
Şekl-i zencırde gīsü-yı müca'ad her kāh
Külçe-i sım-i muşaffā bilegi āyine ber
Gamzesi usturadır nāvek-i müjgānı neşter
- 5 Yāre ed'ıyye-i me'sure iderken ta'līm
Süz-ı 'aşḳ itdi eşer vā'ız efendiye 'azīm
Şaşırub hefteye başın⁶² oldı fettāna nedīm
'Āḳıbet eyledi dildāre şaḳālın teslīm
- 9a Bey idüb mā-melekin itdi fedā-yı dilber
Gıtdi pīş-tahtada ne cevher kaldı ne dürer
- 6 Kāle-i vaşlını bir ādem için eskidemez
Bu ḳadar müşteriniñ ḫātırını incidemez
Da'vet itme o perī-rüy tıraşa gidemez
Tāzesiz bu kurı dükkānçede yārān idemez
Rüy-ı mir'ate baḳar her gelen erbāb-ı nazār
Olmaz āyinesiz elbet dükkān⁶³-ı berber
- 7 Oldı pertev-fıgen ol mevḳi'e bir bedr-i münır
Ḳarşu varınca bu meh⁶⁴ itdi cemālin tenvır
Hāleveş koydı⁶⁵ o mehpāreye rengın pişgır
Ser-tıraşa uzadub boynın o da oldı esır
Germ olub atdı 'araḳçini kesdi anı der
Baş açık 'āşık-ı divāneye döndi o püser
- 8 Dik ṭurub herkese eylerken o servi perḫāş
Ser-fürü eyledi zānusına yārin ḳodı baş

⁶¹ D. Yāri: Yār-Bār

⁶² D. Hafta-yı başın: haftaya başın

⁶³ Dükān: Dükḳān

⁶⁴ D. Mıhr: meh

⁶⁵ D. Urdı: Koydı

Mü-be-mü eyledi esrâr-ı dil-i zârını fâş
 Birbiri⁶⁶ ile nice biñ nâz u niyâz itdi tırâş
 Kalmadı hergiz o meh-rûda kesâfetden eşer
 Kıl kadar ‘aybı eger var-ise âniñ göster

9 Açdı şâne âbanüs gibi siyeh perçemini
 İtdi mıkrâş ile pirâste-i bîş ü kemini
 Aldı havlî-i dü-ğâvi ile anıñ nemini
 Eyledi dâm-ı belâ zülf-i ham-ı ender hamını
 Dâne-i hâline eylerse bu eşnâda nazâr
 Mürğ-i dil kırtulamaz ‘âkıbet ol dâma düşer

9b 10 Zîb-i ser eyledi destârı şükûfe- âsâ
 Câ-be-câ dilbere şıhğâ didi yârân-ı şafâ
 Rûy-ı berber-peçe oldı aña âyîne-nümâ
 Göricek kendüyi âyineden ol bî-hemtâ
 Üstüne gerçi nisâr eyledi çok sîm ile zer
 Naqd-i cânın kor idi âyineye bulsa eger

11 Şundılar destine kahve ile lebâleb fincân
 Âh-ı ‘âşık gibi bir iki nefes çekdi dü- han
 Âşık-ı zâre Beligâ ne belâdır hicrân
 Kodı cânâneye ‘azm eyledi ol büt-i beyhân
 Baş açık âh ü figân itdigimiz kaldı eşer
 Gitdi ol âfet-i devrân bize kaldı berber⁶⁷

7

Ḥayyât-nâme-i Belig Efendi

Fe‘ ilâtün /Fe‘ ilâtün/ Fe‘ ilâtün/ Fe‘ ilün

1 Şubh-dem bir büt-i derzi peçe-i şirinkâr⁶⁸
 Gümüş endâze gibi kadd ile kıldı hırâm
 Kâle-i hüsnîñ idüb zîb-i dükkân ü bâzâr
 Rub‘ a dek tutdı ruḥun zülf-i girihgir-i nigâr⁶⁹

⁶⁶ D.birbirinden

⁶⁷ 31,32 ve 33.beyit divanda yoktur.

⁶⁸ H. Demirel, *a.g.e.*, s.406

⁶⁹ D. Yâr:

- Ġamze mıkrāş-ı belā sūzen-i müjgān hūnbār
Kāle-i rāzımı açınca kesüb biçdi nigār
- 2 İgneden iplige dek hāl-i dili yāre didik
Çāki-i pırehenden beden gördüm ilik⁷⁰
Düğme öksüzcedir eylerse daħi serkeşlik
Yağasın devşirüb ol āfeti şıkma dibelik
Uydırırca başına vuşla-i yāri āgyār
Şoñra yanında dikiş tutmaz o ipsiz mekkār
- 10a 3 Hāyli şalvarlı tināverdir o ebrūsı kemān
Tir-i nezzāre-i dil-rūze yeledir müjgān
Cāme-i hūsn āña boyunca biçilmiş haftān
Nīm-ten şıkma gümüş sinesi dā‘ im ‘uryān
Gözin aç sāde nigāh eyle nigāra zinhār
Kapama ferce bulursa biniş eyler āgyār
- 4 Mest-i mey şöyle ki çākşır gibi ol meh-rū
Olmuş āvize miyān üzre bir arşun gisū
İç tonından kocınırken o şirin ü zānü
Mū miyāna tolama kolunu yazıkdır bu
Şıkma عدر اتن ع(?) gibi penbedir endām-ı nigār
Çekemez sıkletini belki teyeller dil-dār
- 5 Cūbbeyi böyle kavuşdurma gel sīmīn-ber
Şırmalı fermenevi⁷¹ çāk-i kabādan göster
Daħi yırtub dikemez başlı başına dilber
Tiz tut üste bu Kürdiyye Hüseyni ister
Çırpıdan çıkmaz ise cāme ip eyler saña yār
Sūz-ı⁷² ‘aşk ‘āleminiñ kārı bī-hencār
- 6 Yāre ma‘ hūd iki tonlık çuğa var āmāde
Şufi bir hırka vü destār ile olmaz sāde
Müşteri böyle kumaşı bulamaz dünyāda
Şandal olmaz āñā nisbet bil kūz(?) dibāde

⁷⁰ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁷¹ Fermeleği: fermenevi

⁷² D. Sūr:

- Penbe atlas gibi ülkerli o rengin ruhsār
Söyle zāhid منبب⁷³(?) gördün ise böyle nigār
- 10b 7 İşleri cümle kubbür yünlü lebāde ber-düş
Her ‘abā-pūşe nemed giydirir ol hār-püş
Destgāhında bize iş kesiyor ‘işve fūrüş
Naqd-i cān vir ki bu esnāda satılmaz kontuş
Nesyeyi levhine yazdıķca tebāşir ile yār
Rūy-ı müyım ütüler āteş-i ğayret nā-çār
- 8 Teng-i vaşlı yanılıb çözme çıkar hicrānı
Yār olur hātıra kin soñra şeritler ānı
Hele zūr eyleme yab yab kırılır ğaytānı
İbrişim olsa dağı turra-i müşk-efşān
Lāyık oldur o mehiñ hatt-ı şu ‘ā-ı enzār
Oldı kerākesiniñ şemesine rişte-i tār
- 9 Zedeler cismimi yüksük gibi süzen-bāzım
Almaz üstüne haṭāyı yine ol ṭannāzım
Hıl‘ at ister beni püskürme şeh-i mümtāzım
Dün Belig açdım o cānānā metā‘-ı rāzım
Anı taḥmin ile ölçüb biçerek āḥir-i kār
Gördiğim çıkmadı şan‘atla tegellendi o yār

8

Kefşger-nāme-i Belig Efendi

Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilün

- 1 ‘İşve ü nāzda ol keşşger-i müy şigāf⁷⁴
Pişegerdir bu şanāi‘ de degildir ḥaffāf
Mest ü ḥayrān ider ‘āşıklar ol gerdeni şāf
Görmedi tāze ü terlikde nazirīn eslāf
Ḥançer-i gamzeye ebrusı anıñ tire ğılāf
Hele yoķdır sözüüm ol suğraya ḥakku‘ l-insāf

⁷³ Zenebüm:zebenim⁷⁴ H. Demirel, *a.g.e.*,s.410

- 11a
- 2 Beni yabana atar eski pabuç gibi o yār
 Çıkma yoldan şāğ ayakkābı degildir aǵyār
 Böyle merdāne-reviş zenne kesimle her bār
 Lortā gel dā‘ire-i ehl-i dile çizme kenār
 Vaz‘ı rindāne bizi itme telāşıyla mu‘āf
 Hep çirişdir saña itmişler ‘alāka eṭrāf
- 3 Tiğ-i ğamze ile bizi yāralayub ol meh-rū
 Tār-ı zülfiyle ider sūzen-i müjgānı refū
 Var iken bıçkı-i bürrāna müşābih ebru
 Darb-ı mušta ile kırar ‘alemi ol ‘arbede-cū
 Ne kadar hışm ile dil-teng ise hengām-ı meşāf
 İşi bir kālība ifrāğ ider erbāb-ı hilāf
- 4 Reh-i kūyında raķibiñ derisiñ yüz döndür
 Zā‘irān-ı harem-i ‘aşka çarıklık gönder
 Nār-ı hicriñle dil-i sahtı yanarsa söndür
 Göñül ümmid-i vişālīñ yemişinden hündür
 Reşk ider pertev-i na‘leyniñe āyine-i şāf
 Simden na‘leçesi ‘aks-i helāl-i şeffāf
- 5 Yāri aǵyār-ı deni sayda olur zer-gerdān
 Ökçe it kahr ile kuncundan atar ol nādān
 Cüft olur yār ile tek tırmaz o mest ü hayrān
 Anı bindirmege bir kıl ara teshīre hemān
 Pāy-māl itse çedik gibi ayakda eşnāf
 Öyle perdahtsızca⁷⁵ şāhib mi çıkar hiç eşrāf
- 6 Çār-đarb ile miyāna kuşanub köhne duvāl
 Püşt ü pā uruna Hindi Yemeni gez ābdāl
 Zāhidā sende ksyış merd iseñ it terk-i menāl
 11b Sırtla atlas ü dibā yerine bir post āl⁷⁶

⁷⁵ Perdahtsızca: Perdahtsızca yanlış yazılmıştır.

⁷⁶D. Çār-đarb ile miyāna kuşanub köhne duvāl
 Zāhidā sende ksyış merd iseñ it terk-i menāl

- Yohsa sen cām' ü mescidde idüb zir-i liḥāf
Köhnelenmiş pabucundan geçemezsin lifāf
- 7 Kaç ayagıdır o aḡyār-ı denī şeytānıñ
Naqşı yok destgeh-i ḥīleden hergiz ānıñ
Zevrak-ı meyle ayagın alıyor nādānıñ
Rüzgār üsti çıkar baḥtı kavı korsanıñ
Yārdan bir dikiş ayrılmaz ider lāf ü güzāf
Āsumānı ne belādır başa ey bi-inşāf
- 8 Tōb-ı āyine-i saykal-zede ol çehre -i māh
Āfitāb eñ son ider dergehini püşt ü penāh
Gerçi pālancesi yok ḥardır o aḡyār-ı tebāh
Tolama boynuña efsārı teyeller⁷⁷ gümrāh
Āñā ilkā-yı muḥāt eylemez ammā ešnāf
Yakalar yarı ṭabān-keşdir o bī- istinkāf
- 9 Bir ālāy ipsiz yüz virme dükkāna irkib
Şimdicek olṭanı yutdı tolaşub anda raķib
İtdiler fā' idesiz müşteriyānı ta' zib
Āķıbet kalmadı ol mehde evzā'-ı şekib
Āzm idüb pişgehe çekdi ḥicāb-ı zer-bāf
Kaldı evşāfını tahrīre Belig-i vaşşāf

9

Sāķi-nāme-i Ğālib Efendi

Mef' ülü/ Fā' ilātü/ Mefāilü/ Fā' ilün

- 1 Sāķi vir ol piyāle-i elmāsa ferr ü tāb⁷⁸
Elmās içinde mevc ura ammā ki lāl-i nāb
Virsun fūruḡ-ı bezme o ḥal-kerde afitāb
Olsun ḥarīm-i meykede şubḥ ü şafaķ şarāb
Şīr-i benāt-ı milli⁷⁹ ide feyż-yāb⁸⁰
Bir baḥr içinde berk ura Ḥurşid ü māhtāb

12a

⁷⁷ Tegeller-teyeller

⁷⁸Bk. Naci Okçu, *Şeyh Galip Divanı*, Erzurum.s.147-148

⁷⁹D.mülü

Deryā-dilān-ı ‘aşkıña isār-ı gevher it
Şahbā-yı surhı çeşmime yākūt-ı ahmer it

- 2 Sāki getir o ābı ki āteş- hurūş ola
Her bir habāb-ı kulzüm-i duzaḥ be-dūş ola
Mevc şafāsı şu ‘le-i kevşer-furūş ola
Naqş-ı gül piyālesi maḥv -ı nuqūş ola
Ser-mest-i ‘andelibi kerde sürūş⁸¹ ola
Bir baḥr-ı ḥūn⁸² ki dildir āña cur ‘a-nūş ola
Keşf itdim ol ferāḥla gam-ı dil-sitānımı
Destūr olursa söyleyeyim dāsitānımı
- 3 Sāki getir o cāmı ki maḥmūr-ı mest olur
Hūr-ı behişt irse gözi mey-perest olur
Sağār-keş-i nuḥustı ḥarāb-ı elest olur
Yanında ḳadr-ı zūhd-i kerāmāt pest olur
Peymāne-i ḥayāt ise tövbe-şikest olur
Mestāne reng-i rüy-ı ḥayā zīb-i dest olur
Ammā ḥıred teeddüb idüb iḥşāşına
Nāz ü niyāz ḥidmet ider bezm-i ḥāşına
- 4 Sāki getir şarābı ki maḥmūr-ı bī-dilim
‘Aḳl ile āşına degilim gerçi ‘āḳilim
Manend-i mevc-i cūş ile dil-gir-i sāḥilim
Diter⁸³ elimde kāse-i girdāb-ı ḳānzilim⁸⁴

⁸⁰ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁸¹ D. güruh-ı sürūş

⁸² Ḥūn şeklinde yazılmalıdır. Müellif noktasız yazarak hata yapmıştır.

⁸³ Diter-Ditrer şeklinde düzeltilmiştir.

⁸⁴ Anlam gereği kanzilim yerine ‘kandilim’ olmalıdır.

12b 'Ummān içinde pençe-i mihre mümāşilim
Kesdim ümmid-i riştelerin merd-i kāmilim
Uğrar isen ey gönül yemm-i eşkiñ verāsına
Benden selām it ol taraflıñ aşıñasına

5 Sāki getir meyi ki sañadır hitāb-ı 'aşk
Her yüzden oldı gerçi suāl [ü] cevāb-ı 'aşk
Açıldı afitāb zuhūr itdi hāb-ı 'aşk
Zülfüñ virirmiş 'arızına piç [ü] tāb-ı 'aşk
Hağ geldi nāsih oldı o hükmi kitāb-ı 'aşk
Bir dāhi fitne eylemeye intisāb-ı 'aşk
Yā Rab o k̄āra gün ne belā-yı siyāh idi
Ger ah şu 'le vermese hālim tebāh idi

6 Sāki revān it āteşi kāfūr pāreden
Birkaç kadeh pür eyle o mevc-i şerāreden
Bedr⁸⁵ it hilāl-i sāğarı nur-ı sitāreden
Ketm eyleme habābı dil-i hiç-kāreden
Kaldırma ya 'ni şişeyi piş-i nezāreden
Men 'itme mevceyi leb-i huşk-ı kenāreden
Bir gün olur ki mest gözün hūşyār olur
Ġālīb de bu humārı savar teşne-dār olur

10

Terkīb-i Bend-i Haşmet Efendi

Fe' ilātün / Fe' ilātün / Fe' ilātün / Fe' ilün
(Fā' ilātün)

1 Ey veliyyü' n-ni 'amım şāh-ı şefā'at ger için
Ya 'ni sultān-ı rüsul Hazret-i Peyğamber için⁸⁶

⁸⁵ D. seyr

⁸⁶ Bk. Mehmet Arslan, Hakkı Aksoyak, *Haşmet Divanı*, 2018.s.85-89

13a Pāre-i kebd-i ciger-gūşe-i şāh-ı kevneyn
 Cām-nūşān-ı şehādet ol iki server için
 Hulle -pūşān-ı tebāşīr-i duḥūl-ı Firdevs
 Tācdārān-ı hilāfet o muḳarrebler için
 Ḳurretü'l- 'ayn-ı cihān pertev-i 'ayn-ı 'āyan
 Merdüm-i dide-i sulṭān-ı Sikender fer için
 Āteş-i fūrḳat ile tābiş -i dūzaḥ mānend
 Her seḫer eyledigim āh-ı şerer- perver için

- 2 Ne ḳadar sıkllet ise dinle benim feryādım
 Oldı āzürde-i eyyām dil-i nā-şādım
 Ḥaliyā renciş-i hicrān ile bī-dermānım
 El-meded suziş-i ḫirmān ile āteş-dānım
 İtdi ḥünābe-i çeşmim o ḳadar cuşiş kim
 Beñzedi pençe-i mercāna şaf-ı müjgānım
 Şöyle pür-ḥün-ı sirişk oldı bu didelerim
 Döndi ḳān şişesine 'aynı ile çeşmānım
 Niçe ḳān aglamasun çeşm-i ter-i gam-dide
 Āteş-i hecr-i peder yaḳdı dili sulṭānım
 İdemem dā'ire-i şabr ü taḫammülde ḳarar
 Çıḳsun evc-i felege velvele-i efgānım
 El-meded el-meded ol āteş-i sūzān-ı niḫāk⁸⁷
 İtdi saḫn-ı dilimi dūzaḥ-ı pür-sūz-ı firāk
- 3 Āh devletli vefāt-ı peder öldürdü beni
 Felek açdı baña dervāze-i beytü'l-ḫazeni
 Ber-ṭaraf rābıṭa-ı meyl -i vaṭan gönlümden
 Şive-i keşmekeş-i hicr ile ḳırdıḳ reseni

⁸⁷ Bu beyitin vezni bozuktur.

Olamam bir daḥi demsāz-ı hevā-yı ārām
 Darb-ı mızrāb-ı ʔazā bozdı o perde düzeni
 Kalmadı dā' ire-i şervet ü sāmān-ı peder
 Nice der-pīş-i taḥayyül ideyim ben vaṭanı
 İlticā-yı emelde ʔalmadı ʔāʔat dilde
 Açamam nik ü bed nokta muḥaşşal deheni⁸⁸
 Āh idersem bu ḥarāretle felekler tuṭuşur
 ʔorḥarım yerde beşer gökde melekler tuṭuşur

13b

4

Ḥün ile didelerim ʔoldı efendim ʔoldı
 Sararub gül gibi ruḥsāre-i şevkim soldı

Gül gibi açılamm bāğ-ı feraḥda ğayrı
 Pençe-i dest-i ʔazā ğonçe-i kāmım yoldı
 Olmamışken mey-i iḳbāli ile ser-mest-i ğurūr
 Bu ḥumār ile bu ḥamyāzeye bā'is_ n'oldı
 Geldi bu dār-ı mücāzāt-ı cihāna çün dil
 İtdigi var ise devletli efendim buldı
 İlticā eylemez āḥara inşā' allah⁸⁹
 Ğayrı bilmez bu gönül luṭfuña me' lūf oldı
 Melce-i çāre-resim sensin efendim sensin
 Tañrıdan mültemesim sensin efendim sensin

5

Bir zamān soḥbet-i cān- baḥşıña dil maşhar idi
 Murğ-ı dil tuṭı' gibi kām-ver-i sekr⁹⁰ idi

Dergeh-i āṭıfetiñ cilve-gehim olmuş iken
 Güyyā Ḥaşmet'iñ ol bābda dārāder idi

⁸⁸ D. nutka

⁸⁹ Bu mısranın vezni bozuktur.

⁹⁰ D. şekker

Yāl ü bālım var idi sāye-i luṭfuñda benim
 Şimdi tāb-ı elem -i hicr ile yāğım eridi
 Ne zen-i dehre ne bintü' l- inebe meyl itdim
 Ülfet ü şoḥbete ḥasr ile kim hep er idi
 Ya' ni cürmüm nedir ey kân-ı kerem hiç bilmem
 Şöhret-i kâzibemiz gerçi biraz berter idi
 Şübhe yok dilde budur mā-ḥaşal-ı efkârım
 Bañā ḥalķıñ nazarı degdi ' ināyet-kârım

6 Vāķıā-i der-şemātet beni itdi sersem
 Sizi taşdı^ṛ iderim gūş-zedem söylersem
 Jāj ḥāyiñ anasın ağladır erbāb-ı şamem
 Ben taḥammülde kuşūr itmey er oglu ersem
 Sen hemān şağ ol ' ināyetlü kerīmü' ş-şiyem
 Ḥaşmımı iskāt iderim bende süḥan- perversem
 Ḥāk-i pāyiñe yüz sürmedir ancak ğarażım
 Ya' ni nā-merd olayım manşıb ü māl istersem
 Māye-i feyz-i neşāṭ-ı dil-i ğam-nākimsiñ
 Cāna minnet bul ki ruḥ-ı revānım versem
 Bendeyim ben saña devletli efendim bende
 Kim ne söylerse baña soñra olur şermende

14a

7 Ḥānedāniñ şeref ü ' iz ile ma' mūr olsun
 Kec baķanlar ḥarem-i devletiñe kör olsun
 Dürr-i zātıñ şadef ü mābesi oldukları çün
 Cilvegāḥ-ı ebeveyniñ daḥi pür-nūr olsun
 Ḥaķ Teālā seni tevfiķe refiķ itsin kim
 Zīr-i sāyeñde cihān emn ile mesrūr olsun

Yoğdır evkâfîñi imlāya dilimde kudret
 Sittî-i ṭab‘ la bu mertebe ma‘ zur olsun
 İttikāgāh -ı sūḥan-ı perver iken dergeh-i şeh
 Ne revā ben gibi bir ehl-i sūḥan dūr olur

- 8 Künc-i ğurbetde niçün kaldım efendim böyle
 Bildir aşlın baña Allah’ı severseñ söyle
 Bilsem‘ arz-ı hünere ben de liyākat yoğ mı
 Neşr-i āşār-ı sūḥan itmege kudret yoğ mı
 Ya‘ni bî-behre miyim ma‘ rifet ü dānişden
 Yoğsa erbāb-ı sūḥan şınıfına rağbet yoğ mı
 Māni‘ -i luft ü kerem ise maārif şimdi
 Bizde de el gibi bir pāre ḥamākat yok mı
 Cürm ü işyanımıza gerçi nihāyet yok ise
 Meslek -i Muştafavi üzre şefāat yoğ mı
 Āsitān-ı şeh-i devrāna varılmak güc ise
 Bāri sāḥillere ‘ azm itmege ruşşat yoğ mı
 Kaldı āḥir burada bende-i efgendeleri
 Gitdi İstānbul’a menfāda olan bendeleri

14b

- 9 Gerçi etvār-ı siyeh-kār-ı ḥaṭāda ālemim
 Lik şimdi nigeḥ-endüz-ı zuhur-ı keremim
 ‘ Afv-ı sulṭān-ı zamān bizleri güldürmez mi
 Ḥaşyet-i cürm ile ben girye-kunān-ı nedemim
 Ṭaraf-ı dergāh-ı şehen-şāha kıyām itdikçe
 Güyyiā mağfirete ṭā‘ if-i beytü‘ l-ḥaremim
 Tövbe-i meyde sebātım yoğ ise sulṭānım
 Dem be-dem nüş-ı āyāğ itmede sābit-ḳademim

Bir kızıl işde yed-i ma' rifetim yok ancak
 Cürmümüz var ise bir cām ile bir gonca-femim⁹¹
 Sende luṭf it kerem it Ḥaşmet-i pür-derd [ü] gama
 Söyle āḥvālını ol pādişeh –i muḥtereme

10 Ya' ni 'arza girecek ḥāl-i dili taḳrır it
 Bir bir iḥlāş-ı 'ubudiyetimi tefsir it
 Nice inkār olunur rütbe-i isti' dādım
 Şevket ü şā' ib ü Ḥassān'a tanzir it
 'Avn-i Bāriyle şūbetli bir emre ḳullan
 'Uhdenden gelemesem o zamān ta' zir it
 Dönmeğim ḥāne-i virānıma lutf eyle meded
 Köhne beytü' l-ḥazen-i ḥātırımı ta' mir it
 İḳtizāsına göre eyle efendim ḥareket
 Ḥātır-ı pādişeh eoseb ise tezkir it
 Bā-ḥuşuş ehl-i sūḥan himmete şāyān-ter olur
 Anlara luṭf-ı şehen-şāh-ı zamān ekşer olur

11 İttiḥāz-ı şuarā pādişeh sünnettir⁹²
 Şāirān lāzıma-i dā' ire-i devletdir
 Pādişāhān-ı cihān nādire-dānsız olamaz
 Şehr-i yārāna sūḥan vāsıṭa-i şöhretdir

15a Ḥuṭbe-veş kim oḳusa midḥat-ı sulṭānı ne dem
 'Arş-ı ālāyā çıḳa nāmı bu ne rif' atdır
 Şā' irān olmasa bu arşa-geh-i ālemde
 Nām ü şān-ı küremā güm-şude -i ḡaybetdir
 Herkesiñ ḳarı mı meddāḥ-ı şehen-şāh olma
 Vaşf-ı sulṭāna sezā nāṭıḳa-i Ḥaşmet'dir

⁹¹ Femm kelimesi فمّ yazılmalıdır ancak müellif şedde kullanmamıştır.

⁹² Bu beyit vezne uymamaktadır.

İtibār eyleye şevketlü efendim kılına
Ben de şarf eyleyeyim naqd-i hayâli yoluna

- 12 Hâzret-i Hâk ânı manşûr ü muzaffer itsün
 ‘ Adl ü dâd ile cihâd ile muammer itsün

 Seyf-i tevfik ü zafer ile cihāngîr olsun
 Ser- be -ser ‘ arşa-geh -i dehri musaḥḥar itsün

 Görmedik mişlini bu pâdişeh-i devrânîñ
 Hızr-ı tevfiği Hudâ zâtına yâver itsün
 Ziver-i dest-i zafer ide Kızıl Elma’yı
 Hün-ı adâ ile bu arzı muḥammer itsün

 Biz de târiḥ ü kaşâid yapalım vaşfında
 OI daḥi kullarını lutfuna mazḥar itsün

 Yüzüñi yere koyub eyle duâyı Haşmet
 Vire tahtında Hudâ ol şehe yüz yıl müddet

11

Terci-i Bend-i Râmiz Pâşâ

Mefâ‘ ilün/Mefâ‘ ilün/ Mefâ‘ ilün/ Mefâ‘ ilün

- 1 Nevâ yok bezm-i ğurbetde figân-ı âhdan ğayrı⁹³
 Kime dem-sâz olursun nâle-i cân-gâhdan ğayrı

 Ne hemdem var ne sâķi bu dil-i güm-râhdan ğayrı
 Haḥ-ı sâġarda yazmaz ḥayf ile eyvâhdan ğayrı

 Gül-i ümmîd virmez bûy ye‘ s-i câhdan ğayrı
 Çemende lâle yok dâġ-ı dil-i âġahdan ğayrı

 Sefer itsem refiķ olmaz ġubâr-ı râhdan ğayrı
 Ķarâr itsem yerim yok bezm-i şivengâhdan ğayrı

15b Şorar yok ḥâḫırım ḥüzn ü ġam-ı cânġâhından ğayrı
 Teselli baḥş olur yok ḫâlî‘ -i bed-ḫâhdan ğayrı

⁹³ Bk.İsmail Avcı “Kırımlı Abdullah Ramiz Paşa ve Divançesi” Ankara, 2014 176-177

- Ġaribim bī-kesim yoġdur enīsim āhdan ġayrı
Penāhım dest-gīrim ġalmadı Allah'dan ġayrı
- 2 Cüdā itti beni gerdūn o māh-ı mihr-bānımdan
Boyansun ġana dāmānı sirişk-i ġūn-feşānımdan
Ocāġ-ı dil ġo yansun sūziş-i āh u figānımdan
Tuġuşsun bāġ-ı ġarġ ol āteş-i dūzaġ-nişānımdan
Ġül-i ġurşīdi şolsun reng-i te'şīr-i ġazānımdan
Ġerāġ-ı meh söyünsün bād-ı āh-ı bī-amānımdan
Ġılub āvare tīr-āsā beni ġāşı kemānımdan
Belā-yı istikāmetle ayırdı ġān u mānımdan
Ġınā-yı ġalbi buldum şimdi geġdim naġd-i cānımdan
Hümā-perverde faġr ü himmet oldum üstüġhānımdan
Ġaribim bī-kesim yoġdur enīsim āhdan ġayrı
Penāhım dest-gīrim ġalmadı Allah'dan ġayrı
- 3 Gönül sevdā-yı zülfiyle perişān oldu ġurbetde
Şeb-i hicre nihāyet yoġ meger şubġ-ı ġıyāmetde
ġayāl-i 'ārızıyla ġül açıldı ġeşm-i ġasretde
Mey-i fikr-i lebiyle ser-girānım bezm-i firġatde
Beyābān-ı cünūn āzādesiyim⁹⁴ gerġi şūretde
Velī zincir-i 'aşġ-ı kākülüyle bend-i miġnetde
İşitdim ki o mihr ü şimdi āġyār ile ülfetde⁹⁵
Ġarīn-i 'aġreb olmuş ġali' im ġāyet nuġūsetde
Ne ümmīd-i vişāl eyler gönül ne ye' s-i rāġatda
' Aceb āvāreyim bī-ġāreyim şaġrā-yı ġasretde
Ġaribim bī-kesim yoġdur enīsim āhdan ġayrı
Penāhım dest-gīrim ġalmadı Allah'dan ġayrı
- 16a 4 ġüdā rūzī-resāndır ġam yime ey dil a divāne
Gözün yaşı derūnuñ 'uġdesidir āb ile dāne

⁹⁴ D.Āvāresiyim:

⁹⁵ Vezin gereġi 'ü' okunan kelime anlam gereġi 'i' olarak okunmalıdır: Mihri.

Ezel *naḥnū ḳasemnā*⁹⁶ da şalā olduḳda insāna
Şarāb-ı ğam şunulmuşdur baña peymāne peymāne
Velī bezm-i elestde kıldığın mişāk-ı peymāne
Ḥıyānet itme ‘ ahd-i *fāsteḳimde*⁹⁷ tur ḫakimāne
Siper-veş sine ger kim bu cefā-yı dehr-i fettāna
Şebāt-ı şabr ü teslīm ile gir meydāna merdāna
Benim ḫālīm görüb sen tesliyet-baḫş ol dil cāna
Benim ol bülbül-i nağme-serā bezm-i ğarībāna
Ġaribim bī-kesim yoḳdur enīsim āhdan ğayrı
Penāhım dest-gīrim ḳalmadı Allah’dan ğayrı

5 Gönül olduysa da mışdāk-ı naşş-ı *esrefū*⁹⁸ yā Rab
Terahḫum ḳıl bi-ḫaḳḳ āyet-i lā-taḳnetü yā Rab
Derūnum gülşen-i zevḳ ü şafā ḳıl sū-be-sū yā Rab
Gül-i ‘ irfānımı itme esīr-i reng ü bū yā Rab
Alāyık nüktesinden ḳalbim eyle şüst ü şū yā Rab
Ḳoma ālūde-i çirk-āb-ı ağvā-yı ‘ adū yā Rab
Olupdur dāğ-ı ğurbet nā-pezirā-yı refū yā Rab
Yetiştir merhem-i kāfūr-ı şubḫ-ı ārzū yā Rab
Ḳulundur Rāmizī itdirme ğayra ser-fürū yā Rab
Der-i lutfuḳda dökdü eşḳ çeşm ü āb-ı rū yā Rab
Ġaribim bī-kesim yoḳdur enīsim āhdan ğayrı
Penāhım dest-gīrim ḳalmadı Allah’dan ğayrı

⁹⁶ Zuhuf Suresi . 32.ayet (Rabbinin rahmetini onlar mı paylaşıyorlar? Dünya hayatında onların geçimliklerini aralarında biz paylaştırdık. Birbirlerine iş gördürmeleri için kimini ötekine derecelerle üstün kıldık. Rabbinin rahmeti onların biriktirdikleri şeylerden daha hayırlıdır.)

⁹⁷ Hūd Suresi. 112.ayet(“Senin yanında hak yola dönenlerle birlikte, sana buyurulduğu gibi dosdoğru ol! Siz de azıp sapmayın. Allah, yaptıklarınızı çok iyi görmektedir”.)

⁹⁸ Zümer Suresi. 53.ayet (“De ki: Ey kendi nefisleri aleyhine haddi aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin!”)

12

Terci-i Bend-i Hâşmet Bend-i Evvel⁹⁹Mef^r ülü / Mefā[‘] ilü/ Mefā[‘] ilü/ Fe[‘] ilün

- 1 Yā Rab esāfilde nedir böyle saādet¹⁰⁰
Bu rütbe-i āliye neden geldi mezellet
- 2 Bī-berg ü nevā aldı ilahi ‘ urefāmız
Oldu cūhelā zūmresi hep nā[‘] il-i devlet
- 16b 3 Düşdük bu arābāta nedir çāre umāra
Mest itdi bizi āh peymāne-i ikmet
- 4 Gördüñ mü bu āyine-i devrānda söyle
Kim virdi murād üzre ayālātına sūret
- 5 Zevin bulamaz neşve-i şahbā-yı fenāniñ
Dil ehl-i arābāta döner eylese ‘ işret
- 6 Biz keşmekeş-i çile-i ğurbetde ıardık
Geh belde-i İzmirc de geh Bursa’da alvet
- 7 Bilmem bu zūhūr-ı sitemi Zeyd ü ‘ Amr[‘] dan
Billāh uşurumdur efendim yine reh-zen

13

Terkīb-i Bend-i Rūḫ-i Bağdādī Bend-i EvvelMef^r ülü/ Mefā[‘] ilü/ Mefā[‘] ilü/ Fe[‘] ülün

- 1 Şanmañ bizi kim şire-i engūr ile mestiz¹⁰¹
Biz ehl-i arābātđanız mest-i elestiz
- 2 Ter-dāmen olanlar bizi ālūde şanur līk
Biz māil-i būs-i leb-i cām ü kefi destiz
- 3 Şadrın gözedüp neyleyelim bezm-i cihāniñ
Pāy-ı um-ı meydirc yerimiz bāde-perestiz
- 4 Māil degiliz kimseniñ āzārına ammā
ātır-şiken-i zāhid-i peymāne-şikestiz

⁹⁹ Hâşmet Divanı’nda bu terkib-i bend 116 beyitten oluşmaktadır. Mürettip sadece bir kısmını almıştır.

¹⁰⁰ M. Arslan-H. Aksoy *a. g. e.* .s.96 (95.beyit)

¹⁰¹ D.:mestüz

- 5 Erbāb-ı ğaraż bizden ırāĝ olduĝu yegdir
Düşmez oğumuz yere zirā şāhib-i şatşız
- 6 Bu ālem-i fānide ne mîr ü ne gedāyız
Ā^ç lālara ā^ç lālanırız pest ile pestiz
- 7 Hem kāse-i erbāb-ı diliz ^ç arbedemiz yoğ
Meyhāneyiz¹⁰² gerçi veli ^ç aşğ ile mestiz
- 8 Biz mest-i mey-i mey-gede-i ālem-i cānız
Ser-ğalka-i cem^ç iyyet-i peymāne-keşānız

14

Muaşşer Fehîm EfendiFa^ç ilātün/ Fa^ç ilātün/ Fa^ç ilātün/ Fa^ç ilün

- 17a 1 Ey nigāh-ı ğağabı mest-i mey-i nağvet-i nāz¹⁰³
Ĝamzesi sāki-i cām-ı ecel-i ehl-i niyāz
Ey fūrūğ-ı ruğ-ı hūy-gerdesi hūrşid-güdāz
Ey lebi nādire gül-berg-i gül-i gülşen-i rāz
Korkarım rāzımı fāş ide çeşm-i ğammāz
Aşinā oldu dilime ğamze-i bî-gāne¹⁰⁴ nüvāz
Şeb-i hicr ğam-ı zülf dil-i sevdā-pervāz
İhtiyārî degil āh eyler isem dūr [ü] dıraz
Āh idersem n'ola sevdā ile dolmuş gönlüm
Ğhaberim yoğ ki seniñ ^ç aşkıñ olmuğ gönlüm
- 2 Ğüsñüñ evvel bağışında beni itdi meftün
Eyledi sāğir-i çeşmiñ biñ mekr ü füsün
Zülfüñ itdi dilimi silsile-i cünbā-ı cünün
Āğirü^ç l-emr bu sevdā ile oldum mecnün
Ğördüñ oldum emel-i ^ç aşkıñ ile zār-ı zebün
Şerbet-i ^ç aşkıñ¹⁰⁵ ile derd-i dilim oldu füzün¹⁰⁶
Ğoldı tā derd-i muğabbetle derün ü bîrün

¹⁰² Vezin gereği “meyhānedeyiz” olmalıdır¹⁰³ Tahir Üzgör, *Fehîm-i Kadîm(Hayati, Sanati,Divan'ı ve Metnin Bugünkü Türkçesi)*.,Ankara,1991.s.264-270¹⁰⁴ D.peykāne¹⁰⁵ D. lutf¹⁰⁶ D. efzün

- Başladıñ zehr-i sitemle dilimi¹⁰⁷ itmege hūn¹⁰⁸
 Rūy-ı dil gösterip itdiñ beni çün dīvāne
 Olduñ ey āhū-yı vaḥşi giderek bī-gāne
- 3 Bī- mürüvvet ne idi ‘ arz-ı muḥabbet evvel
 Ne idi eyledigiñ luṭf u mürüvvet evvel
 Niye verdiñ dile nezāreye ruḥṣat evvel
 Niçün itdiñ dil-i bī-çāreye şefkat evvel
 İtmek idi ğaraẓıñ çünki ferāgat evvel
 Ne idi tā bu kadar keremi ülfet evvel
 Üns idi elde iken şanıña ‘ ādet evvel
 Şāhbāzım¹⁰⁹ yoğ idi sende bu vaḥşet evvel
 Afv kıl ḥüsnüñe küstāḥ nigāh itdim ise
 İhtiyār elde degil girye ü āh itdim ise
- 17b 4 Gerçi ben serḥoş ‘ aşkıñla şarāb itmez idiñ
 Āteş-i cevr ile bağrımda kebāb itmez idiñ
 Evvel ālüfteñe tā böyle ‘ itāb itmez idiñ
 Biñ su ’āyleyse bir tünd cevāb itmez idiñ
 Luṭf iderdüñ ğazab-ālūde ḥiṭāb itmez idiñ
 Beni gördükçe ser-i rehde şitāb itmez idiñ
 Cismimi āteş-i ḥasretle pür-āb itmez idin
 Dil-i virānemi tekrār ḥarāb itmez idiñ¹¹⁰
 Şimdi ḳurbāniñ olam söyle nedir n’oldı sebeb
 Āşinā-yı ezeliye bu tecāhül bu ğazab
- 5 Mest-i şīrīn-sūḥanam telḥi-i güftār nedir
 Luṭfuñ evvel ne idi şimdi bu āzār nedir
 Pür-teğafül nigeḥ-i nergis-i bimār nedir
 Ğonca-i gül gibi la’ lin-i şeker-bār nedir
 Beni gördükçe şitāb ile o reftār nedir
 Renciş-i bī-sebeb ğamze-i pergār nedir
 Sitem-i ğamze-i tīr-i çeşm-i cefā-kār nedir

¹⁰⁷ D. ciğerimi

¹⁰⁸ Metinde حون şeklinde yazılmıştır.

¹⁰⁹ Metinde “şāhpāz” şeklinde yazılmıştır

¹¹⁰ Metinde 18.ve 19.beyit divandaki düzene göre değildir, yerleri değiştirilmiştir.

Mübtelâña nedir ey şūḥ bu eṭvār nedir
 Sitem itmekde yine ḳādir iseñ eyle baña
 ‘Āşıkım ‘āşıkım ey şāh¹¹¹-ı cefā-kār saña

- 6 Ḥod-perestim reviş-i diniñe ḳurbān olayım
 Āşık- āyinesin āyiniñe ḳurbān olayım
 Piçiş-i ṭurra-i müşkiniñe ḳurbān olayım
 Reşkden bister-i bālınıñe ḳurbān olayım
 Çeşm-i ‘ ayyār-ı süḥan-çiniñe ḳurbān olayım
 O kemān ebrū-yı pür-çinine ḳurbān olayım
 Nāvek-i ğamze-i pür¹¹²-kīniñe ḳurbān olayım
 Zehr-i ḥand-leb-i şiriniñe ḳurbān olayım

18a

Sīneñi kīneden ey āyine-ruḥ şāf eyle
 Öleyim mi ele mir‘āt alup inşāf eyle

- 7 Ḥüsünüñi görse eger Yūsuf olur bende saña
 Ḥayl-i ‘ uşşāḳ nice olmasun efgende saña
 Āşık olurduñ eger görseydiñ sende saña
 Ba‘ dezīn bendeyim ey şāh-ı cihān ben de saña
 Ḥande it ağlasa ḥālın dil-i nālede saña
 Böyledir ḳısmet-i ḥakk girye baña ḥande saña
 Bir naşīḥatdır ider ‘ āşık-ı şermende saña
 Ḳorḳarım yār olur aġyār-ı firībende saña
 Girde-bālin-i gül-āgendeñ idüp pūte-i ḥār
 Derd-i ğayretle helāk ola Fehīm-i bīmār

15

Merşiye-i Şultān Selīm Ḥān –ı Şālis

Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilün

- 1 Felegiñ ḳubbe-i firūzesi virān olsun¹¹³
 ‘ Ālemiñ enfüs ü āfāḳı perīşān olsun

¹¹¹ D. şūḥ

¹¹² Metinde “ber” diye yazılmıştır. Anlam gereği “pür” olmalıdır.

¹¹³ Mesut Bayram Düzenli “Enderunlu Fazıl’ın III. Selim Mersiyesi” (İncelem-Metin), Balıkesir, 2018 s.32-35

- 2 Felegiñ çarhı kırılısun nefes-i āhımdan
Pāre pāre dökülüp hāk-ile yeksān olsun
- 3 Felegiñ şābit ü seyyāreleri ba^ç de^ç l-yevm
Rīze rīze saçılıp rīg-i beyābān olsun
- 4 Felegiñ çāk ola nūh aṭlas-ı mīnā-fāmı
Lime lime tağılup ^ç āleme rīzān olsun¹¹⁴
- 5 Qalmasun devr-i felek bir daḡi icrā-yı fuşūl
Ne bahār ü ne harīf ü ne zemistān olsun
- 6 Düşmeye şebnem-i ter esmeye hoş bād-ı seher
Ne gül-i tāze ne bülbül ne gülistān olsun
- 7 Hep ^ç aqım ola mevālīd-i şülās-ı ^ç ālem
Ne nebāt ola ne ma^ç den ü ne hayvān olsun¹¹⁵
- 8 Ey felek ey felek ey çarh-ı sitemkār yeter
Rūz-ı maḡşer görelim ^ç āleme dīvān olsun
- 18b 9 ^ç Ālemiñ rūḡu olan şāha ki kıydıñ zālīm
Nice şim-den gerü nice^ç ālem devrān olsun
- 10 Nice maḡrūr ola iqbāline dünyāda kişi
Ṭotalım taḡt-ı cihān üzre Süleymān olsun
- 11 ^ç Ālemiñ işte Süleyman'ı Selīm Hān-ı şehīd
Taḡt-ı mülkü dilerim bāḡçe-i Rıdvān olsun
- 12 Öyle dānā ü fehīm öyle himemkār ü ḡalīm
Her ma^ç ārifde kemāl-āver-i itkān olsun
- 13 Hūsn-i aḡlāqla ol ḡusn-i cemāl-i ṭal^ç at
Böyle kābil mi ^ç aceb bir daḡi insān olsun
- 14 Nice ḡayrāt ü eşer eyledi icād ü binā
Ḥidmeti nezd-i Ḥudā mūcib-i gufrān olsun
- 15 Kıldı tertīb-i ^ç asākir daḡi ta^ç lim-i cihād
Ġaziler zümresine şāh-ı şehīdān olsun

¹¹⁴ Bu beyit makalede yoktur. Bk. B.Düzenli.2018, *a.g.m.*

¹¹⁵ Bu beyit makalede yoktur. Bk. B. Düzenli.2018, *a.g.m.*

- 16 Ol kadar ancak olur gayret-i dīn-i devlet
Sa‘y-i meşkūru kabūl-āver-i yezdān olsun
- 17 ‘Aķıbet zāhir olur vācib olan kānūnu
Bilinir kadr-i‘abā mevsim-i bārān olsun
- 18 Āh ol mihr-i cihān-tāba kūsūf ermiş iken
Mā-ħasal istedi ālem yine raķşān olsun
- 19 Hep murād etdi kader oldu muķālif ammā
Sa‘y ile def‘-i każāya nice imkān olsun
- 20 Kim bilür tahta bedel āh ola tībūt-ı fenā
Şāh-ı mazlūm ‘adem iķlimine sultān olsun
- 21 On sekiz sāl sekiz māh meger müddet-i mülk
Va‘de geldikde ne kābil daķı meydān olsun
- 22 Allah Allah nice hūrşid-i cihān-tāb-ı zamān
Bir āvuç ĥāke girüb ser-be-girībān olsun
- 23 Çār-deh māh oturup gūşe-i ġamda maķlū‘
‘Aķıbet böyle telef-kerde-i dūnān olsun
- 24 Bir ālāy kāfir bī-dīn idüp ol şāha hücüm
Tā ki ol mehlekeden ‘adne şitābān olsun
- 19a 25 Bir süri kelb-i ‘aķūr itdi o şire ĥamle
Her biri nār-ı cehennem ile büryān¹¹⁶ olsun
- 26 La‘net olsun ten ü ervāķına mel‘unāniñ
Ebedī ĥāneleri dūzaķ ü nīrān olsun
- 27 Āh ol cism-i laķif¹¹⁷ ol dil-i pālūde¹¹⁸-mişāl
Ne revā żarb-ı edāni ile lertzān olsun
- 28 Kimseye üf dimemiş iken o nāzende ‘azīz
Ne belā şadme-i a‘dā ile nālān olsun
- 29 Yalnız nāle-keşi ümmet-i İslam degil
Kim umār millet-i tersā daķı giryān olsun

¹¹⁶M.. pür-yān

¹¹⁷M.şerif

¹¹⁸M.e ten-i palūze

- 30 Ağlasun maḥşere dek ḥūn ile çeşm-i ʿālem
Heft-deryā-yı cihān ḥasret ile ḳān olsun
- 31 Yağdı hep şāʿ iḳalar ile maṭar bir müddet
Mātem-i dehre bu yetmez mi ki bürhān olsun
- 32 Didi merşiyyesini ḥaş çerağı Fāzıl
Tā be- maḥşer sebep-i raḥmet-i raḥmān olsun
- 33 Çünkü tekrār ile ḥān olmadı bu fānide
Dilerim dār-ı beḳā taḥtına ḥāḳān olsun
- 34 Nūr ile merḳad-ı pākinde o yatdıḳça hemān
Ḥazret-i pādişehiñ ʿömri firāvān olsun

16

Ḳıṭʿ a-i Fehīm

Feʿ ilātün / Feʿ ilātün / Feʿ ilātün / Feʿ ilün

- 1 Ey dil- bād be-kef eyleme tażyīʿ -i nefes¹¹⁹
Her kişi ʿ İsi-i Meryem gibi meşhūr olmaz
- 2 Saʿ y ile rūḥ da icād ider isen meşelā
Baḥtı vārun olanıñ saʿ yide meşkūr olmaz
- 3 Sebeb-i rifʿ at olur ğam yime üftāde iseñ
Bir binā tā ki ḥārāb olmaya maʿ mūr olmaz
- 4 Terk-i taḳlīd idüp vāşıl-ı ḥaḳḳ ol şūfi
Yoḥsa her düzd ki berdār ola Mañşūr olmaz
- 19b 5 Zıkr-i zühhād ile bir mi neğamāt-ı ʿ uşşāḳ
Şit-i zenbūr hem āvāze-i ṭanbūr olmaz
- 6 Tīre-dil kesb-i şafā eylemez ʿ aşıḳdan
Sāye ḥurşide ḳarīn olmağ-la nūr olmaz
- 7 ʿ Aşḳ her ḳāleb-i bī-rūḥa tecelli itmez
Tūde-i merḳad-ı Mūsā cebel-i Ṭūr olmaz
- 8 Dil-i gürg zīb-i silāh ile şecīʿ olmaz merd
Pençe-i şir-i muşavverde belī zūr olmaz

¹¹⁹ T. Üzgör, *a.g.e.* s.276

- 9 Küşte-i tîğ-i muhâbbetde olur şulh-i edeb
Leşker-i şaf-ı şehîdânda şer ü şûr olmaz
- 10 Ey olan ‘âşık-ı mecrûha nemek-pâş-ı ‘ilâc
Zahm-ı bismil-şüde bir vech-le nâsûr olmaz
- 11 Dil ki hûn oldı naşîhat ânı itmez ıslâh
Hüsn-i tedbîr ile mey bir daği engûr olmaz
- 12 Zühde tebdîl olamaz pend-le ‘aşk-ı cân-süz
Şu‘ le te’sîr-i dem-i serd ile kâfûr olmaz
- 13 Bir şehîñ dil ser-i küyunda muķîm oldı yine
Menzil-i ‘aşkdan erbâb-ı belâ dûr olmaz
- 14 İstemez zînet-i haţtı o meh sâde-ruhum
‘Âlem-i nûrda zirâ şeb-i deycûr olmaz
- 15 Mîhr ü kîn sîne-i şâfindan ‘ayân olsa n’ola
Levn-i şey perde-i billûrda mestûr olmaz
- 16 Bend-i zülfünde dilim bûs-ı leb şâd itmez
Merd-i maĥbûs şarâb içse de mesrûr olmaz
- 17 Çeşmi dünyâyı kırup itse tevâzu‘ n’aceb
Kesse cellâd hezârân ser-i maĥrûr olmaz
- 18 Hecrden ĥavf idene zevķ-i ĥayâli besdir
Mey içen ĥ’âbda âşüfte maĥmûr olmaz
- 19 Gûş idüp şi‘rim o şeh dedi nâz ile Fehîm
Her suĥan levĥa-i pâk¹²⁰ dile mestûr olmaz
- 20 Suĥanım oldı mişâlât-ı beyân-ı vâķi‘
Şâ‘ir-i râst-suĥan gerçi ki manzûr olmaz

¹²⁰ D.dile

Kemān-keş-nāme-i Rāsiḥ EfendiMef^f ūlü/ Mefā[‘] ilü/ Mefā[‘] ilü/ Feülün

- 1 Gördükde ḥadeng-i nigeḥiñ gitdi arada
 oydum kūşūya cānımı meydān-ı rızāda
 Yodur bedel ey yosma saña şaḥn-ı cefa
 Āh itse n’ola zūr-ı firāıñla fütāda
 āat mı gelūr ey āşı yā böyle kūşāda
- 2 Gūñlūm siper tır-i mūjeñ sīne-i fezādır
 Şāhid-i dil cāndır nigeḥiñ sehm-i azādır
 Biñ kez şāri eylerse de ‘ uşşāā sezādır
 Rūstem bu keşākeşlere pes itse revādır
 āat mı gelūr ey āşı yā böyle kūşāda
- 3 Bu uvvet bāzu ile o menzili başdıñ
 Ki illeye koyduñ bizi ki yāy gibi başdıñ
 Timār-ı niyāz eylediñ ip akmadıñ aşdıñ
 alka hemān itmek mi kepāze bizi aşdıñ
 āat mı gelūr ey āşı yā böyle kūşāda
- 4 Her bir nigeḥiñ gūz gūz idūp yuta cānı
 Aldı yeñiden nāvek-i mūjgān-la şānı
 Şaḥn-ı dil āş dūktū bozup tozkoparanı
 Zih-gır gibi eşmime ār itdi cihānı
 āat mı gelūr ey āşı yā böyle gūşāda
- 5 Mişliñ felege gelmemiş ey şūh-ı dil-ārām
 Meydān seniñdir yūri nāz ile ber eyyām
 Var-ken bu omuzdan āş- ūftādeñi dārām
 Ki oda tamām abzada dirse n’ola Behrām
 āat mı gelūr ey āşı yā böyle gūşāde
- 6 Şāyeste hevādāriñ olursa seng-i āfā
 Rāsiḥ daḥi ey şūḥ-ı kemān-keş saña mūştāk

20b

Bend ile idüp kavı-ı diliñ tākātını tāk
 Yā Hāq çağıra çille-i cevriñ çeken ‘ uşşāk
 Tākāt mı gelür ey kâşî yā böyle güşāde

18

Nedim Merhūmuñ Müseddes-i Ateş-Zebānına Birer

Mısrā‘ İzāfe ile Pertev Efendi Mu‘ aşşer İtmiş

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1 Hıyāl-i sünbülün ey gül-beden ‘ ıtr-ı meşām olsun¹²¹
 Ğam-ı hālîñ-le künc-i ‘ aşk miskiyyü‘ l-ħitām olsun
 Gözüm hecri mey-i la‘ liñ ile isterse cām olsun¹²²
 Nigīn-i la‘ liñi yād itmeyem ‘ ālemde nām olsun
 Seniñ isterse vaşlıñ rāy-gān-ı hāş ü ‘ ām olsun
 Dile cām-ı emel-i endüh mihmetsiz ħarām olsun
 Cemāliñ rüze-dār-ı vuşlata māh-ı siyām olsun
 Ğamiñ kesilmesün¹²³ peymāne-i ‘ ömrüm tamām olsun
 Beni maħrūm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdām olsun
 Dil-i mecrūħumuñ kânın ićenler şād-kām olsun
- 2 Perişān eyledim zülfi ħayāli ile destāri
 Be-cādır serde hem bezmāne sevdā-yı hevādāri
 Çıkarmam bir nefes dilden hevā-yı la‘ li-i dil-dāri
 Ħabāb-ı āsā-şikest eylerse de cām-ı dil-zāri
 Veli rūħ-ı revān-ı cism-i bī-cān olsa güftāri
 Tırāz-ı meclis-i aħbāb ise ben istemem yāri
 Ne ol bezm-i şafā lāzım ne bezmiñ cām-ı ser-şāri
 Ħumār-ı ğam benim dīrīne kārımdır hemān bāri
 Beni maħrūm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdām olsun
 Dil-i mecrūħumuñ kânın ićenler şād-kām olsun
- 3 Şehī ‘ aşkıım veli ħavfım yine kendi sipāhımdan
 Baña cevri-i cefā eksik midir baħt-ı siyāhımdan

¹²¹ Ekrem Bektaş, *Muvakkit-zade Muhammed Pertev Divanı*, Ankara .2017.s.430

¹²² D.Lebün hātem gibi hoş-hatla isterse be-nām olsun

¹²³ D.eksilmesün

- 21a Benim dūr olduğım te^ç şīr-i āh-ı şubḥ-gāhımdan
 Ne ḥācet imtinān ol gırre-mest-i külāhımdan
 Beni zāhirde gerçi dūr iderler lik o māhımdan
 Dem-i mestide bāri şāķınup şemşīr-i āhımdan
 Ne şekvā eyleyem yārān u yār-ı kīne ḥāhımdan
 İdüp cām-ı lebin āsūde zehr-āb-ı nigāhımdan
 Beni maḥrūm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdām olsun
 Dil-i mecrūḥumuñ kânın iĉenler şād-kām olsun
- 4 Şikāyet rāh-ı bī-pāyān-ı miḥnetden ḥamākatdır
 Tarīķ-i ^ç aşķda pādāşī-i bā-miḥnet sa^ç ādetdir
 O meclis kim şarābı buse-i lebinden ^ç ibāretdir
 O bezm-i ḥāşda ḥamyāze-rīz olmaķ da ^ç işretdir
 Ğam-ı dīrīne-i şahbā-yı leb görseñ ne lezzetdir
 Neşāţ-ı tāze-i ḥūn-ı ciger bir özge ḥāletdir
 Mey-i pūr-neş^ç e-i āmāl-i vuşlat bir ḥikāyetdir
 Ḥumār-ı ye^ç s-ile hod hem-ser olmaķ cāna minnetdir
 Beni maḥrūm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdām olsun
 Dil-i mecrūḥumuñ kânın iĉenler şād-kām olsun
- 5 Amān nāmım zebūn-küşlikle meşhūr olmasun yā Rab
 Çerāģı kimseniñ āhımla bī-nūr olmasun yā Rab
 Hevā-yı dil-keşi eyyām-ı bāḥūr olmasun yā-Rab
 Benim-çün şubh-ı vuşlat şām-ı deycūr olmasun yā Rab
 Dimem a^ç dāma da memnūn [u] mesrūr olmasun yā Rab
 Alan cānım bu ^ç işret-ḥāneden¹²⁴ dūr olmasun yā Rab
 Dil-i şikestem āsā ḳalbi meksūr olmasun yā Rab
 İĉenler¹²⁵ sāģarım hemvāre maḥmūr olmasun yā Rab
 Beni maḥrūm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdām olsun
 Dil-i mecrūḥumuñ kânın iĉenler şād-kām olsun
- 21b 6 Gezerken rāh-ı ^ç aşķ ü miḥnetiñ Pertev olup merdi
 Bu gün gördüm Nedīm-i cān-güdāz ü derd-perverdi
 Gelür ol da biri birine ḳatmış ḥāk ile gerdi

¹²⁴ D.meyhānedan

¹²⁵ D.ĉekenler

Serinde küh-1 miḥnet-gāh ile dönmüş çehre-i zerdi
 Ne dem kim ḥün-1 dil nüş eyleseydi derd-i ḡam yerdi
 Zebān çekdikçe kānūn-1 cigerden şu^c le-i derdi
 Bu yollarda ināndım çekmiş ol da germ-i serdi¹²⁶
 Dem-ā-dem āh idüp bu maṭla^c -1 dil-sūzı söylerdi
 Beni maḥrūm-1 bezm-i vaşl iden mest-i müdām olsun
 Dil-i mecrūḥumuñ k̄anın ićenler şād-kām olsun

19

Şahbā-nāme-i Nef' ī Efendi

Fā^c ilātün/ Fā^c ilātün/ Fā^c ilātün/ Fā^c ilün

- 1 Merḥabā ey cām-1 mīnā-yı mey-i yāḡūt reng
 Devri gelsün senden ögrensün sipihri bī-direng¹²⁷
- Merḥabā ey yādigār-1 meclis-i devrān-1 Cem
 Āb-1 rüy-1 devlet-i Cemşid ü āyīn-i Peşeng
- Merḥabā ey şāhid-i ^c işretserāy-1 mey-gede
 Duḡter-i pīr-i muḡān hemsire-i sākī-i şeng
- Sensin ol rūḡ-1 revān-1 mürde-i endūh ḡam
 Saña nisbet çeşme-i āb-1 Hızır ^c ayn-1 şereng
- Sensin ol sermāye-i bāzār-1 şevḡ-i ehl-i ^c aşḡ
 Düşdi feyziñ ile kesāda cevher-i nāmūs-i neng
- Sensin ol pirāye-i ḡikmet ki feyż-i kāmiliñ
 Kıldı mir^c āt-1 zāmīr-i ehl-i dilden def^c 128 -i jeng
- Cür^c aña virmezdi cān her ^c āşık-1 efsürde dil
 Olmasañ tāb-efgen her ḡāṭır-1 bī-tāb-1 teng
- 2 Mey degil rūḡ-1 revān-1 mürde-i ḡamsın hele
^c Ālemiñ cānı degilsin cān-1 ^c ālemsin hele
- Rāḡsın rāḡat-fezā-yı ḡāṭır-1 mestānesin
 Rūḡsun naḡd-i revān-1 ^c āşık-1 divānesin

¹²⁶ D. Germ ile serd

¹²⁷ Metin Akkuş, *Nef' ī Divanı*, , Ankara.2018.s.233-235

¹²⁸ D. Ref^c

22a

Cür' a-i cān-baḥşıña leb-teşnedir Hızr ü Mesîh
 Āb-ı hayvānsın yāḥūd la' l-i leb-i cānānesin
 Ābsın ma' nīde ammā āb-ı āteş-pāresin
 La' lsin şüretde renk ü rüy ile ammā nesin
 Başlasıñ meclisde devre sāğar-ı minā ile
 Lāle-i sīrāb-ı bāğ-ı bezm-i ' işret-hānesin
 Pür-şafādır tāb-ı dīdārıñla bezm ü bezm-gāh
 Rūşenāyi-baḥş-ı ḳalb-i meclis ü peymānesin
 Bī-ser ü sāmān idersin nice Sām ü Rüstem' i
 Duḫter-i zersin veli ' aḳl almada merdānesin
 Zevḳe dā' irdir şafā-yı ḫālet-i keyfiyyetiñ
 Meclis-i rindāna maḥrem ḡayrıya bī-gānesin
 Beñzemez bir keyfe hiç keyfiñde ' ālem var seniñ
 Rūḫsun el-ḳışşa rāh olmañda şübhem vār seniñ
 3 Bādī-i zevḳ ü şafāsın gerçi nāmıñ bādedir
 Cür' añı nūş eyleyenler ḡuşşadan āzādedir
 Cān ü dilden kimse yoḳ kim saña meftūn olmaya
 Şāh ü dervīş ü gedā hep feyziñe dildādedir
 Her ne dem luṭf eyleyüp bezmi müşerref eyleseñ
 Ehl-i bezm ayaḡıña yüz sürmege āmādedir
 Şāh-ı evreng-i şafāsın luṭf ü ḳahrıñdır sebep
 Kimisi şulḫ üzre mestānen kimi ḡavgādadır
 Ehl-i ' aşḳa saña beñzer hemdem olmaz kim diliñ
 Hem küdüretten beri hem ḡıll ü ḡışdan sādeditir
 Sende neyler ḡıll ü ḡış bir pāk- şāf āyinesi
 Var ise az çok küdüret sāğar-ı mīnādadır
 N'etsün ol esbābı ' aşık kim saña rehn olmaya
 Āteşe yansun gerek ḫırḳa gerek seccādedir
 4 Meclis-i erbāb-ı dil bir laḫza sensiz olmasun
 Ḥürmetiñ inkār iden ' ālemde ḫürmet bulmasun

22b

Ben hele bir saña beñzer yār-ı hemdem bulmadım
 Hem seniñ bezmiñ gibi bir bezm-i hürrem bulmadım
 Nice mesrūr olmasun ol meclisiñ aşhābı kim
 Kātreni nūş eyleyende zerrece ğam bulmadım
 Saña hāşā beñzedem¹²⁹ afyon ü bengiñ neşvesin
 Anlarıñ dāhi¹³⁰ huşūşā keyfini kem bulmadım
 Bir yere cem‘ olsa ‘ aşık şem‘ ile maħbūb ile
 Hiç o bezm-i hāşa senden özge maħrem bulmadım
 Ehl-i ‘ aşka turfe ‘ işret-hāne buldum ‘ ālemi
 Sensiz ammā ‘ ālemiñ zevķinde ‘ ālem bulmadım
 İdeli seyl-i hücūmuñ hāne-i zühdi harāb
 Tevbeniñ bünyādını hātırda muħkem bulmadım
 Zevķine vāşıl olunca tevbeyi bozmağ degil
 Tevbeyi hiç ihtiyār itmiş bir ādem bulmadım
 Dil-güşādır meclisiñ ğāyetde hem rindānedir
 Her ne dirlerse seniñ haķķında hep efsānedir
 5 Keyf-i cān-baħşıñ ki cism ü cāna rāħat bundadır
 Hikmetiñ inkār ider vā‘ iz hamāķat bundadır
 Mürde-i endūha söz yok cān bağışlar şoħbetiñ
 Cān virir çok zevķine anıñ sıhhat bundadır
 Gerçi varıñ şarf idersin sen gönüller açmağa
 Hırc ider varıñ da herkes saña hikmet bundadır
 Ehl-i hikmet bilmemiş bu ana dek keyfiyyetiñ
 Yoħsa bir bīmār için dirlerdi şihhat bundadır
 Sükkerī şerbetden ‘ ālāsın hele ehl-i dile
 Telh-kām itseñ n’ola ğayrı halāvet bundadır¹³¹
 Hāşılı hem meşreb olsañ yaraşır rindān ile
 Ter degil tab‘ iñ ‘ arağ gibi leṭāfet bundadır

¹²⁹ D.benzeden

¹³⁰ Metinde.dāhi şeklinde uzun yazılmıştır.

¹³¹ Bu beyit divanda yoktur. Bk. Akkuş,2018.

23a Öldürür renc-i ħumārīñ dirgürür feyziñ yine
 Ğāşık-ı bīmārı bir demde ġarābet bundadır
 Nef ī-i bīmārı gel keyfiñle iħyā kıł yine
 Ĥātır-ı maħzūnını ġamdan müberrā kıł yine

20

Sākī-nāme-i Āteş-zebān-ı Belig

Mef' ūlü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün¹³²

- 1 Sākī getür ki devr ide ol cām-ı āfitāb
 Āşār-ı feyze kıbil ol bezm-i māh-tāb
 Nessāc-ı kār-ġāh-ı ħayāl ide fetħ-i bāb
 Virsün kumāş-ı ma' ni-i rengine āb ü tāb
 Evvel kıadeħde Ğ aks ide ref' eyleyüp niķāb
 Mir' āt-ı kıalbe şāhid maźmūn nüh-kitāb
 Sāġar-keşān-ı meclise keşf ola bī-ħicāb
 Sırr-ı ħafī-i sākī-i kevşer Ebu Türāb
 İtdikce neş'e dide-i kıalbe müsā' ade
 Cānāñ-ı cānı eyleye Ğ āşık müşāhede
- 2 Sākī şarāb-ı nāb ile leb-rīzdir kedü
 Zinhār boş bulunma tehī kıalmasun sebü
 Cām-ı pür eyleyüp baña şun í tizārı kıo
 Āb-ı ħayāt olmasa cān beslemez bu şu
 Olmam firīb-hurde ben ey şūħ-ı sāde-rū
 Şahbā-yı la' l-fām degil Ğ anberiye bu
 Bir bāde ile pīr-i ħarābāta cüst ü cū
 Kim bende içse eylemeye şāha ser-fürü
 Bu tengnāda müflis iken kāmurān ide
 Mürgān-ı kuds ile beni hem āşiyān ide

¹³² H. Demirel, *a.g.e.* s.390

- 3 Sākī getür şarābı ki def^f -i humār idem
 Hengām-ı dīde-i^c işret evvel bahār idem
 Ser-mest olunca meclise gevher nişār idem
 Esrār-ı ^c aşkı ehl-i dile āşikār idem
 Her mūyı tende naḥl-i tecelli-nigār idem
 Dāmān-ı çarḥı āhım ile pūr-şerār idem
 23b Bed-nām-ı ^c ālem olmaḫ ile iftiḥār idem
 Bir serv boylu tāze sevüb iḥtiyār idem
 Mın-ba^c d būs-ı ğabğab-ı sākī ḫadeḥ be-kef
 Naḫd-i ḫayātı eylemeyem yoḫ yere telef
- 4 Sākī humār kesdi amānım piyāle vir
 Azāde eyle bendeñi ğamdan şevāba gir
 Ḥātır olunca neş^c e-i meyden şafā-pezir
 Gūş it şarīr-i ḫāme-i destān-serā nedir
 Rindān-ı mesti vāḫı^c adan eyleyüp ḫabīr
 Böyle vaşiyet eyledi bir sāl-ḫurdepīr
 Alūde eylesün kefen-i cismi ol ^c aşīr
 Mūnkir cevāb söylemesün göricek Nekīr
 Bezm-i fenādan ayağı çün kim çeküp gidem
 Nūş-ı şarāb-ı ^c adn ile def^f -i humār idem
- 5 Sākī şarābı eyleme ālūde şāf ola
 Emvāc-ı rüz-ı neş^c e ile dil-şikāf ola
 Kibrit-i aḫmer ol meye nisbet güzāf ola
 Her kim içerse vāḫıf-ı esrār-ı Kāf ola
 Bir mey getür ki nūş iden ānı mu^c āf ola
 Aḫvāl-i ḫürmetde niçe iḥtilāf ola
 Mīnā içinde böyle ḫuşūşā ki şāf ola
 Men^c i faḫīhiñ ol meyi şāyed ḫilāf ola
 Uğratma bezme mūnkir-i ^c aşkı kesel gelür
 Verme şarābı kibrine anıñ ḫalel gelür

- 24a
- 6 Sākī fūrūġ-ı bāde ile gel ayak ayak
 Z̄ulmet-serāy-ı h̄āṭır-ı virāne ūem‘ a yaġ
 Efsürde oldı meclis-i ‘ iūret nigāra baġ
 Allah ‘ aūūına o büte bir piyāle aġ
 Pır-i muġān ile buluūup keyf-i ma‘ ttefak
 Virdi bu güne h̄āṭır-ı nā-ūādıma sebak
 Ey rind-i lāy-h̄or¹³³ hemīūe döküp ‘ araġ
 Mey i çalınca diñle beni¹³⁴ rūḫdan ramaġ
 Tārık olursa eūm-i dile gūūe-i meġak
 Gülzār-ı ‘ addne pencere a ola tābnāk
- 7 Sākī teġāfül eyleme ūun cāmı¹³⁵ mest olam
 Hem-hāl-i mest-i bāde-i bezm-i elest olam
 Deyr-i kühende bunca zamān mey-perest olam
 Ser-ḫalka-i mecālis-i rindān-ı mest olam
 Lāyık mıdır ki h̄āk-i mezellet-niūest olam
 Pervāz iderken evc-i ma‘ ārifetde pest olam
 Yārān yapıldı ben ise h̄āṭır-ūikeste olam
 Gül mevsiminde ġam-zede ü teng-dest olam
 Tāġ oldı tāġatim çekemem bār-i miḫneti
 Gönder ilāhī bendeñe bir ehl-i himmeti
- 8 Sākī sezā mıdır çala meyḫāne teng ü tār
 urbāniñ olduġum anı ol cām-ı tābdār
 Beytū‘ l-Ḥarāma gel yine andīlini uyar
 İtsün ṫavāf meclisi h̄übān ferīūte-vār
 ūunduka ehl-i ‘ aūka mey-i la‘ l-i ḫoū-gū-vār
 ūād ola rūḫ-ı külḫanī-i rind-i lāy-h̄ār

¹³³ Lāy-h̄ār: Tortu içen. ūarap tortusunu içecek kadar ayyaū olan

¹³⁴ Metinde bu kelime ‘‘mebni’’ūeklinde yazılmıū olup anlama göre bu kelime ‘‘beni’’ olarak deġiūtirilmiūtir.

¹³⁵ D. Mey sun ki

Gül-gün kümeyt-i sâğara tâ ki olup sū-vār
 Bu senglāḥ-ı mühlükede itmeyem qarār
 Mestāne-i¹³⁶ cünbiş eyleyerek şîr-i-mest olam
 Şāyed ki semt-i menzil-i maqşūda¹³⁷ yol bulam

24b

- 9 Sākî cihānda ḥürmet iderler şarābına
 Bu köhne pîr-i müflise mey vir şevābına
 Rindān baqup bu kār-gehiñ inqılābına
 İtmiş kıyās bāde-i nābiñ ḥabābına
 Daḥl itmeye zāhid ehl-i hevāniñ şarābına
 Lāzım degil mi bāde bu bezmiñ kebābına
 Naqqād-ı ‘aşkıñ ‘aqlıñ irişmez ḥesābına
 İtme ḥavāle rindi cehennem ‘azābına
 Baḥr-ı sefide geldi kim oldı yem-i siyāh
 ‘Afv-ı Ḥüdā‘ ya nisbet eyle böyledir günāh
- 10 Sākî sezā mı hem içe hem daḥl ide müdām
 Olsun ilāhi zāhid-i nānköre mey ḥarām
 Ğarq eyle seyl-i bādeye ğam kişverin temām
 Dārāya ğālib eyledi İskender‘ i bu cām
 Vāreste ol bu tül-ı emelden mey iç müdām
 Kimse cihānda bulduramaz ḥāline niżām
 Nîrû-yı meyle al ğam-ı dünyādan intiķām
 Aç güş-ı hūşi diñle budur zübde-i kelām
 Dünyā-yı bî- şebāta qapılma vefāsı yok
 Bir köhne zendir ehline anıñ cefāsı çok
- 11 Sākî mey ile ‘ağd-i muḥabbet cedid olur
 Lāf-ı vefāda her bir aḥibbā ferid olur
 Dostuñ hemişe ādeme luḫfi mezid olur
 Ni‘ met başında müftine herkes şehid olur

¹³⁶ D. Merdāne

¹³⁷ D.Şāyed ola ki menzil-i maqşūda yol bulam

- Yārān-ı aşrı şimdi bilen nā-ümīd olur
 Hācet deminde her birisi nā-bedīd olur
 Eşrāf-ı sâc at irdi gönüller hadīd olur
 Dillerde belki nāmı vefānıñ resīd olur
 Aḥbāb-ı nükte-pervere dāc im budur sözüm
 Sevmem vefāsı olmayanı görmesün gözüm
- 25a 12 Sākī düşer mi meclis-i işretde ğam yimek
 Derdiñ var ise sīnede ğam çekme şīşe çek
 Ney-zen demişdir¹³⁸ al beni efsürdedir yürek
 Söndi gönülde āteşi lāzımdır üflemek
 Olmaz cihānda muṭrib-i tūṭiye ğayrı dek
 Söyletmek için āyine-i cām-ı Cem gerek
 Gel gel kenāra çift olalım böyle durma tek
 Dönsün piyāle aksine devr eyleyor felek
 Lāyık mı āh idüb felege bir iş itmeyem
 Dāc im muḥālif itdigi kavli işitmeyem
- 13 Sākī taallül eyleme gel yoḥsa ḥumda şey
 Pesdir lebiñle ḥāl [ü] ruḥuñ bezme nuḳl [ü] mey
 Mülk-i ademde cānına urmazdı¹³⁹ şimdi key
 Hürmetle tutsa cām-ı şarābı al üzre gey
 Āb-ı ḥayāt bāde ile nefḥ-i şūr-ı ney
 Dil-mürdegān-ı mey-gedeye eylemez mi ḥay
 Tırma Belīg rāh-ı ḥarābatı eyle tay
 Reh-berlik eylesün saña Hızr-ı ḥuceste-pey
 Olsun fedā-yı şāhid-i mey cümle aḳçe pul
 Ḳurtul cihānda vesveseden mest-i bī-ḥod ol

¹³⁸ D.demindir

¹³⁹ D.Urmaz mı

Murabba' Be-Cenāb-ı Vāşif Efendi

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Aldı murg-ı gönlümü şāhīn-beçe bir mīrzāy
N'ola kārım 'andelīb-āsā olursa vāy vāy
Gül-'izārım hār-ı cevriñ itmediñ sinemde cāy
Hānçer-i ğamzeñle öldür virme rāy Devlet Girāy
- 2 Gerdeniñde beklesün beñler mişāl qara gül
Çeşm-i Tātārīñ ile kıl sāmān-ı 'uşşāka çāpūl
Kes buçāğ ile buçāğında kim olmaz ise kul
Hānçer-i ğamzeñle öldür virme rāy Devlet Girāy
- 25b 3 Kışveristān-ı Hōtenden tā Şārı Kirmān'a dek
'Āşıkīñdır ehl-i dīnden düşme-i imāna dek
Māverāü'n-nehrden iqlīm-i Cengiz Hān'a dek
Hānçer-i ğamzeñle öldür virme rāy Devlet Girāy
- 4 Deşt-i Kıpçak ur Kazan Kanğaç Kazan dīp dāne yāy
Gözleve bozmağ buçak Kirmān Tomān bağçe-serāy
Kes hūdud ayır Kırım'dan tā be-iqlīm-i Nogāy
Hānçer-i ğamzeñle öldür virme rāy Devlet Girāy
- 5 Na're ur mest ol 'ırāk-āmīhte çak bādeyi
Nāz u istiğnāya çignet geç dil-i üftādeyi
Kır geçir söyletme şorma bendeyi āzādeyi
Hānçer-i ğamzeñle öldür virme rāy Devlet Girāy
- 6 Āmed ü reft hayālīñ dilde mānend-i ulāk
Birbirine şabr ü temkīni ider āllāk bullāk
Hān-be-hān menzil-be-menzil arayup kōnağ kōnağ
Hānçer-i ğamzeñle öldür virme rāy Devlet Girāy
- 7 Yağşı dilberdir özün illā yamandır firçatūñ
Kāma kamçı yamçı olsun hep fedā-yı vuşlatīñ
Kim seni tenhā bulup şarmaz deperse devletiñ
Hānçer-i ğamzeñle öldür virme rāy Devlet Girāy

- 26a
- 8 Rāh-ı naḥvetden gūzar itme gerūp ūzengini
Ara yatı(?) sīnem olsun menziliñ çek dizgini
Kānda görseñ leşker-i aġyār diñlersen beni
Hānçer-i ġamzeñle öldür virme rāy Devlet Girāy
- 9 Ġayet açmıř ḥüsnüñi semmūr kürk-i Çerkes’i
Koyulup tırrañ perişān eylemiş mülk-i Fas’ı
Vāşıf-ı bī-cürmden ġayrı elbet herkesi
Hānçer-i ġamzeñle öldür virme rāy Devlet Girāy

22

Murabba-i-Cenāb-ı Nedīm Efendi

Fe’ ilātün / Fe’ ilātün / Fe’ ilātün / Fe’ ilün

- 1 Yine tenhā elime girdi benim cānānım¹⁴⁰
Būs edince lebini aġzıma geldi cānım
Gice yıldız şayar iken bu dil-i nālānım
Toġdı nāġāh güneş gibi meh-i tābānım
- 2 Dün dil-i zār ile şoḥbet iderek gitmişsin
Va’ de-i luḫfi kasemler ile berk itmisin
Deheninden bize bir būse va’ d itmiřsin
Bizde bir böyle aġız müjdesi var sultānım
- 3 Sende kendiñ gibi bir şūḫa nigeḥbān oldum
Gül iken böyle niçün bülbül-i ḫandān¹⁴¹ oldum
Sen nice tā bu kadar ‘aşk ile ḫayrān¹⁴² olduñ
Hele ben saña efendim kati pek ḫayrānım
- 4 Çık levendāne dolaş ġuşelerin ġülzārıñ
Meded ey serv-i revān bozma meded reftārıñ
- 26b Pāy-māl olmadadır şimdş Nedīm-i zārıñ
Ayaġıñ şaķınarak başma meded¹⁴³ sultānım

¹⁴⁰ Muhsin Macit, *Nedīm Divanı*, Ankara, 2017. s.194¹⁴¹ D.Bülbül-i nālān¹⁴² Hayran kelimesi بران => bu şekilde yazılmalıdır.¹⁴³ D.amān

Müseddes-i Cenāb-ı Hāletī

Fe' ilātün / Fe' ilātün / Fe' ilātün / Fe' ilün

- 1 Yāri gördüm yine ardınca idi ağyārı¹⁴⁴
 Gül-i gülzār gibi yanına almış hārı
 Virmesün kimseye Hāq böyle olan dil-dārı
 Nice almaya bu ğam cān[ü] dil-i bīmārı
 Māye-i naqd-i hayāt olsa eger dīdārı
 Ölümümdür benim ağyār ile görmek yāri
- 2 Mevsim-i bāğ gelüp gül gibi güldü dünyā
 'Azm-i gül-gešt-i çemen eyledi hep šāh ü gedā
 Seyr-i gülzāra göñül çekmez olupdur aşla
 Korkarım düşmen ile rāst gelem deyü añā
 Māye-i naqd-i hayāt olsa eger dīdārı
 Ölümümdür benim ağyār ile görmek yāri
- 3 Kosa cevr eylemegi ol gül-i ra' nā gelse
 'Ahdi üstüne turub dönmeşe dünyā gelse
 Olmasa dīde-i ağyāra hüveydā gelse
 Gelicek hāne-i 'uşşākına tenhā gelse
 Māye-i naqd-i hayāt olsa eger dīdārı
 Ölümümdür benim ağyār ile görmek yāri
- 4 Düşdi dil yār ile ağyārı görelden pür-ğam
 Ola-yazdı nice kez menzili deryā-yı 'adem
 Şubha dek varmasa h'āba n'ola çeşm-i pür-nem
 Korkarım h'ābda nā-geh anı illerle görem
 Māye-i naqd-i hayāt olsa eger dīdārı
 Ölümümdür benim ağyār ile görmek yāri
- 5 Ğam-ı ağyār ile hāk olsa eger kim bedenim
 Çāk olup cāme-i ten egnime giyse kefenim
 Oқыya hāl diliyle bunu her bir çemenim
 Yaza 'aşq ehli gelüp seng-i mezārımda benim

27a

¹⁴⁴ Bayram Ali Kaya, *Azmizāde Hāletī Divanı*, , Sakarya. 2017. s.180-182

Māye-i naqd-i hayāt olsa eger dīdārı
Ölümümdür benim ağıyār ile görmek yāri

- 6 Görüp ağıyār ile olmuşdı mükedder hālīm
Za' fdan şüret-i divāre dönüp timsālim
Dostlar Hāletiyā bilmek için ahvālim
Açacak 'aşk kitābını bu çıkdı¹⁴⁵ fālīm
Māye-i naqd-i hayāt olsa eger dīdārı
Ölümümdür benim ağıyār ile görmek yāri

24

Tesdis-i Hāşimī Efendi

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Ğafil olma bī-beķādır dehr-i bī-bünyāddan
Bir ribāt-ı köhnedir ķalmıř řemūd ü 'Āddan
Ķıřřa-i İskender' i gör ħařřa al ředdād' dan
N'eyledi taht-ı Süleymān' ı su 'ālit bāddan
Merħamet umma göñül bu gerdiş-i bī-dāddan
Kimse ma' mūr olmamıřdır bu ħarāb-bāddan
- 2 Pādiřāh olsun serīr-i salřanatda pūr sürūr
Olsa hikmetde Süleymān gibi hep vaĥř u tıyūr
Olısar nāziñ teng yerde ğidā-yı mār u mūr
'Aķıbet tīr-i ecel eyler seni ehl-i ķubūr
- 27b Merħamet umma göñül bu gerdiş-i bī-dāddan
Kimse ma' mūr olmamıřdır bu ħarāb-bāddan
- 3 N'eyledi gör ādeme cānā bu dehr-i bī-amān
Azdırır ğün başına eylerse yüz biñ kere ķān
řefķat itmez her ne deñlü eyleseñ zār ü fiĝān
'Āķıbet yıkıp binā-yı ömrine eyler virān
Merħamet umma göñül bu gerdiş-i bī-dāddan
Kimse ma' mūr olmamıřdır bu ħarāb-bāddan

¹⁴⁵ D. Gelmiş

- 4 Vuşlat ile her kimi bir dem felek hoş hâl ider
 Luţf ile yol gösterüp iqbâl ü istikbâl ider
 Geh dutar ey Hâşimî hâke şalar pâmâl ider
 Güne güne hâşılı insâna meger dâl ider
 Merhamet umma gönül bu gerdiş-i bî-dâddan
 Kimse ma' mür olmamışdır bu harâb-bâddan

25

Tercî-i Bend Tazmîn-i 'Azmî Dede

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fa' ilün

- 1 Diñledim derd-ile birkaç maķâl
 Püte-i ' aşķ içre tenim oldu ķâl
 Döne döne mürġ-ı dil oldu kebâb
 Kalmadı söz ile yanup perr ü bâl
 Kalmış idi tende hemân bir ramaķ
 Buldı yine ' aşķ ile bir pâre hâl
 Ğamlar ile mûya dönüp cism-i zâr
 Nâle ile oldu bu ten hemçü nâl
 Nokta döküp remil urursam eger
 Hâne-i âteşde düşer baña fâl
 Āh minel ' ışķ ü hâlâtihi¹⁴⁶
 Ahraķa ķalbi bi-harârâtihi
- 2 Zerresi ' aşķiñ kime kılsa eşer
 Mihr-şıfat anı ider derbeder
 Ehl-i vaķâr olsa mişâl-i cibâl
 Hâke şalup eyleye zîr ü zeber
 Bağladılar böyle tılsımı ' ayân
 Kim ki ayak başa virir cân ü ser
 Şufi ne ġam bilmeye keyfiyyetin
 Añlayamaz mertebe-i ' aşķı har

¹⁴⁶ “Ah(lar olsun)! Hararetiyle kalbimi yakıp kavuran aşkın elinden ve onun (türlü) hâllerinden (çektiklerim)”

‘ Aşğ odına girmeye āhen dağı
 Girmese semenderde yağar bāl ü per
 Āh minel ‘ ışğ ü ħālātıhi
 Aħrağa ħalbi bi-ħarārātıhi

3 Devr ideli dā‘ ire-i lāciverd
 Görmedi bir kimse bunuñ gibi derd
 Şāh-ı cihān olsa dağı eyleye
 Ĥaşılıñı bād-ı hevā hem-çü gerd
 Kime ire pençesin eyler şikest
 Eyleyemez ‘ aşğ ile kimse neberd
 Gülen iken külhan ider meskenin
 Tıtuşamaz anıñ ile degme merd
 Şu yirine ħāk koyar başına
 Söndiremez āteşini bād ü serd
 Āh minel ‘ ışğ ü ħālātıhi
 Aħrağa ħalbi bi-ħarārātıhi

4 Bu yola bel bağlamağa er gerek
 Cān u ser oynatmağa server gerek
 ‘ Aşğ sözini söyleyecek şevğ ile
 Şanma kişiniñ ħulağı ker gerek
 Āfet-i ‘ aşğ idemez kimse zabı
 Yine anıñ cengine ejder gerek
 Kim ki ayāğ başar idüp niyyetiñ
 Serde hevā elde hemān ser gerek
 Nāre düşen ‘ aşğ-ile pervāne-veş
 Pertev-i ‘ aşğ ile pür-āzer gerek
 Āh minel ‘ ışğ ü ħālātıhi
 Aħrağa ħalbi bi-ħarārātıhi

5 Bezl olalı ‘ āleme yağmā-yı ‘ aşğ
 Her kişiye dökmedi na‘ mā-yı ‘ aşğ

Mevlevîseñ turma semâ' ide gör
 Çalına çün kulağına nây-ı 'aşk
 Cân otını otlayamaz kâv u har
 Çün bitire anı bu mer'â-yı 'aşk
 Her kişi cân ile olur müşteri
 Şanma kesâd ola bu kâlâ-yı 'aşk
 Dîdede nem dilde elem 'Azmiyâ
 Yağdı meni şevk-ile sevdâ-yı 'aşk
 Âh minel 'ışk ü hâlâtihi
 Ahrağa kalbi bi-harârâtihi

26

Berber-nâme-i Cenâb-ı Şâbit Efendi

Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün

- 1 Naql ider Çorlı'da bir kâşif-i râz
 Bir civân-pâre-i dil-dâde-nevâz
- 2 Eli uz ağızı düz berber idi
 Eli ağızına uyar dilber idi
- 3 Ber-kemâl idi güzellik terlik
 Şan' atı olmuş idi berberlik
- 4 Tiğ-i (?) itmişdi tırâş
 Şan' atı ol niğeh fitne-i hırâş
- 29a 5 Müşteri baksa eger sinesine
 Naqd-i cânîñ koyar âyinesine
- 6 Aşmış ol müy-ı miyân mergüb
 Piş-i nezzâreye bir âyinelî tob
- 7 Görünür âyinesinde fi'l-hâl
 Küre-i heyet-i iklim vişâl
- 8 Ğamzesi nişter-i hün-efşân
 Niğeh-i zâlîmi tiğ-i bürrân

- 9 Kendi şākird nigāhı üstād
Çeşm-i hūn-hāresi ʔās-ı fassād
- 10 Şeyh ü şāb itdi tırāşına heves
Baş açık şiftesi oldı herkes
- 11 Berber iskemlesi kürsī oldı
Şeyh efendi ile ehibbā ʔoldı
- 12 Eglenür yārān ile ol şūh-ı zarīf
Kırşehir vā' iziniñ rişesi līf
- 13 Şaçlı şeyh oldı cevābı mağlūb
N'ola gīsulariñ itse çārūb
- 14 Kādıya yevm-i cum' a idi tırāş
Eyledi hafta sekiz ' aşkını fāş
- 15 Hafta harfī gibi ol bī-çāre
Yañılurdı gününi hem-vāre
- 16 Marāz-ı ' aşk-ile k̄ān aldırđı
Hiç ne dil k̄aldı ne cān aldırđı
- 17 Şan' at-ı faşdı idüp pīş-nihād
Nice k̄ān dökmüş idi ol cellād
- 18 Mübtelāniñ çoğını siñdirdi
Kimi şīşe kimi diş çekdirdi
- 19 Bir yere gitse eger üstādı
K̄ullanurđı bir ' acāyib dādı
- 20 Ya' ni olduğda başına buyruğ
' Āşık-ı zāra şalardı k̄uyruğ
- 21 Şīve-i nāz ile gerden kırarak
Nağd-i cānı çıkarırdı burarak
- 29b 22 Şāne-āsā ʔokınursa teline
Şoñra virirdi şağalın eline
- 23 Nā-tırāşıñ biri meftūnı idi
Baş açık ' āşık-ı Mecnūn' ı idi

- 24 Yürise bir yere ol serv-i revān
 Taşılurdu aña ol taşma kıran
- 25 Kara şabun gibi ol rüy-ı siyāh
 Ezilürdi o civāna her gāh
- 26 Peştemāli ucu gibi miskīn
 Toza toprağa sürünürdi hemīn
- 27 Cismini nāle ile itdi hilāl
 Kulağına komadı o gül-i āl
- 28 Geçmedi būs-ı kenāra dilegi
 Eline girmedi sīmīn beligi
- 29 İrmedi kākül-i müşgine eli
 Kesdi mıkrāş ile tār-ı emeli
- 30 Gördüğüm gamzesi şuyun viremez
 Sözüni ustura-veş kesdiremez
- 31 Dām kaşd eyledi ol kebke tuzāğ
 Çekdi dükkān-ı hayāl¹⁴⁷ önüne ağ
- 32 Kösreden geçmege bilegi kāfir
 O havālide dönerdi fır fir
- 33 Ya‘ ni uğratmağ için bir hāle
 Düşdi endīşe-i mekr ü āla
- 34 Vardı dükkāna melül ü gam-nāk
 Satl-ı berber gibi çeşm-i nem-nāk
- 35 Dīdesi şīşe-i hacamāt güyā
 Kan kıyusudı pelīdiñ amā
- 36 Didi ol āfete giryān giryān
 Üstüne şihhat eyā rūḥ-ı revān
- 37 Pederim gāh gelür olurdı tırāş
 Şimdi bālīn-i helāka kodı baş

¹⁴⁷ Metinde بیل şeklinde yazılmıştır. Ancak anlam ve vezin gereği ‘hayāl’ olarak değiştirilmiştir.

- 38 Hıstadır āh işidir āh bilür
İşini Hızret-i Allah bilür
- 30a 39 Uğramış bir maraz-ı cān-gāha
Derd ile kalmış işi Allah'a
- 40 Kın oturmuş dil-i mecrūhunda
Bir ramağ kaldı hemān rūhunda
- 41 Cān virüp āh yine cān almadadır
Didiler çāresi kan almadadır
- 42 Ne kadar zahmet ise gel fi'l-hāk
Nışter-i gamzeñ ile bir kın al
- 43 Kūşte-i 'aşkıña dermān eyle
Kıoç başıñ-çün anı kırbān eyle
- 44 Derd ile nāleleri cāndandır
Rağm kıl merğamet imāndandır
- 45 Merğamet kılmaz iseñ müşkil olur
Hısta-i 'aşkıñda ecelsiz olur
- 46 Yetiş ol hıstaya ey rūh-ı revān
Ola şon demde refiği imān
- 47 Ser-i bālīnine gelseñ ey hor
İndi dirlerdi şehīd üstüne nūr
- 48 Gūş idüp bu sözi ol gınca-dehen
Merğamet kıpdı hemān kılbinden
- 49 Tıldı şu'le ile iki nergis-i ter
Ğamzesi hem şuvarılmış nışter
- 50 Şığayup kolumı tiz-ender-tiz
Oldı her bir nigeħi bir fitne-engiz
- 51 Öñüne düşdi o şahş-ı kılāb
Bu da alup pūşādın itdi şitāb
- 52 Şandı ağlatmış anı renc-i peder
Dilde bilmez ki yatardı babalar

- 53 Der-i bīmāra varınca ol māh
Gūşuna geldi deründan bir āh
- 54 Dil-i‘ aşık gibi cüst ü çālāk
Eyledi kapu giribānını çāk
- 55 Erbāb-ı manzara ol gönca lebe
İltiyām ile döşendi ‘atabe
- 30b 56 Çıkdı kaşır üzre o mihr-i ümmid
Nitekim çārem çarha hūrşid
- 57 Döşenüp bezm-i süreyyā tertib
Hāle-veş ger mey-i meclis bize dīb
- 58 Çeşm-i nergis kamaşur zīnetden
Ağzın açmışdı kadeh hayretten
- 59 Beli hizmetde durur çeng-i rebāb
Cāy-ı ‘işretde döner sīh-i kebāb
- 60 Hām yatur şīşe-i rahşende turur
Ehl-i meclis oturur cām yürür
- 61 Bir kucağ nāy yatur mihr-i nevā
Şanki kullukda döğülmüşdi ‘aşā
- 62 Halka-i meclis-i‘ işret-girdāb
Ser-nigūn olmuşdı kadeh çü habāb
- 63 Almış etrāfına hayl-i eşrār
Halka-i encümeni halka-i mār
- 64 Engerek yüzli yılan dilli kilāb
Mār-veş zehirlenürlerdi şarāb
- 65 Hāsta yok āteş-i dilden pür-dāğ
Oturandar hepsi itden sāg
- 66 Bir yatur yok hum-ı meyden ğayrı
İnlemez ortada neyden ğayrı
- 67 Gördi bu dā‘ ireyi çün o peri
Duydı dolāb idigin döndi geri

- 68 Kırtulup dā^ç ireden çün pergār
Cedvel-āsā cizeyim dedi kenār
- 69 Ardına düşdi biri zille mişāl
Halka-i bezme çevirdi fi'l-hāl
- 70 Āh idüp hudeyi duydu cānān
Şanma kākül başına kopdı cihān
- 71 Añladı dā^ç ireden dollābı
Def gibi kızdı ruĥ-ı pür-tābı
- 72 O şürāhi gibi ser-keş çelebi
Alıverdi boğazı şîşe gibi
- 31a 73 Līka-yı miĥberede çün hāme
İki ayakla tutuldı dāme
- 74 Zır ü bālāya yaķup ol kūdek
N'eyesün yer pek idi gök yüksek
- 75 İdüp āhirde elif-i ķaddini lām
Egilüp virdi o eşĥāşa selām
- 76 Biñ hoş-āmedle idüp istinās
İtdiler şadr-ı şafāya iclās
- 77 Yürüsin sāgar- simin^ç araķ
Aķdeñiz zevraķıdır ķullanacaķ
- 78 ^ç Araķ ü bādeye beñzer yoķdır
Aķ çeşme ile kızıl muşluķdır
- 79 İtdi Şişhāne ķadehlerden nūş
Altıyı aldı o āfet pür-cūş
- 80 Sākī-i maştaba ayak doladı
Ya^ç ni ol tāze nihāli şuladı
- 81 Tıoluya tıtdılar erbāb-ı đalāl
Mest olup düşdi yere sāye-mişāl
- 82 Döşenüp ^ç arşa-yı ^ç işretde bisāt
Eşķıyā zümresine çıķdı simāt

- 83 Eyleyüp bir iki pāy-zen mānca
Şaldılar Akpıñār'a kaçanca
- 84 Kırdı 'işret-gehi bir nice pelid
Çār-mıñ üstüne bir cısr-i sefid
- 85 Felkesi şuffe-i sımından aq
lüg شش-بقه berg ü sefidden berrāk
- 86 Eylemiş halka miyānın telsim
Ya' ni bel virmiş o bünyād-ı 'azim
- 87 Olıcaq kāmety ham-geşte kemer
Cısr idi cüy-ımurād üzre meger
- 88 Geçti bir bir üzerinden eşrār
Şan Çatal köprü aldı küffār
- 89 Çaldı ses çıkmadı ol şahş-ı le' m
Ṭabl-ı 'ayşy demidir zır-i kelim
- 31b 90 Her gelen urdı birer yol gülle
Yedi yol ağızına döndi zülle
- 91 Açılıp käle-i 'ayşy-ı cāvīd
Çıkdı külçe ile tefāriq-i ümid

27

Dere-nāme-i Cenāb-ı Şābit Efendi

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1 Zümre-i şifteden bir naşend
Söyledi naqle sezā bir pā-bend¹⁴⁸
- 2 Dir ki olmuşdı Rodoscuq'da nihān
Beş şehir sürgünü bir rind-i cihān

¹⁴⁸ İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Divanlar Kataloğu, C.1 s.189-209.
Turgut Karacan, *Derenāme ya da Hāce-Feşād ve Söz Ebesi*, Sivas, 1990,. S.25.

- 3 Çene remmâlı haber hammâlı
Lâf-ı sermâye yalan dellâlı
- 4 Çenede yüksek idi mertebesi
Halk içinde lakabı Söz Ebesi
- 5 Şüh-ṭab^c idi açık meşreb idi
Lâubâli bir ışık mezheb idi
- 6 Meskeni idi Cehennem Deresi
Dūzaḥa nâzır idi penceresi
- 7 Çatal abdalda olup şâhib-i post
Ya^c ni hem muğlim idi hem zen-dost
- 8 G.tci Bey Tekyesine nâzır idi
Her cehennemde yeri hâzır idi
- 9 Hân-ḳâh-ı hevesiñ pür vecdi
Köçek-i halka be-güş-ı necdi
- 10 Ḳahveniñ mey-gedeniñ ḳallâşı
Baba şeyṭân ocağı ferrâşı
- 11 Bir zebân olmuşdı o segbân pāye
Maṭaracı Sarıca Paşa'ya
- 12 Şarı bayraḳdan alınca etmek
Ḳızıla çekmiş idi hayli emek
- 13 Bir gün ol dūzaḥı-i suḥte-dil
Ol Cehennem Deresi'nden gâfil
- 32a 14 Şaçlı sulṭâniñ olup abdâlı
Anda olduğça perişân ḥâli
- 15 Gezerek¹⁴⁹ gördi bir âlüfte-nigâr
Gül beden gonca dehen lâle^c izâr
- 16 Sürḥi¹⁵⁰ -i rüyı kızıl lâle gibi
Derlemişdi gül-i pür-jâle gibi

¹⁴⁹ D. gezdik

¹⁵⁰ Bu kelime metinde yanlış yazılmıştır. سرخ şeklinde yazılmalıdır.

- 17 Çukurunda bulacağ hod-kāma
Oldı külhāncı Çukur Hammāma
- 18 Özge şūh idi hicābı yođ idi
Tırradan ğayrı niķābı yoğ idi
- 19 Cām-ı mey gibi ğüşāde meşreb
Yüz göz açık ğül [ü] nergis gibi
- 20 Görđi bu şūreti ol āşufte dil¹⁵¹
Hüşnüne oldı açıkdan mā^c il
- 21 Ğamzesi cānına hançer dayadı
Çeşm-i hūn-rīzi açıkdan boyadı
- 22 Eşk-i ğül-fāmı aķıp bī-tābıñ
Yine çıkđı kıızılı kallābıñ
- 23 Dāğ-ı ğam oldı yüzüñde peydā
Şāhid-i zūra uruldı tamğā
- 24 Lebleri sürh idi ruhsarı āl
Kāmetiñ vaşf idemem āl ü lāl
- 25 Meger ol fācire-i mekr-endiş
Ermenī bir zen imiş kāfir kış
- 26 Bir perī-tal^c at idi cilve¹⁵²-nümā
Kāfirisidir perīniñ ammā
- 27 Bir iki pīre-zen-i bīve ile
Geçdi biñ nāz ile yüz şive ile
- 28 Bu ise büt gibi kaldı hayrān
Şūret-i Meryem'e şanki ruhbān
- 29 Göñlüne girdi o cinnī-i ^c anūd
Tıtdı mānend-i hummā-yı cühūd
- 30 Sīnesiñ çāk idüp āh itdi le^c im
Esdı¹⁵³ ğüyā ki der-i deyre nesīm

¹⁵¹ D. Şifte-dil

¹⁵² D. İşve

- 32b 31 Açdı ağūşuñ idüp şekl-i şalīb
Bulmadı boynuna ammā takrīb
- 32 32 urudı tābiş-i hayretle¹⁵⁴ pelīd
Şanki büt-ḥāne-i tersāye adīd
- 33 33 özge ḥınzır idi ruhbān olaca
Ermenī^c ıydına urbān olaca
- 34 34 Fikr-i zūlf ile olup am peyvend
Uzadı şavm-ı neşārı mānend
- 35 35 Şubḥ-dem nāle dokdi bir āñ
Şanki kelīsāda terdi tāñ tāñ
- 36 36 Gerdeni şevine yandırdı o şūm
Ermenī deyrīne bir kāfūrī mūm
- 37 37 Gāh rāhiblere iḥsān adadı
Gāh manāstırlara urbān adadı
- 38 38 İtmedi albini ammā telyīn
Kāfiri özge binā idi metīn
- 39 39 Ne adar ekdi ise ḥūān-ı ni^c am
Oldı ol kāfire küfrān ni^c am
- 40 40 Ne adar eyledi tedbīr ile kār
Boşa ıkdı şikem-i rāhib var
- 41 41 İltiyām ol büte bī-ḥāşıl idi
Taş manāstır gibi sengīn dil idi
- 42 42 Eşer-i siḥr-i fūsūn hep ^c āḫıl
Oldı ün vaf-ı kenīsā¹⁵⁵ bāḫıl
- 43 43 Rīsmāñ-ı ḥileyiñ ḥod her bār
Elde alurdı ucu ün zūnnār
- 44 44 Gnlūni idemedi ol şanemiñ
Būti şandı o figār-ı elemiñ

¹⁵³ D. açdı¹⁵⁴ D. Aşık ile- hasretle¹⁵⁵ D. Kelīsā

- 45 Baht-ı varunası menhūs oldı
Nün-ı şeytān gibi ma' kūs oldı
- 46 Görse ol maşhara-ı pīr-i muġān¹⁵⁶
Hezel-ile tahta kaķardı ruhbān
- 47 Vuşlat ümmidiñ idüp her bāzār
Der-i deyr idi yeri şeytān-vār
- 33a 48 Cerr-i vaşl itmek için gāhi faķīr
Der-i deyre döşedi eski haşır
- 49 Bekledi ol kaçıyı bir nice sāl
Eksik olmadı mişāl-i mandāl
- 50 Der-i deyr olmayacak vuşlata dāl
Çatdı bir bāba daġı halka mişāl
- 51 Var idi bir şınārı mekr-i endiş
Köhne zındıķ ü teberrā-yı keşiş
- 52 Eskisi medrese-i telbīsīñ
Yeñisi maşhara-i iblīsīñ
- 53 Uġrasa yanına dīv-i gümrāh
İsti'āze ile geçerdı her gāh
- 54 Sille şākirdi idüp vesvāsı
Yeñi başlamış idi ħannāsı
- 55 Bādī-i fitnede er başı idi
Buķ' a-i şerden kemer başı idi
- 56 Pederi müfsid ü şāġib tezvīr
Şöhreti ħ'āce fesād idi şerīr
- 57 Adı gibi o mu' ammā-yı fesād
Her fesād içre çıkarmış-ıdi bir ād
- 58 Bu imiş söz ebesi üstādı
Mürşid-i pīr-i rehi irşādı

¹⁵⁶ D.Büt gibi girse güneşine ħayrān

- 59 Vardı dāmānını taḳbīl itdi
Aḡladı ḡālını tafṣīl itdi
- 60 Renc-i fırḳat ile çün derd-i derūn
Deṣilüp aḳdı miṣāl-i ṭā' ūn
- 61 Āṣikār oldı derūnundaki sırr
Büt-kede ḡırsızı oldı zāḡir
- 62 Çıḳtı efkār-ı derūn-ı esrār
Şanki kāfir ölüsin atdı mezār
- 63 Süpürüp ṣaḡn-ı keṣişi tersā
B.ḳluḡu ṭaşra bıraḳdı güyā
- 33b 64 Ḥāline vāḳıf olunca üstād
Didi ḡayfā yoḡ imiş isti' dād
- 65 İtmemiş terbiye te' sīr-i belīḡ
Çekdigim zaḡmet ü düṣvāre dirīḡ
- 66 Sen yine eski ḡar eski pālān
Ḳaçan ādem olacaḳsın ḡayvān
- 67 Pāy-ı reftārına bir dām ideyin
Der dimez saña anı rām ideyin
- 68 Ḥuyıdır ḳıṣrāḡıñ evvelde biraz
Görelikten çabalar bindirmez
- 69 Fārisiñdir yine ammā taḳṣīr
Yoḡsa dizgin mi gererdi o faḳīr
- 70 Yıgidi ' arṣa-i meydān añlar
Fārisü' l-ḡayli küḡeylān añlar
- 71 Ba' zı müṣvārı bilinmiş yāran
Didiler ' avretesiñ ata ḳolān
- 72 Nerre-i evren gibi āteṣde ise
Esb-i cādū gibi ser-geṣde ise
- 73 Germ idüp anı bu ḡāb-ı ḡar-gūṣ
Vardı it uyḡusuna oldı ḡamūṣ

- 74 Döşenüp hıleye çün bu bî-‘ār
Baħr-ı efkâra Ƨalardı her bār
- 75 Boynuna ehl-i fiten borç Ƨomaz
Şū uyur haşıl düşmen uyumaz
- 76 Gitdi bir gün o büt-i ‘ işve-perest
Bāğ seyrine erile ser-mest
- 77 MaƧarāsın alup b.Ƨcı Murād
Yemege içmege oldu mu‘ tād
- 78 Müteheyyi olup ‘ işret demine
Gitdiler Ƨonlı Dere ‘ ālemine
- 79 Çıkarıp Ƨonunu o gül-pirāhen
Ƨaldı bir gömlek ile berg-i semen
- 34a 80 İşidüp h̄āce fesād ol ħaberi
Ĥāzır oldu bu daħi muħtaşarı
- 81 Ĥile destārçesin tāzeledi
Cāme-i fitneyi endāzeledi
- 82 Şeytanet heybesin iħzār itdi
Düş-ı telbīsini sebük-bār itdi
- 83 Zen şekline Ƨoyup söz ebesin
Bağladı Ƨarnına bir yāğ debbesin
- 84 Gebe ‘ avrat gibi ol merd-i pelīd
Şişirüp Ƨarnını itdi taƧlīd
- 85 Şöyle bir Ƨarz ile beñzetdi gitdi
Farğ ħünsā gibi pek müşkil idi
- 86 Ƨoyup ol şūrete bu maşarayı
Giydi bunlar daħi Ƨonlı dereyi
- 87 Meger ol nikbet-i bī-gāne
Bāğ koñsusı idi cānāne
- 88 Bāğ taƧrībiñ idüp dām-ı merām
Ya‘ ni bā-bende dolaşırdı müdām

- 89 Āteş-endāz-ı serā-perde-i h̄āb
Ya' ni ol fācire-i h̄āne-ḥarāb
- 90 Gūşe-i bāğda ' ayş [ü] demde
Tāze ter gömlek ile ' ālemde
- 91 ' Ālem eylerken er ile tenhā
Geçdi o gül-ı beyābān-ı belā
- 92 Uydurup pīre-zen-i bed-ḥūyı
Ḳoncolos yapılı bir cādūyı
- 93 Olup ābisten-i pāy-ı pūr-jeng¹⁵⁷
Apışup ḳalmış idi bir ferseng
- 94 Seyr idüp bunları şevherle nigār
Didiler vaż' ı-ı ḳarīb olmaḳ var¹⁵⁸
- 95 Şikemi küp gibi bir müstesḳī
Meşḳ-i saḳāya müşābih zıḳḳī
- 96 Mezbele tezḳiresidir güyā
Ṭutacaḳ ḳollarıdır dest ile pā
- 34b 97 Ḳarnı burnunda ne zaḥmetle yürür
Gösteriş erteye varmaz ṭoğurur
- 98 Eger erkek de çıkarsa evlād
Yine mi iş çıkarır h̄āce fesād
- 99 İki sā' at ḳadar etdikde mürür
Gördüler h̄āce fesād itdi zuhūr
- 100 Çehre efkār-ı melül dil-i ḡamnāk
Şeyḥ-i kāzib gibi çeşmi¹⁵⁹ nemnāk
- 101 Bir telāş ile gelür girye me' āb
Göz dönmüş çü ḥabāb-ı girdāb
- 102 Çeşme-āsā aḳıdup eşḳ-i melāl
Dedi kim başıma geldi bir ḥāl

¹⁵⁷ D. Bār-ı nireng

¹⁵⁸ Bu beyit Divanda yoktur.

¹⁵⁹ D. Gözü

- 103 Ehliñ hāli diger-gūn oldı
Derdi efzūn cigeri hūn oldı
- 104 Vaz' -ı haml itdi teḳāzā gebedir
Kimse yok lāzım olınsa ebedir
- 105 Taşralıḳda ne mu' in ü ne zahır
Şehre varmakda bu dem emr-i ' asır
- 106 ' Aḳla geldi seniñ ehliñ bilebilir
Ebelik ' ilmine¹⁶⁰ hem ḳābilebilir
- 107 Luḫ idüp āteşim iṫfā eyle
Ḳonuşuluḳ ḫaḳḳını icrā eyle
- 108 Söyle ḫatūniña varsun bāri
Görsün ol bī-kes ü ḡam ḫ'arı
- 109 Elini ḫalḳ sebeblidir der
Böyle aḫvāle ḫuşūşā bire bir
- 110 Cām-ı sākī gibi belki ayāḡı
Ḫastaya şıḫḫat ola başbayaḡı
- 111 Varduḡ-ile açıla bāb-ı murād
Doḡa hūrşid-i cihān-tāb-ı murād
- 112 Ermeniñ aldanup ol dollāba
Düşdi gerdel gibi bir girdāba
- 113 Çıḳup elden resen-i ferhengī
Boyladı ka' r-ı çeh-i nirengī
- 35a 114 Geçdi pālū' a-i mekre pāyı
Oldı kārīz-i belā rüsvāyı
- 115 Özge bir renge boyandı diyemez
Kimseye aḡız açup söyleyemez
- 116 Çıḳarup ' avretini oldı zemīm
Eyledi kendi eliyle telsīm

¹⁶⁰ D. Kārına

- 117 Gitdi ol baht-ı ‘ anķā eşerek
 Qaldı bu b.ķçı ile dilleşerek
- 118 Varıcaķ görđi felāket-zede zen
 Kār-ı nā-sāz-ı felek başķa düzen
- 119 İtdi imār-ı nazarla te‘ kīd
 Hiç ne vālide görđü ne velīd
- 120 Līk bir fitne doğurmuş gerdün
 Göricek dāmeni oldu pür-ķün
- 121 Nerre bir dīv oturur tünd [ü] ‘ anūd
 Dizi üstünde bir āteşli ‘ amūd
- 122 Ursa Kız Kulesi‘ ne gürz-i girān
 Ola ķātün ili gibi virān
- 123 Depesinde gözi bir bed ķışsa
 Afacan yapılır müfred ķışsa
- 124 Raķm-ı mā-derde çü şeş māh cenīn
 Zīr-i dāmende ķııldardı hemīn
- 125 Tūrfe-i ef‘ ā-i meķībü‘ l-manzar
 Evren-āsā nefes aldıķça şişer
- 126 Mār-ı māhi gibi bir ‘ ucube-nümā
 Zehr aķardı deheninden ammā
- 127 Görđi ol ejder pür-ābileyi
 Tıtdı oğlan burursı ķābileyi
- 128 Gūşe-i çeşme itdikçe nigāh
 Heybetinden doğurırdı her gāh
- 129 Şarılup ‘ avrete ejder-vāri
 Maşlahat görđi temām er-vāri
- 130 Kalkup ol Ehrimen-i efsün-sāz
 Siķr ile itdi yuķarudan pervāz

- 35b 131 Parçalın aşmağa bār-ı fiskiñ¹⁶¹
Çivisiñ kaqdı cidār-ı fiskiñ
- 132 İdüp āmed şude rāh-ı ʿ işyān
Yine mūm yaqdı evinde şeytān
- 133 Döndi ol küşte-i bed-kāra
Bir çatal içre kaşılmış māra
- 134 Qār-ḥāne qurup ip cānbāzı
Maqaş üstünde iderdi bāzı
- 135 Başdı feryādı zen-i şiven-zā
Sūrda zaḥma yemiş taḅl-āsā
- 136 Erine dir ki be gel erkek imiş
Dişi şandım vāy çepel erkek imiş
- 137 O muqaffel ḥar ü bāḥıl fiḥnat
Kec-ḥired Ermeni seg- ḥaşlet
- 138 Eyleyüp fehm-i süḥanda taqşır
Sıñarı bāḥıla itdi tebşır
- 139 Didi müjde uşacıq erkekdir
Ser-güzin vālidesi gerçekdir
- 140 Güni doĝdı işidüp ḥ ʿ ace fesād
Oldı tārīki ğamdan āzād
- 141 Didi bir yol göreyim aḥvāli
Yenemem çünkü dil-i meyyāli
- 142 Zevq-yāb oldı dil-i āvārem
Bir oĝul virdi yine kehvārem
- 143 Gitdi sür ʿ atle nigār ardınca
Kelb-i mānendi şikār ardınca
- 144 Varıcaq ol daḥi oldı der-kār
İş çatallandı mişāl-i pergār

¹⁶¹ Kelime كسقف şeklinde yanlış yazılmıştır.

- 145 İkiz oğlan toğurur murg-i mişāl
Bir iken müşkil iki oldu fi'l-ḥāl
- 146 Koşulup çifte iki gāv-ı dū-pā
Şeytanet toḥmun iderler ilkā
- 36a 147 İki müfsid ki şehirden sürececek
Çifte kurşunla urup öldürecek
- 148 Mecī işler gibi bī-pākāne
‘Avrete işledi merdāne
- 149 Dir idi nāle ü feryād iderek
Be murād gel iki oldu erkek
- 150 Mütefaṭṭın olamaz yine eşek
İ‘tikād eyler ikidir kūdek
- 151 Kendi kendiyle idüp fikr-i şenīd
Dir ki besbelli idi ḥāl-i velīd
- 152 Ben ferāsetle dimişdim ardında
İkidir anasınıñ ḳarnında
- 153 İtdim fehm-i ferāsetde ḳuşūr
Geldi çıktdı didigim gibi umūr
- 154 Kişide ‘aql ile idrāk ister
Çeşme-i mihri gibi pāk ister
- 155 Giydi ne gördi ne idrāk itdi
Üsteler ‘avreti sekdi gitdi¹⁶²
- 156 Ol zamāndan duyulup menḳıbesi
Ḳaldı ol şaḥşa laḳab söz ebesi¹⁶³

¹⁶² Bu beyit divanda yoktur.

¹⁶³ Bu metin hazırlanan kitapta 169 beyitten oluşmaktadır. Müellif beyitlerin bir kısmına yer vermemiştir. Bk.Karacan,1990.

Gazeliyât

28

[Mantıkî]

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

- 41b
- 1 Şem' -i bezm arturmasun pervāneniñ germiyyetin
Rüzgār eyler perişān qorqarım cem' iyyetin¹⁶⁴
 - 2 Şerbet-i telh-i cefādan hişse-dār aradık yeter
Bilsek ey sākī mey-i luţfuñ daħi keyfiyyetin
 - 3 Gūşına feryādı kār itmez çarh-ı zālimin
Dīde-i baħtıñ biraz uçursa h̄'āb-ı rāħatın
 - 4 Sāyesin dervīş-i bī-berg ü nevādan dūr iden
Şaklasun ārāyiş-i tābuta naħl-i kāmetin¹⁶⁵
 - 5 Biz ki ceyb-i hırkaya çekdik seri şimden girü
Başına çalsun felek zıll-ı hümā-yı devletin¹⁶⁶
 - 6 Mantıkī ' ālemde yok bŷy-ı haķikatden eşer
Benzer eczā-yı vücūduñ aldılar hāşiyyyetin

29

Velehü

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 42a
- 1 ' İnanın çeşm-i giryān aldı dest-i ihtiyārimdan
Şavulsun baña seng-i rāh olanlar reh-güzārımdan¹⁶⁷
 - 2 Derūnunda görürsen lāle-veş bir dāg-ı haşret var
Hevā-yı' arızıñla bitse gül hāk-ı mezārımdan
 - 3 Sürersin üstüne ben hāk-sārıñ raħş-ı bī-dādı
Niçün āyine-i hūsnūñ şakınmazsın gubārımdan
 - 4 Ya dest-āvīz-i miħnetle gelür ya tuħfe-i gamla
Uşandım hāşılı āmed-şud leyl ü nehārımdan

¹⁶⁴ Bilge Kaya, 17. Yüzyıl Şairi Mantıkî Ahmet Efendi ve Divançesi, Hacettepe Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi Ankara. 1991. s.135-136

¹⁶⁵ D. devletin

¹⁶⁶ D.himmetin

¹⁶⁷ Kaya, a.g.e. s.131-132

- 5 Çerāğı āteş-i kahrıñ elinden¹⁶⁸ çün yaçar āhım
Hazer itmek gerek dūd-ı dil-i dūzah-şerārımdan
- 6 Niçün ğayr ola gül-çin-i vişāliñ hürrem olmuşken
Gülistān-ı cemāliñ feyz-i çeşm-i eşk-bārımdan
- 7 Ne t̄ali' dir ki çeşm-i h̄'āb-nāk-ı bahtım açılmaz
Kıyāmet fitnesi bī-dār olurken āh ü zārımdan
- 8 Eküp tohm-ı muhabbet bār-ı miñnet hāşıl itmekdir
Şorarsıñ Mantıķı bāğ-ı cihānda kār-zārımdan

30

Ġazel-i Belīğ

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilün

- 1 Ol şive-kār şiveyi hep bī-maħal yapar
Bir meh gelince kendüyi lā-būd
- 2 Hübān yapar yaparsa virāne gönlümi
Üstād olunca şivede ammā güzel yapar
- 3 Naķı-ı hayāl-i dilbere āvīze itmege
Tār-ı şirişki dīde çeküp şırma tel yapar
- 4 Şimşir-i ebrū-ānı beyānında mışra'ı
Meclisde dilber-i 'āşıķa darb-ı meşel yapar
- 5 Dānişver ol da yap nice ebyāt-ı dil-nişin
Zirā bināya bāşlayan evvel temel yapar
- 6 Sūz-ı güdāz-ı 'aşķ ile dā' im Belīğ-i zār
Destinde hāme tāze ü rengin ğazel yapar

31

Ġazel-i Rüşdī

Mef' ūlū/ Fā' ilātün/ Mef' ūlū/ Fā' ilātün

- 1 Nāfe-i çin-i hoten turrene olmaz hem-bū
Sünbül-i cennet eger olsa ğidā-yı āhū

¹⁶⁸ D.İlahiden

- 42b
- 2 Heves-i zülfüñ ile ʿazm-i reh-i Çin itdim
Saña şimden gerü ey gözleri āhū yā hū
- 3 Hāk-pāyın gibi bir kuhl-ı cilā baḥş olmaz
Yok yere bād-ı şabā ʿālemi eyler tek pū¹⁶⁹
- 4 Görüp ebrūñ ile mäh-ı nevi ehl-i vaḳt
Didiler farḳı eger varısa ancak bir mū
- 5 Dil-i ʿuṣṣāk gibi ğarḳa-i ḥūn olmazdı
Olmasa çeşm-i ciger-ḥāriñ eger kim cādū
- 6 Fikr-i zülfünde iken Rüşd-i hayret-zedeniñ
Perde-i rāḥat olur çeşmiñe gelse uyḥu

32

Ġazel-i Şābit

Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilün

- 1 Ağlayup dil-ḥasta şızlar yāre Allah ʿaşḳına
merhem ister zaḥmına bī-çāre Allah ʿaşḳına
- 2 Ey nişāb-ı fitneye mālīk توکنز şiveñi
Virme benden ğayrı bir cerrāh Allah ʿaşḳına
- 3 Hāḫırım ister dilersiñ ğayrı āzār eyleme
Bende ḥāhiş var iken āzāre Allah ʿaşḳına
- 4 Cūʿ -ı kelbe mübtelādır cān otarsun ḥayrıña
Bir zehirlik vir bugün ağyāra Allah ʿaşḳına
- 5 İtmesün peymāne-i nāmūs-ı rindānı şikest
Kāse-i ber-kef gezmesün mey-ḥāre Allah ʿaşḳına
- 6 Sālim-i siḫr-i āferin peyrevlik maḥāl
Virme zaḥmet Şābitā ben zāra Allah ʿaşḳına

¹⁶⁹ Divanda 3 ile 4. beyit yer değiştirmiştir.

Ġazel-i Fehim-i bî-Nikaṭ

Mef' ulü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 43a
- 1 Her mürde-i dil ki mālîk-i mülk-i vişāl olur
Hük-m-i 'adem ol ādeme emr-i muḥāl olur
 - 2 Aḥvāl-i derd-i dil aña ilhām olur
Ol mäh-ı sāde-rü ki mülk görse lāl olur
 - 3 Derd [ü] elem ki mādde-i aşl-ı vişāldır
Mādām mihre vāşıl ola meh hilāl olur
 - 4 Ger şalsa al-i mül-i la' l-vār 'aks
Gör tāli' im ki lāle-i küh melāl olur
 - 5 Hem-rāh-ı mihr olursa meh-āsā gönül revā
' Ālemde merd sālîk-i rāh-ı kemāl olur
 - 6 Hāl añladıñsa olma gel ālüde kelām
Esrāra ol ki maḥrem ola ehl-i ḥāl olur
 - 7 Olsa rüsüm-ı kār-ı ṭılsım kemāl olur
Kilk-i Fehim mevrîd-i siḥr-i helāl olur

Ġazel-i ' Āṭif

Mefā' ilün/ Fe' ilätün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

- 1 O nuql-ı büseñe bezm-i vişāl mäh-çesidir
Nigāh-ı ğamze-i mestāne ceb ṭabancesidir
- 2 Ḳapılma dāne-i ḥāl-i şikenc ğisūya
Hezār murğ-ı diliñ köhne bir ḳapancesidir
- 3 Yaḳar yıḳar ğam-ı rüyıñla ḥāne-i şabri
Şaf-ı müjen siyeh-i fitneniñ ḳancasıdır
- 4 Ḥayāl-i kakül-i zülfüñ ḳonar göçer şeb [ü] rüz
Ḳavāfil-i ğam-ı ' aşḳıñ gönül şabānçesidir
- 5 Niyāz-ı ' Āṭıf' ı büse ile şavma tenhāda
Faḳîre ruḥşat-ı hüccetiñ olup olancadır

Ġazel-i BelġMef^ʿ ūlū/ Fā^ʿ ilātū/ Mefā^ʿ ilū/ Fā^ʿ ilūn

- 1 Bulsam o ūḥı sāye-i naḥl-i semende ben
 Bir cām ūnsa bŭlbŭl olurduḡ emende ben
- 2 Āyīne-i v-cemāliḡı aē ēeūm-i zāhide
 Sırr-ı nihānı gŭstereyim aḡa sende ben
- 3 Taḥūil-i ʿ aūka eyler idim mā-melek fedā
 Olsam muḡārin ehl-i kemāle bu fende ben
- 43b 4 Zincir-i zŭlfi bende ciġer mŭbtelāların
 Bende ne ḡacet olmuū iken aḡa bende ben
- 5 ūevē-i nesim yār ile mānend-i gird-bād
 Āyende ben bu vādī^ʿ i-ʿ aūka revende ben
- 6 Her mŭbtelāya ḡaḡer-i ġamze ile zaḡm aēar
 Kŭyında rāst geldim o ūḡa geēende ben
- 7 ʿ Ays-ı fenāya gŭl gibi gerēekden aldanup
 İtmem efendi yoē yere dŭnyāda ḡande ben
- 8 ēekmem belā-yı fŭrēati bir dem viūāl iēŭn
 Gŭrdŭm hezār derd ū elem gŭl dikende ben
- 9 Ḥŭbān-ı ʿ aūrın ʿ iūvesini seyr idŭp Belġ
 Oldum yegāne ūive-i fenn-i suḡanda ben¹⁷⁰

Ġazel-i VecdīMefā^ʿ ilŭn/ Mefā^ʿ ilŭn/ Mefā^ʿ ilŭn/ Mefā^ʿ ilŭn

- 1 Dil-i ēeūm āūinā sāmān ile bī-gāne olmaz mı
 Hemiūe mest-ile ūlfet iden mestāne olmaz mı
- 2 Hevā ḡoū her ḡaraf gŭl-zār ū bŭlbŭl-zār ū gŭl ḡandan
 Bu esbāb-ı cŭnŭnı seyr iden dīvāne olmaz mı

¹⁷⁰ Demirel, a.g.e. bu gazel 10 beyitten oluūmaktadır.

“Zāhid meġer ki gŭrmemiū ʿ ālemd e hŭsn ū ān
 Gŭsterdŭm anı ūimdi o vech-i ḡasende ben” beyiti metinde yoktur.

- 3 Kenār-ı āb ü sākī tāze ü mey köhne dil pür-şevk
Bu bezme tevbeler naql-i vera peymāne olmaz mı
- 4 Mey anda dilber anda cümle yārān şafā anda¹⁷¹
Geçüp cennetden ādem sākīn-i mey-ḥāne olmaz mı
- 5 Sebü zānūda sāgar elde yār āgūş ü vuşlatda
Bu tarz-ı ḥās-ile meclis ‘aceb rindāne olmaz mı
- 6 Açılmış gül gibi pehlū-ruḥ āteş-bār olup meydan
Göñül hem bülbül-i şūrīde hem pervāne olmaz mı
- 7 Bu maḥsūd-ı ṭabāyī sözleri ḳandan bulursun sen
Kudüret virmeseñ Vecdī dil-i yārāne olmaz mı

37

Ġazel-i Belīġ

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

44a

- 1 ‘Arşaya biñ lu‘b-ile sürse eger ferzāne at
Bir piyāde-gāh olur eyler şeh-i devrānı mat¹⁷²
- 2 İttişālinden cüdā olma muvāfiḳ yāveriñ
Zūr ile müşkil ḳopar bir rişte olsa iki ḳat
- 3 Mācerāyı keşfi der şāyed dehān-ı zaḥm-ı dil
‘Āşıḳa ey ḡonca-leb bir buse vir aġzın ḳapat
- 4 Müşterisi çok tükenmez bir ḳumāş-ı tāzedir
Sen hemān bāzār-ı istiġnāda cānā ‘işve şat
- 5 Nār-ı ‘aşḳ ile yaḳup maḥv eyle rāḫat pisterin
Dāne-i aḫker gibi ḫākister-i külḫanda yat
- 6 Şūr-ı baḫr-ı ġam bizi bu bezme itmişdir Belīġ
Keşti-i meyle ‘aceb līmāna geldiñ lenger at

¹⁷¹ D. Olmaz mı¹⁷² Bu gazel 7 beyitten oluşmaktadır.“Fırsatı fevt itme ey dil böyle kalmaz rüzigār
Keşti-i bāde suyn buldurdı kullan keyfi çat” beyiti eksiktir.

Ġazel-i NāşidMefā^ç ilün/ Mefā^ç ilün/ Mefā^ç ilün/ Mefā^ç ilün

- 1 Nesīm-i derd-i āhım zūlf-i dildārı çalar çarpar¹⁷³
Vüfūr¹⁷⁴-ı mevc-i eşkim deşt-i kuhsārı çalar çarpar
- 2 Muķābil olsa māha ol perīniñ cezbe-i ħüsni
Fürüg-ı lem^ç a-pāş ķurş-ı nevvārı çalar çarpar
- 3 Kemāl-i erbābı olmuş ol perī teşĥir-i ħāţırda
Nuķūd-ı genc-i şabr-ı ^ç aşık-ı zārı çalar çarpar
- 4 Baķup bir kere rez-dāde niġeh-ile semt-i ^ç uşşāķa
Derūn-ı sine-i ^ç aşıkdan¹⁷⁵ esrārı çalar çarpar
- 5 Şu rütbe düzd-i çālāk olmuş ol çeşm-i süġan-gū kim
Deġān-ı zühreden ma^ç nā-yı ġüftārı çalar çarpar
- 6 Süvār olsa semend-i nāza ol Tātār ġamze ile¹⁷⁶
İdüp yaġma ser-ā-ser mülk-i Tātār^ı çalar çarpar
- 7 Ġubār-ālūd iken ħāţır gibi Nāşid yine ħāme¹⁷⁷
Zemīn-i ma^ç rifetde¹⁷⁸ levĥ-i eş^ç ārı çalar çarpar

Ġazel-i Sultān Selīm Ĥān-ı ŞālişFe^ç ilātün/ Fe^ç ilātün/ Fe^ç ilātün/ Fe^ç ilün

- 44b 1 Rūz-ı şeb dīdelerim derdiñ ile ķān aġlar
Vāķıf olan benim esrārıma ol an aġlar
- 2 Dāġ-ı sīnem ġoriceķ ħūn ile ālūde benim
Raġm idüp ħālīme ezhār-ı ġülistān aġlar
- 3 Ġördi çün derd-i dil-zārımı raġm itdi ŧabīb
Didi ey ħaste-i hicrān saña dermān aġlar

¹⁷³ Lütfi Alıcı, Divān-ı Nāşid, İnönü Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü(Doktora Tezi) Malatya,1998.s.277

¹⁷⁴ D.hücum

¹⁷⁵ D.^ç uşşākdan

¹⁷⁶ D.ġamze-i cādū

¹⁷⁷ D. “Ġubār-ālūd iken Nāşid gibi ħāţır yine ħāme”

¹⁷⁸ D.dil-keş üzre

- 4 Gene raḥm eylemez aşla baña ol āfet-i cān
Böyle bīmār görüp ḥālime yārān ağlar
- 5 Derd ile rüyīña baqdıqça seniñ İlhāmī
Gerçi ḥandān olur ammā cigeri kan ağlar

40

Ġazel-i Şābit

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1 O sehī ḳaddi düşürdüm gece ḡāyet maḥfi
Üstüne düşdüm idüp ḥ'āhiş-i vuşlat maḥfi
- 2 Güft-i gū-yı nigehe vāḳıf olunca aḡyār
Geçdi ḡamze ile arada nice ḥālet maḥfi
- 3 Ḍarb-ı şimşir ile tenhāda raḳibi öldür
Eskiden ḍarb-ımeşeldir ki 'ibādet maḥfi
- 4 Yāri ḥalvetle bulup derd-i diliñ 'arz eyle
'Āşıḳa mes'ele ma' lüm ḳabāḥat maḥfi
- 5 Naḳl-i meclis-i 'irfāna bu şirīn ḡazel
İde Şābit yārāna ziyāfet maḥfi

41

Ġazel-i Raḥmī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

45a

- 1 Giryeden reh-güzer-i yāri raḳib itmiş yaş
Bende izḥār ideyim ḥün-ı sirişkimmiş yaş
- 2 Pencde sālesine girmiş ol meh-rū ammā
Bugün on dördine girdim diyü şaḳlarmış yaş
- 3 Meclis-i ḥ'āhiş ḥoşende gelüp meyve-i ḥām
Bār-ı naḥl ehli kimse ḳoparmamış yaş
- 4 O büt-i bāde-fürüş 'aşḳına mey içe n'ola
Çünkü 'işretiñde muḡ-beḳeyān olmuş yaş
- 5 Ağlamış sızlamış ol yāra raḳibi Raḥmī
Bende izḥār ideyim ḥün-ı sirişkimmiş yaş

42

Ġazel-i Kāmil

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1 Gezer zāhid kabā-yı fahr ile şeyhāne mey-ḥāne
Şunar ağzına sākī nāz ile kestāne mestāne
- 2 Kelāmiñ şetm idüp halkı şoқarsın tarfa-ı şan' atla
Dolaşma ey raķib-i nā-sezā yārāna mārān
- 3 İblik gibi dikilsem rişte-i yāra çözümezdim
Şarılsam bir tıfıl öksüzce-veş gerdana merdāna
- 4 Ne ğamdır hiç ' arif-i mecrūḥa maḥşerde ey şūfi
Riyā ezkarını қorlarsa nāçizāne mizāne
- 5 Hezār iqlim-i kişver berr ü baḥra ḥükmi ider şimdi
Bu şi' ri diñle sende Kāmilī İrāne mīrāne

43

Ġazel-i Rāsiḥ

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Süzme çeşmiñ gelmesün müjgān müjgān üstün
Urma zaḥm sīneme peykān peykān üstüne
- 2 Dilde ğam var şimdilik sen gelme luḥ it ey sürür
Olamaz bir ḥānede miḥmān miḥmān üstüne
- 3 Yārdan mehcūr iken düşdük diyār-ı ğurbete
Dehr gösterdi baña hicrān hicrān üstüne
- 4 Rīze-i elmās eger her açdıĝı zaḥma o şūḥ
Luḥfi var olsun ider iḥsān iḥsān üstüne
- 5 Hem mey içmez hem güzel sevmez dimişler ḥaḳḳına
Eylemişler Rāsiḥ'e büthān bithān üstüne

45b

Ġazel-i Şābit

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1 Saña her meclisde söyler sen mülzem olmazsın
Degil kürsiye vā' iz-ı ' arşa çıksañ ādem olmazsın
- 2 Bizim bir başqa vādi semtimiz var duġter-i rezle
Şafā geldiñ sen ey zāhid bu bezme maġrem olmazsın
- 3 Ne ma' cūn oldıġñ ma' lūmumuzdır ey cemād-ı çarġ
Ĥāşiyetle sen zaġm-ı derūna merhem olmazsın
- 4 Havālandiñ yeter ey sāde-dil dāde-bāz ol kim
Düşersin çengine ol ispiri şūġuñ olmazsın
- 5 Lebinden Şābit' iñ maġlūbı ġarf-i vişāliñdir
' Aceb nāzendesin hem kâ' il olursun hem olmazsın

Ġazel-i Müşterek-i Pertev Bā-' Ārif

Mef' ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

- 1 Açılmadı bir būse virüp yār¹⁷⁹-ı semen-ber
Kim virdigini gördi yā ' ālemde semen-ber
- 2 Destārı levendāne şarın artık efendim
Bu kıadd ile zīrā ki yaraşmaz saña çemenber
- 3 Gül cāmi' niñ bülbul-i zār oldı ġaġibi
İtdi yine kendüsine şāġ-ı güli minber
- 4 Esbān-ı لبطس shehe söylendi kıaşāid
Söylenmedi mażmūn o cāġ-ı ' alı kanber
- 5 Pertev yañılup ġālını uydum diye düşdi
' Ārif didi gūş eyleyecek işte bu ' anber

¹⁷⁹ D .nār

Ġazel-i Muşanna‘ Cenāb-ı Şāfi Efendi

- 46a
- 1 شان عيان امعالىء قبال مهجء
ن ن جم پادوالىء يروشن كا
 - 2 روردشن ارس عارف زم ص فدر
فكان ن لك عل ام هر يارتبءء
 - 3 كاشفن تاي ج ام ع ن وان و
ارث وب لاغت اجر استان
 - 4 مال ك لك مال و انق در في ع
ارف اضل بي ب هر ٦٥ مل سان
 - 5 Țarz-ı ŧi‘re ŧāfiyā bir Țarḥ-ı nev ŧaldın yine
Her kim oġursa bu ŧi‘ri āferin olsun hemān

Ġazel-i Muşanna‘ - 1 Ref‘ī

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1 Ne zībā ġonca la‘l-ı dürr-ı feşānidir leȚāfetle
Veli gencine-i ġayb armaġanıdır kıymetle
- 2 ŧeb-I zülf içre cebhe fecr-ı evvelde Țamerdir ŧan
Münevver sīnesi çün ŧubḥ-ı ŧānīdir nezāketle
- 3 ŧaŧırdın kıbleden ŧeyḥiñ namāzında o bütdür kim
Mişāl- i ŧekl-ı miḥrāb ebr-vānidir o ŧan‘atla
- 4 Ġümān olur felek tīr-i nevāya hem Țadeḥle
Çıġan tā evce-i ‘uŧŧākıñ fiġānıdır ḥamāketle
- 5 Kenār çizmekde pergār-ı nigāhıda be-ġāyet ŧūḥ
İden āl āña rüy-ı lāle-i sānıdır o ملتبجءه
- 6 İki ra‘nā ġazel çıġdı içinde baġ ŧan‘atla
Bu nazm-ı ter-i Refi‘ ā pür mā‘nīdir belāġatla

Ġazel-i Lāmi¹⁸⁰ Ġ

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Ey cemāl-i bezm-gāh-ı ravza-ı Darü's-selām
Şerbet-i şîrîn-lebiñ bî-cān *men yuhyil- 'izām*¹⁸¹
- 2 Hāymeler çatmış¹⁸² kaşîñ etrāf-ı bāğ-ı hüsñüñ
Gözleriñ çün *kāşırātu 'l taraf*¹⁸³ fî-tahtü'l hıyām
- 3 Kıblem didār-ı to ' aşket *şırātü 'l-müstaķim*¹⁸⁴
Şeyh-i mā-pîr-i muğān ü hāne-eş beytü'l-harām
- 46b 4 Sākîyā peymāne sun vallahi zūlfazlü'l- ' azîm
Muṭribā çal nağme-ı *yağfir leküm*¹⁸⁵ *yevmü 'l kıyām*¹⁸⁶
- 5 Lāmi' Ġ hüsñ-I kelāmiñ gördi çün ervāh-ı quds
Didiler fevka' s-semāde feyk қadetemü'l kelām

Ġazel-i Nedîm

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 La' l-i nābiñ çāşnî-i- senc itāb itmez misin
Luṭf idüp kahr ile olsun hîṭāb itmez misin
- 2 Kāmetiñ seyr eyle insāf it o bālā mışra' ı
Zāhidā sen şā' ir olsan intiḥāb itmez misin
- 3 Perde-püş oldıķda ḥaṭṭ-ı ruḥsārîña fikr it hele
İtdiğîñ işlerden ey meh-rū ḥicāb itmez misin
- 4 Gāh engüşt-i muḥannāsın gehi la' lin emüp
Dāne-i ' unnāb ile nüş-ı şarāb itmez misin

¹⁸⁰ Bu gazelde 5.beyit divanda yoktur. Bk.H. Burmaoğlu , a. g. e , s. 292.

¹⁸¹ Yâsin Sûresi 78.ayet. “Kendi yaratılışını unutup, bize bir misâl getirmeye kalkışıyor da: “Şu çürümüş gitmiş kemikleri kim diriltecek?” diyor. <https://www.kuranvemeali.com/> . Erişim Tarihi: 22 Nisan 2022.

¹⁸² D.çekmiş

¹⁸³ Sād Sûresi 52.ayet. “Yanlarında da bakışları yalnız kocalarına dönük hep aynı yaşta dilberler vardır.” . <https://www.kuranvemeali.com/> Erişim Tarihi: 22 Nisan 2022.

¹⁸⁴ Yâsin Sûresi 61.ayet. “Ve bana kulluk edin doğru yol budur, diye”

¹⁸⁵ Ahzâb Sûresi 71.ayet. “Ki işinizi yoluna koysun ve günahlarınıza mağrifet buyursun, her kim de Allaha ve Resulüne ittat ederse o hakikaten büyük murada ermiştir”

¹⁸⁶ Kıyâmet Sûresi 1.ayet . “Kıyamet gününe yemin ederim.”

- 5 İŖte Ŗubĥ oldu amān metānesin kāfir yeter
Ba' dezīn bir laĥza meyl-i cāme-ĥ'āb itmez misin
- 6 Yoĥ mı bir luĥfuñ Nedīm-i zārīña 'ıyd üstüdür
Defter-i hicrānı sulţānım ĥesāb itmez mi

50

Ġazel-i Nābī

Mef' ūlū/ Fā' ilātü/ Mefā' ilū/ Fā' ilün

- 1 Dil gerçi tavĥ-ı vuŖlatla yāriñ heveslenür
Ammā fedā-yı cāna gelince nekeslenür
- 2 Zenbūr deñlü nāleler eyler raĥīb-i dūn
Teklif-i engubīn olursa nekeslenür ersün
- 3 Müjgān-ı nāzīñ açmasa cānān 'aceb midir
Revzenleri ĥarīm-ı viŖālīñ ĥafeslenür
- 4 İtme ĥurūr Ŗafvet-ı rüy-ı cemālīñ
Geldikde nev-bahār ĥattıñ ĥār-ı ĥaslanur
- 5 Ma' ni-i tāze tāze libās ile Nābīyā
47a Ĥübān-ı tāze-rū gibi böyle beslenür

51

Ġazel-i Neylī

Mef' ūlū/ Fā' ilātü/ Mefā' ilū/ Fā' ilün

- 1 Ĥālīñ ĥayālī dīdede kim merdümeklenür
Durmaz o tılf-ı mehd-i melāĥat bebeklenür
- 2 Gül-būselerle sā' id-i sīmī-zeyn olup
Ol nev-nihāl-i bāĥ-ı leĥāfet çiçeklenür
- 3 Çekdikçe sīneye o meh-I mihribānı dil
'Ālī olup sitāre-i ĥadri feleklenür
- 4 Zer-baft-ı cāme ile gehī reŖk-i mihr olup
Gāhi ĥabā-yı sebz ile ol meh meleklenür
- 5 Mecomū' a-i cemāline bulmaz 'ad ü zafer
Sırr- ĥadd-ı ĥüsni leŖker-ı ĥattı ile beklenür

- 6 Neyli bu bezm-gehde o kân-ı melâhatiñ
Vaşf-ı lebiyle ẖân-ı tabî' at yemeklenür

52

Ġazel-i Ġâlib

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

- 1 Niçün ma' nâ-yı rengin lafzı âteşlendirir bilmem
Sürâhiyi mey-i gül-renk mi serkeşlendirir bilmem
- 2 Şarâb-ı nâbı pür-şür eylemişken la' li cânânın
Leb-i cāmı ne mücibdir nemek çeşlendirir bilmem
- 3 Nigâh-ı kimyâ-te' şîre mâlik görmedim ammâ
Bu rüyın tāk-ı mihri kim müzerkeşlendirir bilmem
- 4 H̱arâb-ender -ẖarâb-ı ' aşk olurken ẖâne-i ẖâtır
Nice ehl-i suhan beytin münakkaşlandırır bilmem
- 5 Hücüm-ı ma' ni-i bigâneden teng oldı eş' arım
' Aceb Ġâlib kelâmiñ neyle dilkeşlendirir bilmem

47b

53

Ġazel-i Raḥmî

Mef' ülü/ Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/ Fe' ülün

- 1 Şüfi heves-i hırka-i pîrâneysi boş kı
Üz kes rüşen vaz' -ı şakîlâneysi boş kı
- 2 Nâ-yâb ise de her ne kıadar gevher-i iḳbâl
Sen çarḫa temennâ-yı ḫarişâneysi boş kı
- 3 Gel şıḳleti ko gerdiş-i peymâne dururken
Zâhid çekemem subḫa-i şad dâneysi boş kı
- 4 Âlâyiş-i âb itme bize bâde-i nâbı
Sâḳî kerem it tarz-I ḫakimâneysi boş kı
- 5 Raḥmî boşa çıḳmaḳ görünür cām-ı tehî-veş
Pek çokda şarılma leb-i cânâneysi boş kı

54

Ġazel-i Luṭfi

Mef' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlūn

- 1 Varmak güç olur dilbere her bār şununca
 Kıymet mi olur qavlide fi' line uyunca
- 2 Bir qaşları yā gözleri āhūya göñül vir
 Perçem döküle dönüşe endāze boyunca
- 3 Yār hañçeri bel beklerken şekl-ı hırāmı
 Cāndan çıkayazdım hele cānānı soyunca
- 4 Bāl dimekle tatlı mı olur ağız meşeldir
 Kāhice yiye ni' met-i vaşlını toyunca
- 5 Luṭfi'ye eger olmaz ise luṭfu o yāriñ
 Qan aqlayayım göz yaşı yuyunca

55

Ġazel-i Bākī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilūn

- 1 Müje haylin dizer ol ğamze-i fettān şaf şaf
 Güyyiā cenge turur nize-güzārān şaf şaf
- 2 Seni seyr itmek için reh-güzer-igülşende
 İki cānibde turur serv-i hırāmān şaf şaf
- 48a 3 Leşker-i eşk-i firavān-ile ceng itmek için
 Gönderir mevclerin lücce-i 'ummān şaf şaf
- 4 Cāmi' içre göre tā kimlerle hem-zānūsın
 Şekl-i saqqāda gezer dīde-i giryān şaf şaf¹⁸⁷
- 5 Gökde efgān iderek şanma geçen turnalar¹⁸⁸
 Çekilür kūyına mürġān-ı dil [ü] cān şaf şaf
- 6 Vaşf-ı qaddiñle hırām itse 'ilm gibi qalem
 Leşker-i şatrı çeker defter-i dīvān şaf şaf

¹⁸⁷ Metinde 4 ve 5. beyitin yeri deġiştirilmiştir.¹⁸⁸ D.geçer hayl-i küleng

- 7 Ehl-i dil derd-i ğamiñ ni‘ metine müstağrak
Dizilürler keremiñ ħ‘ānına mihmān şaf şaf
- 8 Kuyuñ eṭrāfına ‘uşşāk dizilmiş güyā
Ḥarem-i Ka‘be’de her cānibe erkān şaf şaf
- 9 Ḳadriñi seng-i muşallāda bilüp ey Bākī
Ṭurup el bağlayalar karşıña yārān şaf şaf

56

Ġazel-I Rāğıb

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1 Ḥarābatı görenler her biri bir ḥāletin söyler
Leṭāfet naql ider rindān [ü] zāhid şıḳletin söyler
- 2 Ser-āğāz eyledikçe baḥş bülbül revnaḳ-ı gülden
Bezmdde kulkul-ı minā mülük keyfiyyetin söyler
- 3 Tecelli neş‘ esin ehl-i şikem idrāk ḳābil mi
Behişt añdıḳça zāhid ekl-i şürbüñ lezzetin söyler
- 4 Ne zabṭ-ı ḥākim-i ‘aḳl ne ḥükm-i zābiṭ-i şer‘ i
Cünün iḳlimini geşt eyleyenler rāḫatın söyler
- 5 Miyān-ı güft ü gūdan bed-meniş ihām ider ḳaçan¹⁸⁹
Şecā‘ at-ı ‘arz iderken merd-i ḳıbtī serḳatin söyler
- 6 Muvāfiḳdır yine elbet mizāca şive-i ḫikmet
Ṭabībiñ olsa da kızbi marīziñ şıḫḫatin söyler
- 7 Perīşān ḫāṭıramda nükte-i serbeste-veş ḳaldı
Ne kimse ḫikmetin añlar ne Rāğıb ‘illetin söyler

¹⁸⁹ D. ḳubbin

Ġazel-i Belîġ¹⁹⁰

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1 Kadd-i ra' nā ile ey naḥl-i revān cilveler it
Bāġda kaşmirlik idüp serv-i çenārı incit
- 2 Miḥakk-ı tecrübe ḥāzırlamış ol sım-beden
Püte-i kalble cān naḳdini sūzişle erit
- 3 Ḥil' at-ı ümmīdi ile varma kibār-ı ' aşra
Hele bu şevb-i Ḥüdā-dāde-i cismiñi eskit
- 4 Mā' ī kerrākesi şırtında sipihriñ el-ḥāşıl¹⁹¹
Şemsedir mihr ile meh kavş-i kuzah aña şerit¹⁹²
- 5 Fikr-i emvāl ile bār-ı ġama ḥammāl oldiñ
Seniñ ey ḥ'āce cezā-yı ' ameliñdir çeke git
- 6 Meges-āsā o bütüñ semtine vızlarsa raḳīb
Kehli қо pīre gibi çapuk olup eñsede bit
- 7 Feyz-yāb olmaġa zulmet-kede-i ' āleme
Dil-i efsürdeye ' aşḳ āteşi şem' e kibrit
- 8 Ḥisset-i mün' am-ı dünyāya temāşā itdim
Loḳma geömez boġazından dimeden ġurbeye pist
- 9 Tuḫ-i tab' -ı Belîġ'e olamazsın pey-rev
Tuḫma bu bāġda ey bülbül-i şeydā öte git

Ġazel-i Nedīm

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1 Murādıñ añlarız ol ġamzeniñ iz' ānımız vardır
Beli söz bilmeziz ammā biraz ' irfānımız vardır

¹⁹⁰ Bu gazel divanda 10 beyitten oluşmaktadır. Metinde;

“ Biñ füsün ile ḥayāli o bütüñ geldi Belîġ

Gözün aç ḥalvet-i dilbābını yap yap berkit” beyiti eksiktir.

¹⁹¹ D.taslar

¹⁹² D.da 6.beyitle yer deġiştirmiştir.

- 2 O ūhuñ ūduđı peymāneyi revā itmeziz elbette
Anıñla böylece ‘ ahd itmişiz peymānımız vardır
- 3 Münāsibdir saña ey tıfl-ı nāzım hücçetiñ al gel
Beşiktāş‘ a yakın bir hāne-i virānımız vardır
- 4 Güzel sevmekde zāhid müşkiliñ var ise benden ūor
Bizim ol fende çok taḥkikimiz itḫānımız vardır
- 5 Ūoçup her ūeb miyāniñ cānına cān ḳatmada ađyār
Behey zālīm sen inşāf it bizim de cānımız vardır
- 49a 6 ūıḳılma bezme gel biđāne yok da‘ vetlimiz ancak
Nedimā bendeñiz var bir daği sulṫānımız vardır

59

Ġazel-i ūābit

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1 Vā‘ iziñ bir nice ‘ aḳārāt ile ‘ irfānı mı var
Ki ḫarābāta ḳoya ḫāñı mı dükkānı mı var
- 2 Ṭāḳ-ı ebrūsına ḳandil idecek cāñāniñ
‘ Āşıḳıñ başı ṫumanlı dil-i sūzānı mı var
- 3 ūeyḫ bir keşf-ile mi duydu maḳāl-ı mesti
Söz yetiřdirmege meyhānede ūeyṫānı mı var
- 4 Pāy-ı ūūmuñ bu gice ḳaldırıyor mektebden
Ḫ‘āceniñ ḳaldıracaḳ bir meh-i tābānı mı var
- 5 ūābit’iñ tāze ūu beş beyt ile ehl-i dilden
Bir cevāb istemege pençeli fermāñı mı var

60

Ġazel-i Bāḳi

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1 Sāḳiyā ḳalmaz imiş ḳünki bu soḫbet bāḳi
Mey-i gül-gün içelim bāde-i cennet bāḳi
- 2 Ḫ‘ābda almıř idim būs-ı leb-i cānānı
Cān dimāđında dađi ūimdi o lezzet bāḳi

- 3 Beni öldürdi firāqıñ meded ey dost yetiş
Hele bir pāre daħi tende ħarāret bākī
- 4 Ağlamazdım bu kadar zār ü zebūn oldıgıma
Kıalsa bir pāre ğamıñ çekmege tākāt bākī
- 5 Bākī ölsün yoluña pādişehim sen şāğ ol
Baħt pāyende Ĥudā yār sa‘ ādet bākī

61

Ġazel-i Belīg¹⁹³

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1 Kūlağ tut bāğbān-ı ‘aşğa ey gül dinlemeklik yap
Şüküfte dāğlarla sīnemi ra‘ nā çiçeklik yap
- 2 Celāleddīn Rūmī gibi ser-gerdān olup āħir
Ġubār-ı gird-bād cismiñi rūħa eteklik yap
- 3 Cihānı yığmağa ‘azm eylediñ ey tıfl-ı āteş-bāz
Dil-i pūr-āhımı al yanınā lā-būd fişeklik yap
- 4 Pey-ender-pey nice tīr-i nigāha iktizā eyler
Müheyyā şeh-per-i müjgāndan yeleklik yap¹⁹⁴
- 5 Teğāfūl güne geçme sākinān-ı ħāk-i kūyuñdan
Helāk eyle raķībi semt-i ‘uşşāğa dōneklik yap
- 6 Gelüp bād-ı barūtı bezm-i rindāna yaparsañ da
Hele rīş-i dırāzı zāhidā üz kes sineklik yap
- 7 Belīg-i zārıña ey naħl-i ‘işve bāğ-ı ħüsnünde
Eger şeftālū virmezseñ de bāri bir direklik yap

¹⁹³ Bu gazel 8 beyitlik bir gazeldir. Ancak metinde;

“Revişde ey peri-rū berk-i ‘ālem-sūza beñzersin

Şitābuñdan kebāb oldı cigerler bir yemeklik yap” beyiti eksiktir.

¹⁹⁴ D “Müheyyā şeh-per-i müjgāndan vāfir yeleklik yap”

62

Ġazel-i ' Āşım

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1 Temāşā-yı cemāl-i yāre perde derd-i āhımdır
Felekde baña gün göstermeyen kendi günāhımdır
- 2 Ne derd-i hicrān şekvā ne zevk-i vaşlı ifşādır
Hemān cürmüm ruḥ-ı yāre nigāh-ı gāh-gāhımdır
- 3 Geçüp gitmek ne mümkündür baña kūy-ı melāmetden
Ḥarābāt-ı muḡān semti kadīmi cılve-gāhımdır
- 4 Kirās-ı la' l-i leb sīb-i zeneḡdān lezzetin bilmem
Benim gül-çin-i bāḡ-ı ḡüsn olan ancak nigāhımdır
- 5 Miyān-ı şebde mir' ate bakılmaz diyü ey ' Āşım
Baña göstermeyen ol sīneyi baḡt-ı siyāhımdır

63

Ġazel-i Ḥaşmet

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

- 50a 1 Ne dem ki cām-ı tarabzā tolar taşar boşalur
Sebū-yı bezm-i aḡıbbā tolar taşar boşalur
- 2 Bu bezm neş' e-i fūrūzun uşul-i devriyledir
Şarāb ü sāḡar ü minā tolar taşar boşalur
- 3 Tölunca dīde-i ter çeşme-sār-ı eşkimden
Mişāl-i kırba-i sıkke tolar taşar boşalur
- 4 İdince ḡalvet o şūḡ ile ḡulleteyn-āsā
Dū-çeşm-i ' āşık-ı şeydā tolar taşar boşalur
- 5 Zuhūr-ı mevce-i tufān-ḡurūş ḡādişeden
Fezā-yı meşreb-i dünyā tolar taşar boşalur
- 6 Bu āb ü tāb-ı zeḡān ile derūn-i dil Ḥaşmet
Hulāşa delvçe-āsā tolar taşar boşalur

64

Ġazel-i Nazım

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1 Kadeh-nüşān-ı bezm-i 'işrete inḥāne meyhāne
Huşūşā sāķi-i meclis şuna kestāne mestāne
- 2 Sözüñ zehr ise nüşān-ı ğama tiryāk-ı şevķ ile
Zebāniñ niş-āzār eyleme yārāne mārāne
- 3 Mesih-āsā seyāhat eyleyenler pāy-ı himmetle
Başar evvel kademde gerdiş-i gerdāne merdāne
- 4 Şafāsından ider sa'y-ı tavāf-ı Ka'be-i maķşūd
Eger bār-ı günāhım ķorsa nāçizāne mizāne
- 5 Olursa mażhar-ı feyż-i Hudā luţf-ı cihāngirin
Nazımā hüküm ider tūrān ile irāne mīrāne

65

Ġazel-i Neş'et

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1 Zaḥm-veş açma dehen kimseye loķmāñ ise de
Merhem-i merḥameti derdine dermān ise de
- 2 Cebhe-sāy olma şaķın devlet ile 'izzet için
Tūtalım kim felegiñ atlası dāmāñ ise de
- 3 Naḥvet-i nāzı kim it luţf-ı kerem ile şehā
Lāzım-ı salţanat ü şevket ü 'unvān ise de
- 4 Vir rızā-suḥan-i kasem-i kısmetine sulţān ol
Āb-ı rü dökme şaķın deyre Süleymān ise de
- 5 Fāriğiz himmet-i erbāb-ı himemden Neş'et
Māye-i muḥteşemi şervet ü sāmān ise de

50b

66

Ġazel-i Reşid

Mef' ũlũ/ Fā' ilātũ/ Mefā' ilũ/ Fā' ilũn

- 1 Dā' im o ũhũ ' aũıķ-ı ũeydā soruũdurur
Peyk-i ħayāl-i sa' y ile bulur buluũdurur
- 2 Serkeũlik itmesũn sũzũme uysun ol perĩ
Vardı ' aũķ ne ejderi olsa uyuũdurur
- 3 Biñ kez nigāh-ı cevır ile eylerse imtiħāñ
Sĩnem ħadeng-i ħamze-i yāri ũavuũdurur
- 4 Zāhid toķunma ħafletle ehl-i ' aũķa sen
Nār-ı muħabbet ādemi zirā toķuũdurur
- 5 Gũzden ırāĝ olsa gũñũlden yine bizi
Yār ile devr-i beyn-i muħabbet gũrũũdũrũr
- 6 Aĝyār-ı ħām-ı deste Reũidā aķılmasun
Kālā-yı ħũsni eller o ũhũñ buruũdurur

67

Ġazel-i Belĩĝ

Fe' ilātũn/ Fe' ilātũn/ Fe' ilātũn/ Fe' ilũn

- 1 Tiĝ-i ħamze ile dũn ' uũũāķa ne iũler kesdi
Ķanlar dũkdi o cellād-ı felek ser kesdi
- 2 Mecli-i meyde kesũp ħalkı biķerken cānāñ
Arada øyle ũıķıldım ki beni der¹⁹⁵ kesdi
- 3 Yoķdır aĝyāra bedel ħām ķekici āhen-dil
Ser-i kũyunda gice ũbħa dek esker kesdi
- 51a 4 Ġamze-i yāra toķundum sorar elbette raķĩb
Ne yalan sũyleyeyim destimi ħanķer kesdi
- 5 Beñzemez ķāmet-i dildāra diyũ ħacletden
Bāĝbān bāĝda ķoķ serv ũ ũanāvber kesdi

¹⁹⁵ Der-ter

- 6 Ser-i zülfün kesecek māsīta şandım ki Belīg
Anı birden bire başımla beraber kesdi

68

Ġazel-i Bākī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Āh kim sevdim yine bir dilber-i ra' nācıǵı
Şimdiden biñ var yanına ' aşık-ı şeydācıǵı
- 2 Nice şīrīn olmasun kim süd yerine anası
Sükker ile beslemiştir tūḫī-i güyācıǵı
- 3 Ṭaḫınur göz degmesin diyü ḥamā' il boynuna
Neylesün yāvuz nazardan şakınur anacıǵı¹⁹⁶
- 4 Yalıñuz nev-rüstedir seyr itmege korḫar daḫı
Ḳanda gitse bilesince şalınur lālācıǵı
- 5 Dem-be-dem öldüğüme ben āǵlamazdım Bākīyā¹⁹⁷
Bir gice pehlūya çeksem ol ḫamer-simācıǵı¹⁹⁸

69

Ġazel-i Ḥaşmet

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Rāz-dān-ı ' aşḫa ḫālin ' aşıkān söyle yatur
Derdini nabz-ı āşināya ḫastegān söyler yatur
- 2 Gelse bir şeb bī-tekellūf der-ferāş olup o şūḫ
Leb-be-leb dil-ḫ'ānını baña nihān söyler yatur
- 3 Zaḫm-dārı her dem iskāt idemez şīrīn edā
Ḳışşa-i zaḫmından eṭfāl-i ḫitāñ söyler yatur
- 4 Sīne sīr-āheng-i nālişdir gelü demsāz-ı āh
Ḫālimi sāntūr ü nāy-ı pür-figān söyler yatur
- 5 Vaḫt-i hicrāñ bā' iş-i eفزāyiş-i efgān olur
Her şebān-geh şubḫ olunca bülbulān söyler yatur

¹⁹⁶ D. Sakınur yavuz nazardan neylesün anacıǵı

¹⁹⁷ D. Dünyada öldüğüme hiç ğam yimezdüm Bākīyā

¹⁹⁸ D.melek-simā

- 51b 6 Hâşmetâ kim nuṭḡ ider nev-zemîni yâ meger
Ziver-i âguş-ı ta' limim olan söyler yatur

70

Ġazel-i Sâbit

Mef' ulü/ Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/ Fe' ülün

- 1 Āvîze kı lup parmağın ey rişk-i melek aş
Der-çenber idüp hâlesini mâha elek aş
- 2 Dîdâr yeter ' aşıkâ sen perde-i ebri
Hürşide qaraltı idüp ey çarḡ-ı felek aş
- 3 Ey şahne seniñdir götüre şalb ü siyâset
Ağyâre amân virme götür bir yere çek aş
- 4 Ol şūhla da' vâmızı ey kâzib-i dānâ
Tedrîc ile bir semt-i şalâha çekerek aş
- 5 Bu şî' ri zer-efşân idüp ehl-i dile Sâbit
Ögdil koyuben hil' at-ı zerrîne benek

71

Ġazel-i Münîf

Mefâ' ilün/ Fe' ilâtün/ Mefâ' ilün/ Fe' ilün

- 1 Neḡḡâre-veş dili döñsün hemişe düm düm tek
Raḡîb-i dîv ile çift olmasun o merdüm tek
- 2 Benimle yek-tene nâdirdir itse bir bâri
Nedîm-bezm olup ol sîm-ten tenâdüm tek
- 3 O nişlü güzeliñ gîsü-vân müjgânı
Şoḡar derûnumı ṭurmaz mişâl-i gejdüm tek¹⁹⁹
- 4 Şaḡîl bir tekkeli Türk çarb idüp didi şeyḡ
Baña mukâbelede eyleme teḡaddüm tek
- 5 Ṭurursa ṭursa girih-kerde tekâvür-i nâz
O şeh-süvâr hemân görmesün teşâdüm tek²⁰⁰

¹⁹⁹ Bu beyit divanda 4. beyitle yer deġiştirmiştir.

²⁰⁰ Bu beyit divanda 6. beyitle yer deġiştirmiştir.

- 6 O servi görmeye cūy-ı sirişki gönderdim
Kenār-ı ğayrda olsun diyeydi görürdüm tek
- 7 Cevāz yoksa da varsağ bu vaqt-i hürmetdir
Münif uşul ile tenhāca yāra kendim tek

72

Ġazel-i Fıtnat

Mef' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlūn

52a

- 1 Güller kızarır şerm ile ol gönca gülünce
Sünbül ham olur reşk ile kākül bükülünce
- 2 'Anķā dahī olursa düşer pence-i 'aşka
Şayd-ı dile şehbāz-ı nigāhiñ süzülünce
- 3 Ol gönca-i şukufte olur gül gibi handān
Şebnem gibi eşk-i dil-i şeydā dökülünce
- 4 Her tārı birer mār olur genc-i hūsnde
Ruhsārīñā zūlf-i siyehiñ şāle bulunca
- 5 Cān virmek ise kaçdıñ eger 'aşkla Fıtnat
Hāk-ı der-i dildārdan ayrılma ölünce

73

Ġazel-i Raġıb

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

- 1 Egerçi sāde-ruhān 'ağd-i vaşla peklik ider
Hatt-āver anı da ammā katı tüleklik ider
- 2 Şağın o şūha tutuşdurma gizlüce sāğar
Hevā-yı meşreb olur soñra bir fişeklik ider
- 3 Gelürdi bezme o meh dönmeyüp bu şeb ammā
Yine zamāna kıomaz kıor kıarım feleklik ider
- 4 Tehī mi laht-ı ciger iddiħārı 'uşşākıñ
Şeh-i serir-i ğama cā-be-cā yemeklik ider
- 5 Lebiñ melāħatını bilmeyen nemek be-ħarām
Hālāvet-i sūħanıñda ne bī-nemeklik ider

- 6 Kimiñ ki cevheri şāf olsa ʿayb-ı bīn olmaz
Görür mi kimse hiç elmāsi kim miheklik ider
- 7 Faķat şikāyet-i ʿaşkı ben eylemem Rāģıb
Bu müdde ʿāda dil ü dīde müştereklik ider

74

Ġazel-i Bākī

Mefāʿ ilün/ Feʿ ilātün/ Mefāʿ ilün/ Feʿ ilün

- 1 Metāʿ -ı bāde-i gül-reng şimdi ayaķda
Ķumāş-ı zühd ü riyā durmayup şatılmaķda
- 2 Kenār-ı ʿayş ü şafāya çekilse²⁰¹ dolmuş ile
Yine pür olsa mey-i nüş-güvār zevraķda
- 3 Şarābı zevraķ ile içmeniñ zamānı degil
Efendi keştiyi kāģıdda suyu bardaķda
- 4 Behişt şavķına şādilik eyleyüp vāʿ iz
Miyān-ı meclise atıldı yek muʿ allaķda
- 5 Semend-i ŧabʿ a süvār oldı ʿazm ider Bākī
Belāģat ehline yā Hū gönüller alçaķda

75

Ġazel-i Şabīh²⁰²

Mefʿ ülü/ Fāʿ ilātü/ Mefāʿ ilü/ Fāʿ ilün

- 1 Söyler iken ol şikeste zebānım çıtır pıtır
Eyler reg-i şetāret cānım çıtır pıtır
- 2 Düz-dīde nerm-rev iken o māhiñ firāşına
Her tahta pāre kesdi imānım çıtır pıtır
- 3 Ĥayfā sipend-veş leb-i tāze-i ʿaşķ²⁰³ ile
Yandı dil-i şerāre-feşānım çıtır pıtır
- 4 Lüknet şeker tırāş ħalāvet olur tamām²⁰⁴
Nuŧķ eyledikçe tūŧi-lisānım çıtır pıtır

²⁰¹ D. geçilse²⁰² Bu gezal divanda 9 beyitten oluşmaktadır ve metinde 3 beyit eksiktir.²⁰³ D. eşer-i süz-ı ʿaşķ

- 5 Gül-berg-i cismi mevc-zen-i bŷy-ı feyẓ olur²⁰⁵
Gülse ne dem o ğonca-dehānım çıtır pıtır
- 6 Ser-şafha-i meāniye ŷebt eyledim Şabīh
Nazm-ı bedi' i kilik beyābānım çıtır pıtır

76

Ġazel-i Bākī

Fe' ilātŷn/ Fe' ilātŷn/ Fe' ilātŷn/ Fe' ilŷn

- 1 Devlet el virse yŷzŷn ğordŷġm eyyām olsa
Merħabā eylesem ol ŷŷh ile bayrām olsa
- 53a 2 Olıcağ yār gibi dilber-i ŷirīn ħarekāt
Ten pālŷde-i ter ğozleri bādem olsa
- 3 Ġŷl gibi bāde-i rengine ne ibrām gerek
Zāhidiñ kanın ierdim eger ibrām olsa
- 4 Ĥasret-i ħaddiñle ħanlı elifler eksem
Sīnede her biri bir serv-i ğulendām olsa
- 5 Bākīyā ' ayş-ı bahār eyler idik meclisde
Sākī-i lāle-' izār ŷ mey-i ğŷl-fām olsa

77

Ġazel-i Nedīm

Mefā' ilŷn/ Mefā' ilŷn/ Mefā' ilŷn/ Mefā' ilŷn

- 1 Taħammŷl mŷlkŷni yığdın Hŷlāġŷ Ĥān mısın kāfir
Aman dŷnyāyı yağdın āteş-i sŷzān mısın kāfir
- 2 Ĥız oġlan nāzı nāzın ŷeh-levend āvāzı āvāzın
Belāsın ben de bilmem kız mısın oġlan mısın kāfir
- 3 Saña kimisi cānım kimi cānānım diyŷ sŷyler
Nesin sen toġrı sŷyle cān mısın cānān mısın kāfir
- 4 ŷarāb-ı āteşiniñ rengi rŷyın ŷu' lelendirmiş
Bu ħaetle erāġ-ı meclis-i mestāñ mısın kāfir

²⁰⁴ D. Ġŷyā ŷeker trāşesidir zevğ-i lŷkneti²⁰⁵ D. Ġŷl-berg-i rŷyı mevc-zen-i āb u tāb olur

- 5 Niçün şık şık baqarsın böyle mir' at-ı mücellāya
Meger sen daḡi kendi ḡüsnüne ḡayrān mısın kāfir
- 6 Nedīm-i zārı bir kāfir esİR itmiş işitmişdim
Sen ol cellād-ı dİN düşmen-i imān mısın kāfir

78

Ġazel-i Şābit

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/Fā' ilün

- 1 Ķadd-i kıyāmet virdi ol serve kıyāmet gösteriş
Dil-rübāyı şöyle gösterse kıyāfet gösteriş
- 2 Āl-ı Zehrā oldıġın gül-ġoncanıñ taḡĶĪĶ ider
Ṭarf-ı destārında ol ol hezār ' alāmet gösteriş
- 3 Sā' atıñ geldi dimekdir dil-ḡastaya
Sİnesin açup nezāketle o sā' at gösteriş
- 53b 4 ' Arz-ı ḡüsn-i ḡoş-nümā ma' şūka lāzım şivedir
' Āşık-ı pejmürde endāma ne ḡācet gösteriş
- 5 Sİhrden bir şu' be gösterdik suḡan erbābına
Böyle olsa şı' rde Şābit belāġat gösteriş

79

Ġazel-i Nazīm

Mef' ūlü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1 Zehr-āb olur elimde ḡadeḡ ' işret istesem
Devrān kebāb ider cigerim ni' met istesem
- 2 Ol ḡaysın cilve-ġāḡ cünūnuña dem-be-dem
Vaḡset-i nedīm-i bezm olur ūlfet istesem
- 3 Ḥürşid-veş sipihr beni bİ-ḡarār ider
Devr-i felekde zerre ḡadar rif' at istesem
- 4 Biñ kere çarḡ-ı şİşe-i kıblem şikest ider
Āzāde ḡāḡırım almaġa bir sā' at istesem
- 5 Eyle felek o rütbe perākende ḡāḡırım
Bir laḡza rüzġarda cem' iyyet istesem

- 6 Mümkün müdür cihānda baña kām-ı dil Nazīm
Peygüle-i gır-i hier olurum vuşlat istesem

80

Ġazel-i Nābī

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

- 1 Çerāğ-ı şarf-ı nefes itme yandırincaya dağ
Vişāle eyleme ibrām uşandırincaya dağ
- 2 Kümeyt-i bādeyi sor ған қуşandırincaya dağ
O māhı hāle-i bezme dadandırincaya dağ
- 3 Olunca ħ'āb ile nā' il vişāl-i cānān
Çalışma buse-i kenāra uyandırincaya dağ
- 4 Bu bezm içinde kime viridi sākī-i devrān
Piyāle-i mey ümmidi ғandırincaya dağ
- 5 Bu 'arşada çalışur nice rā' iz-i nā-ehl
Elinden esb-i murādı boşandırincaya dağ
- 54a 6 Ħayāl-i diğkat ile çeşmesār-ı ma' nāyı
Çarışdırır nice nādān bulandırincaya dağ
- 7 Ne çārmiğa çekerler o nā-tüvānı hedefi
Zebān-ı nāvek-i tīre ғayandırincaya dağ
- 8 Hezār kīse nağd-i sirişkim oldı telef
O şūħa māye-i naħvet ғazandırincaya dağ
- 9 Öpüp kitāb-ı ruħuñ eyledim hezār ғasem
O şūħa şıdğ-ı derūnum inandırincaya dağ
- 10 Çalışdı bu ġazel-i ābdāra ey Nābī
Zebān-ı ħāme-i ħuşkı şulandırincaya dağ

81

Ġazel-i Rūħi Bağdādī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1 O meh kim ħalka-i zikre duħül itmiş iteklenmiş
İnābet eylemiş pīr-i tarīkatdan köçeklenmiş

- 2 Kenār-ı bezme gelmezdi ol evvel yan çizerdi lik
Ne hoş ortaya atmış hāluya kendiñ yüreklenmiş
- 3 Felekde çarha girmek nice olur rikās-veş görsüñ
Olaydı sā‘ at-i hüsni o mähıñ zenbereklenmiş
- 4 Gice rüyāda gördüm seg rakıbi şöyle havf itdim
Işırılmış dāmenim gav gāv ider şeklen köçeklenmiş
- 5 Hārīm-i vuşlata gör neylediser eylemiş ağıyār
Temellük eylemiş maymun gibi kāfir şebeklenmiş
- 6 Baħrda matla‘ imdan kevkeb-i necm tūlū‘ itmez
Çegāda tālī‘ im dönmez felekde müştereklenmiş
- 7 Şeker şehd-i lebiñ görmüş sultanmış ağızı lezzetden
Varup dükkānçe-i la‘ liñde bir pāre sineklenmiş
- 8 Dimişler kendi oğ meydānına yāriñ temāşāya
Gider oğ gibi gördüm ‘ aşığı gāyet gelinmiş
- 9 ‘ Aceb Rūhī’ye kaçdı yine ol fitne-engiziñ
Selāhıñ der-miyān itmiş kılıçlanmış tüfenklenmiş

82

Ġazel-i Fethī

Mef‘ ülü/ Mefā‘ ilü/ Mefā‘ ilü/ Fe‘ ülün

- 54b 1 Şad-rişte çarmıh gāzab-ı yār-ı tır-i nokta
Sancāğ-ı nūr-ı dīde-i tūfān baba فنقو
- 2 Peyrev-i reh iseñ piş-rev-i dehre fi āsā
Neķāre-i zen çerh urur لقوند قوند
- 3 Çekdirme mecūsin tene firqati dersin
Der-iskele-i vaşlına bir meyl قول قوتن
- 4 Ger kıymeti yetmiş ise bāzārı şoğudma
Kır gonca hārīdārı iseñ sekseni قونت
- 5 Ā‘ dādılını itmesün ardımca itāle itdim
Bī-‘ illet olan ādeme lāzımı şirniķa

- 6 Boştağ peçeniñ büsen alup şık boğaz itdim
 Hışm ile dönüp kādīdi boğma قن سو
- 7 Fethī şu‘ arā ğazeli itmede tanzīr
 Nev kâfiye-tengde çeker cümlesi قن ذ

83

Ġazel-i Belīġ

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1 Ķumāş-1 vaşlını seyr idelim cānānıñ ellenmiş
 Gelince sebz-i haṭṭ ṭāvūş-1 bāġ-1 ḥüsni tellenmiş
- 2 Kimiñ bezminde bilmem cām-1 meyden neş’e-yāb olmuş
 Ķızarmış gül gül olmuş rūḥları ġāyet güzellenmiş
- 3 Raķīb-i kūh-hey‘ et şıķlet eyler meclis-i yāra
 Baġlamaz meyl idüp bir semte gittikçe temellenmiş
- 4 Gül-ālūd eylemiş āmed-şud-1 ter-dāmenān şimdi
 Geçilmez pāk dāmen vādī‘ -i mecnūn çepellenmiş
- 5 Bu bezm-i ġam-fezāya devr-i āḥirde ayak başdıķ
 Tükenmiş bāde gitmiş keyfler meclis kesellenmiş
- 6 Nuķd-1 cān virirken müşteri bāzār-1 ‘ aşķında
 Meded şimdi metā‘ -1 vaşlı yāriñ mübtezellenmiş
- 7 Bu demlerde yine bu nükte-sencān-1 suḥan müjde
 Belīġ’iñ şafḥa-i mecmūa-i pāki ġazellenmiş

55a

84

Ġazel-i Nābī

Mefā‘ ilün/ Fe‘ ilātün/ Mefā‘ ilün/ Fe‘ ilün

- 1 Göñülde dā‘ iye-i māl emel bozundusudur
 Nümūd-1 silk ḳanā‘ at kesel bozundusudur
- 2 Cihānı gerdiş ider ḥayliden bu köhne ķebāb
 Sipihre tesmiye-i zāl ezel bozundusudur

- 3 ‘ Aceb mi mevt-i irādiye düşse ehl-i sülük
Cilā-yı āyine-i rūḥ ecel bozundusudur
- 4 Rüsüm-ı āmed-reft üzeredir niḫām-ı cihān
Siyāk-ı resm-i bedel hep bedel bozundusudur
- 5 Gören bilür şekerin gülden olduğın ḫāşıl
Ki ḫulv-ı sofra-i ‘ālem vaḫal bozundusudur
- 6 Cefā-yı ‘āleme şabr it şafā murādın ise
Ki les‘ i ḫayye-i şöhret ‘asel bozundusudur
- 7 Ta‘ affünātını yād eyle beyza-i ferḫin
Piliç lezizdir ammā çepel bozundusudur
- 8 Kitāblar ile medārisde baḫş ider ṭullāb
Kitāb cildi anın çün cedel bozundusudur
- 9 ‘ Amel o kārgehin kemterin ḫurāşasıdır
Metā‘ -ı ‘ ilme denilmez ‘ ilm bozundusudur
- 10 Münāsebetledir evzā‘ -ı tesmiye Nābī
Luğaz hele ḫatı vāzih ḡazel bozundusudur

85

Ġazel-i Nedīm

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1 Ol perī-rū ‘ aşıka rām olsa da māni‘ degil
Gündüzün olmazsa aḫşām olsa da māni‘ degil
- 2 Sīne şāf olsun hemān rayb-ı riyādan zāhidā
Elde tesbīhe bedel cām olsa da māni‘ degil
- 3 Ḥüsnini seyr itmede gördüğim yer ol güli
Gülistān olmazsa ḫamām olsa da māni‘ degil
- 55b 4 Baña bostānlar turunc olsun hemān dem n’eyleyim
Ruḫları gül çeşmi bādem olsa da māni‘ degil
- 5 Ey büt-i ‘ atṭār baña ḫāl-i müşginiñ gibi
‘ Anber olsun da biraz ḫām olsa da māni‘ degil

- 6 Dil-rubānîñ hūnı germ olsun hemān eṭvārı nerm
Mübtelā-yı cām-ı gül-fām olsa da māni^c degil
- 7 Sen ṭolı üç kerecik çek cāmı da soñra seniñ
Vuşlatıñ muḥtāc-ı ibrām olsa da māni^c degil
- 8 Pek ūmār teşrîfîñi ^cıydıñ üçüncü gün Nedīm
Gündüzin olmazsa aḥşām olsa da māni^c degil

86

Ġazel-i Belîğ

Fā^c ilātün/ Fā^c ilātün/ Fā^c ilātün/ Fā^c ilün

- 1 Būy-ı enfās-ı Mesîḥā gibi cāna cān ḳatar
Cān otı isterseñ ancak²⁰⁶ kākül-i cānān şatar
- 2 Tābiş-i mihre taḥammül ider ol gül-beden
Rūyına güyā dikendir sāye-i müjgān batar
- 3 Dün o şebbāza Cezāyir lāfi ḳullanmış raḳîb
Ḳorḳarım felek vişāle ḳıçdan ol ḳorsan çatar
- 4 İddiāya düşme ey bülbül ki ^caşḳ-ı yār için
Kendini pervāne-āsā āteşe ^curyān atar
- 5 Derdine dermān sū^c ālinden Belîğā maḳşadıñ
Cān otı istersen ancak kākül-i cānān şatar

87

Ġazel-i Bākî

Mef^c ūlü/ Fā^c ilātü/ Mefā^c ilü/ Fā^c ilün

- 1 Beñzetdiler ol māha diyü mihr-i enveri
Biri birine ḳoydı fiğānım felekleri
- 2 Çekdi çevirdi sāḳî-i meclis piyāleyi
Al ile öpdi diyü leb-i la^c l-i dilberi
- 3 ^cĀşık güşāde-meşreb olur cām-ı mey gibi
Olmaya gerçi eşk-i revānım gibi çeri²⁰⁷

²⁰⁶ D. ey dil

²⁰⁷ D “Hem-dem idinse kendisine tān mı sağarı”

- 56a 4 Yāriñ raķībi gibi iti görmedim daħi
Olmaya gerçi eşk-i revānım gibi çeri
- 5 Bākī şarīr-i kil-k-i bedāyi‘ nigārdır
Şehbāz fikretimiñ şīd-i şeh-peri

88

Ġazel-i Şābit

Mef‘ ūlū/ Mefā‘ ilū/ Mefā‘ ilū/ Fa‘ ūlūn

- 1 Geh bāde içür zāhide gāhice ‘ araķ baş
Mestem tırmam dirse ‘ aşāsı ile tıyak baş
- 2 Başmaķ şadedinde bu gece muħtebis ammā
Ey duħter-i rez meclise başdırma ayak baş
- 3 Bir tāze ķabaķ başdı ile meclis-i meyde
Ey muğbeçe-i mest ħarīfāne ķabaķ baş
- 4 Meyħānede bir başına sulţāndır abdāl
Ey perī-muğāñ bir iki şāhane çanaķ baş
- 5 Şābit gibi pīrāne düşüp vādī‘ -i nazma
Pāy-ı talebi ħāma ‘ aşāsın ķaķaraķ baş

89

Ġazel-i Enīsī

Mefā‘ ilūn/ Mefā‘ ilūn/ Mefā‘ ilūn/ Mefā‘ ilūn

- 1 Efendim başdıđı topraķ gözūme tūtīyādır hep
Ne dersem pādişāhım ħāk-pāye bī-riyādır hep
- 2 Vişāl ümidini kať ideliden vādī-i hicrin
Seniñle vuşlat ü soħbetlerimiz ħülyādır hep
- 3 Görüp mihrāb-ı ebrūlarda çün çeşmiñ imām olmuş
Gözüm nūrı kim olmazsa aña bī-şekk riyādır hep
- 4 Mişālī-i meh mukābil olsa olur dīdeler rüşen
Cemālīñ nūrı ‘ aksi çeşm-i ‘ aşıkda ziyādır hep

5 Egerçi el-ḥayā ü yümni^ç el-rızķ olsa imānla
Enisī eyleyen maḥrūm-ı vaşlından ḥayādır hep

90

Ġazel²⁰⁸

Mefā^ç ilün/ Mefā^ç ilün/ Mefā^ç ilün/ Mefā^ç ilün

56b

1 Nedir ey tıfl-ı nāzim bu nāzik revişcikler
Bu cünbüşcük bu vādī bu levendāne gelişcikler

2 ^ç Aceb murğ-ı dili cānā şikār itmek midir kaçdıñ
Nedir bu göz süzüşcüklerle bu destār egişcikler

3 O da pāmāliñe başka iḥsāniñdir ey āfet
Tecāhüle görüp de reh-güzārda görüşcükler

4 Perīşān itmem artık ḥātırın derken yine ey şūḥ
Nedir yā fes kenārında o perçem gösterişcikler

5 Seniñ ^ç uşşāķına cānā nezāket vuşlatıñ çokdır
Helāk eyler beni ammā o iḥsān eyleyişcikler

6 Hele dil-teşniñe sekerden artık zevķ baḥş eyler
Zebān-ı lüknetiñle tatlu tatlu söyleyişcikler

91

Ġazel-i Rāġib

Mef^ç ülü/ Fā^ç ilātü/ Mefā^ç ilü/ Fā^ç ilün

1 Maḥbūb ararsa tünd edāsın arar bulur
Müşgil-pesend ^ç aşķ belāsın arar bulur

2 Geh deyr-gāh-ı Ka^ç be gibi sümnānda
Ḥaķķ-cūy ķanda olsa Ḥudāsın arar bulur

3 Ebleh-i firīb-i çārsū-yı şöhret itmege
Kālālarıñ sipihr ķabāsın arar bulur

4 Olmuş yā olmamiş mey-i berrāķ ü cām-ı şāf
Rindān hemişe kendi şafāsın arar bulur

²⁰⁸ Bu gazelde mahlas yoktur.

- 5 Serkeşte-i havâdiş-i eyyâm iken yine
Çok keşti-i ümid hevâsın arar bulur
- 6 Baht olmayınca hüsn-i tabî^c at neyi müfid
Şâ^c ib de olsa halk hatâsın arar bulur
- 7 Râğıb olur zamānede bir kim bir pul eylemez
Şanma hūnerle kim ki behâsın arar bulur

92

Ġazel-i RâğıbFâ^c ilâtün/ Fâ^c ilâtün/ Fâ^c ilâtün/ Fâ^c ilün

57a

- 1 Şu^c le-i dâğımla lâl itdim zebân-ı bülbüli
Āteşe virdim çemende dūdmān-ı bülbüli
- 2 Vâkıfân-ı sırr be-mihr-i sırr-ı ^c aşk añlar hamüş
Ġonca-i leb-besteden rāz-ı nihān-ı bülbüli
- 3 Hār hār-ı hicrine eyler telāfî vaşl-ı gül
Pūte-i hār itse ġam mı āşiyān-ı bülbüli
- 4 Tāb-ı ġayret itdi ġākister-nişin pervāneyi
Ġüş idince nāle-i āteş-feşān-ı bülbüli
- 5 Her suhan revnağ virir mi sūz-ı dil taqririne
Ġoncadan ġüş eyle rengin dāsitān-ı bülbüli
- 6 Āteş-i gülde ten-ipervāneyi itsün kebāb
Şem^c çün açmağda güller-veş dehān-bülbüli
- 7 Bülbül ü gül kulkul-ı minā ü cām-ı mül yeter
Çekme Râğıb nāz-ı gülle imtinān-ı bülbüli

93

Ġazel-i ^c İzzetMefā^c ilün/ Mefā^c ilün/ Mefā^c ilün/ Mefā^c ilün

- 1 Dem-i vuşlatda bī-ārām olunca ba^c zı ahmağlar
Telāş-ı hırş ile ol nāzenin-i hüsn-i tartaklar
- 2 Ġayāl-i ^c arızı zinet virir hüsn-i Ġudā dāda
Olur muhtāc ebrū vesmeye ġinnāya parmağlar

- 3 Sükût-ı düşmene aldanma mekrinden emîn olma
Dem-i fırsatsa ğayz-ı kînesin ihzâr için şaqlar
- 4 Eger taḥşîl-i kām itmezse de fikr-i ḥaṭr çekmez
N'ola erbâb-ı cür' etden müsellemler ola kôrkaqlar
- 5 Budur pervâz-ı bâb-ı devletin âyîn [ü] dîni
Olanlar evc-pervâza ğurûr elbette alçaqlar
- 6 Güşâde-i 'uḳde-i ḥâṭırdan 'âcizdir yine âdem
Medâr-ı ḥall-i 'aḳd-i kâr iken parmaqla tırnaqlar
- 57b 7 İ'ânet olmada cinsiniñ şart olduĝın añla
Sebûdan dâ' imâ sîr-âb olur seyr ile bardaqlar
- 8 O yalın yüzlü dilber tıfl iken gehvârede 'İzzet
Bırâḳdı ḥân-mân-ı şabr ile samâna kundaqlar

94

Ġazel-i Nef'î

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

- 1 'Ârif ol ehl-i dil ol rind-i ḳalender-meşreb ol
Ne müselmân ḳavî ne mülhid-i bî-mezheb ol
- 2 'Aḳla maĝrûr olma Eflâṭün-ı vaḳt olsañ eger
Bir edîb-i kâmilî gördüñde tıfl-ı mekteb ol
- 3 Afitâb-ı 'âlem-ârâ gibi sür ḥâke yüzüñ
Kevkebe başdır cihânı hem yine bî-kevkeb ol
- 4 Lâ-mekân ol hem maḥallende yeriñ bekle yine
Ġâh mihr-i' âlem-ârâ ĝâh mâh-ı neḥşeb ol
- 5 'Âşîḳ ol ammâ 'alâyıḳdan biri it göñlüñi
Ne ḥam ĝisûya meftûn ne esîr-i ĝabĝab ol
- 6 Ḥızr' a minnet çekme var soñra dil-i Nef'î gibi
Lüle-i âb-ı ḥayât feyz ile leb-ber-leb ol

Ġazel-i Rāġib

Fe' ilātün/Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1 Leb-i cān-baḥş gibi ḥastaya berrāk mı olur
Ten-i kāfūrī gibi dāġına merhem mi olur
- 2 Bir nefes giryeden ārām degil dīdelerim
Ġam-ı ebrūñla ḳan dōkmedigi dem mi olur
- 3 Ehl-i taḳlīd ile rūşen-dil ider mi ūlfet
Berg-i gül-ġonca-i taşvīrde şebnem mi olur
- 4 Bir ayaġ ile ġam-ı 'ālemi pāmāl idecek
Ġūşe-i mey-gededen özge bir 'ālem mi olur
- 5 Cām-ı serşār gibi ben daḥī keyfiyet ile
Lebini būs ide düşsem o bütüñ kem mi olur
- 58a 6 Bir dil-ġonca ki luḫfuñla ola ūşküfe
Ġül-i şad-berg gibi bir daḥi derhem mi olur
- 7 Ḥāmedir Rāġib olan fātiḫ-i iḳlīm-i suḫan
Līk her dest-i heves-kāra müselleme mi olur

Ġazel-i Ḳabūlī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Eyleyüp dil-murġına zūlfüñ o sīm-endām dām
Dāne-i ḥāl ile itdi virmeyüp ārām rām
- 2 İtmedi bir dem beni ol ḳāmet şimşād şād
Ḳadeḫi anıñ çün itdi miḫnet-i ālām lām
- 3 İtlerinden 'add iderse ol gözi 'ayyār yār
Eşkiñde bulurum ben 'āşık-ı bed-nām nām
- 4 Āh elinden dād senden ey şeh-i bī-dād dād
Ġam çekmem ben muttaşıl sen idesin in'ām 'ām
- 5 Ey Ḳabūlī destine cām-ı şarāb āl āl
Bezm-i fāñide çekersin āḫirü' l-encām cām

Dervîş Yāyābāşı-zāde

Mef' ūlü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1 Bezm-i cihānda itmez iken nūş-ı cām-ı Cem
Sāğar şunardı destime bir mestdām dām
- 2 Emvāc-ı baħr ƙulzüm eşkimden itdi ħavf
Yüz yere sürdi eyledi çok iltiyām yem
- 3 Düşdi ħadeng-i tiriñle dām-ı zülfüñle
Naħcır-i cān ü şayd-ı dil mesthām hem
- 4 Gül nice sañā beñzeye kim yoƙdır anda bu
Sünbül ü gül ala serv-i ƙadd ü ğonca-fām fem
- 5 Sen ğayrılarla demde şafāda revā mıdır
Dervîş'in aƙa bula gözünden müdām dām

Ġazel-i Nazım

Mef' ūlü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 58b 1 Ĥaƙƙā olur mehābet-i 'aşƙ ile mār mūr
Olmaz ħarīf umūra veli şad-hezār zūr
- 2 Lā-büd döner bu 'aşƙ-ı mecāzi ħaƙīƙate
Feyz-i kemāl ile olur elbette nār nūr
- 3 Olmaz ħazīn-i 'aşƙda meyl-i sürūd-ı şevƙ
Bilmez derün-ı 'aşıƙ-ı pür-inkisār sūr
- 4 Berhām-ı gūr-veş ne ƙadar zūr-kār iseñ
Eyvān-ı zer nigārıñ ider rüz-gār gūr
- 5 Ĥüsn ile 'aşıƙa o şeker-leb şafā virir
Tūṭi-i dilāndan olsun āyine dār dūr
- 6 Göster Nazım-i nazm-ı zümrüd ħāşşıñı
Olsun ħasūd-ı mār dil-i kīne-kār kūr

Ġazel-i Neşāṭī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1 Dil-i bī-^ç aşk-ı şāhım meleğe beñzer kim meleksizdir
Ġamı beyhūde bir ħidmetdir kim rüy-ı şeksizdir
- 2 Lebiñ ħakkāk eli toķanmamıř bir la' l-i rařşāndır
Muřaffā diřleriñ ol dūre be ol dūre beñzer kim deliksizdir
- 3 Serā-yı şi^ç ri ġayrıñ dirme çatmadır bütün ammā
Benim bünyād-ı ebyāt-ı řafā-başş bileksizdir
- 4 Hevā-yı şu^ç belendirme uzatma gel يتام اع
Ġöñül āġāza-i ħüśni o řūĥuñ būseliksizdir
- 5 Neřāṭī tīġ-i cevher-dāre beñzer nükte-i řab^ç ıñ
Beterdir gerçi řab^ç -ı dūřmen ammā kim çeliksizdir

Taĥmīsāt²⁰⁹**Taĥmīs-i Kānī Efendi**

Fe' ilātün/Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 61b 1 Bir mehiñ bendesiyim sāye daĥı olmaz eşi
Yüziniñ zerresi olmaz bu cihāniñ ġüneři
Ķapıldı pertev-i envār-ı ruĥıñ çār ü şeşi
Çün toġıp tutdı cihān yüzüni ħüśniñ ġüneři
Kim ola sevmeye bu vech ile sen māh-veşi
- 2 O ķadar buldı şuyın mu^ç cize-i faĥr-ı cihān
Aķıdır āb-ı ' iřā itdi cihāna cereyān
Hep ħayātından elin yumuş iken leşker-i yān
Parmāġından aķıdup āb-ı rān-başş-ı revān
Nice yüz biñ kişiden ref^ç idiser ' aşaşi

²⁰⁹ 59,60,61a sayfaları arası boştur.

- 62a
- 3 Toldı āvāze-i i‘ cāzıñ ile çarḥ-ı kühen
Bildiler şānını aşḥāb-ı Buḥārā ü Yemen
Degilim vaşfiñ ider mülk-i fenāda bir ben
Türk ü Kürd ü ‘ Acem ü Hind bilür bu nigeḥ sen
Hāşimīsin ‘ Arabīsin Medinesin qarşı
- 4 Ne kadar ‘ āşī ü mücrim ne kadar muḫtir ise
Ne kadar fāsıḳ ü fācir ne kadar muḫşir ise
Ne kadar ma‘ rifet-i ḥazretiñi muskir ise
Sen emīre ḳul olan her ne kadar müdbir ise
Bende-i mukabbel olur mişl-i Bilāl-i Ḥabeşī
- 5 O zamān kim ḥarem-i ‘ izzete itdiñ seferī
Eylediñ kurbuñā ḥazret-i Ḥaḳḳa güzeri
Virdi her zerre o demde sañā bu ḥoş ḥaberi
Sensin o püşt ü penāh-i melek ü ins ü perī
Enbiyāniñ güzeli sevgilisi ḥübü ḥoşı
- 6 Gevher-i kenz-i ḥafādan añā kim behre dike
İşidüp bu ḥaberi taşlar ile sīne dōke
Gōge çıkarıdı Ḥudā çünki anı öge öge
Yerdeki da‘ veti fevt ola gidem diyü göge
Beline bağladı ol nūr-ı belā sāye taşı
- 7 Āteş-i ‘ aşḳ ile ṭabḥ oldı vücūdıñ muṭlaḳ
Sofra-i ḳurb-ı ilāhīye olunca mülḥaḳ
Var mı pişmiş ḳutarılmış sañā beñzer el-Ḥaḳ
Dik ḥikmetde pişverdi çü seniñ sevgini Ḥaḳ
Cebra‘ il olsa n’ola maṭbaḥıniñ himmeme kişi
- 8 Pehlevānlıḳ eṣer-i mu‘ ciz-i peygamber olur
Kişte-girān-ı cihān saña nice hem-ser olur
Kim bu da‘ vāyı ider ‘ āḳıbeti bed-ter olur
Üzülür ‘ ırḳı Ebū- Cehl gibi ebter olur
Sen Ebu‘ l-Ḳāsım ile her kim iderse gülşi
- 9 Bülbül oldı ḳalem-i Kānī-i bī-dil gülüñe
Şem‘ -i feyzini baḥş it n’ olur ol bülbülüñe

Yüz karalığını bağışla siyeh-i fülfulüne
 Vezzuğa verdiği velleyl okurum sünbülüne
 Rüşenî virdi budur külli gadâtin ü 'işâ

62b

101

Tahmîs-i Vehbî Gâzel-i Nedîm

Mef' ulü/ Fâ' ilätü/ Mefâ' ilü/ Fâ' ilün

- 1 Bintü' l- 'ineb ki gül gibi rengin beñizlidir
 Bir zevk esiri cāriyedir İngilizdir
 Her meşrebi muvāfık ü yārān ağızlıdır
 Zann itme duhter-i rezi rind ile gizlidir
 Anıñla şeyh efendi de babalı kızlıdır
- 2 Zer duhteri olunca pes-i cāmdan ' ayān
 Sākī ile kan[1] kaynaşup oldu bedenle cañ
 Olsa ' acab mi vāfık-ı şen remzider-meyān
 Bintü' l- 'ineb ki muğbeçeniñ tıbkıdır²¹⁰ hemān
 Bir meşrebi güşādece kızdır sakızlıdır
- 3 Gördükçe cilve-i feres-i bād-ı pāyiñi
 Seyr eyledikçe cünbüş-i tākāt rebābıñı
 Kühl eyleyüp gubār-ı reh-i cilve-cāyiñı
 Geçmez yolundan öpmeyecek naqş-ı pāyiñi
 Üftādeñ ey nihāl-i çemen yolu izlidir
- 4 Maħmūrluğ ile şeyhiñ olup desti mürte' iş
 Taħşiş-i nakliñ adını perhiz eylemiş
 Şüretde bīm-i haqqı idüp māye-i tabiş
 Zāhid sākız şarābını pinhān çeküp dimiş
 Bigāne içmesün bu şudan kim sağızlıdır
- 5 ' Aşq itdi çeşm-i ' aşık müştāk baħr-ı eşk
 Kıldı habāb-ı günbed-i nuh-tākı baħr-ı eşk
 Ğarķ eyledi sefāyin-i āfākı baħr-ı eşk
 İtdi sefid-i dide-i ' uşşākı baħr-ı eşk
 Ol kıç levend şüh meger Akdenizlidir

²¹⁰ D. tab' ıdır

- 63a
- 6 Meşşâta-i bahâr idüp feyz-i hürremi
Dârü' s-sürür eyledi gülzâr ' âlemi
Çoyup nişân-ı jâleden elmâs hâtemi
Bülbül âğırlık itse n'ola naqd-i şebnemi
Ebkâr-ı gönca hayli çemenli çeyizlidir
- 7 Çün oldı ser-nüvişti-i dil bî-taḥammülün
Çıkmaz derūnumuzdaki sevdâ-yı kākülün
Āteş-zen olsa hâne-i cāña teğāffülün
Ḥākister olsa ten yine esrâr-ı kākülün
Mānend-i cevher āyine-i dilde gizlidir
- 8 Vehbî sipāhi söyle sözüñ kim dil-i Selim
Çādir midir ki nazm ide böyledir Naẓim
Nāmı toḡuza çıksa da mānend-i Kelim
Bu heşt-beyt-i pāk ile ḥaḡḡā ki ey [Nedim]
İmzālî belāgat²¹¹ kilkün sekizlidir

102

Taḥmīs-i ' İzzī Ğazel-i Nedim

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Pīr-i mey buldun mı dönmüş yine azıtmış izi
Cāy-ı ma' hūda getirmiş fitne çü bir dinsizi
Dā' imāser-çeşme-i ḥumda tutup āb-ı rizī
Eyledi bi iki peymān ile ser-gerdān bizi
Āh o şahbā şatıcı ' aḡl alıcı kāfir kıızı
- 2 Cāme-i efrenci giymiş sīnesin itmiş şikāf
Dögmecin çözmüş girībānını açmış tābe nāf
Zāhid-i münkir daḡi eyler bu ḡavli i' tirāf
Sīnesi destindeki peymāneden berrāḡ [ü] şāf
Ruḡları destindeki şahbā-yı terden ḡırmızı
- 63b 3 Germ olup meclisde oḡlın buse iḡrār eylemiş
Dün kıızıñ da çignedi ey pīr-i mey olsa kıızı

²¹¹ D.İmzāger-i belāgata

Ḥāne tenhā elde şahbā sīne kerem yār-ı nerm

Āh ey şabr ü taḥammül bâdezīn yāhu sizi

- 4 Ġālība ol āfetiñ mürriḥe beñzer gū gibi
Şūr-ı tevā' im fitne-āşūbdur ümmī ü ebī
' izziyā görmüş mi kimse böyle kāfir meşrebi
Var mıdır bilmem Nedīmā bir daḥi anıñ gibi
Dīn ü dil ḥaşımı riyā cellādı taḫva ḥırsızı

103

Muḥammes-i Cenāb-ı Neş'et

Fe' ilātün/Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1 Bezm-i vuşlatda' aceb hicr-keş yār oldum
Nūş-dār-ı şifā baḥş ile bīmār oldum
Düşdüm ol şāḥ gülüñ dāmeniñe ḥār oldum
Ġonca meh jāle gibi neyleyeyim bār oldum
Şabrı güç çāresi güç derde giriftār oldum
- 2 Kim arar ḫanma gerisinde kim ben de seniñ
Dil-i dīvāne çekem yavrucuğum ben de seniñ
Cümle varım ile cānımda seniñ ben de seniñ
Şāniñā her ne düşerse anı ḫıl ben de seniñ
Merḫamet eyle efendim hele nāçār oldum
- 3 Müjde-i vuşlat olan şīrīn edādan geçdim
Baña maḥşūş olan mihr-i vefādan geçdim
Meclis-i ḥāş ü şebistān-ı şafādan geçdim
Ne ki merḫamet ü luḫ ü ' aḫādan geçdim
Bezm-i ' aşkıñda hemān ḫāni' -i dīdār oldum
- 64a 4 İltifātüñ ile aḫrānıma fā' iḫ degilim
Gerçi kim ḫab' -ı şerīfiñe muvāfiḫ degilim
Bilürim bende ḫş sulḫānıma lāyık degilim
Ḫulunum añla efendim sañā ' aşıḫ degilim
Tövbe tövbe seni sevdimse günāhkār oldum
- 5 Ġālībā mā' il ol şeh nāle ü efgānımıza
Yoḫsa bilmem ' acabā ḫaşdı mı var cānımıza

Teşnedir ğamze-i hūnhārı hemān anıma
 Nice zālīm diyemem hāzret-sultānımız
 Neş'etā cāñ-ı cihāndan hele bī-zār oldum

104

Muhammes-i Cenāb-ı Nāşid

Fe' ilātün/Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1 O perī rū ki benim hūsrev-i hūbānımdır
 Ben anıñ bendesiyim şāh-ı cihān-bānımdır
 Gülşen-i behcete bu serv-i hırāmānımdır
 La' l-i cān-bağşı benim derdime dermānımdır
 Şūh-meşreb güzelim zūlf-i perīşānımdır
- 2 Nāzeninim kerem it 'āşıkıña itme cefā
 Sen şeh-i hūsne düşen terk-i cefā mihr [ü] vefā
 Gül gibi açılıp itdikçe o mehpāre şafā
 La' l-i cān-bağşı benim derdime dermānımdır
 Şūh-meşreb güzelim zūlf-i perīşānımdır
- 3 Gāh luţf ile nigāh eyle dil-i bīmāra
 Virme yüz ey büt nāzınla meded aġyāra
 İtse de ğamze-i ser-tizīmi dilim şad-pāre
 La' l-i cān-bağşı benim derdime dermānımdır
 Şūh-meşreb güzelim zūlf-i perīşānımdır
- 64b 4 Tāze revnağ virüp ol hūsn ile āb ü tāba
 Seyr-i gül-geşt çemenle gidelim mehtāba
 Böyle āġāz ideyim vaşfiñi hep aħbāb
 La' l-i cān-bağşı benim derdime dermānımdır
 Şūh-meşreb güzelim zūlf-i perīşānımdır
- 5 Dilrubālarda odur mülket-i hūsnüñ şāhı
 Nice teşbīh ideyim rüyına mihr ü māhı
 Nāşidā mişlini hiç görmemişim billāhi
 La' l-i cān-bağşı benim derdime dermānımdır
 Şūh-meşreb güzelim zūlf-i perīşānımdır

Tahmīs-i Pertev Ğazel-i Nedīm

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Gül-nihāl-i ' işve itmiş ol kıadd-i zībāsını
 Hoş hırām nāz kıılmış o kıamet-i tūbāsını
 Alsam āġuşa dehānıñdan şorup cānā seni
 Serv-i nāzım kim büyütđi böyle bī-pervā seni
 Kim yetişdirdi ' aceb ol naħlden bālā seni
- 2 Bāġa gül-best ile kıadrīn gül-i ' izārım gülşeniñ
 Tāze terdir ġoncadan gül-bergden cismiñ seniñ
 Nūrdan şāfi disem cānā sezādır gerdeniñ
 Büydan hoş rengden pākize nāzik teniñ
 Beslemiş kıoyunda güyā gül-i ra' nā seni
- 3 Dūd-ı āh-ı tīre buħtān reng-i zūlfūñ tār ider
 Pāyiñe müjġān üftādeñ cefā-yı ġār ider
 Cūnbüş-i dāmān-ı ġamzeñ dīdeñi bī-dār ider
 Gülli dibā giydiñ ammā kıor kıarım āzār ider
 Nāzeninim sāye-i ġār-ı gül-i dibā seni
- 4 Ğamzeler maħmūr nāz ü çeşm ü ebrū dilrubā
 Zülfler şayyād dil ruħsār dilber cān-fezā
- 65a Bende-ġāh-ı nāfeden mekşūf ü ' uryān sīne tā
 Bir elinde gül bir elde cām geldiñ sākīyā
 Kıangısın alsam güli yāħūd ki cāme ya seni
- 5 Peretv-i mehcūrı manzūr nigāh it el-amān
 Derd-i hicrān ile aħvāli perīşān ü yamān
 Bir şorar yok ġāl-i zārın kārı feryād ü fiġān
 Ben didikçe böyle kim kııldı Nedīm nā-tüvān
 Gösterir engüşt ile meclisdeki mīnā seni

Tahmīs-i Pertev Ğazel-i Nedīm

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Kākül²¹² ü ħāli siyeh şöyle siyeh nūr gibi
 Beden-i pāki beyāz²¹³ öyle ten-i ħūr gibi
 Zülf-i şeb-gūni siyeh şöyle ki deycūr gibi
 Gerden-i şāfī beyāz öyle ki kāfūr gibi
 Çeşm ü ebrūsı siyāh öyle ki semmūr gibi
- 2 İnce dāmānına dek çākī-i pirāheni çağ
 Āşikār olsa ten-i nāziki ez-ser tā sāk
 Nigeh-i diġkat it ey dīde alur göz ile baġ
 Cism-i pākine didiler hem ter imiş hem berrāk
 Tepeden tırnaġa dek gül gibi billūr gibi
- 3 Būy-ı gül-berg semenden daġi zibā bedeniñ²¹⁴
 Cisme cān cāna ġidā rūġa şifādır deheniñ
 Şormasın emr-i muġarrer bil efendim göreniñ
 Nigehiñ böyle neden ħastadır ey şūġ seniñ
 Gözleriñ bezm-i ezelden beri maġmūr gibi
- 4 Dem-be-dem gamzeleri²¹⁵ ħūn-ı dilim çağdıġça
 Nigehi şāġ ü şola deşnelerin taġdıġça
 Āteş-i ' aşġ-ı ruġı cān ü dili yaġdıġça²¹⁶
 Şu' le-i ħüsnüne gözler ġamaşır baġdıġça
- 65b Gāh ü bī-gāh gelüp şöyle tura nūr gibi
- 5 Böyledir aġız açup sīnede her bir çākım
 ' Āşıkıñ Pertev-i nā-kām degil de yā kim
 Var ise işte şalā yoġ benim aşla pākım
 Sū-yi zann eyleyemem ġayrılara ammā kim
 Der-i ' aşkıñ ile Nedīmā hele rencūr gibi

²¹² D.ol bütüñ²¹³ D.sefid²¹⁴ D.Berg-i gülden daġi nāzik daġi zibā bedeniñ²¹⁵ D.Ol siyeh-mest gözi²¹⁶ D. Şem' a-i ħüsnini ' aşkıñ alevi yaġdıġça

Tahmīs-i Nahīfī Ğazel-i Bahāyī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1 Baña güftār-ı cān-baḡşın gibi şirīn ḡitāb olmaz
 Ki āzārın daḡı müstevcib-i ḡahr ü ' itāb olmaz
 Dile düşnām telḡin dāye-baḡş ıztırāb olmaz
 ' İtāb-ı la' l nābından göñül pür-çin-i tāb olmaz
 Bilür kim kān-ı āteşden çıkan ḡançerde āb olmaz
- 2 Olur şermende mihr ü meh cemāl-i bī-mişālinden
 Ḳalur ḡacletdn güller reng ü bŷy-ı rūy-ı eliñden
 Ḥazır itmek gerek te' şiri ḡurşid-i celāliñden
 Şaḡinsun señin diller pertev-i nŷr-ı cemāiñden
 Ki zevr-i tāb-ı ḡŷsn-i dil degil dāḡlarda tāb olmaz
- 3 Ba' id olmaz güzer-gāhında ' āşık cān-sipā olsa
 Ki rıf' atdır aña rāh muḡabbetde ḡubār olsa
 N'ola telsim-i cān itmekde de bī-ḡarār olsa
 ' Aceb mi geşte-gān-ı kŷy-ı dilber bī-şumār olsa
 Şehidān-ı belā-yı ' aşka maḡşerde ḡesāb olmaz
- 4 Ne deñli telḡ-i düşmān ise la' l-i şeker-bārın
 Ḥalāvet-baḡş olur ser-mest-i ' aşka tarz-ı güftārın
 Olur şevḡiñle deryā nŷş ḡam-ı sākī giriftārın
 Yıḡılmaz dil pey-ender-pey çekerken cām-ı āzārın
 Bu bezmiñ bāde nŷşı mest olur ammā ḡarāb olmaz
- 66a 5 Diriḡ itme eger kim naḡd-i cān isterse de cānān
 Muḡi' olmaḡ gerek ma' şŷḡa elbet ' āşık-ı nālān
 Nahīfī ile resm-i ḡidmeti bir mŷcib-i fermāñ
 Bahāyī her ne emr eylerse ol şāhen-şeh-i ḡŷbān
 Sırr-ı telsim-i ḡāk-ı ' aczden ḡayrı cevāb olmaz

Tahmīs-i Nahīfi Ğazel-i Nābī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1 Çok niyāz eyledim ol şūha civānım diyerek
 Nokta gül ey şanem-i nādire dānem diyerek
 Hele gūş eyle biraz āh ü figānım diyerek
 Yāri açdım açıl ey gonca dehānım diyerek
 Bezme geldi gele ey rūḥ-ı revāñım diyerek
- 2 Rūzgār olsa müsā' id bu dil-i bī-hūşa
 Ruḥşat el virse ol dildār ile ' ayş[ü] nūşa
 Gelse biñ ḥasretle baḥr-ı muḥabbet cūşa
 Āh bir kere miyānını alup āgūşa
 Sīneye çeksem o sīmīn teni cānım diyerek
- 3 Cāna kār itmede der-i derd-i ğamı dildārīñ
 Bir maḥallen düşürüp şimdi o gül-ruḥsārīñ
 Ḥālını ' arz idebilsem bu dil-i ğam-ḥ'ārīñ
 Pāyine bāri bu taḫrīb ile düşsem yāriñ
 Kalmadı āh meded tāb ü tüvānım diyerek
- 4 Kalmayup şabra meded ' āşıḳ-ı pür-miḥnetde
 ' Arz-ı ḥāl itse n'ola ' ālem-i germiyyetde
 Nice biñ nāz ü niyāz ile şeb-i ' işretde
 Ḥatt-ı perāverde olan tāze dem-i vuşlatda
 Başka bir zevḳ virir geçdi zamānım diyerek
- 5 Oldı āmāde yine ' ayş ü ṭarab asyābı
 Destime şundi ol gül-çehre şarāb-ı nābı
 Getirüp şevḳe Nahīfi bu dil-i pür-tābı
 Yār söyletdi baña bu ğazeli ey Nābī
 Söyleye söyleye ey tāze zebāñım diyerek

Tahmīs-i Pertev Ğazel-i Nedīm

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Tācdārān-ı cihānbānāndan efrāda dek
Mücrimān-ı bestedir zincirden āzāda dek
Ṭılf-ı ebced ḥ'ānlardan ḥāzret-i ūstāda dek
Fırqa-i erbāb-ı dilden zümre-i zühhāda dek
Hep esiriñdir begüm ḥatta dil-i nā-şāda dek
- 2 Çin seher bir ḥoş ḥavādişle gelüp peyk-i şabā
Dir ki ifşā eylerim ammā be-şarṭ-ı ihtifā
Dün gice keyf-i şarāb-ı nāb ile ol meh-liķā
Şöyle mest olmuş ki açılmış girībān-ı ķabā
Nāfeden tā bend-gāh-ı ḥançer-i fülāda dek
- 3 Ḥ'āb rāḥat ḥayret ü efkāra rehn olmuş gibi
Şāf olan mir'āt-i dil jengāra rehn olmuş gibi
Ḥāşılı imān ü dīn zünnāra rehn olmuş gibi
Mā-melek şeyḥim bütün ḥammāra rehn olmuş gibi
Delķ-i peşmīnden mezḥeb nüşḥa-i evrāda dek
- 4 Aṭalar seyri muvaķķat hem de zevķ olmaz müdām
Çamlıca ṭağından da ṭutmam dıraḥt-āsā maķām
Bāķi nüzhetgāhlardan da virem bir bir peyām
Gökşu bir nā-ḥoş hevā şimdi Çubuķlı pek zeḥan
Sevdigim tenhāca çekdirsek mi Sa' dābād' a dek
- 5 Faḥr eylesem telsīm ider 'aql-ı selīm
Ṭab' -ı şūḥum nükte-i pervāz²¹⁷ suḥandān ü fehīm
Ḥāme-i mu'ciz-beyānım olalı çüb-ı kelīm
Kilk-i 'ayyārīñ 'aceb nā-refte rāḥ açdı Nedīm
Ḥāne-i endişeden gülzār-ı isti' dād' a dek

²¹⁷ D.perdāz

Tahmīs-i Şābit Ğazel-i Mezākī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Ruḥlarıñ gülşen mi verd-i ter midir bilmem nedir
Māh mı mir'āt-ı İskender midir bilmem nedir
Sözleriñ şirīn hele sükker midir bilmem nedir
Lebleriñ cān mı yā cānāñ-perver midir bilmem nedir
Çeşme-i hayvān mı yā kevşer midir bilmem nedir
- 2 Muḳtezāsı ḥüsnüdür bī-diller zār itdigi
Farṭ-ı nāzındandır ehl-i derdi āzār itdigi
Ğamzesi şimşirdir ' uşşāka der-kār itdigi
Merdüm-i çeşmim reh-i dildāra işār itdigi
Dāne-i encüm mi incūlar midir bilmem nedir
- 3 Zülmet-ābād cihānı şu' le-güster eyleyen
Tengnā-yı tīre-i ğabrāyı enver eyleyen
Laciverdi künbedi kāfūr-peyker eyleyen
' Ālemi her şubḥ-dem böyle münevver eyleyen
Mīhr-i enver mi ruḥ-ı dilber midir bilmem nedir
- 4 Şerḫalar şer-vān dāğ-ı kühenlerdir verd-i ter
Ḳalb-i pür-dāğ-ı sitem gülzār-ı ğamdır ser-be-ser
Dūd-ı āhım ṭarf-ı destārımda sünbüldür meger
Cā-be-cā sīnemde cāna tāze tāze dāğlar
Lāleler midir ' acebgüller midir bilmem nedir
- 5 Şābitā meclisde rāmiş-ger mi var ḳulḳul gibi
Hem-nişīn olmaz ḫaḳiḳatde sebū-yı mül gibi
' Āşık ol āşık ki sev bir tāze dilber gibi
Ey Mezākī ehl-i bezmi iñleden bülbül gibi
Sākī-i gül-ruḥ mudur sāğar mıdır bilmem nedir

Tahmīs-i Şābit Ğazel-i Mezākī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1 Nice demdir ki gözden gitdi ol nūr-ı başar gelmez
 Ğubār-ı maqdeminden tütüyā-yı çeşm-i ter gelmez
 ' Aceb n'oldı peyām-ı dilber-i Yūsuf-nazar gelmez
 Gidüp peyk-i nesīm eglendi murg-ı nāme bir gelmez
 ' Aceb yād illere düşdüñ ki aşlā haber gelmez
- 2 Sitem vādisi var ol şeh-levend-i kīne peymāde
 Sūvār-ı eşheb-i nāz oldı gitdi bī-dāda
 Varıp pāyine düşdi bir bölük ' uşşāķ-ı dil-dāde
 Peyām-ı vaşl için amā berīd-i dilde amāde
 Veli havfım budur ki ol daħi cānā gider gelmez
- 3 Şeb-i tārīk ğamda hūn-feşān ü eşk-bārım ben
 Belā-yı nā-gurīz-i cevr-i dildār ile zārım ben
 Şabāhū' l-hayr-ı vaşla muntazır bir bī-kārım ben
 Gice tā şubħ olunca hicr ile encüm şimārım ben
 Ğayāl-i ħ'āb-ı rāħat dīdeme şeb-tā-seşer gelmez
- 4 Diyār-ı' aşķa düşdüm dil pūr-āteş dīdeler pūr-nem
 Fiĝān hem āh ü şīven hem ' inān ü āh ise hem-dem
 Göñül mecrūħ-ı şimşīr-i melāmet zaħmam yok merhem
 Gehi seng-i sitem eksik degil geh dūr pāş-ı ğam
 Ğarībiñ başına ğurbet diyārında neler gelmez
- 5 O kāfir geşt-i bāĝ eyler raķīb-i dīv-siretle
 Geçer ' ömr-i ' azīz-i nāzenīnim derd ü miħnetle
 Şeb-i miħnetde kaldım gerçi Şābit gibi ħasretle
 Hele şükrüm Mezākī budur ümīd-i vuşlatla
 Geçer eyyām-ı firķat göz yumup açmak ķadar gelmez

Tazmîn-i Muḥammesü' l Esrâr Dede

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

- 68a 1 Şu' lelenüp derd [ü] ğam ü ıztırâb
İtdi gönül mülküni yek-ser ḥarâb
Âteş-i hicr eyledi bağrım kebâb
Âh mine' l ' aşkı vü ḥâlâtîhi
Aḥrağa ḳalbi bi-ḥarârâtîhi
- 2 Başladı bî-dâde o şâh âh âh
Ḥâlîmi pek itdi tebâh âh âh
Ḳaldı hemâñ dilde bir âh âh âh
Âh mine' l ' aşkı vü ḥâlâtîhi
Aḥrağa ḳalbi bi-ḥarârâtîhi
- 3 ' Aşq şalup başımı ğāvğalara
Virdi yine ' aqlımı yağmalara
Ḥayf düşürdi beni sevdâlara
Âh mine' l ' aşkı vü ḥâlâtîhi
Aḥrağa ḳalbi bi-ḥarârâtîhi
- 4 Gördüm idi bir gün o meh-peykeri
N'oldı ğımı bilmem o günden beri
Ateşe düşdüm gezerim serseri
Âh mine' l ' aşkı vü ḥâlâtîhi
Aḥrağa ḳalbi bi-ḥarârâtîhi
- 5 Maṭlebiñ ey sâķî-i meh-veş nedir
Mey yerine virdiğñ âteş nedir
' Aşq mı bu şu' l-i ser-keş nedir
Âh mine' l ' aşkı vü ḥâlâtîhi
Aḥrağa ḳalbi bi-ḥarârâtîhi
- 6 Gün-be-gün Esrâr' a bir efsün ider
Bağrını ḥün eşkimi ceyḥün ider
Ḥâlîni gıtdikçe diger gün ider

Āh mine¹ l¹ aşkı vü hālātīhi

Ahrağa kalbi bi-ḥarārātīhi

68b

113

Ṭardiyye-i Cenāb-ı Ğālib Dede

Me^f ulü/ Mefā¹ ilün/ Fe¹ ulün

- 1 Ey hoş o zamān ki dil olup şād
Cān mülki idi meserret-ābād
İtdim o hevāları yine yād
Allah için eyle ey felek imdād
Ārāyiş-i rüzgār idim ben
- 2 Bir bāğ idi kim bu cān-ı me¹ vā
Her goncası cennet idi güyā
Firḫat gelüp itdi cümle yağma
Gönlümde o neş¹ e ḳaldı hālā
Mest-i mey-i i¹ tibār idim ben
- 3 Hiç yoğdı sipihre bir niyāzım
Der-kār idi ¹ ayş [ü] nūş [ü] sāzım
Yanımcā gezerdi serv-i nāzım
Açılmamış idi böyle rāzım
Reşk-āver-i nev-bahār idim ben
- 4 Şimdi ğam-ı intizāra düşdüm
Bülbül gibi nev-bahāra düşdüm
Çok nārı geçüp kenāra düşdüm
Sāğar gibi pāre pāre düşdüm
Mey-nūş-ı ¹ itāb-ı yār idim ben
- 5 Eyvāh o rüzgār geçdi
Gül geçdi vü nev-bahār geçdi
Dīdār kim oldı dār geçdi
Cān teşne ḳalup ḥumār geçdi
Ma¹ şūḳla bāde ḥ¹ār idim ben
- 6 Cānān ile ¹ ayş [ü] nūş iderdim
Girdāb gibi ḥurūş iderdim

69a

Bezm-i meyi ŧu^ç le-puŧ iderdim
 Blbllerini ħamŧ iderdim
 Ğlib gibi km-kr idim ben

114

rdiyye-i Diger Cenb-ı Ğlib Dede

Mef^ç l/ Mef^ç iln/ F^ç ln

- 1 Ğoŧ geldi ey berid-i cnn
 Baħŧ it bana nevd-i cnn
 Cn ola fed-y ^ç id-ı cnn
 B-sd ola mey mid-i cnn
 Yri bize bir selm yoħ m
- 2 Ey Ğzr ftde gn syle
 Bu sırr idp ^ç ayn syle
 Evvel sen bana tercmn syle
 Ketm itme yegn yegn syle
 Ğm defterini temm yoħ m
- 3 Y Rab ne intizrdır bu
 Geçmez nice rzgrdır bu
 Hep ğuŧŧa  ħr ħrdır bu
 tysam ki ŧve-krdır bu
 Vuŧlat gibi bir merm yoħ m
- 4 Km aldı bu çarħdan gedlar
 Ferdlara qld aŧinlar
 utmaz m o ^ç ahdlar veflar
 Geçmez mi bu itdigim du^ç lar
 Ğl-i dili intizr m yoħ mu
- 5 Dil ħayret-i gmla ll qld
 Ğlib gibi b-mecl qld
 Gnderdigim ^ç arz-ı ħl qld
 El^ç n bir iħtiml qld
 İnŧfi o yerde nm yoħ m

Tahmīs-i ‘İzzī Ğazel-i Resīmā

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1 Beyāz-ı ‘ārızınla kākülün nazm-ı mülemma‘ dır
Perišan rüyün üzre turreler neşr-i müsecca‘ dır
O çin-i habbe şu‘ arā nüriden bir muraqqa‘ dır
Güşāde ebrū anın kim iki bir hasta muşarra‘ dır
Ser-i dīvān-ı hüsn ü behcete bir hūb maṭla‘ dır
- 2 Redif-i kākülün sünbül-i ruḥ-ı alin gül-i aḥmer
Muṭāla‘ dan müretteb hüsnün mecmū‘ ası ekşer
Ne ḥosten maṭla‘ -ı zibende çünkim beyt-i ebrūlar
Ḥaṭṭ-ı peşt-i lebin yā olmuş aña maṭla‘ -ı diger
Rubā‘ iden yā beyt-i nā ney yāḥūd murabba‘ dır
- 3 Ferāḥ-efzān olursa ḥaṭṭ-ı pākin hüsn-i dīvāne
‘İmādi ḥaṭṭ ile şerḥ-i serveridir gülistāne
Oḳunur keslerin o şāf-ı nazmı gerçi mestāne
Nigāh-ı aşinādır çeşmiñe ma‘ ni-i bigāne
Şaf-ı müjgānların maẓmūn-ı dil-keş bir muraqqa‘ dır
- 4 Giribān çāk sine şafḥa-i eş‘ ara cedveldir
Ḳaddiñ bir mışra‘ -ı elifiyyedir müzeyyeldir
Miyānıñ kıl ü kāla gelse maẓmūnı muḥayyeldir
O gīsūlar ṭavilü‘ z-zeyl bir şi‘ r-i müselseldir
Ḥaṭṭ-ı nev-ḥiz aña bir müstezād ammā muḳaṭṭa‘ dır
- 5 Girizgāh-ı tegazzüldür ğazāl-ı çeşmiñ evşāfa
Kemer ḥançer ḳavāfidir beli manzūme-i nāfe
Güzel açmış bu beyti āferinler ṭab ü şāfa
Sezādır dinse mir‘ āt-ı cemāl ol sine-şāfa
O zerin dügmeler menşūr-ı fihrist-i mülemma‘ dır
- 70a 6 Zenaḥdān ü leb-i ğabgab mürādif üzre çün ebced
Rükūm-ı ḥaṭṭ kemāl hüsnün tārīḥin eyler med
Bütün endām-ı nāzın müntaḥib eş‘ ār-ı ḥoş-āmed

- Beyāz gerdeniñde hāl-i müşgīn nokta-i müfred
Nihāl-i kāmētīñ şānisi yoq azda muşarra^c dır
- 7 Kelāmı isti^c ārāt ü mecāzīñ faşl-ı bābdır
Leb-i mey-gūn gūyā vaşf-ı meyde şı^c r-i nābıdır
Sözüm yoqdur o fem haqqında bu söz kim kitābıdır
Dehen-i la^c li ile gūyā nişān intiḥābıdır
O leblerle derdinde anlar nazm-ı muraşsa^c dır
- 8 Ḥayāl-i mū miyānı çün görünmez çeşmim ümmīde
Ne ḥācet kalb ü taşḥīfe ne mūcib lafz-ı ta^c kıde
Gürūh-ı ehl-i diqqat cümle kâ^c ildir bu ta^c kıde
Miyān-ı beyt kemer-bārīñ ma^c ni lafz-ı pīçide
Mu^c aqqad-ı ḥalī müşkil bir mu^c ammā-yı muşanna^c dır
- 9 O yāl ü bāl-i ḥālet zāv-ı ḥüsñüñ rüz-ı efzündür
Lisān-ı kâle gelmez vaşf-ı ḥālī şun^c -i bī-cündür
Selīs-i nazm-ı pākīñ^c İzziyā çün kim bu mazmündür
Serā-pā şāhid-i ṭab^c ım gibi ol şūḥ-ı mevzündür
Resīmā ma^c ni-i rüşen²¹⁸zi maṭla^c -ı tā-be-maḫṭa^c dır

71b

116

Müstezād-ı Ḥānif EfendiMef^r ülü/ Mefā^c ilü/ Mefā^c ilü/ Fe^c ülün

- 1 Āvāre iden gönümü bir şūḥ-ı cihāndır
Pek tāze civāndır
Ammā diyemem nāmı felān ibn-i felāndır
Ol rāz-ı nihāndır
- 2 Bir şūḥ-ı sitem-pişeniñ oldı dil esiri
Kimden kime şekvā
Her ğamzesi ğāret-ger-i mülk-i dil cāndır
Hem fitne-i resāndır
- 3 Bu ḥüsñ ü melāḫat ile görenşer seni derler
Allah^c a emanet

²¹⁸ Metinde kelime “rusen” şeklinde yazılmıştır ancak anlam gereği “rüşen” olarak düzeltilmiştir..

- Var ise şāhenşeh-i ğilmān-ı cenāndır
Ne ins ne cāndır
- 4 Ekşer şu‘ arā mā‘ il olur kızb ü der-rağba
Ol zümredenim ben
Sevmem dir ise ger seni vallāh yalandır
Billāh yalandır
- 5 Ben nice fedā eylemeyem cāñı yolunda
Biñ dāhī olursa
Luţf ü keremi ‘ aşıka bī-ḥadd ü girāndır
Kim ‘ aqla ziyāndır
- 72a 6 Hānif kuluñı eyleme bu rütbe ferāmūş
Ḥātırdan efendim
Künc-i ğam-ı hicrinde işi āh ü figāndır
Ḥaylice zamāndır

117

Müstezād-ı Fennī Efendi

- Mef‘ ülü/ Mefā‘ ilü/ Mefā‘ ilü/ Fe‘ ülün
- 1 Bir dil ki seniñ kākülüne beste degildir
Bulmaz o selāmet
Dīvāne dinilmek aña şāyeste degildir
Zincire ne ḥācet
- 2 Her serv-i revāniñ belī eṭvār güzeldir
Gülşende velekin
Ol tāze nihālim gibi nev-reste degildir
Allah‘ a emānet
- 3 Vaşf-ı ḳadd-i dildāra biñ beyt yapılsa
Elfiyye şoyundan
Bu mışra‘ -ı mevzūn gibi berceste degildir
Bilmem ne bu ḥālet
- 4 Üftādeleriñ gerçi şayılmaz ḳatı çoḳdur
Devletli efendim

Fennî gibi herkes saña vâ-beste degildir
Ma' lûm-ı sa' âdet

118

Müstezād-ı Nedîm Efendi

Mef' ulü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ulün

- 1 Ey şüh-ı kerem-pîşe dil-i zâr seniñdir
Yok minnetiñ aşla
Vey kân-ı güher anda ne kim var seniñdir
Pinhân ü hüveydâ
- 2 Sen kim gelesin meclise bir yer mi bulunmaz
Baş üzre yeriñ var
Gül goncasısıñ guşe-i destâr seniñdir
Gey ey gül-i ra' nâ
- 3 Neylersin idüp bir iki gün bâzı cefâya
Şabreyle de şoñra
Peymâne seniñ hâne seniñ yâr seniñdir
Ey dil tek ü tenhâ
- 72b 4 Bir büse-i cân-bahşına vir naqd-i hayâtı
Ger kâ' il olursa
Senden yañadır söz yine bazar seniñdir
Ey ' aşık-ı şeydâ
- 5 Çeşmânı mest-i sitem kâküli pür-ham²¹⁹
Ebrûaları pür-çîn
Beñzer ki bu dildâr-ı cefâkâr seniñdir
Bî-şüphe Nedîmâ

119

Müstezād-ı Pertev Efendi

Mef' ulü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ulün

- 1 Hayret-zede-i hüsni iken zülfe dolandım
Ruhsârıñı andım

²¹⁹ D. Çeşmânı siyeh- mest-i sitem kâküli pür-ham

- Gencīnede bir mār-ı siyehle oyalandım
Kākülleri şandım
- 2 Dil-teşne-i āb-ı leb-i cān-baḥşı iken eyvāh
Bir şubḥ şeb-nigāh
Şad ḥayf ki hicrān ile gözyaşına ḳandım
Ḥūn-ı dile bandım
- 3 Geldi gülerek külbe-i aḥzānıma cānāñ
Ol mihr-i dıraḥşān
Gördüm meh-i ruḥsārını uyurdum uyandım
Eṭrāfım arandım
- 4 Bāzār-ı muḥabbetde ziyān görmedim ammā
İtmem belī şekvā
Çok derd [ü] belā miḥnet-i endūh ḳazandım
Ammā ki dayandım
- 5 ‘Aşḳ ile gönül her ne dise baña ger ṭutdum
Ġayrısını unuttum
Rüsvāy olup şimdi ki her renge boyandım
Pertev’den utandım

120

Müstezād-ı Nedīm Efendi

Mef̄ ülü/ Mefā‘ ilü/ Mefā‘ ilü/ Fe‘ ülün

- 73a 1 Bir görmek ile ḳıldı beni ḥüsnüñe şeydā²²⁰
Ey ruḥları ra‘ nā²²¹
İtdi nigehiñ ‘aḳlımı hem şabrımı yağma
Ey gözleri şehlā
- 2 Tā ḥaşre degin Ḥazret-i ‘İsā gibi ben de
Olsam n’ola zinde
Hicr-i ḡamiñ öldürmüş iken eyledi iḥyā
Vaşlıñ beni cānā

²²⁰ D.Bir görmek ile ḥüsnüñe ḳıldım beni şeydā²²¹ D.Ey dilber-i ra‘ nā

- 3 Yek-dāne yaratmış seni ‘ālemde efendim
 Ey şāh-ı levend
 Halk eylememiş bir daḥi emşālīñi cāñā²²²
 Hāşā Allahu te‘alā
- 4 Ey şūḥ-ı vefādār-ı kerem-pīşe revādır
 Mir‘āte sezādır
 Vaşşāf olalı ḥüsn ü kemālātıña dünyā
 A‘lā vü ger ednā
- 5 Mecnūn gibi gözden ağıdıp eşk ile seyli
 Ey turreşi Leylī
 Olmaḡ görünür ‘aşkıñ ile ‘āleme rüsvā
 Aldı beni sevdā
- 6 Hūn eyledi baḡrım felegiñ cevri ü cefāsı
 Beyhūdeedāsı
 Tā eyleyeli sen gibi gül-ruḥları peydā
 Bī-çāre Nedīmā

121

Müstezād-ı Fennī Efendi

Mef‘ülü/ Mefā‘ilü/ Mefā‘ilü/ Fe‘ülün

- 1 Ḳaddiñdeki ḥālet hele Ṭübā’da bulunmaz
 Ey serv-i bülendim
 Keyfiyyet-i la‘liñ daḥi şahbāda bulunmaz
 Ey lebler[i] ḡandım
- 2 Bu sende olan ḥüsn ile cāñā yed-i beyzā
 Yok kimsede el-ān
 Çünki gördüm aniñ mişki ki dünyāda bulunma
 Ğāyet ile begendim
- 73b 3 Ruḥsārını gülden daḥi terdir dise ‘uşşāḡ
 Şāyestedir el-ḡaḡ

²²² D.ḡāşā

Zirā bu leṭāfet gül-i raṣ nāda bulunmaz

Ey ṣāh-levend

- 4 Mihr ile meh-āsā gice gündüz dolanırsıñ
Dünyāyı ser-ā-pā
Fennī gibi ṣāşıq-üftāde bulunmaz
Bil ḳadrini efendim

122

Müstezād-ı Fennī Efendi

Mefṣ ülü/ Mefāṣ ilü/ Mefāṣ ilü/ Feṣ ülün

- 1 Şahbā-yı lebiñ bāde-i ḥamrāya deḡişmem
Ey ruḥları gül-gün
Reftārıñı biñ serv-i dilārāya deḡişmem
Ey ḳāmet-i mevzün
- 2 Sende bir siyeh çeşm ile bu zülf ki vardır
ṣĀlem saña bende
Leylā'ya degil ben seni dünyāya deḡişmem
Olsam daḡi Mecnün
- 3 Dünyāyı ṭutup velvele-i şevket-i ḥüsnüñ
Ey ḥüsrev-i ḥübāñ
Ben bendeligim devlet-i dārāya deḡişmem
Ey baḡt-ı hümāyün
- 4 Efgānımı güş eyleyüp ol ḡonca-dehānım
Aḡyāra dimiş kim
Fennī'yi hele bülbül-i ḡüyāya deḡişmem
Ḳıldı beni memnün

123

Müstezād-ı Fennī Efendi

Mefṣ ülü/ Mefāṣ ilü/ Mefāṣ ilü/ Feṣ ülün

- 1 Ḳaddiñ var iken serv-i ḥıramān gerekmez
Ey ḳāmet-i dil-cū

- Zülfüñ var iken sünbül-i reyhân gerekmez
Ey kâkül-i şebbü
- 2 Bir dilber için eyle gel efğânıñı ey dil
Bülbül gibi yoğsa
Her gonca için çâk-ı girîbân gerekmez
‘Alemlere karşı
- 74a 3 Gül-zâr-ı cemâliñ yetişir ‘âşık-ı zâra
İtsün ko temâşâ
Hiç gayrı aña seyr-i gül-istân gerekmez
Ey gözleri ahû
- 4 Dür eyle meded luğ idüp ağıyarı kapuñdan
Güş it bu niyâzım
Fenni turur iken saña der-bân gerekmez
Ey şüh-ı cefâ-cû

124

Ġazel-i Râġıb Müstezâd-ı ‘İzzet

Mef’ ülü/ Mefâ’ ilü/ Mefâ’ ilü/ Fe’ ülün

- 1 Bezm-i taraba câm-ı mey neşve-i fezâyız
Alsağ ele şahbâ
Dest o be-sece-i ezkâr-ı hudâyız
Pinhân ü hüveydâ
- 2 Olsağ ne kadar kîse tehî nağd-i ġnâdan
Müstaġni-i tab’ ız
‘İrfân ile maşsüd ü kirâm-ı vüzerâyız
‘Alemdede ser-â-pâ
- 3 Āvâzemiziñ revnağıdır şöhret-i gülşen
Bu bâğ cihânda
Bülbül gibi her çendiñi bî-berg-i nevâyız
Ey gonca-i ra’ nâ
- 4 Teklîf-i tekellüfe dil-i meşreb-i taşdı’
Bilmez misin ey şüh

- Bir bu siyeh k̄āni^ç olur ülfete gedâyız
Luṭf it bize cānā
- 5 Bir gün bizi eylediñ ey şūḥ-ı ferāmūş
Hiç eylemediñ yād
Güyā ki ḥayālînde seniñ ḥarf-i vefâyız
İnşāf mıdır āyā
- 6 İḥlāşımızıñ görmediñ āsārını ḥālā
Şıdḳ ile şeb ü rūz
Ağūş-ı tereddüde meger ḥayr-ı du^ç āyız
Ey şūḥ-ı dil-ārā
- 74b 7 Dem-sāz-ı şabā oldı rehāvî bize Rāğıb
Her dem bu maḳāmda
Dil-beste-i zincîr ser-i zülf-i rehāyız
Tevfîḳ ide Mevlā

125

Ġazel-i Nābî Müstezād-ı RaḥmîMef^ç ülü/ Mefā^ç ilü/ Mefā^ç ilü/ Fe^ç ülün

- 1 Eyyām-ı bahār olmaz idi gülşen olaydım
Bu baḥt ile aşlā
Ḥürşîd-i tulū^ç itmez idim revzen olaydım
Açılmaya dil tā
- 2 Gül-berg-i şabā urmaz idi pençe tārāç
Çün bād-ı ḥazānı
Şahrā-yı muḥabbetde eger dāmen olaydım
Gül-çinlige cānā
- 3 O şūḥ dirîğ itmez idi naḳd-i vişālin
Luṭf ü kereminden
Ḥāhiş-ger-i iḥsānı hemān bir ben olaydım
Bisyārdır ammā

- 4 Kettān gibi fersūde olursam da olaydım
Asīb lekedle
Tek olma sīmīn tene pirāhen olaydım
Vuşlat ile ser-ā-pā
- 5 Nisyānı bedīd olmaz idi silk-i fuzūlun
Yārān ile derviş
Nābī heves-i gevher ile maḥzen olaydım
Raḥmī şadef-āsā

126

Müstezād-ı Ğālib EfendiMef^ʿ ūlū/ Mefā^ʿ ilū/ Mefā^ʿ ilū/ Fe^ʿ ūlūn

- 1 Reng-i ruḥun eyler gül-i pūr-jāle piyāle
Şerbetleyüp ala
Fevvāre midir gevher-i seyyāle piyāle
Ḥayrānım o ḥāle
- 75a 2 Rakş itse o meh-pāre açup kākūli fistān
Bir meşreb-i mestān
İḥdās iderek şu^ʿ le-i cevvēle piyāle
Nūr eyler isāle
- 3 ʿ Aşq olsun o maḥmūra ki ḥūnābe-i dīde
Zehr ide çekide
Laḥt-ı cigerinden şuna pergāle piyāle
Ḳandıkça cemāle
- 4 Lāyık mı bu kim bezm-i ṭarabda tek tenhā
Bī-ḳad ü hicābā²²³
Şems-i meye endāmıñ ide hāle piyāle
Āğūşına ala
- 5 Duḥt-ı zeriñ erbābı degildir bize virsün
Da^ʿ vāyı çevirsün

²²³ D.muḥābā

Nevbet gelicek zāhid-i muḥāle piyāle

Bā-şarṭ ü kāle

- 6 Ol dilber-i keşmīriñ içüp ʿ aşkına sebz āb
Şevḳ eyleye ğarḳ-āb
Bezmi ide çün sāḫil-i peykāle²²⁴ piyāle
Her cins-i kemāle

- 7 Ğālib eseri-i neş ʿ e-i şākirim degildir
Zāhir mi degildir
Bu tā zemīnden çıka çün lāle piyāle
Gülzār-ı ḫayāle

127

Müstezād-ı Meyyāl Ğazel-i Vecdī

Mef ʿ ülü/ Mefā ʿ ilü/ Mefā ʿ ilü/ Fe ʿ ülün

- 1 Ey dil ğam-ı ğīsū-yı ruḫ-ı yārda ḳaldık
Şad miḫnetle sen
Ḳayd-ı şanem-i va ʿ de-i zünnārda ḳaldık
Mānend-i pirehen
- 2 Ey cān yoluna çıḳmaĝa ḳādir mi degilsin
Billāh saña n'oldı
Kim ḫasret ile sīne-i efkārda ḳaldık
Kimdir sañā rehzen
- 75b 3 Ey dīde baḳup rūyına zülfünde ilişdik
Şad ḫayf dirīĝā
Gel ister iken keşmekeş-i ḫārda ḳaldık
Çün bülbül-i gülşen
- 4 Ey bülbül o gül-i zīb-i ser bul heves oldı
Agāh degilsin
Sen bī-ḫaber efĝānla gülzārda ḳaldık
İtseñ n'ola şiven

²²⁴ D.bengāle

- 5 Ey ʿaql baña rehber iken semt-i halāşa
Mānend-i dilāzār
Sende tütölüp zülf-i siyeh-kārda kaldık
ne çāre kılam ben
- 6 Ey kıadd-i dü-tā geçmedik ebrü hevesinden
İl menzile irdi
Geç tır gibi dest-i kemāndārda kaldık
Ey kendüye düşmen
- 7 Ey hüsn-i edā ehl-i suhan hep saña müştāk
Meyyāl-veş ammā
Sen Vecdī-i hoş tabʿ hoş edāda kaldık
Hayli şuʿarādan

Muḳattaʿ āt- Rubāʿ iyyāt

79b

128

- 1 Yā Rab kıalemim müy-ı fenādan şakla
Taḫrīrimi taʿn-ı sefhādan şakla
- 2 Tevfikiñ idüp kıanda gidersem rehber
Şeh-rāh-ı şerīʿ atde ḫaḫādan şakla

129

Lā-Edrī

Yā Rab be-ḫaḫḫ-ı seyyīd ʿAcem ü ʿArab
Tevfiḫiñi kııl refiḫ-i rāh-ı maḫlab
İtdiñ çü beni ʿāzim-i iḫlīm-i kıazā
Şeh-rāh-ı şerīʿ atden ayırma yā Rab

130

Lā-Edrī

Ey şāh-ı rüsul eyleyüp eşk ile vuzū
Ḫāk-i kıademinde kıomuşuz secdeye rü
Kıande gidelim der-geh-i luḫfuñ var iken
Göster bize var mı varacak ğayrı kıapu

131

Vehbî

Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün

- 1 Dilerim bakmaya Rabbim yüzümüñ karasına
Merhem-i şefkat ura ma' şuyyetim yârasına
- 2 Kereminden ne kadar mücrim isem kesmem ümmîd
Giremez kimse efendiyle kuluñ arasına

80a

132

Lâ-Edri

Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün

- 1 İki ' âlem güneşi burc-ı sa' âdetde iken
Vâlideynine nice virmeye Mevlâ şerefi
- 2 Çeşm-i inşâf ile ey dil nazâr eyle gavvâşa
Alacak dürrini yabana atar mı şadefi

133

Lâ-Edrî

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Fedâ olsun saña âbâ ü ceddîm yâ Resûlallâh
Dû-tâ olsun reh-i na' tuñda kıddîm yâ Resûlallâh
Seniñ meddâhıñ ey maħbûb ' izzet-i ħazret bârı
Seni medħ ü şenâ itmek ne ħaddîm yâ Resûlallâh

134

Lâ-Edrî

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

Ümmetiñden bir kuluñ cürmüne olsa mu' terif
Dîn-i Aħmed ' aşkına ' afv eyler erbâb-ı ' atâ
Yâ Resûlallâh ħarıķ-i hicr-i ' isyânım bugün
İşte geldim pâyine benden ħatâ senden ' atâ

135

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Bir gedā ḥalvet-i sarāy-ı şāha itdik de duḥūl

Hiç olur mı luḫ ü iḥsān ile mesrūr olmaya

Ey şefi' rüz-ı maḥşer şāh-ı ḥayl-i enbiyā

Yüz sürenler ravzaña ḥāşā ki maḡfūr olmaya

136

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Budur āyīn-i ' Arab bir kavmiñ olsa seyidi

Ḳabr üzre az olur ki bende āzād olmaya

Sen ki faḫr-ı ' ālemeyn ü seyyidü' l kevneysin

Ḳāşā Allāh ḳabriñe yüz süren āzād olmaya

137

Nesībā

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

Ḳaçan ḳavm-ı ' Arab ger mücrim olsa

Daḫīl olmaḳdadır taḫmişi bī-şek

Ġarīḳ baḫr-ı cürmüm işte geldim

Daḫīliñ yā Resūlallāh daḫīliñ

80b

138

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Cihān faḫri Resūl' üñ vālideyni ḫaḳḳına inşāf

Düşer mi iḫtilāfi ḳīl ü ḳāl itmek bu ümmetden

Vücūdı bī-naẓiri ' āleme şems-i hidāyetdir

Doḡar necm-i sa' ādet şübhe yoḳ burc-ı sa' ādetden

139

Lā-Edrī

Hoḳḳa-i lāciverd-i çarḥ içre
 Bildiñiz mi nedir bu şems ü kamer
 Pīr-i dehrīñ iki gıdāsıdır
 Birin aḥşam yuḫar birini seḫer

140

Lā-Edrī

Ḳubbe-i lāciverd-i gerdūnda
 Bilür sīmīn nedir bu şems ü kamer
 Ravza-i Resūl'ūñ pāspānıdır
 Biri aḥşam çıkar birisi seḫer

141

Lā-Edrī

Ġaraz-ı pīr-i çarḫı bildiñ mi
 Aşmada dū-çırāğ-ı şems ü kamer
 Ravza-i Muştafā'ya ta' zīmā
 Birin aḥşam yıkar birini seḫer

142

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün
 Oldı gūyā sefīd-i surḫ iki gül
 Gülistān-ı semāda şems ü kāmer
 Rūzgār ol iki gülüñ lābüd
 Birin aḥşam açar birini seḫer

143

Ḥalimī Dede

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün
 ' Aks iden āyīne-i eflāke
 Ravza-i pāk-i Nebī'dendir eḫer

Lem[‘] a-i mihr-i nübüvvetdir o kim
Gündüzi şems görünür gice kamer

81a

144

Lā-Edrī
Fā[‘] ilātün/ Fā[‘] ilātün/ Fā[‘] ilün
Riyāz-ı cennetiñ āvizesidir
Rūz-ı şeb zāhir olan şems ü kamer
Ravza-i minber-i mihrāb Nebī
Üzre ta[‘] līķ olunur şām-ı seher

145

Lā-Edrī
Şīşe-i pür-nukūş üzre
Bildiñiz mi nedir bu şems ü kamer
Türbe-i Aḥmed’iñ dū pertevidir
Pertevi şeb biri birisi seher

146

Şāḥib
Şāḥib kuluña vaşlıñı gel erzān it
Ol bendeñi şāyeste-i iḥsān it
Қоқ başıñ çün sevdigim İbrāhīm
İsma[‘] il[‘] i tīg-i ğam ile қurbān it

147

Ḥaşmet
‘ Aşkıñ ile derūnı dāğ dāğ it yā Rab²²⁵
Bezm-i ğamiña cānı çerāğ it yā Rab
Minķār-ı güşā-yı қand-ı ümmīd itme
Ṭūṭi-i neyistān ferāğ it yā Rab

²²⁵ Ḥaşmet’in bu şiiri divanda yoktur.

148

Hākī

Üryānım efendim bu dem sermāda
 Sincāb ise ancağ giyilür germāda
 Kürk istemeye havf iderim zirā ki
 Kürk ile kürek bir yazılur imlāda

149

Hāşmet

Tevhīdiñ ile dile şafā vir yā Rab
 Mir' āt-i derūnıma cilā vir yā Rab
 Muhtāc-ı tabībān-ı zemān itme beni
 Dest-i keremiñle sen devā vir yā Rab

81b

150

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1 Kerem bāziçe-i hātem gibi kim oldı dünyāda²²⁶
 Bulunmaz zir ü bālā kubbe-i nuh-ı tāk mīnāda
- 2 Var ise bunda ola Hākīyā bir eşklik kaldı
 Cenāb-ı şad-vālā-şadr ' Abdullāh Paşa

151

Faşih

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Şehīd-i Kerbelā'nıñ vākı' āt-ı mātem-engīzī
 Zebān ü hāme ü şavt ü harūf ile edā olmaz
 Faşihā nuh felek yāķūt-ı rümmān ile pür olmaz
 O mihr-i ' ālemiñ bir şatre hūnına behā olmaz

²²⁶ Bu kıt'ada Hākī mahlası geçmektedir.

152

Hākī

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

- 1 Kerem muḳāṭṭa' sını tã zamân-ı hâtemden
Mezâda virdiler ammâ bulunmadı tãlib
- 2 Kimiñ nuḳûd-ı ' aṭâyası var anı alacaḳ
Meger cenâb-ı riyâset-me-âb ola râġıb

153

Lâ-Edrî

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

- 1 Kârim ğam-ı hicrân ile âh eyleme yâ Rab
Dûd-ı dile her laḫza siyâḫ eyleme yâ Rab
- 2 Bu sırr bañâ âyîne-i ruḫsâr-ı murâdı
Hâlim ğam-ı fûrḳat ile tebâh eyleme yâ Rab

154

Fuzûlî

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Râḫat ister ṭab' a miḫnetde ' ibâdet ser-be-ser
Terk-i râḫat raġbet-i miḫnet kılan mümtâz olur
- 2 Bu sebeddendir ki küfr âsân olup İslâm şa' b
' Arşa-i ' âlemde mülḫid çok muvaḫḫid az olur

155

Haşmet

Yüz virmez o şâh der-gehinden dü-rez
Her vech ile biz bu bâbda ma' zûruz
Keyfiyyet ḫâlimiz su' âyleme hiç
Bezm-i mey-i vaşl-ı yârdan meh-cûruz²²⁷

²²⁷ Bu rubâi Haşmet divanında yoktur.

82a

156

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1 Dimek eksik beni tadrīc ile yāḳut olan taşdan
Bu yandıḳça çeker ḳān ile ḳadr ü ḳıymetim artar
- 2 Ne şerbetdir ḡāmıñ kim içdigimce eksilür şabrım
Ne siḫr eyler ruḫuñ kim baḳdığımca raḡbetim artar

157

Nedīm

Sāḳī nigehiñ temām kār itdi baña

Ḥayret ile cihān nūrını tār itdi baña

Şahbāya bahāne bulma vallāh billāh

N'etdiyse o çeşm-i pür-ḫumār itdi baña

158

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Melce-i baḫr-ı emel her cāhile girdābdır
' Ārife ālāyiş-i dünyā ḫayāl-i ḫ'ābdır
- 2 Bir ḳapıyı bend idince biñ ḳapıyı eyler güşād
Ḥazret-i Allah efendi fātih ul evvābdır

159

Vehbī

Mef' ülü/ Fā' ilātü/Mefā' ilü/Fā' ilün

- 1 Ceyhūna döndi dīdeler ḫün-ı āl ile
Merdüm senādır oldı siyeh peştemāl ile
- 2 Bir āl perde çekdi remed ṭāk çeşmime
Dīdemim zifāfa girdi ' aruş-ı ḫayāl ile

160

Necîb

Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün

- 1 Leb-i dildâra 'aceb la' l mi yâ gül mi disem
Ruh-ı pür-ḥâline ben dâne-i fülful mi disem
- 2 Gül-i ruhsârı için nâliš-i feryâda Necîb
Âh-ı 'âşık mı yâḥûd nâle-i bülbül mi desem

161

Ḥaşmet

Feryâd-ı sitemden itmedik ferâğ
Ey çarḥ buña taḥammül eyler mi dimâğ
Bir ruḥları gülden ayru düşdüm şimdi
Olsam n'ola dâğ dâğ çün lâle-i bâğ

82b

162

Lâ-Edrî

Ey mest-i ser-endâz-ı şerâb-ı ğaflet
Vây kâfil-i ser-perde-i dest-i ḥayret
Ḥallâk-ı cihân rızqın iderken 'âṭâ
Kendiñ gibi maḥlûqa nedendir minnet

163

Surûrî

Fe' ilâtün/ Mefâ' ilün/ Fe' ilün

- 1 Tâze kızlarla şimdi Vehbî-î pür
Şarf idüp 'ayş ü işrete pâresin
- 2 Desti ile gâver giydi döküyor
Aḳ şaḳâl üstüne pâpâs ḳârasın

164

Râşid

Ḥaṭ geldi melâḥatıñ zamânı gitdi
Encâmına la' b-ı ḥüsn-i vehbiye yetdi

Herkes dir o şūhı hıtt-ı pür averde görüp
Bāzīçe-i hüsünüñ şakālı bitdi

165

Haşmet

Gitdikçe görünmez oldı ruhsāreleri
Eksilmee şehir-i hüsni mehpāreleri
Bir dilber-i murğ-bāza meftūnuz kim
Ürkütmeyecek şayılmaz āvāreleri

166

Naḥīfī

Reh-zenlik idüp baña ‘amelde keselim
Hep lezzet-i nefis oldı hūdāya emelim
‘Avf eyler eliñ kendi kemāl-i keremiñ
‘Adl eyler eliñ kendi cezā-yı ‘amelim

167

Fennī

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1 Köprüli tāzesiniñ biri metā‘ -ı vuşlatıñ
Virecek oldı baña geçdigi ḥāl üzre
- 2 Didim ol āfet-i devrāna ol köpriden
Geçeriz biz de elin geçdigi minvāl üzre

83a

168

Lā-Edrī

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- Ḥaml-ı şevr ile cevzāde gelür faşl-ı bahār
Ser-itān ile eser sünbüle deryāya qarār
- 2 Tıtdı göz faşlını mizān ile ‘aḳreb-i ḳavs
Ceddī-i velvele ḥūt itdi ḳışıñ bahtını tār

169

Lā-Edrī

Meḫ' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlūn

- 1 Nāmi buzağı bir gözi āhūya kıl oldum
Senden kızucuğum n'ola itdimse ferāğı
- 2 Hōş darb-ı meşeldir bu çerāgāh-ı cihānda
Ortaqlık inekden iyidir başka buzağı

170

Hākī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilūn

- 1 Şeh-vār-ı hıttā-i cūd oldıgıñ fehm eyledim
İşte ben geldim efendim der-gehiñ dīvānına
- 2 İntizār atına çignetme Hākī bendeni
Esb-i va' diñ dizginiñ döndür vefā meydānına

171

Haşmet

Hātırdan būs-ı la' l-i yārim geçdi²²⁸

Kendinden ğayrı cān-ı zārim geçdi

Ey sākī-i nev-ħaḫ olma muğber kerem it

Şun cām-ı lebiñ keyf-i ğubārim geçdi

172

Haşmet

Bir nāme yā Rab o şāha irsāl itdik²²⁹

Ya' ni ki murād-ı dili işāl itdik

' Āşıklığ ile nām virüp ' ālemde

Biz kışşa-i Qays'ı şimdi baḫtāl itdik

²²⁸ Bu rubai Haşmet'in divanında yoktur.

²²⁹ Bu rubai Haşmet'in divanında yoktur.

173

Lā-Edrī²³⁰

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

- 1 Bize kāfir dimiş müfti efendi
Biz aña diyelim şimdi Müselmān
- 2 Huzūr-ı Hāq' da ya' ni rüz-ı maḥşer
İkimizde çıkarız belki yalan

83b

174

Lā-Edrī

Sākī ne tūrursun kanı cām-ı şahbā
Kesme ayağın meclis-i meyden kaḥ' ā
Eczā-yı tarab nizām bulmaz sensiz
Şirāze-i cem' iyyetimiz sensin zirā

175

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1 İş bu mektüb-ı muḥabbetsize bulduḡda vuşul
Umarız kim kılasız dest-i mürüvvet ile ḡabül
- 2 Cümle yārān şafā muntazır olmuşlardır
Gelesiz luḡf idesiz ' öZRÜñüz olmaz maḡbül

176

Nābī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1 Ğayra meyl eylesün diyü dil-āzāde
Hüccet-i ' aşkını imzāladı kādı-zāde
- 2 Hüccet-i vuşlatı maḡlül olacaḡ dünyāda
Kime ' arz eyler ilahī mütevellī-zāde

²³⁰ Bu kıt' a Nef'ī'ye aittir. Bk. M. Akkuş ,a. g. e

177

Haşmet

Mef' ülü/ Mefā' ilü / Mefā' ilü/ Fa' ülün

- 1 Bu ferve-i zibā ile ol şühı görünce
Geh kendine geh kürküne bağıdım oyalandım
- 2 Kāqūm gibi gerden-i kāfüruna Haşmet
Şirtında boğaz kürkü görünce yağılandım

178

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

- 1 Hayātı şā' ire cüz' i hayāda lāzımdır
Dehānı şā' iriñ ' ilm-i ' arūs-ı Farscasıdır
- 2 Seniñ kaşide-i Mışriyyeñi gören etrāk
Dimez mi o dağı poğ Yemen' iñ ' Arabcasıdır

179

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

- 1 Efdal-i dehriñ oldık ammā fāsı yoğ
Hayr-ı ' ālemsiñ ammā yāsı yoğ
- 2 Umarım Allah' dan kim ' an qarīb
Giresin bir hayıra kim hāsı yoğ

84a

180

Lā-Edrī

Meyve ü şarāb²³¹

Sāye-i sehī-leb

Betü h' āhem be-nüşem şanemā

Mey ü yek semmer kebāb

²³¹ Bu şiirde vezin yoktur.

181

Şābit

Mef' ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' iü/ Fe' ūlün

- 1 Şeyh oğlu semā' a girüp ' ālem dedelendi
Hergele şapı topuna döndi zedelendi
- 2 Her köşede bir na' re-i mestāne-i yāhū
' Ādetce bugün zāviyemiz mey-gedelendi

182

Sāmī'

Mef' ūlü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1 Meclisde muşhaf-ı ruḥ-ı dildārı dū gice
Būs itmege teveccüh iderken raḳīb-i dūn
- 2 Ol gül-' izār geldi didi lā-yemessehu²³²
Ben būs idüp didim ala almutaharun

183

Ḥākī

Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilün

- 1 Āşfā-i tertīb-i ālāy eylemiş faşl-ı bahār
Ḳul ḳul olmuş leşker-i ezhār-ı zan' kird-kār
- 2 Dest-i ḳudretle yazılmış her siyāhiñ tığine
Lā-fetā illa ' alī lā-seyf illā zülfiḳār

184

Ḥaşmet

Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilün

- 1 Cizmecide mest olan çeksün ayağıñ sāḳī
Bir ayak dīvānı ile zümre-i mestāneye
- 2 Geh ḥarābāt gehi ğam-ḥāne-i Ḥaşmet' dedir
Düşdi büm-āsā gönül virāne virāneye

²³² Vakı' ā Suresi 79.ayet

185

Haşmet

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' iü/ Fe' ülün

- 1 Ey pertev-i ser-tâc-ı çerâgân-ı 'inâyet
Şem' -i haram-ı luţfuña pervâne hücumuz
- 2 Budur ğarażım ' arz-ı şem' dān ile ez-dil
Her ğidmetiñe ya' ni şem' dān ile mumuz

186

Lā-Edrī

Ey dīdelerim durma aman kan ağla
Yād it o güli kâna boyan kan ağla
Bu bezm-i fiĝān her zamān girmez ele
Ey sāĝar-ı dīde kâna kâna kan ağla

187

' Ārif

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' iü/ Fe' ülün

- 1 Gördüm o perī-peykeri dün bāĝda der-dest
Bir deste gül-i āl ile ser-mest gelürdi
- 2 Bir buse mi bir gül mü virseñ didim ol şuĝ
Bir nīm tebessüm idüp ' Ārif gülivirdi

187

Belīĝ

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Rāfizīler sa' y ider mihrāb-ı hāmīs vaż' ına
Bī-tekellüf anları iskāt için ey hūş-yār
- 2 Bir işāretdir o çār-ebürü nezāket-pişeniñ
Ka' be-i rüyında vaż' itmiş ğudā mihrāb-ı çār

188

Belîğ

Mef' ülü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1 Yokdır ocağda bir çöpüm ammā ki rüz ü şeb
 Āteş-i dehānına bedel āhım çeker ' alem
- 2 ' Osmān Efendi'niñ der-luţfunda qorqarım
 Darb añlanur efendim oţun ister disem

189

Belîğ

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fā' lün

- 1 Ey kân-ı kerem bende-i dîrîne Belîğ
 Olmaz ne qadar şıqlet iderse medhül
- 2 ' Ādet budur elbette efendisinden
 Bayrām gelicek yıllıq ümmîd eyler kul

190

Belîğ

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

- 1 Cihānda minnet itmem çarĥ-ı dūne
 Ki feyz-i mażhar-ı ĥalk-ı ' aţimim
- 2 Belîğ-i āzāde-i sultān-ı ' aşqım
 Qul olmam ġayrıya' Abdulkerim'im

85a

191

Lā-Edrî

Mef' ülü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1 Maĥz-ı keremde naqd-i diliñ nîm- cū qadar
 Sen qabül olsa muqārin revācıdır
- 2 Maĥşül-ı tab' -ı ĥazretine kendim ' arz idem
 Zirā aġā-yı qadr-şināsın iştirācıdır

192

Vehbî

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 K̄aşr-ı çār-erkān cismin zevk ile pāyende kıl
Sāde-naqş ol māsivādan māle meftün olma hiç
- 2 Yāre çaymış kām alup cāmını içmiş raķīb
Var yıķıl 'aķlıñ keserse sen dağı çat al çek iç

193

Belîĝ

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1 H̄udāvendā bugün sen 'arşa-i heycāda bî-pervā²³³
'Adūya pençe-i pür-zūr ile dürrinde kaplansun
- 2 Çeküp kürek fülk-i postum çıkardı küh-ı mihnetde
Belîĝ-i zāra fermāñ eyle bir ferāce kaplansun

194

Belîĝ

Mef' ūlü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1 Güm-geşte kīse dūd ile āhım 'alem çeküp
Kırdı sipāh-ı keyfimi bir demde²³⁴ dil kese
- 2 İhdā idüp Belîĝ'iñe bir kīse-i duĝān
Luţfuñ cihānda olmadı hiç böyle bir kese

195

'İzzet

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Tır ü ĝamzeñle n'ola işlerse zaĝm fūrķatiñ
Vaķt-i fūrķatden birer yıllarcadır her sā' atiñ
- 2 Bir daķıķa āh ü fiĝān itmese durmaz göñül
Çāre yoķdır 'İzzetā ķurdum o ŝūĝuñ vuŝlatıñ

²³³ D.bi-pervā: kaplansun

²³⁴ D.bir demde: bi'l-cümle

196

Belîğ

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

- 1 Bu eski şehirde buluyor köhne-fürüşān
Dellāl-ı dād ü sited-i nazm ile behre
- 2 Bu müşteri-i nādiredāñ olmadıñdan
Kālā-yı diliñ ıaldı revācı Yenişehir

85b

197

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

- 1 Dil virme dilā ' aşka ki ' aşk āfet-i cāndır²³⁵
' Aşk āfet-i cān olduğı meşhūr-ı cihāndır
- 2 Ger dirse Fuzūlī güzellerde vefā var
Aldanma ki şā' ir sözi elbette yalandır

198

Lā-Edrī

Aç gözli Oruç Beg Ramazān nāmında
Bir māh olup hācı Receb ile nigerān
Bektāşī Muḥārrem Baba gördükde demiş
Olman Ramazān avluya ' āşık-ı Şa' bān

199

Kıt' ā-i Müstezād

- 1 Kāşānemize doğmadı ol māh-ı şeb-ārā
Hercāyilik itdi
Vaşl olmağa va' ditmiş iken eyledi ferdā
Geldi yine gitdi
- 2 Bīmār-ı ğam-ı ' aşk olana çāre bulunmaz
Şunmañ dile şerbet
Şimden gerü ben zāra ' ilāc itme ṭabībā
Derdim baña yetdi

²³⁵ Bu kıt' a Fuzūlī'ye aittir.

200

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1 ' Aşk her dilde bulunmaz dil-i dānāda olur
Şeb çerāğı arama cūyda deryāda olur
- 2 ' Aşk dursun ço mecāzı ise de gönülünde
Āb-ı engür-ı ham içre tutarak bāde olur

201

Belīg

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

- 1 Germiyyet-i ārāyış-i manşıbla gezerken
Dem serdi-i sükkān-ı kazādan tona kaldı
- 2 Eslāf-ı cefā-pişe gelüp bulduğun almış
Bu cāy-ı meşakkatde hemān bir şovuk aldık

89b

Müfredāt

202

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Ṭıfl-ı dil qaddiñ görüp ' aşka elifden başladı
Rabbi yessir lā-tu' assir Rabbi temim bi' l-hayr

203

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Māsivādan el yuyup maḥlūqdan ümmīdi kes
Viridiñ olsun her nefes Allah bes-bāqī heves

204

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Ehl-i tevḥīd olmaḡ isterseñ suya meyli kes
Aç gözüñ merdāne baḡ Allah bes bāḡī heves

205

Nazīm

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Vücūd-ı enbiyā tesbīḡ-i dürr gibi ser- āmeddir
O tesbīhe imāme gevher-i zāt-ı Muḡammed' dir

206

Lā-Edrī

'Aḡk-ı Muḡammed'i gönülde bir Medīne'dir²³⁶

Daḡl eyleme zāhid ehl-i dili tekke Mekke'dir

207

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

90a

Gönül bir Ka'be'dir dersiñ degilsin yanmaḡa ḡadır
Ne lāzımdır saña her dem yaḡarsın beyt-i Raḡmān'ı

208

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Murād idince müsebbib bir ādemiñ kārin
Yed-i teşebbüşüni cüst ü cū ider esbāb

209

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ezeli böyledir āyīn-i sipihr-i ḡaddār
Ki gülün ḡāb-gehi ḡār ola ḡārīñ ḡülzār

²³⁶ Bu müfredin vezni bozuktur.

210

Vehbî

Mef' ülü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Girdāb-ı baħr-ı 'aşka düşen keşti-i dilin²³⁷

Hızır olsa nā-ħudāsı ħalāş ihtimāli yok

211

Neş' et-Rızā Beg

Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilün

Eyledim tevcīhe iç ilden derd-i dil timārını

Enderün-ı sīneden çıksün çerāğım olsun āh

212

Lā-Edrî

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Nice demdir o māh-ı 'ālem-ārādan ħaber gelmez

Dili irsāl iderdim ħorħarım ol da gider gelmez

213

Lā-Edrî

Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilün

Esb-i nāz ile dil-i 'uşşāka pā-mā eylediñ

Leşker-i ħađdır gelen çek dizgini şimden-gerü

214

Vehbî

Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilün

Çok zamān baħr-ı sefīdi keşti derdi 'ākıbet

Şoğdı Vehbî-i keşti-i āmāli ħız limānına

²³⁷ Bu müfred Vehbî'nin divānında yoktur. Bk.H. Dikmen, *a. g. e*

215

Şābit

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Sirişk-i hūn aqıdup cāme-i hāb-ı firqatde

Gözüm şabāha degin k̄ān içinde yaş yatur

Gürsine çeşm-i muḥabbet nevāl-i vuşlatiña

Ne deñlü hırşla aş yerse bī-ma' aş yatur

216

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

90b

Semm-i hicrānını emdirirdi erbāb-ı mezāk

N'olur ey gōnca-dehen leblerini bir emsem

217

Şābit

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

' Aceb midir vire her hūsne başka bir revnağ

Beraber olmadı Şābit bir elde beş parmağ

218

Vehbī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Dil-i mecrūḥuma kimden çāre-cūy oldum ise ey Vehbī

Ṭutunca nabzımı bildim ki ' āciz kendi derdinden

219

Lā-Edrī

Mef' ūlü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Bir ber-güzeriñ istedim ol kaşı yāy didi

Tir-i müjem çekerse gönülden nazardadır

220

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Germ olup meclisde dilber sīnesin açup didi

Hezihi cennāt-i 'adni fedhuluhā ḥālidin²³⁸

221

Vehbī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Pek yürekli gerek 'āşık geçinenler zirā

Arnabūd tāzesiniñ tīği cigerler doğrar

222

Enīs

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Doğunsun tek hemān la' l-i nemek-rīziñ leb-i cāme

Çatarsañ bāde-i nāba nemek kat kat ḥelāl olsun

223

Bāḳī

Mef' ülü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Zinhār eline virmeñ āyine o kāfiriñ

Zirā görünce şüretini büt-perest olur

91a

224

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

İtmiş izāle bekrini bir bekri nāb-kār

Ey duḡter-i rez āh kızıl ḳan içindesin

²³⁸ Zümer Suresi 72.ayet

225

Vehbî

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Onuñ ardın gözet fikr-i daķık it onda bir söyle

Uñutma albine her ne gelürse asiyâb-âsâ

226

Şervet

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Ben ol buğday añlu ol gözli kendi kendime

Fikr-i daķık ile aramışdım ilik ilik

227

Nâbî

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

Gelmedi kendim gibi fikr-i daķık eyler diyü

Her gelen bu âsiyâb-ı çara durmaz ögünür

228

Vehbî

Tırpı yiyüp Kânî Nef' î dinler²³⁹

Yellenüp ıķdığı Nef' î degil mi

229

Lâ-Edrî

Mef' ülü/ Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/ Fe' ülün

Erbâb-ı kemâliñ yeri âkister ğamdır

âk üzre düşer meyve kemâl ile olunca

230

Lâ-Edrî

Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün

Bezm-i iķbâlini târ eylemesün dirse felek

Kişi yaķdığı çerâğı üstüne pervâne gerek

²³⁹ Bu müfrette vezin bozuktur.

231

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Mey-i maḥbūba meyl itmek egerçi ḥalka töhmetdir

Veli ḥalvetde ey şūfī bu daḥi bir zerafetdir

232

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Muḥabbet çünki miḥnetsiz bulunmaz dār-ı dünyāda

Muḥabbet-i miḥnet anıñ çün yazılmışdır bir imlāda

91b

233

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Dil-i āhen-şifātı āteş-i 'aşka bedel it

Ala gör lāzım olur eski demir ile kibrit

234

Nef' ī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

'Aqla maḡrūr olma Eflātün-ı vaqt olsañ eger

Bir edīb-i kāmili gördükde tıfl-ı mekteb ol

235

Nef' ī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

'Ālemiñ ḥalkı ecel destinde olmuştur zebün

Çāresi oldır diyene innā ileyhi rāci' ün

236

Sāmī

Me' ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

Taḡdire 'ilāc eyleyemez olsa Felātün

Elbette olur her ne ise kār-ı muḡadder

237

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Bir 'Acem dilberiniñ aldım elime çevgeni

Gülerek yüzüme baqdı didi bābā çekeni

238

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ḥakīmiñ şerbeti olmaz gönül sevdāsına nāfi'

Vişāliñ şerbeti ister damāğında o sevdādır

239

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Yokdır ol Yūsuf-ı şāniden eşer

Ağla hey gözlerim ağla ne gelür var ne gider

240

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Şeb-i yeldāyı müneccimle muvaqqat ne bilür

Anı bīmār-ı gama şor gice kaç sā' atdır

241

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Biñ dāğ-ı tāze ister imiş iştirāsına

Kālā-yı vaşlı o mehiñ āteş-i bahāsına

92a

242

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fā' ülün

Ne şāhlık isterim ne āzādelik

Hemān bendelik isterim bendelik

243

Fennî-i Qadîm

Mef' ülü/ Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/ Fe' ülün

Mecnûn ile biz mekteb-i 'aşk içre okuduk

Ben muşhafı hatm itdim o vel-leylde kaldı

244

Şābit

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Arkası üzre yatup rāhat iderdi 'āşık

Olsa ağıyāra cehennem deresinde mirkād

245

Kāmî

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Ne çekdim üstüme yāri ne aldım altıma anı

Müyesser olmadı vuşlat ne tahtānı ne fevkānı

246

Nābî

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Ne öpdüm la' l-i cānānı ne çekdim sīneye anı

Müyesser olmadı vuşlat ne rūhānı ne cismānı

247

Şābit

Mef' ülü/ Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/ Fe' ülün

Bir yerde yatalım diyecek nāzı uzatdı

Yatmam didi bir haylî 'inād eyledi yatdı

248

Lā-Edrî

Mef' ülü/ Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/ Fe' ülün

Ey hikmet ile halka şatan kendüyi Loqmān

G.t.n var ise s.k.m ile derdine dermān

249

Lā-Edrī

Fe^ˆ ilātün/ Fe^ˆ ilātün/ Fe^ˆ ilātün/ Fe^ˆ ilün

Zāhidā çek ayağı mey-gededen dillendin

Der-i meyḥāneye lafz ile girmeyi gör

250

Lā-Edrī

Fā^ˆ ilātün/ Fā^ˆ ilātün/ Fā^ˆ ilātün/ Fā^ˆ ilün

Şīşe-i hicr olsa n'ola mānend-i gül-āb

Ey felek tāze-ter-i gülden çıkardın sen beni

92b

251

Lā-Edrī

Mef^ˆ ülü/ Fā^ˆ ilätü/ Mefā^ˆ ilü/ Fā^ˆ ilünMeydāna geldi na^ˆ ş-ı rakīb-i bī-namāzKıldım ḥuzūr-ı ḳalb ile ^ˆ ömrümde bir namāz

252

Lā-Edrī

Mefā^ˆ ilün/ Mefā^ˆ ilün/ Mefā^ˆ ilün/ Mefā^ˆ ilün^ˆ Abā ferācesiyle tavşan oğlanına şaldırmış

Zavallı şūfiye şehvet çul ile tavşan aldırmiş

253

Lā-Edrī

Fā^ˆ ilātün/ Fā^ˆ ilātün/ Fā^ˆ ilātün/ Fā^ˆ ilün

Āteşi atlas giyinmiş ol şeh-i nāzik-mizāḥ

Allah Allah penbe ile āteş itmiş imtizāc

254

Şābit

Mefā^ˆ ilün/ Fe^ˆ ilātün/ Mefā^ˆ ilün/ Fe^ˆ ilünCivān-ı ṭab^ˆ ima Şābit suḥan begendiremem

Efendi genc bege ḥidmet eylemek güç imiş

255

Bākī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ruḥ-ı şaṭranc-ı muḥabbetde bizi māt idecek²⁴⁰

Baydaḡ-ı ḥāl-i siyāḥı didi var öğren gel

256

Lā-Edrī

Mef' ūlü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Şaṭranc-ı dehr içinde o şāh-ı serīr-i nāz

Ferzāne-i cihān olacaḡ bir piyādedir

257

Rüşdī

Mef' ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

Görsün ne imiş bāzī-i şaṭranc-ı muḥabbet

'Arz idüp şāh-ı dil zāhidi māt it

258

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Penbe-i kevnīñ görüp döndüm kemān-ı sādeye

Atdırınca neler çekdim o ḥallāc-zādeye

259

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Güle güş itdiremez yoḡ yere bülbül iñler

Varaḡ-ı mihr ü vefāyı kim oḡur kim diñler

²⁴⁰ Bu beyit Bāki Divānı'nda yoktur.

93a

260

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

İstemezdim çıkayım üstüne ol rakkaşın

Baña çār-pāresi çaç çaç didi ibrām itdi

261

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

İkāmet eyleyüp mihrāb-ı ihlāş-ı mu' allāda

Bugün kendüsine uydurdu ' uşşākı imām-zāde

262

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Cāmi' -i hūsnüne ' uşşākı edip āmāde

Artırır kāmēti maḥfilde mü' ezzin-zāde

263

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Kişver-i hūsnüne mālīk geçinür üftāde

Yağdı yandırdı bizi ' aşk ile kayyum-zāde

264

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Hūsnüne itdi meh çāre dehr-i üftāde

Yedi yaşında yedi kullede dizdār-zāde

265

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Eyleyüp maḥkeme-i vuşlatına āmāde

' Aşk ile itdi merāfi' beni Muḥzır-zāde

266

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Hāşılı ' aşkına kendim olalı üftāde

Harman-ı şabrımı şavurdı Şamāñcı-zāde

267

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Maṭbah-ı ' aşkına girsem ben olup üftāde

Āteş itmek nice olur göre Ātesci-zāde

268

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Kendi қоç başına қurbān olan ' āşıqların

Ġam-ı hicrān ile zebḥ eyledi Kaşşāb-zāde

93b

269

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Fāyık-i leng dimiş dilberine tenhāda

Şağ ayakқabı deñilsin hele Haffāf-zāde

270

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

Görüp āb-riz-i meksūri ḥalāda

Қırığımdır dimiş Çömlekçi-zāde

271

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ġayra қul olmamaқ için du dil-i āzāde

Hüccet-i ' aşkı imzāladı Qādı-zāde

272

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

‘ Āleme velvele-endāzlık için dünyāda
Nemçekler idi görsün hele Mehter-zāde

273

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Leb-i deryāya götür kayığın it āmāde
Biz de bir yol binelim saña Kayıkçı-zāde

274

Lebīb

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Rind olan ‘ıydı şor şūfī muhibbi-i Ramazān
Ben Receb-zāde-i meh-çehreye oldum Şa' bān

275

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Mācerā-yı ‘ aşkı inhādır faqat dergāhına
Yoḥsa eşki çeşmi icrādan gāraḥ şekvā degil

276

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Āsyābıñ döndürüp ardını vir gel baña
Oluğı boş kalmasun kendim koyayım saña

277

Zeynī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ḥattı geldiyse şaķıñ bakma ruḥ-ı dildāra
Gice āyineye bakmağa rızā vir mermer

94a

278

Lā-Edri

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Leb kızıl ruḥlar kızıl destinde mi cām-ı kızıl

Kim kızıl divāna olmaz görse ruḥsārıñ seniñ

279

Nāzım

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Yār çāh-ı zekānım ' ayn-ı vefādır der ise

Şaḫıñ ey ' aşık-ı bī-çāre inānma çeñedir

280

Nef' ī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Dil-i erbāb-ı muḥabbet hep aña düşmüşdür

Ser-i nigūdır deyü şanma zekānıñ tehi

281

'Ulvī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ḥattıñ geldikçe ruḥsārında artar tazelik terlik²⁴¹

Berāt ile virilmiş gibi şāhım saña dilberlik

282

Rāğıb

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Alā destine piyāle şuna buseden nevāle

Baḫılur mı ḫīl ü ḫāla getirür mi tevbe-i ṭāḫat

²⁴¹ Bu müfred Ulvī Divanı'nda yoktur. Bk. İsmail Çetin , *Derzi-zāde Ulvī (Hayatı Edebî Şahsiyeti ve Divanının Tenkidli Metni)*. 1993. Elazığ..

283

Şābit

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Şübhesiz nān-pāre huşka kanā' at-ı mümteni'

Arzū-yı nefis ile meyl-i harām itmek de güç

284

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Hacerü'l-esved imiş Ka' be yüzünde kara ben

Hācıyım sa'y iderim ol haceri öpmege ben

285

Kānī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Şinīsin okudığın muğbeçeniñ şanma ğalağ

Dehen-i tenge şıgımaz o bütüñ cürm-i nağt

286

Nesīb

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Derūna çend-i ğam tırılmaz pey-ender-pey hücüm eyler

Göñül zenbūr-veş iñler ne bāl eyler ne müm eyler

94b

287

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Fitīl-i şem' -i bahtım gerçi sultānım uyandırdı

Çerāğ itdi beni ammā velākin yağdı yandırdı

288

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Uçurdum ol kebüter-i şive-bāzi kaldım āvāre

Göñül bir dilber ile çift olur elbette tek durmaz

289

Veysî

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Ne bulsun hâlmî bî-derd-i 'aşk-ı yâr olan Veysî
Muhabbet bir belâdır kim giriftâr olmayan bilmez

290

Lâ-Edrî

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Virir bir cām-ı memlû biñ tehî peymāneden soñra
Felek-i vefk-i murād üzre döner ammā neden soñra

291

Lâ-Edrî

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

O şūhuñ büse-i sîb-i zenaḥdāniñ niyāz itdim
Tebessüm eyledi gāyet kızardı didi gül alma

292

Nedîm

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Cism-i pākiñ didiler hem ter imiş hem berrāk
Tepeden ırnağa deḡ gül gibi billür gibi

293

Şābit

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ṭaleb-i büse-i sîb-i zeḡan itdikde didi
Saña şeftālû ger ise baña cānım ḡayısı

294

Nābî

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Tevbe-i meyde şebāt-ı ḡademimden şorma
Urasñ sākî-i gül-ḡehreniñ ibrāmı bilür

295

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Kendi elimle yāra kesüp virdigim qalem

Fetvā-yı hūn nā-ḥaqqımı yazdı ibtidā

95a

296

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Şem' a-i ḥüsne yaqar cismini pervāne dili

Şem' a sorsañ o da almış içinden fitili

297

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Bugün on dört gün olur görmedim ey māh seni

Ay efendim bu gice gel baña aḥşāmlayalım

298

Naḥīfī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ḥaṭādır intiḥāb-ı cāy-ı buse rūy-ı dilberde

Dilā suḥn-ı ḥarīm-i Ka' be' de miḥrābı n'eylersin

299

Haşmet

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ḥaṭ-āver olmayınca tāze virmez buseye ruḥşat

Bahārın açmayınca naḥl-i nevres meyvedār olmaz

300

Şābit

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Şimdilik bir iki sāgar ile ḥarāb eyle bizi

Sāḳiyā bu dil-i virānemizi yāb yāb yāb

301

Kemāl Pāṣā-Zāde

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Kaşîñ kâfî öñünde ruḥlarıñ ğarḳ olmuş envārā

Yanar miḥrāb öñünde şanki iki şem' -i kâfūrı

302

Aḥmed Pāṣā

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Kırpigi baġrım delipdir urma merhem ey ṭabīb

Çıkmadı dilden henüz ol tır ü peykān andadır

303

Sırrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Aġladıkça biri birine girer müjġānım

İki ' asker gibi kim ise şū üzre şavāş

304

Selmān

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Sırrımı fāş eyledi ol noḳta noḳta ḥālleri

Ḳumda oynasıñ begim şimden gerü remālleri

95b

305

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Yār ḥālimden su 'ālitse hemāñ giryān olur

Görmedim çeşmim gibi 'ālemde bir ḥāzır cevāb

306

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Bir ḳalem ḳaşlı mürekkeḳ saçlı kātib dilberi

Ḥalkıñ ' aḳlını ala yazdı saḥn-ı Kāġıd-ḥānede

307

Bākī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Kızarır bādeden gözleri mestāne biraz

Mey-nāb içe gözi mā' il olur çana biraz

308

Raḥmī

' Arz-ı ḥāl idemedim yāri görüp ağlamadan²⁴²

Yılda bir 'ıyd olur anda da bārān oldı

309

Veysī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Şayar bir büsesin biñ kere baña ol güzel ammā

Benim şarf itdügim naqd-i sirişk-i dīde şayılmaz

310

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Mefā' ilü/Mefā' ilü/Fe' ülün

Āyine gibi herkese yüz virmesün ol māh

Bir bağı yanıķ ' aşıkıñ uğrar nefisine

311

' Ulvī

Mef' ülü/ Fā' ilātü/Mefā' ilü/Fā' ilün

Hoş yāra şūr cemālīne bu ḥaṭṭ-ı müşk-bār²⁴³

Amentü billāhi ellezi ḥalaķa velleyli ve' n-nehār

312

Fużülī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Bir deliķanlı ḥarāmīdir diyü ḥabs itdiler

Aşmadan kırtulalı ḥaylī sıkılmışdır şarāb

²⁴² Bu beytin vezini bozuktur.²⁴³ Bu müfred Ulvī Divanı'nda yoktur. Bk. İ. Çetin, *a. g. e.*

313

Rūhī

Mef' ūlü/ Fā' ilätü/Mefā' ilü/Fā' ilün

Dirlerdi haṭṭ-ı dilberi bir gün gelür çıkar

Hep geldi çıkdı ey dil-i şeydā didikleri

96a

314

Lā-Edrī

Mef' ūlü/ Fā' ilätü/Mefā' ilü/Fā' ilün

Ḥaṭṭ bozdı ise ḥüsnünü ebrūsı kemān

Yağıldı ise mescidi mihrāb yerinde

315

Lā-Edrī

Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilün

İştıyākım yāre ' arz eyle didim didi kalem

Baş üstüne bu yolda kara kan ağlayamam

316

Lā-Edrī

Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilün

Ḥaṭṭı gelecek buse virir şā' im-i vaşla

Aḥşām olacaḡ rüze-i iftāra ne minnet

317

Cenābī

Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilün

Var mı bir ruhsāra kim haṭṭ-ı seyr-i fām olmaya

Devr içinde ḡanḡı gün gördüñ aña aḥşām olmaya

318

Nābī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/Fā' ilün

Didim cānā lebiñ kimiñ aḡzına

Ḥışm ile didi baḡ şunuñ aḡzına

319

Nābī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

İki per gibi zühür eyledi haṭṭ-ı rüyında
Murğ-ı ḥüsnüñ 'acabā niyeti pervāza mıdır

320

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Mālik-i ḥüsn-i behā Yūsuf-ı gül-çehreleriñ
Rište-i haṭṭ gelecek ipliği pazara çıkar

321

Nedīm

Mefā' ilün/Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Topuqların görecek mest olup şafāsından
Pabuç gibi açılıp kaldı ağızı ḥaffāfiñ

322

Şābit

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Şābit bize infāsı ḥisāb üzre virirler
Bir müft şoluğ yok yā bu gavğa ne belādır

96b

323

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Rūzgārıñ pāk- dāmenler çeker ser-bendesin
Kanda bir ālūde dāmen var ise ser- per çıkar

324

Yaḥyā

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Şol kadar yaraladı tīg-i firākıñ beni kim
Ne belā çekdiğimi yaradan Allah bilür

325

Nābī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ṭutan bir dāmeni elbette maḫşūdın bulur derler
Görenler Yūsuf'ın dāmānını dest-i Züleyhā' da

326

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ṭıfl iken sīneye çekdik de fiğān eyledi yār
Ḳuzucukdır ḳoyuna girdi 'aceb mi melese

327

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Ṭınkırdamaz 'uşşāḳa pes perdeden ammā
Ol müy-miyān-ı ṭanbüreniñ orta telidir

328

Rāşid

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Erişür menzil-i maḫşūdına āheste giden
Ṭiz-i reftār olanın pāyine dāmen ṭolaşur

329

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Baḳdıḳça olur dādeleri hey' et-i aḫval
Bir dilberi görmek ne belādır peder ile

330

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Başım üstünde degirmen yürüye çarh gibi

Ben nice fikr-i daķık ile cihāna ögünem

331

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

O tıfl-ı nāz mu' allime var nice h̄āce-i meşke

Çıkarmış sīn ile kāfı efendi nükte göstermiş

97a

332

Mef' ülü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

La' liñ öperken aldı teni zārı derleme

Elbette ey perī ' arak ister şekerleme

333

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Hatt-ı rüyıñ komadı naqd-i sirişke hācet

Şimdi vech-i taħrīr iledir metā' -ı vuşlat

334

Nedim

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Eyvāh o üç çifte kayık aldı kararım

Şarkı okuyup geçdi bir āfet var içinde

335

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Aç tutdığ-çün her gün o hurşid-i cihānıñ

Tutdum ğazabımdan yiyeyazdım Ramazān'ı

336

Şābit

Mef' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlūn

Nüşhañ marāz-ı ƙalbe ' ilāc eylemedi hiç

Ey şeyh-i kerāmet-furūş ez de şuyun iç

337

Lā-Edrī

Ol şāh-ı hūsn eylesün cevriñ efzūn²⁴⁴

' Azline çıka anıñ hıttı-ı hümāyūn

338

' Āşım

Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn

Nümāyān olsun rāz-ı muħabbet diyü havfımdan

Perestiş eylerim her gördigim şaħşa telāşımdan

339

Lā-Edrī

Fe' ilātūn/ Fe' ilātūn/ Fe' ilātūn/ Fe' ilūn

Arzu eyler imiş seyr-i cemāliñ her gāh

Giceyi gündüze ƙatmış geliyor hıttı-ı siyāh

340

Zihnī

Fā' ilātūn/ Fā' ilātūn/ Fā' ilātūn/ Fā' ilūn

Bağ ruħ-ı cānāna ile ğayrıdan ƙaıt -ı nazar

' Aybdır bir ƙul iki sulṭāniñ olmak bendesi

97b

341

Lā-Edrī

Fe' ilātūn/ Fe' ilātūn/ Fe' ilātūn/ Fe' ilūn

Ensesinden tanırız hıttı gelen maħbūbı

Zürafā ekşer ardından oğur mektūbı

²⁴⁴ Bu beyitin vezini bozuktur.

342

Belîğ

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/Fe' ülün

Nezzāre ile ben toyamam rüy-ı nigāra

Aç gözlüdür āyine baqar yāra toyunca

343

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Hevā yok bād-bān-ı zevrağ-ı şahbā-yı dil-cūda

Cenāb-ı bāde-i nābıñda şimdi yelkeli şuda

344

Hşmet

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Cizmecı mey-ğānesinde çekmez ayağın o şūh

Bir ayağı bizde ise bir ayağı cizmede

345

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Virememe saña çek benden eliñ ey melekü'l mevt

Cānānıma nedir eyledigim cānıma degme

346

Belîğ

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

An mıdır şu' le viren ' arız-ı pākinde dīdem

Didi ol muğbeçe-i bāde-fürüş āndır ya

347

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Bir güzel Arnabūd' uñ ğamzesi kār itdi dile

Sınemi deldi geçüp cāna çeker qaşd ile

348

Şābit

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Felek biñ kez nevāziş eylesün memnūn olmam ben

Gül-āb āsābını gül yüzlü yārimden çıkarup sen

349

Lā-Edrī

Mef' ūlü/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ūlün

Şūfi yine imānını tecdīde giderken

Bir tāze sevüp eyledi tecdīd-i muḥabbet

98a

350

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Büt-i nev-resm-i namāza şeb rüz rāğīb olmuş²⁴⁵

Bu ne dīndir Allah Allah büte secde vācib olmuş

351

Lā-Edrī

Mef' ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/Fe' ūlün

Didim şanemā ney gibi bağrım delinipdir

Nāz ile didi bağı delinmiş neye derler

352

Nābī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Āh ile nā' il-i vuşlat olamazsın ey dil

Böyle kālāyı saña bād-ı hevā vermezler

²⁴⁵ Ali Nihat Tarlan, fuzuli Divanı , Ankara, 2017.. s. 324.

353

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Ol Yahūdī beçeniñ şūfī girüp endāmına

Külbe-i vaşlını döndürdü kāmıñ bayrāmına

354

Hātem

Ser-i ziyāda çal neyzen 'aşā-yı nāy sen şimdi²⁴⁶

Girift işve-i kânūnım bir şāh-ı manşūrıñ

355

'Āşım

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Düdüksüñ hem nefir-i miḥar-mān 'işret olmazsın

Efendi perdesizdir sūr-ı nāy minḳār menfūruñ

356

Lā-Edrī

Mef' ūlü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Vā' iz elinde ise hemā sūr cehenneme

Rūd-ı ḳabül nā' ime-i ā' mālimiñ benim

357

Belīg

Keşte-i bāde-i kulunum uçar 'aşḳına²⁴⁷

Emvāc-ı baḥr-ḡam gelür hep uçar ۱م

358

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Gör ḳalaycı dilrübāsın çıḳa yüregim nāzdan

'Āşıḳ-ı bī-çāreye ḳuyruḳ şalar açmazdan

²⁴⁶ Bu beyitin vezni bozuktur.²⁴⁷ Bu müfredin vezni bozuktur.

98b

359

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Raķibe hevānlık ile ider derde med o vā' iz

Kız oķur oğlan oķur tekkede tenhā vā' iz

360

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ėalibā olmadı ĥalvetde tecelli-i viřāl

Çıkdı lā-ĥavle kenān taşraya nefsāni şeyĥ

361

Belīg

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Olunca müşteriler vařlıñ biñ dürlü müştākı

Saķız ĥelvācısı çignedi esb-i nāza 'uřřākı

362

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

'Iyda irdiñ öpelim ağzını bayrāmlaşalım

Rümīdir Rümeli' niñ böyle olur bayrāmı

363

Şābit

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Göñül bu āteř ile meclisinde sulţānım

Gül-ābdan olamaz ise laţif micmer olur

364

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Şırāt ile bizi ķorķutma vā' iz luţf-i Ėaķ çıkdı

Geçenlerden işitdik biz ki anda ķorķuluk yokđur

365

Ref^ç etMefā^ç ilün/ Mefā^ç ilün/ Mefā^ç ilün/ Mefā^ç ilünGelür mi yāda Rā^ç fet dün gice meclisdeki sāķī

Benim hālā hayālimden o şūķ-ı dāl-fes gitmez

366

Lā-Edrī

Mefā^ç ilün/ Mefā^ç ilün/ Mefā^ç ilün/ Mefā^ç ilün

Ķıyās etmeyin o şūķ-şīve-kārīn hıaķı gelmişdir

Ruķı āyīnesinde ^ç aks-ı zūlfūn siyāhıdır

367

^ç Azmī-zādeMef^ç ūlū/ Fā^ç ilātū/ Mefā^ç ilū/ Fā^ç ilünYāri görünce ķaldı gönül ^ç arz-ı hālden

El degmedi şikāyete şükr-i visālden

99a

368

Lā-Edrī

Mefā^ç ilün/ Mefā^ç ilün/ Mefā^ç ilün/ Mefā^ç ilünÇaķarsın gördük baş darda ķıçlı dilbere şā^ç ir

Nezāket zevraķın ķullanmada ķorsan mısın kāfir

369

Belīg

Fe^ç ilātün/ Fe^ç ilātün/ Fe^ç ilātün/ Fe^ç ilün

Çekerek halka-i tevħīde teri rūyları şeyķ

^ç Āķıbet öyle za^ç if oldu ki bir hū çekemez

370

Nedim

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Bir eliñde gül bir elde cām geldiñ sākīyā
[...]bilmem ki cāmı yā seni²⁴⁸
- 1 Bir elde gül bir elde mül bezme geldiñ sākīyā
Çangısın alsam güli yāhud müli yā seni

371

Nābī

Mef' ülü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Gelmez huşüle maşlahat-ı vaşl-ı Nābīyā
Teklīf-i rüşvet eylemeyecek ketħudāsı yoğ

372

Rā' fet

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Rehā bulmağ ne mümkün sūziş-i miħnetden ' uşşāğa
Fırāğ āteş vişāl āteş belā-yı intizār āteş

373

Şābit

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Ĥasret-zede-i būs-ı leb-i yār olan ' āşık
Taħsīl-i merām itmege ' ıydı sened eyler

374

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Bir kere bezm-i fırķati seyr eyle durdun
Nār-ı ġamiñla gör ne cigerler kebāb olur

²⁴⁸ Bu beyit mecmūaya sonradan eklenmiştir ve eksiktir. "Nedim" başlığı altında derleyiciye ait olduğu düşünölmektedir.

375

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Bilür evvel nazarda müşteriler kıymetin anıñ
 umāş-ı vaşlı bir kez dilberin endāzeden geçün

376

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

ün adem başdı zemīn üzre ayağın öpdü hāk
 Reşk idüp didi felek 'yā leyteni küntü türāb'²⁴⁹

99b

377

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Peder-i seyf-i 'Acem vālidesi addāre
 Yatağan huyludur 'uşşāa cefā ılıcı

378

Şābit

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Helvālī idi vesile-i bezm-i şebānemiz
 Nev-rüz girdi araya bozdı miyānemizi

379

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Perī nazarları teşhīrde tekellūf ider
 Cenāb-ı şeyhe sözüme yok güzel taşarruf ider

²⁴⁹ Nebe Süresi 40.ayet.

380

Vecdî

Mef' ülü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Tek yāra cevri-i sitemini ta' līm itmesün

Her ne iderse çarḥ-ı sitemkāra ḳā' iliz

381

Lā-Edrî

Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilün

Didim ey şūḥ amān hasta-i ' aşḳıñ oldum

Didi terkīb-i vişālim saña saḡlık virem

382

Nedīm

Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilün

Ben mi sākî olayım bezme dururken sevdiğim

Böyle sīmīn saḡlar billūr bāzular ise sen

383

Lā-Edrî

Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilün

Tövbe itdim ki ele almayım artık cāmı

Meger ol sākî-i gül-çehre ide ibrāmı

384

Şābit

Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilün

Bu harābātda Şābit olamam sultānım

Dil-virānemi yapsañ da yıḳılsam gitsem

385

Lā-Edri

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

Didim ḥātūna karpuz gibi var mı

Didi git deli mi olduñ bir ḥasām var

100a

386

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Hıtt-ı şeb-reng gelince o mehiñ gün yüzüne

Didi ' uşşāka güzeliñ giceler hayr ola

387

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Kışdırıp bir kızını dün haylice şıkdım memesin

Kesiverdi didi of abū cānım ne oldun bu

388

Hışmet

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Biz mest-i ser-endāz mı ' aşk-ı Hudāyız

Zāhid bizi kendiñ gibi sersem mi şanasın

389

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Kibārıñ ictinābı budur aḥbāb-ı kadīminden

Huḫūk isbātıñ eylerken zamān nekbetiñ söyler

390

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Zehr-i mār-ı felegi sen de içersin bir gün

Gülme şāhım bu cihān kaldı mı gör Daḥḥāk' a

391

Şābit

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ağlamış çehreli şūfī-i ' abūsü' l-vechiñ

Rūyına cennetde de girse beşāşet gelmez

392

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Gāh mecmū' a gibi koynuna qor gāh oqur

Dil viren zāt yañılmaz ' ulemā-zādelere

393

Nedīm

Mef' ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

Haṭṭıñ naẓar-ı ' aşıka elbette girāndār

Kıldan āğār ey şūḥ terāzū-yı muḥabbet

394

Lā-Edrī

Mef' ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

Vā' ız bizi taḥvīf eyle teşvīşe düşürme

Sen maḥkeme-i rüz-ı cezādan mı gelürsin

100b

395

Lā-Edrī

Mef' ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

Cān virdi ğam-ı ' aşqdan ayrılamdı Mecnūn

Meydān-ı muḥabbetde qadem böyle gerekdir

396

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Girye sermāyesidir müflis ile zūhhādıñ

Kām-rān itse de böyleleri rü' yā ḥülyā

397

Vecdī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Sīnede bir şūḥ mest-i kec-külāh ister gönül

Bā' iş-i āh-ı nedāmet bir günāh ister gönül

398

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Bir gönül kalmış idi esbāb-ı ta' alluğdan hemān

Şimdi virdim anı da bir gözleri mestāneye

399

Tīgī Bey

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Şuna ağyāra kadeh halka-i meclisde iken

Ey perī taşra uzatma ayağın dā' ireden

400

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

'Aşğ bir şem'-i ilahidir benim pervānesi

'Aşğ bir zincirdir gönlüm anıñ dīvānesi

401

Rāsih

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Zu' afāya helāl eylemiş ol mäh-ı cihān

Tutsam yer idim hāşılı bir gün ramazānı

402

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Vā' izā nār-ı 'azāb ile beni korğutma

Şol cehennem didiğñ āteş-i hicrān diñle

403

Vehbī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Tuymadık bir düş gibi geçdi diyenler 'ıyda

Şubh-tā-şeb hiç göz açmazlardı h'āb-ı rüzeden

101a

404

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Gelecek hatt-ı siyeh şafha-ı rüy-ı yäre

Hüccet-i kâdı ile virdim anı agyäre

405

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Bir vech-i iltizām alup bī-vefālğı

Çaldırdı mālİKānem iken āşinālğı

406

Şābit

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Şİhnedden pİR-i muġān muġbeçesin mi şaқınur

Yoġsa şeytān alacaқ kāfirin ĩmānı mı var

407

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Ol muġbeçe bir küfre mi қor vā' izi her şeb

Her rüz ider ol kürside ĩmānını tecdīd

408

Belġ

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Pederidir o bütüñ māni' -i gül-çİN-i vişāl

Hıfz ider tāze nihāli güli elbette diken

409

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Kişver-i dil gitdi elden ey şeh-i şāhib-serİR

Taġt-gāh-ı sİne-i ħāl dil-i emİR ister emİR

410

Hāletī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Hayāl-i zülf-i yār oldıkça gözde girye lāzımdır

Yazıkdır şīşe-i bī-āb içinde böyle sünbüller

411

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Söylemek kaçd itdigimce yāre derd-i hasretim

Ağlamak tutar beni güftāra kıalmaz kudretim

412

Sāmī

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Dün itdi pīr-muğan duhter-i rezi ikrār

Faķīre yine anıñ va' de-i kerīmesi var

101b

413

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Çünkü bir 'āşık daħi istersen ey meh kendüñe

Ġamze-i cellādına emr it iki cebīn beni

414

Neş'et

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Daħi kızmış kızarır muğbeçeden şerm eyler

Duhter-i rez şıkılup gelmege ki bezme utanur

415

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Cānıma geldi ser-i kūyunda 'azm itmiş iken

Buldum ol māh-veşi gökde arar iken yerde

416

Nābī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Devlet-i vuşlata her rüz olurduḡ nā' il
Çıkısa ta' bīri eger gördüğümüz ḡ'āblarıñ

417

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Nıgeh-i endāz-ı sitem olma gönül kesr itme
İtme mir' atı šikest kim seni çok šürete koyar

418

Sırrī

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Dilber diñle gūy-ı dilārāyı unutduḡ
Vuşlat hevesi ḡalmadı ḡātırda yer ile

419

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Kimseniñ göñlüni nā-haḡ yere ḡırma hader it
Ki bir āyīne-šikest olsa olur bīn nişter

420

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Ḥāmesiz eyleyemez kendüsi bir ḡarf edā
Ben devātı hele pek cehl-i mürekkeḡ bulmadım

421

Tiḡī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Rište-i cān ile ol Yūsuf' a ḡālib olanıñ
' Āḡıbet seyri idemez ipliḡi pāzāra çıkar

102a

422

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ḳıl ḥader alma şaḳın ' aşık-ı zārīñ āhın
Seni bir şūḥ-ı sitem-kāra felek dūş eyler

423

Kāmī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Gelecek ḥatṭ-ı ruḥı sen de gidersin araya
Ḥāl-i ' anber ile bāl mūmı yapışdır buraya

424

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Cerrī sevmem kıyāmımda ḳala nā-mūsta' mil
Sevdigim ḳāfiyedir lafz-ı şerīf-i en' ām

425

Es' ad

Mef' ūlü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Ḍann itme ḥat-ı şaḥīfe- rüyında ol mehiñ
Cem' iyyet-i ḳulūbe ḳarınca du' āsıdır

426

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ḳavuçcı-zāde şūḥı dāl ' araḳcın alsam āḡūşa
Bu bāzār-ı muḥabbetde n' olur bir taḳye ḳapsam ben

427

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Gülle-bāz olma ey dil her ḳavuçcı-zādeye zīrā
Zamāniñ ibn-i vaḳtī pek veledir taḳye ḳapdırmaz

428

Kānī

Fā' ilātün/Fā' ilātün/Fā' ilün

Lükneti var dime şaşın bî-vuḳuf

Ayrılmaz tatlı dilden ḫurūf

429

Lā-Erdī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

' Āfiyetler ola ol ' aşıka kim bir şanemi

Gice pehlūya çeküp ertesı ḫamāma giden

430

Münīf

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

' Ayān iken eşer-i ittiḫād-ı şīşe vü seng

Ḫilāf-ı cins ile ülfet-i belā degil de yā nedir

102b

431

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Didim ol gerden-i kāfūruñ üzre ben midir cānā

Didi ol bir ḫarāmī zengedir dā' im boğaz bekler

432

Ḫāletī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Keşte-i ' aşkın çoğaldı nice olur ḫālim benim

Destime maḫşerde de girmezse dāmāniñ seniñ

433

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Ḫaldı naḫş-ı kākülüñ bu çeşm-i ḫasret-pişede

Sevdiğim bir tāze sünbülür ḫo dursun şīşede

434

Rāsiḥ

Mef' ūlü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Luṭfuñ dirig itmez idin bir zamān ile

Ḳurbāniñ oldığım o zamānı bilir misin

435

Nābī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Gelür şāyed diye şāh-ı ḥayāliñ çeşm-i giryāna

Çıkar seyr itmege tıfl-ı sirişkim düş-i müjgāna

436

Yaḥya

Mef' ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

Mescide de riyā-pişeler itsün ço riyānı

Meyḥāneye gel kim ne riyā var ne mürāyi

437

Lā-Edrī

Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilün

Nice diş yāresi var sīb-i zenaḥdāniñda

Yine şeftälü yemişler gibi bostāniñda

438

Ḥaşmet

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Lebiñ emdikçe al terk itme şeftälüyi ruḥsārıñ

Nuḳulsuz bezm-i meyde Ḥaşmetā şarāb müdām olmaz

439

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Nedim-i ḥāşşü'l ḥāşş idi eyyām-ı ḥātemden

Kerem didikleri bī-kes 'aceb şimdi ne 'ālemde

103a

440

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Mürīdi söyledi şeyhiñ riyā-furūş idigin

Uzun kulağdan işitdim dırāz-ı gūş idigin

441

Neş' et

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Vir rızā suhan-ı kase-i kısmetine sulţāñ ol

Āb-ı rü dökme şağın dehr-i Müslimān ise de

442

Kāmī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Mālı harc it kalmasun bu şışedir vīrānede

Nerd-i bāz-ı 'akl-ı evvel pul kıomaz Şişhāne'de

443

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Didim sīnede ey meh-rü niçün hāl-i siyeh olmaz

Didi bu milket-i Rüm'dır Hābeş'den pādīşāh olmaz

444

Kānī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Görüb o gül-bedeni āh ü zār iden bir mi

Bu gülistāna benim gibiler hezār gelür

445

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Āh itmesün mi ' aşık rüy-ı nigāra karşı
Bülbül figāna başlar evvel bahāra karşı

446

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Gördüm raķīb oturmuş o gül-^c izāra karşı
Berdü'l-^c acūze beñzer evvel bahāra karşı

447

Şābit

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Lāleniñ bād-ı şabā kapdı külāhiñ didi gül
Kelle şāğ olsun cihānda bir külāh eksik degil

448

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Vāķı' ā ' ālem-i rü' yāda o meh-i ruḥsarı
Hele bir kere çeken sīneye kim düş görmez

103b

449

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Teveccüh eylese dānişverān-ı dehre kaçā
Virir efendi zarūri hemāñ kaçāya rızā

450

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Rikāb-āsā eger pāyine yāriñ yüz sürem dirsen
Yolunda irtikāb ile aşılmağı başılmağı

451

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Ramazānım seni kimler getürürdi qāle

Var du' ā eyle qafādārīñ olan şevvāle

452

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Mā eger mektüb-ı ne-nüvistim ' ayb-ı mā me-kün

Dermiyān rāz-ı müştākān qalem nā-mihr mest

453

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Sevq-i istiğnāda cāna istemem ağır behā

Sen metā' -ı vaşlıñı gösterde kıymet bildir

454

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Böyle cevr ile felek devri müdām eyler ise

Tevbe olsun meye de būs-ı leb-i dilbere de

455

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

H'ābda yāri görüp būsini almaq diledim

Bir Hābeş beklermiş ben anı hālī şandım

456

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Cihān içre büt-i deyre tapanlar gerçi kāfirdir

Seni ammā görüp de tıpmamaq küfre berāberdir

457

Neş'et

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Zahm-veş açma dehen kimseye Loqmān ise de
Merhem-i merhameti derdine dermān ise de

104a

458

Lā-Edrī

Neccār-ı şūhuñ kadehiñ var çat al çekşiç²⁵⁰
Mānend ara derd-i seri kerpeden keser

459

Fā' ik

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Gümüşhāne emīni oldı şandım kendimi Fā' ik
İdince nā' il-i vuşlatını ol şūh-ı sīm-ten

460

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Bir kebüter olsa yāra nāme göndersem didim
Murğ-ı cānım āşyānıñdan didi gönder beni

461

Hāşmet

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Güşmāl ile toqunmazdıq o şūhuñ teline
Āhīrin yatmasa zānūsına ŧanbūr gibi

462

Vehbī

Mef' ulü/ Fā' ilātü/Mefā' ilü/ Fā' ilün

Şal keştī-i umūrını baħr-ı tevekküle
Aç bād-bān-ı himmeti yan gel de seyre baħ

²⁵⁰ Bu beyitin vezni bozuktur.

463

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

‘ Aksine gerdän iden dulāb-ı çarhı ‘ aşıkıñ
Mācerāsın naql iderken gözi yaşı olmasun

464

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/Fe' ülün

Destār-ı perīşānımı şarmağdan uşandım
Farz oldı baña şimden gerü bir kātibi şarmağ

465

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/Fe' ülün

Sākī ney-i mey gerçi şafā-yı ezelīdir
Revnağ virecek bezme terālelli yellidir

466

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Vefā ma' lül iken gül-berg-i tab' -ı nāzeninimden
Yazık ey gonca bāğ-ı leṭāfet-i bī-vefā ḳopduñ

104b

467

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Tiğ-i ğamze ile dün ' uşşāğa ne işler kesdi
Ḳanlar dökdi o cellād-ı felek ser kesdi

468

Lā-Edrī

Mef' ülü/ Fā' ilātü/Mefā' ilü/ Fā' ilün

Ben saña bāde içme güzel sevme mi didim
Benden niçün bu rütbe gürizānsıñ ey göñül

469

Belîğ

Mef' ülü/ Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/Fe' ülün

Yâriñ ruḥuna gelse n'ola ḥaṭṭ-ı hümayün
 Zabt eylemege manşıb-ı ḥüsni sened ister

470

Belîğ

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Eger âlûde-i ' işyân ise dāmānım ey zāhid
 Anı taṭrīm ider bî-intihādır yāy-ı raḥmet var

471

Fāzıl

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Görenler dūd-ı āh-ı sîne-i sūzānımı Fāzıl
 Didiler ğaliba semt-i sarāy-ı dilde yangın var

472

Lā-Edrī

Fâ' ilātün/ Fâ' ilātün/ Fâ' ilātün/ Fâ' ilün

Mât idüp ferzânelikle şāhı çarḫ-ı kîne ver
 At sürüp şadranc ile kıydı piyāde rûḥına

473

Nābī

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Arada itse bir emriñ ta' alluḫ fetḥine Nābī
 Aña etrāf-ı nā-mā' müldeñ esbāb olur peydā

474

Lā-Edrī

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Mey-i ' işret var ammā sāḳī-i meh-sīnemiz yoḫdır
 Anın çün neş'e-i keyfiyet verenimiz yoḫdır

475

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Gelüp bu cānıma cānā ' aceb zevk-i şafā itdiñ
 Çalanlar şağ esen çalsun du' ālar işte biz gitdik

105a

476

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Dest-māl elde harām eyledi ağızında sağız
 Çignedi geçdi bizi nāz ile ol kāfir kıız

477

Belīg

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

' İzārında ol haṭṭ üftāde kāmīñ dūd-ı āhıdır
 Ruḥunda ḥāli ' aks-i merdüm-i çeşm-i siyāhıdır

478

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Çırarlar şimdi seng-i ta' n ile āyine-i ḳalbin
 Muḳaddem ol haṭṭ-āver ehl-i dilden eliñ almı

479

Belīg

Mef' ülü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Sāḳī eger ki meyle leb-ā-leb degilse cām
 Def' -i ḥumāra iki ṭolu ṭas temām gelür

480

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Ne kendi eyledi rāḥat ne ḥalka virdi ḥuzūr
 Cihān buldı selāmet dayansun ehl-i ḳubūr

481

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

Derān der-geh geh geh küh u geh geh küh āmed geh

Meşev eyemen eger hesti-i ze-luţf ü  ahru aña

482

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Bir giden bir dağı i bāl-i  uf l eylemiyor

 aliba rāhata beñzer gibi i līm-i' adem

483

' İlānī

Mef'  l / Fā' ilāt / Mefā' il / Fā' il n

Bād-ı şabāya z lfı pāyiñ get r didim

Geldi get rdi başıma sevdā  aberleriñ

484

Nā' ilī

Mefā' il n/ Fe' ilāt n/ Mefā' il n/ Fe' il n

Yıkanlar  a ır-ı nā-şādımı yā Rab şād olsun

Benim   n nā-murād olsun diyenler ber-murād olsun

105b

485

Lā-edrī

Fā' ilāt n/ Fā' ilāt n/ Fā' ilāt n/ Fā' il n

D şmenden a z-ı inti am gibi var mı bir şafā²⁵¹

 h bu zevke Rā ıb m r vvet  omaz seni

²⁵¹ Bu beyit Rā ıb'a aittir. Bk. H. Yorulmaz , a. g. e.

486

Nef'î

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Yazanlar peyker-i destimde bir peymâne yazmışlar
Görüp mest-i mey-i 'aşk olduğum dīvâne yazmışlar

487

Lā-Edrî

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Mācerā var seni ğarq-āb ider eşkim acırım
Yüri ey baħr-ı siyāh-ı kederim Aķdeniz'e

488

Lā-Edrî

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Olunca kıl kadar 'aybı mekânın setr ider herkes
Şadā-yı çin gelmez kāse-i müdār-ı çiniden

489

Lā-Edrî

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Varılmaz süy-ı maķşüda tarīķiñ mācerāsından
Gözüm yaşı geçdi virmez eger olmazsa taş köprü

490

Lā-Edrî

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Dil sengin olan erbāb-ı cāha i' tibār olmaz
Olur elmās feş-i ħātım ammā nā-müdār olmaz

491

Hakķi

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Cām-ı 'aşķiñ müsteħakıñ gözle luţf it sāķiyā
Ķābil-i feyz olmayan yārānı irşād eyleme

492

Lā-Edrī

الهدى ته دار قوم اذا دخل
تطاپرت ال عد او ه من كواد

493

Sünbül-zāde

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Añladım göñlüm mi senden dağı düşize imiş
Didi abo ne dimek çek elin istersen kes

106a

494

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Gerçi kim gevrekçi kürekçi körükçi görgici
İştirākın şatun aldı cümlesi bir görgeci

495

Rāğıb

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Diyemez şanmañız ol mihr-i cihān-ārāyı
Beñzer ebrūma diyü ağızına almaz rāyı

496

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ayıñ on dört gibi dün gice meclisde idiñ
Çande ağışamladıñ ey bedr-i münirim bu gice

497

Nābī

Me' ulü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ulün

Yetmez mi temāşā-yı cemā elde şunarsın
Ey ' aşık-ı miñnet-zede buldıqça bunarsın

498

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Uşul ile maqāmı büselik şordum o şeh-i nāza

Didi kim kāriñ a' lāsı olur rāhat ile tenhāda

499

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ser-ā-pā dīde-bāndır kemeriñ vaşlında ' aşıklar

Çaçırma sevdiğim kālā-yı vaşlıñ soñra şimşirler

500

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Yumazsa āb-ı rahmet ehl-i cürmüñ cürmünü yā Rab

Yā bu bī-ḥadd ü bī-pāyān olan deryāyı neylersin

501

' İlanī

Mef' ulü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ulün

İmrenme görüp meyve-i bāğıñ ümerāniñ

Kim şular anı gözleri yaşı fuqarāniñ

502

Vehbī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Şadā-yı rāhat alā revāhı benden istimā' ile

Kıyās olmaz uşul-i devr çarḫa bu semā ' ıydı

106b

503

Rāğıb

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Turfā dükkān-ı ḫikemdir şu kühen-ṭāḫ gerdün

Ne ararsan bulunur derde devādan ğayrı

504

Vehbî

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Görünce mest-i ser-gerdân-ı ' aşkıñ ol büt-i haffâf

' Araç-rîz olduğı gül gibi nâzikterliğindendir

505

Lâ-Edrî

Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün

Zâhidi hasret-i mey şöyle za' if eyledi kim

Elde tesbîh ü ' aşâ şalavât ile yürür

506

Vehbî

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

Şafağ zann itme nâhîd-i felek bir al eteklik ile

Seni ey mihr-veş gördükçe raqş eyler şafâsından

507

Şâbit

Mef' ülü/ Fâ' ilâtü/ Mefâ' ilü/ Fâ' ilün

Ey mîl sürme gözleriñ öp benden o mâhiñ

' Arz eyle hicr-i siyehkârı mû-be-mû

508

Lâ-Edrî

Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün

Nâme ber-ķâşid-i murğ olma hayâli ile benim

Gözümüñ birisi der birisi revzen gözedir

509

Cevrî

Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün

Tahta-i ders-i cünün sine-i şad-çâkımdır

Şaneyiz müşla-i zülfe varır silsilemiz

510

Vehbî

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Haddeden tel gibi çekdiñ kendüñe nār-ı dili

Ey civān-ı sīm-keş şad āferin üstādına

511

Bāķî

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Nice bir gūşe-i mescide zühd ile geçdi 'ömrün

Şarāb-ı 'aşk ile mestāne ol zāhid riyādan geç

107a

512

Lā-Edrî

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

İçerden āşinā ol taşradan bî-gāne şansınlar

Bu bir zibā revîşdir 'āķil ol dīvāne şansınlar

513

Bāķî

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Baş açup girdim bugün meydān-ı 'aşka ey gönül²⁵²

Elvedā yārāna düşdüm nār-ı şevke ey gönül

514

Bāķî

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Arzu eyler kemend-i turre-i cānāneyi

Bağlasañ zincirler tütmez dil-i dīvāneyi

²⁵² Bu beyit Bāķî Divānı'nda yoktur. Bk. S. Küçük a.g.e

515

Nef'î

Mef' ülü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Olduğ esîr-i nîm nigâh-ı teğâfulüñ

Bir kayda daği düşmeyelim çözme kākülüñ

516

Lā-Edrî

Mef' ülü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

Geldiklerine 'āleme nādîm gibi bu hıalk

Şöyle gider ki benmiş ölüsü dirisine

517

Burhān

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

O māhı şayd için bāb-ı havuzda olğa eylerken

Hevā-yı zülf ile māhî-i cānım olğayı yutdı

518

Nedîm

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Āh ey kāfir-i nağvet ne kaçarsıñ bilemem

Çāk-ı mihrāb mıdır yoğsa benim āğüşum

519

Lā-Edrî

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Dehānıñda zebānıñ hep görenler zann idüp şeksiz

Çomuşlar bülbüli incü kafes ile gülistān içre

520

Belîğ

Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilün

Tār-ı zülf-i yār-ı nāzıñda aña ey çeşm-i ter

Sāye-i müjgān ile bir ābnüsü şāne-yāb

107b

521

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

Hesāblaşdıķ o şūh ile bezm-i vuşlatda

Bizim ol āfete bir cān bulundu geçmişimiz

522

Fuzūlī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ey helāl eyleme ebrū-yı nigār ile cidāl

Tırnağın kesse olur seniñ gibi helāl

523

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Ne sendendir ne bendendir ne çarhı kīne-verdendir

Bu derd-i dil-i humār neş' eni cām kãderdendir

524

Şābit

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Lāleniñ bād-ı şabā kapdı külāhiñ didi gül

Kelle şāğ olsun cihānda bir külāh eksik degil

525

Yaḥyā

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Lāle dāğ-ı siyehiñ şaķlayamaz bir hefte

' Āşık elbette ider sūz-ı derūnın izhār

526

Rüşdī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Bāzīçe ḥāme vaşf-ı ḥüsn-i yāri ser-fürū itdi

' Aceb mi secde-i şükr itse böyle bir maḥal yazdı

527

Belîğ

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

‘Arşaya biñ lu‘b ile sürse eger ferzâne at
Bir piyāde-gāh olur eyler şeh-i devrānı mat

528

Rāşid

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Kemān-ı āhenin cevri ta‘līm eylersen biñ kez
Gene ol kaşı yāyıñ çille-i cevri çekilmezmiş

529

Neş’et

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ne hevā ü ne kemān ü ne kemān-keş ancak
İrdiren menziline tiri nidāy-ı yā-Ḥaḳ

108a

530

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Ḥāmdır buse dirîğ itse o neveste nihāl
Şabr idüp ğam yeme her meyve zamān ile olur

531

Rāğıb

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

Bu mekteb-i ‘aşḳ içre ben eṭfālin elinden
Ey levḫa-i dil taḫta-i āmed-şode döndi

532

Lā-Edrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ḥāne-i dil ne kadar ‘aşḳ ile vīrān ise de
Der-i ğamdan gene elbette misāfīr bulunur

533

Belîğ

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

Tār-ı zülf-i yār-ı nāzıñdır aña ey çeşm-i ter

Sāye-i müjgān ile bir ābnūsı şāne-yāb

534

Ḥasīb

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

O perçemdir şad-ender-şad bu faqq-ı nüşha-i semmür

Anı bir mağribiden aḥz idüp ḥıfz itdi fes

535

Rif' at

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

Ḥālî şandım o mehiñ gül gibi ruşsārını ben

Ben gibi iki siyeh 'aşık-i āvāresi vār

536

Lā-Edrī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

El-ḥased ey bir vaḥa oldı mekânın dest-i yār

El virirse böyle el virsün kişiye rüzgār

537

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Leb-i gül-fāmıñ keyfiyetin bintü' l' inebden şor

Şuyuñdan münfehimdir kıymet-i yāķūt-ı rü-nümā

538

Lā-Edrī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

Çoparmağ ile göstereyin [...] ²⁵³

Çoparmağ ile güller tiz şolar zirā ki el eller

108b

539

‘ İzzet

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün// Fā‘ ilün

Doğrınıñ yardımcısı Allah‘ dır

Şāhid-i şıdkım derün şāhiddir

540

Kaşide-i Berāy-ı Hakkı Pāşā

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1 Sürerken mihr-veş yüz hāk-pāy-ı zill-i yezdāna
Sürüldü nāşiyem Sivās ilinde hāk-ı hızlāna
- 2 Ğubār-ı asitānın dīde-i cān sürme eylerken
Sirişk-i āl-ı hasret çeşmimi döndürdi mercāna
- 3 Seyāhat ile çıkıp keşkül be-dest kūh-kend oldum
Mürīd-i hānķāh-ı luḫf iken ol kuḫb-i devrāna
- 4 O tūḫi mi ki kand-ı iltifāt şāhidin dürem
Helāhil zār-ı miḫnetdir gidersem fikr-i istimāna
- 5 Gül-i ruḫsār-ı şāhenşāhdan mehcūr olan bülbül
Bağar mı gülşen-i fānīde artık bāğ ü botsān
- 6 Olup āyīne-i dīdār-ı zillallahdan maḫrūr
Müşābih görmez oldum şeklimi ben şekl-i insāna
- 7 Fūrūzān şem‘ ini kendi eliyle söndüren mücrīm
Diñleyelim ḫal‘ a bend olmaḫ sezādır ḫonsa zindāna
- 8 Cenāb-ı ādeme bir fr baña oldu bu ‘ ālemde
Na‘ im-i cenneti terk eyleyüp çıkmaḫ beyābāne
- 9 Terāḫḫum itmese ḫaḫkımda ḫaḫkı kerem-pirā
‘ Aceb kimler teselli-baḫş olurdu bu dil ü cāna

²⁵³ Beyitin bu kısmı silinmiştir.

- 10 Müşîr-i zemzem elţâf-ı İsmâ'îl Paşa kim
Türâb-ı pâyini haqq-ı menhel-i nehr-i ihsâna
- 11 O düstür-ı kerem mevfûna kıt'â nisbetim yok iken
Su'âl itdi perîşân hâtır-ı zârı vezîrâna
- 12 Şehensâh-ı cihânıñ bende-i matrûdı haqqında
Bu rütbe merhamet hürmetdir ol sulţân u nişân
- 13 Ya maqbûl-i Hudâvend-i zamân olsam da gelsem de
Beni mâlik iderdi şüphesiz bu kân-ı imkân
- 14 Var ihsân şâhı var mı bir 'âkiliñe terk itmiş
Firâr eylerse şal virmek yazılmış sebk ü fermâna
- 15 Degil der-gâh-ı luţfı kal' a-i Sivâs' dan çıkmam
Mü'ebbed Mollabaşı itseler İrân ü Türân' a
- 109a 16 Hıuşusâ zârımı ol aşf-ı Ekrem-i kerem kıldı
Yine müstağrağ oldum ni' met-i sulţân devrâna
- 17 Vezîri bermeki ihsânınıñ ilţâfı şalıvirmez
Ne hâcet kal' ada bu 'abd-ı cânı ne niğebâna
- 18 Hüner-perver-i maqâdır şinâ düstür-ı 'âlî şân
Fazîlet-i ademiyyet her cihet ile fâ' iğ-i akrâna
- 19 Alur nağd-i ümid-i sâ' il ihsânı ceybinden
Dû-desti münhaşır zirâ ki kilik-i tiğ-i bürrâna
- 20 'Adâletde hünerde eyledi şâhib 'aţâyı sebğ
Anıñ ile fahr iderdi nesl-i Selçuk âl-i Oşmân' a
- 21 Müşîrâ bu perîşânlık ile yazdım vaşfıñı lik
Degil şâyeste zâtıñ böyle elfâz-ı perîşâna
- 22 Gülerken görmedik olduçça bir şâ' ir idi 'İzzet
Murâd eylerse gül taşvîr iderdi çeşm-i giryâna
- 23 Merâm eylerse ağlatmak yem-i evşâf-ı düzağda
Teheccür eyleyüp deryâ yazardı nûk-ı müjgâna
- 24 Saña göstermesün Hağ cevri-i ba' dü' l gür dünyâda
Baña şor kim neler oldı olur 'âlemde insâna

- 25 Hüdā Maḥmūd Ḥān'ın 'ömr ü iḳbālın füzün itsün
Yine kendi ḥalāş eyler girersem daḫi nīrāna
- 26 Dimāğ-ı cānda ḥālā şekker nuḫ-ı hümāyūnı
O lezzet ile devā-sāz olmada Mevlā bu hicrāna
- 27 Misāfir iken ḥayāli şadr-ı şevket-ḥāne-i dilde
Tenezzüldür şafā geldiñ dimek bir ğayr-ı mihmāna
- 28 O ḥākānıñ kemāl-i luḫfuna ger olmasam vāḫıf
Yeni başdan bozardı 'aḫlını bu eski dīvāna
- 29 Olup manşūr ḫidmetler begendirince devletde
Gelüp vaḫtı olur müsmir şefā' at derd-mendāna
- 30 Unutma bende-i nāçiziñi vaḫt ile yād eyle
Müsā' iddir o şāhenşāh-ı dil-cū āh-ı müşīrāna
- 31 Seni şāhid anı bu ümmete bağışlasun Allah
Budur ancaḫ niyāzım dā' imā dergāh-ı sübhāne

109b

541

Elfāz-ı Cinās-ı Darbı Cenāb-ı Yüsrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1 Ḥam-ı zülfüñ deheniñ büz bütün efzün ola tā
Çimçig iken gelür āhūlara sünbül-i nev' ā
- 2 Gözleriñ kıp kızıl olunca o gül-i ruḫsāra
Belki ḥün-āba tereḫḫümle kerem ide saña
- 3 Göziñi yumyuşak kuḫl-ı Şıfāhān çeküp
Ḳum düşe reh-güzer-i şāh-ı ḥayāle maḫzā
- 4 Tam tāze ḫaḫḫ-ı nev-ḫız ile gözden düşmez
Micmer-i simsiyāh olsa atılmaz meşelā
- 5 Şem'-i vaşl ise merām cismiñi kibrit ide gör
Şabşarı olmayacaḫ ḫarmana gelmez ḫaḫ' ā

- 6 Zekân-ı dilbere aç dest diger mi ise sen
Sıbsivri ise terâzu-yı hayâle alma
- 7 Dümdüz olur ise sezâ manşıb-ı naḥl-i ümmîd
Yoḥsa her bir yere toḥm-ı emel ekmez zurefâ
- 8 Kalsun ey şūḥ-ı derûnumda ğamiñ cân yerine
Ya' ni bomboş ḳomaya bekleye virânemi tâ
- 9 Mest iken mültemes-i vaşlına düşen söyler
Ḥ'âb-ı ḥâzır gibi çeşminde o yâriñ güyâ
- 10 Yabyaşşı yere bambaşka bırak ağ görüp
Ḳalmasun dalyanıñ üstünde ip isteriz ammâ
- 110a 11 Dil peyâm-ı eceli tr-i cefâsından alur
Sözi dost doğrı umâr yâr olandan meşelâ
- 12 Diyemez kimseler âyîne de şırşıklam çim
Olsa zülfüñ ruḥuña tâb-ı 'araḳ birle devâ
- 13 Virdi ruḥsâr-ı 'araḳ-rîzi cevâb-ı âḥir
Şalınup yem yemiş at gibi yola girdi şabâ
- 14 Dâne-i ḥâliñ ider murğ-ı dili serkeşte
Damdard olsa da kâkülüñ ey şūḥ-ı cefâ
- 15 Ğam-ı ḥâl-i ḥaṭṭıdır âhımı çarḫa çıkarar
Dopdolu olmayacak menzile varmaz zirâ
- 16 Dildedir maḳsam-i ser-çeşmesi şehr-i hicriñ
Şu gibi aḳ bâk eyâ tiğ-i cefâsından yaña
- 17 Ḳıymetiñ bilmeze biñ pâre de olsa virme
Yüzüñ al dilberiñ ey mirvaḫa baş bād-ı hevâ
- 18 Yâri germ-âbâda gūşişle öp 'üryân ten iken
Ḥavf-ı tiğ-i elem-i çâk-ı giryân ne belâ
- 19 Oldı besbelli bu elfâz-ı cinâs-ı dardı
Bes beraber ikişer şâtır şâh-ı ma' nâ
- 20 Tertemiz bu gül-i gül-berg sezâdır Yüsri
Bâğ-ı ṭab'ımdan eḫibbâya idersem ihdâ

Tārīḫ-i Çeşme vü Sebīl Der-Pişgāh-ı Bāb-ı Hümāyūn

Müstef ilün/ Müstef ilün/ Müstef ilün/ Müstef ilün

- 1 Şāhenşeh-i ‘ālī-neseb sulṭān-ı memdūḫü’l-ḫaseb
Fermānda Rum ü ‘Arab Ḥān Aḫmed-i kişver-güşā
- 2 ‘Adlü kerāmet menba‘ı şems-i velāyet maṭla‘ı
Dergāhınıñ her mısra‘ı şehbāl-i sīmurğ ü hümā
- 3 Zātı mülūka āb-ı rü şimşir bāğ-ı fetḫa-cū
Gülzār-ı mülke virdi şu mizāb-ı kilki dā‘imā
- 4 Hem pādişehdir hem velī zātında olmuş münceli
‘Adl ü Ömer-i cūd ‘Alī ḫulḫ-ı Muḫammed Muştafā
- 5 Destinde devlet ḫātemi kılmış musaḫḫar ‘ālemi
Ḥaḫ resm-i ism-i a‘zamı naḫş-i cebīn itmiş aña
- 110b 6 Ḥayret virir şad Ḳayser‘e ğālib hezār İskender‘e
Ḥükmi revān her kişvere fermān beri şāh ü gedā
- 7 Benim ḫāme-i Beytü’l-Ḥaram hem ḫādim-i şāh-ı ümem
Rūm u ‘Arab mülk-i ‘Acem maḫkūmudur ser-tāb-be-pā
- 8 Oldır imāmü’l- müslimīn zill-i ḫudāvend-i mu‘īn
Bā-naşş-ı Ḳur‘ān-ı Mübīn emrine vācip iḫtidā
- 9 Şehler aña kişver virir ol şehlere efser virir
Seyfine düşmen ser virir oldıḫça tūğī ser-nümā
- 10 Ol menba‘-ı cūy-ı merām ol maḫsim-i rızḫ-ı enām
Olsun ilā yevü’l- kıyām şāhān-ı dehre mültecā
- 11 İskender idüp cüst ü cū zulmetde gezmiş sū-be-sū
Bāb-ı hümāyūnda bu itdi revān āb-ı beḫā
- 12 Bu tarḫ-ı pāk-ı ḫürremi sevḫ itdi şadr-ı ‘azamı
Dāmād-ı ḫāşş-ı erkemi hem-nām-ı ceddü’l-enbiyā
- 13 Oldı o destūr-ı celīl bu ḫayr-ı cāriye delīl
Ḥalka idüp zezem sebīl celb itdi ol şāha du‘ā

- 14 Ol şehriyār-ı zer-nişār bezl itdi mā bî-şūmār
Yapdı sebîl-i çeşme-sār me' cūr ola rüz-ı cezā
- 15 Bu mevķî' i ābād idüp bir tarķ-ı nev icād idüp
Rūķ-ı Hüseyn' i şād idüp itdi sebîl āb-ı şafā
- 16 Bu 'ayne ey şāfi-derün destiñi kevşer gibi şun
Her kıatre-i şafvet-nümün olmaķda bir 'ayn-i şifā
- 17 Ābı zülāle mā-şıdķ tākı felek ile yek- nesāķ
Gök kıubbeniñ altında baķ var mı bu resme binā
- 18 Oldıķça bir cā mihr ü māh zīb-i serir olsun o şāh
Şadr-ı güzīnin yā ilāh itme rikābından cüdā
- 19 Ey hüsrev-i 'ālī-tebār āşarıña yoķdır şūmār
Ammā bu dil-cū çeşmesār oldu 'aceb hayret-fezā
- 20 Baķ sīm ü zerden taşına āb-ı hayāt-efzāsına
Beñzer gümüş saķķasına bekler kıapuñ şubķ ü mesā
- 21 Yapduñ sarāy meydānına kııldıñ şilā 'atşāsına
Cennetde kevşer yanına gūyā ki kıaşr itdiñ binā
- 22 Altun şuyun idüp sebîl yapdıñ 'uyūn-ı selsebîl
Birine biñ ecr-i cezîl virsün cenāb-ı Kibriyā
- 111a 23 Medķinde ħamām oldu lāl izķār-ı 'acz itdi maķāl
Evşāfın eylerken hayāl hātıfdan irdi bir nidā
- 24 Vehbî ħamūş olmuş ol beste-leb ħaddiñ degil eyle edep
Senden muķaddem oldu hep şā'irlere birden şilā
- 25 Vaşfında idüp güft ü gū çok kimse dökdi āb-ı rū
İtdürdi āķir ser-fürü ol hüsrev-i şevket-nümā
- 26 Tārīķ için dānişverān hayretde iken nāgehān
Buldı şehensāh-ı cihān bir mışra' -ı 'ālem-bahā
- 27 Her lafzı baķr-ı mevc-zen ma' nāsıdır dürr-i 'adem
Görmek dilersin anı sen ey teşne-i ħüsn-i edā
- 28 Tārīķi Sulţān Aķmed' iñ cārī zebān-ı lüleden
Aķ besmele ile iç şuyı ħān Aķmed'e eyle du' ā

Tārīḥ-i Vefāt-ı Yan Mollā

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1 Ma' id-i hicre-i miḥnet-i belā-keş tālib-i vuşlat
Ki oldır cezbe baḥşın ma' ḥazından oḳuyan Mollā
- 2 Ḳanā' atle ' imāret eyleyüp virāne-i ḳalbin
Nevāl-i vaşl iḫün anda yiyüp ḡamla doyan Mollā
- 3 Bilürdi ' ilm-i şayd-i yāri ammā uymayup nefse
Şabūr olmaḳ ile iblisi ya' ni elde yan Mollā
- 4 Taşavvur eyledikçe ḡamze-i cānānı zihninde
Dem-a-dem kezalık ḥasretle baḡrın doḡrayan Mollā
- 5 Muḳaddem olmuş iken imtiḥānda lāyık-ı tedrīs
Vilāyetde ḳazā-yı ' aşḳa nā-gāh uğrayan Mollā
- 6 Ḳaçan yāhū diyüp baḳdıḳda setr-i şaf-ı ḥübāna
Zamīr-i ma' rif mendine merci' arayan Molla
- 7 Baḳar iken derse dildārın ḥayālī yāda geldikçe
Sirişk-i çeşm-i ter ile naḳş-ı evrāḳı yuyan Mollā
- 8 Saḫūrın surḫını gördükçe virdi kendi kendiye
Ḡam-ı la' l ile yāriñ ağlayup ḳana boyan Mollā
- 11b 9 Kitābın şatdı şaḫḫāf-veş bazār-ı sevdāda
Cünün-ı ' aşḳ ile bilmez idi sūd-ı ziyān Mollā
- 10 Çerāḡ-ı ders-i ' aşḳı her gice şubḫa çıkarmış idi
Dökerdi bunca sūziş ile mişāl sa' diyan Mollā
- 11 Sitānbul' a gelüp şevḳ-i hüner ile taşradan oldı
Cihād-ı ekber eştmek ile şevāb-ı ḡāziyān Mollā
- 12 Sorup meydāña yek-rān-ı kerāmet didi ḫullāba
Dimek ile ḫ' āce-yi feyz-i ḡafletden uyan Mollā
- 13 Şalup eczā-yı cismen nār-ı āha nām-dār olmuş
Yanup pervāne-i şem' -i cemāl-i şehriyān olmuş

- 14 Tekāpu itdi vāfir hām-āsā şafha-i dilde
‘ İnān táb-ı bekādır mezheb-i ‘ aşka uyan Mollā
- 15 Ne hāletdir ki kāğıdda görüp taşvır-i hūbānıñ
Dimiş idi bir yalıñ yüzli civān ‘ aşkım ile yan Mollā
- 16 Çeküp amāde üzre seyf-i hiddet eyledi taşşıl
Girüp şimden gerü lahd-i kubūra geldi Yān Mollā
- 17 Tecerrüd ile reh-i hubb-ı mecāzī tayy idüp geçdi
Diñledi Fāris-i esb ü süvār-ı mādiyān Mollā
- 18 Hāţāsı var ise ‘ afv eyle yā Rab dinmesin yarın
Budur elden kitābıñ taq-ı nisyāne koyan Mollā
- 19 Surūrī suhte-gāndan istimā‘ yetdim iki tārīh
Ki söylerdi dem-i fevtinde eşvābıñ şoyan Mollā
- 20 Miyāh-ı ebr-i rahmet eyleye sūz-ı dilin itfā
Muhabbet nārına el-ħağ yanup mağv oldı yan Mollā

544

Tazmīn-i Vāşıf

Müfte‘ ilün/ Müfte‘ ilün/ Fā‘ ilün

- 1 N’eyledi gör baña o māh-ı mehi
Tağa düşürdi bu dil vallahi
Geşt iderim ‘ aşk ile deşt ü rehī
Nāle vü efgānımı şanma tehi
Āh mine’l-‘ aşk-ı vü hālātihī
Aħrağa qalbi bī-ħarārātihī
- 112a 2 Bezm-i muhabbetde o çeşm-i siyāh
Mest iken itdi baña bir nīm nigāh
Qalmanı ‘ aşıklığıma iştibāh
Yandı kebāb oldı ciger āh āh
Āh mine’l-‘ aşk-ı vü hālātihī
Aħrağa qalbi bī-ħarārātihī

- 3 Şundu o meh destime bir ʈolı cām
 ‘ Aqlım alup eyledi mest-i müdām
 Farq idemem ne oldığını şubḥ ü şām
 Cāñıma kār itdi ḥarāret temām
 Āh mine’l-‘ aşq-ı vü ḥālātihı
 Aḥraqa ḳalbi bī-ḥarārātihı
- 4 Derd ile dīdemden aḳar ḳanlı yaş
 Ḳandeye dek bu sitem ü cān-ḥırāş
 Āḥır idüp gönlümü vaḳf-ı telāş
 ‘ Āleme esrārımı itdirdi fāş
 Āh mine’l-‘ aşq-ı vü ḥālātihı
 Aḥraqa ḳalbi bī-ḥarārātihı
- 5 Ḥançer-i hicrān ile encām-ı kār
 Yaralayup sīnecigim yardı yār
 Dem-be-dem itsem n’ola feryād ü zār
 Yārdan ‘ aşq oldı bañā yādigār
 Āh mine’l-‘ aşq-ı vü ḥālātihı
 Aḥraqa ḳalbi bī-ḥarārātihı
- 112b 6 ‘ Aşkıñ oñulmazmış edeb yarası
 Eyle ‘ ilāc uzamadan arası
 Dönmem ölürsem de nedir çāresi
 Oldum o meh-pāreniñ āvāresi
 Āh mine’l-‘ aşq-ı vü ḥālātihı
 Aḥraqa ḳalbi bī-ḥarārātihı
- 7 Bād-ı muḥabbet yine esdi sere
 Ḥasret ile yandı göñül ḳān tere
 Meyl ideliden beri ol dilbere
 Sīnede şad dāğ-ı elem dilbere
 Āh mine’l-‘ aşq-ı vü ḥālātihı
 Aḥraqa ḳalbi bī-ḥarārātihı

- 8 Varımı yoğumı şatup bir pula
Girdim o dem ez-dil-i cān bu yola
Eyer isem da' va-i ' aşkıñ n'ola
Çille-i ' aşkı çekene ' aşk ola
Āh mine'l-' aşk-ı vü hālātihī
Ahrağa kalbi bī-harārātihī
- 9 Sen gideli ey meh-i sūz-efgenim
Şu' lelenüp döndi tennure benim
Yanmağ ise cānıma minnet benim
Dāğ-ı derūn oldı gülüm gülşenim
Āh mine'l-' aşk-ı vü hālātihī
Ahrağa kalbi bī-harārātihī
- 10 Ben saña meftūn degil yā neyim
Āteşe düşsem n'ola pervāneyim
113a Söz mü bu kim yanmadan uşanayım
Bağrıma taşlar basayım yanayım
Āh mine'l-' aşk-ı vü hālātihī
Ahrağa kalbi bī-harārātihī
- 11 Yanma yā şâyāñ mı degil şānıma
Yanmaz isek gelme benim yanıma
Sūziş-i ' aşk itdi eşer cānıma
Añladamam hālimi sultānıma
Āh mine'l-' aşk-ı vü hālātihī
Ahrağa kalbi bī-harārātihī
- 12 Ben nice ketm eyleyem ey verd ü āl
Hālimi bilmez mi benim ehl-i hāl
Yağdı ciğer-gāhımı dāğ melāl
Ne işleyem kalmadı şabra mecāl
Āh mine'l-' aşk-ı vü hālātihī
Ahrağa kalbi bī-harārātihī

- 13 Çeşm-i siyāhiñ gibi mestāneyim
 Hūn-ı ciger ile dolı peymāneyim
 Hātırımı yıkma ki virāneyim
 Bağlanalı zülfüne dīvāneyim
 Āh mine'l-^ç aşk-ı vü hālātihi
 Ahrağa kalbi bî-harārātihi
- 14 İtmez iseñ ey perî baña ^ç itāb
 Şerh ideyim ^ç aşkı saña bāb bāb
 Bağ ne imiş derd ü ğam-ı ıztırāb
 Beyt-i derūnum yıkup itdi harāb
 113b Āh mine'l-^ç aşk-ı vü hālātihi
 Ahrağa kalbi bî-harārātihi
- 15 Ehl-i diliñ t̄ali^ç i firūz imiş
 Hep şeb rūzı dem-i nev-rūz imiş
^ç Aşk meger sūz-ı dil-efrūz imiş
 Nār-ı muhabbet ne ciger-sūz imiş
 Āh mine'l-^ç aşk-ı vü hālātihi
 Ahrağa kalbi bî-harārātihi
- 16 Düşdi gönül Vāşıf o meh-i tal^ç ata
 N'eyleyeyim irmez elim vuşlata
 Şabr olunur mı bu kadar hasrete
 Felek dili şaldı yem-i miḥnete
 Āh mine'l-^ç aşk-ı vü hālātihi
 Ahrağa kalbi bî-harārātihi

545

Müseddes-i ^çUlvî²⁵⁴Fā^ç ilātün/ Fā^ç ilātün/ Fā^ç ilātün/ Fā^ç ilün

²⁵⁴ Bu müseddes Ulvî Divānı'nda 6 bentten oluşmaktadır. Divandaki 4.bent metinde yoktur. Bk. İ. Çetin. *a.g.e.* s.166

- 1 Kıl nazar hālime ey kişver-i hüsnuñ şāhı
 Gāh cev̄r eyler iseñ bāri esirge gāhi
 Kōma tenhāda vü firqatde dil-i güm-rāhı
 İr̄mesün çarḫa dir iseñ²⁵⁵ bu ġarībiñ āhı
 Bezme gel bu gice ey ʿālem-i hüsnuñ māhı
 Yoḫsa yerden göge dek incinirim vāllahi
- 2 Zulmet-i firqate şalma dil-i nālānımızı
 Her dem irgürme meded göklere efgāñımızı
 ʿArz-ı hüs̄n it görelim şemʿ-i şeb-istānımızı²⁵⁶
 Merḫamet kılmaz iseñ bāri gel al cānımızı
- 114a Bezme gel bu gice ey ʿālem-i hüsnuñ māhı
 Yoḫsa yerden göge dek incinirim vāllahi
- 3 Şeb-i ġamda şevḫdir derd ile āh eylemişiz
 Yerleri ġçkleri hep dūd-ı siyāḫ eylemişiz
 Gerçi cān naḫdini yoluñda tebāh eylemişiz
 Naẓarıñ yoḫ bize bilsek ne günāh eylemişiz
 Bezme gel bu gice ey ʿālem-i hüsnuñ māhı
 Yoḫsa yerden göge dek incinirim vāllahi
- 4 Gözyaşıñ bezm-i muḫabbetde şarāb eyleyelim
 Ciger[i] āteş-i ʿaşḫ ile kebāb eyleyelim
 Mey-i laʿ liñ ile dili mest-i ḫarāb eyleyelim
 Nāle-i āhı o meclisde rebāb eyleyelim
 Bezme gel bu gice ey ʿālem-i hüsnuñ māhı
 Yoḫsa yerden göge dek incinirim vāllahi
- 5 Ġayriler ile nice bir bezm-i mey-nūş idesin
 Cürʿ a-veş ḫāke şalup ʿUlvī bī-hūş idesin
 Nice bir ḫavm-i ḫasūduñ sözünü ġuş idesin
 Nice bir eylediğñ ʿahdi ferāmūş idesin
 Bezme gel bu gice ey ʿālem-i hüsnuñ māhı
 Yoḫsa yerden göge dek incinirim vāllahi

²⁵⁵ D.dilersen

²⁵⁶ 3 ve 4.mısra yer deġiştirmiştir. Bk.Çetin 1993 s.165

Mev' ıza-i Muḳaṭṭa-i Nahîfi Efendi

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

114b

- 1 Bedeniñden daḫi devr olmadın ey dil-i cānıñ
İştiğāl eyleye göz ṭā' atına mollanıñ
- 2 Māsivā-yı ilāhi naẓar kııl eger 'ārif iseñ
Ne belādır başıña meşğalesi dünyānıñ
- 3 Dāmen ālūdelige eyle hezārān tevbe
Almadın pençe per-i rüz ecel-i dāmānıñ
- 4 Sa' i kııl bunda iken derdine dermān ide gör
Āh kim olmaya bir gün başıña dermānıñ
- 5 Bunda kııl eyler iken āh-ı nedāmet eşeri
Nef' i yokdır saña maḫşerdeki vāveylānıñ
- 6 Bir gün evvel ider amāde zevād rāhı
Ey gönül büm kadar yok mu seniñ evgānıñ
- 7 'Āḳıbet-i ḫāk ile yeksān olacaqsın bildiñ
Nesine ğarrasın āyā bu fenā dünyānıñ
- 8 Bī-beḳā olduguna şāhid 'ādil-i bisyār
Bī-sütün oldugu bu çarḫ bend-i eyvānıñ
- 9 Tābeş-i şu' le-i ḫurşid-i kıyāmetden hep
Maḫv ola ziyneti çarḫ felek-i mīnānıñ
- 10 Ḳalmaya bir gün ola şafḫa-i gerdün üzre
Eşeri mihr-i mūnīr ile meh-i ğarrānıñ
- 11 'Āḳıbet menzili ḫāk olduguna vāḳıf iken
Niyedir ğafleti tā böyle za' if insānıñ
- 12 İrmeden gūşuña āvāze-i ṭabl-i riḫlet
Çāresin eyle yūri zād-ı reh-i 'uḳbānıñ
- 13 Bir gün evvel bula gör menzil-i maḫşūda vuşul
Aldanup ḳalma şaḳın ziynetine eşyānıñ

- 14 Eyleme haşmıña perverde eliñ ile zinhār
H̄āhişin virme şaķın nefesine bed-peymāniñ
- 15 Çāre derd def -i ğam-ı dehre dimekden hazır it
Ġamın şoñra görürsün mey-i ğam-ı fersāniñ
- 16 Germ olup şems-i dirahşān gibi ğarrālanma
‘ Āķıbet bī-fer olur kevkebe-i ‘ unvāniñ
- 17 İftihār eyleme gel cāme-i pür-zīb eyle kim
Bir kefendir bedeli elbise-i zībāniñ
- 18 H̄āk-ı huşk ola gerek çünki maķāmiñ bildiñ
Ferş-i āsāyişe şalma beden-i ‘ uryāniñ
- 19 Şıķlet-i māli bu pāzār-ı fenāniñ āķir
Degmez ey h̄āce dem-i hacletine mizāniñ
- 115a 20 Eyle endişa-i ğam zillet ‘ azlin nā-gāh
Olma dil-bestesı gel cāh-ı ğurūr-efzāniñ
- 21 Zerreten farz idelim aħķar imiş yāhūd
Kevkebi sende imiş mihr-i cihān-ārāniñ
- 22 Dem-i āķirde halāş olmaĝa vār mı çāre
Pençesinden ‘ acābā [...] ²⁵⁷ taħassür zāniñ
- 23 H̄āk olur menzil-i āsāyiş bir ğün elbet
Dār-ı fānide eger bende eger sulţāniñ
- 24 Telh ider zehr-i memāt ile dimāĝ-ı cānı
Budur āyiñi bu mihmān-gede-i ğubarāniñ
- 25 Şübhe yok ‘ arıza-ı merg zevī alā revāhı
Nüktesin remz eyle fehm it yūri bu ma‘ nāniñ
- 26 Saña hep elsine hāl ile ğüftār ile
‘ Ārif ol baķma ğamūş olduĝına mevtāniñ
- 27 ‘ İbret al bizden āyā merdüm ğāfil dirler
Her biri saña türāb içre olan sükkāniñ

²⁵⁷ Metinde bu kısım silinmiştir.

- 28 Sindānlar gibi nā-būd olacağsın yarın
Dün seniñ gibi idi riḥlet iden aḫrāniñ
- 29 Bezm-i fānide görüp ḥande-i şevḳ āmiziñ
Olmada cümle seniñ arzü semā ḥayrāniñ
- 30 Cüst ü çöpüklük idersen heves-i nefis için
ñin‘ ālveM anita‘ āt keceleg nusrulo ست
- 31 Nefs-i şeyṭāna tāb‘ olursun eyvāh
‘ Āḫıl eyler mi nazār ḥilyesine a‘ dāniñ
- 32 Emr-i mollāyı koyup ḥükm-i hevāyı tutasın
Göñül inşāf idelim böyle midir ‘ irfāniñ
- 33 Merd-i dānā geçinürsen bu kadar ḡaflet ile
‘ Acabā farkı seniñle ne ola nādāniñ
- 34 Eylediñ ‘ ömrüñi beyhüde izā‘ at şad-ḥayf
Ne yüz ile varasın der-gehine secāniñ
- 35 Sebeb-i ḫilḳatiñi eyle taşavvur ḡāhi
Sa‘ i ḳıl ṭā‘ atine ḥālḳ bī-hemtāniñ
- 36 Ḳan döküp yaş yerine āh-ı nedāmet ile temām
‘ Afvını eyle ricā eylediğñ ‘ işyāniñ
- 115b 37 Fażl ü ḡıfrānını itdikçe tefekkür ḡāhi
Ġāzab ü ḳahrını fikr eyle begim yezdāniñ
- 38 ‘ Adl ü müntaḳim esmāsına inkār yoḳ
Var ise Rabb[ü] Raḥīm olduğuna imāniñ
- 39 Lāyḳ-ı ‘ afv ‘ aṭā olmağa sa‘ i it yoḫsa
Şübhe yoḳdur keremdir ḥimmetine Raḥmāniñ
- 40 Tāb-ı germābeye şabr idemeyen bir laḫza
Nice ṭāḳat getüre sūr neşne-i nirāniñ
- 41 Olma insiyyet-i dehre yoḳdur dil-beste
Vaḫşet-i ḳabr ile fikr it elemin firāvāniñ
- 42 Saña yetmez mi naşihat bu fenā dünyādan
Yek-be-yek riḥlet-i nā-ḡāhi göçen iḫvāniñ

- 43 Hele endişe kııl ey mest-i şarāb-ı ğaflet
 Kıbre girdiñde ne olur hāl-i dil-i virāniñ
- 44 Ne ins ü ne med ü ne kār ü ne şem^ç ü ne farāş
 Vaḥşet ü hevleti fikr it urmak ol anıñ
- 45 Var mı bir ḥüsn-i (?)ola hem-rāh saña
 Olacaķ rehrevi ol menzil bi-mihmāniñ
- 46 Ey Naḥifī kıani bu bezm ki fānide
 Bunca dem hem-dem ü dem şoḥbet olan yārāniñ

547

Müseddes-i HāşimiMefā^ç ilün/ Mefā^ç ilün/ Mefā^ç ilün/ Mefā^ç ilün

- 1 Şehā şehir içre seyri var iken şahn-ı gülistāniñ
 Bilürsin ç ālemi yokdır bugün geşt-i beyābāniñ
 Gel ey Yūsuf liķā gitme uyup kıavline aḥvāniñ
 Ğamin artırma hicrān ile Ya^ç kıub dil-i cāniñ
 Sen ey meh gözleriniñ nūrusın erbāb-ı ç irfāniñ
 Gidersen ağlamaķdan nūrı kıalmaz çeşm-i giryāniñ
- 2 Teveccüh eyleyüp aġyāra cānā pendin işitme
 Cefāya yüz kıutup gel ḥātır-ı ç uşşāķı incitme
- 116a Ayaġıñ topraġından çeşm-i cānāni naşib itme
 Kıoyup künc-i belāda bendeñi luḥf eyle gel gitme
 Sen ey meh gözleriniñ nūrusın erbāb-ı ç irfāniñ
 Gidersen ağlamaķdan nūrı kıalmaz çeşm-i giryāniñ
- 3 N'olur hālīm benim ey dilber-i şirīn zebān sensiz
 Ğamiñ ile telḥ olursa kām-ı cān nā-tüvān sensiz
 Nażar kıılmaya ḥübān-ı cihāna çeş-i cān sensiz
 Görünmez ç ayine-i ç aşķ ehliniñ gün ü mekān sensiz
 Sen ey meh gözleriniñ nūrusın erbāb-ı ç irfāniñ
 Gidersen ağlamaķdan nūrı kıalmaz çeşm-i giryāniñ
- 4 Ṭa^ç at(?) şem^ç iñ fitili gibi zülf-i ç anber-efşāni
 Görünsün kākülüñ altında ol ruḥsār-ı nūrāni

Ruĥuñdan ayru tārīk itme bezm-i ehl-i ‘ irfānı
 Meded maĥrūm kıılma ʃal‘ atinden dāde-i cānı
 Sen ey meh gözleriniñ nūrusın erbāb-ı ‘ irfānıñ
 Gidersen ağlamağdan nūrı kıalmaz ʃeşm-i giryānıñ

- 5 Derūnı Hāşimī‘ niñ hicrānıñ ile pūr-gamdır
 Anıñ göñlün yaķup gitme esās ‘ aşkı muĥkemdir
 İziñ tozundan ayru ehl-i ‘ aşkıñ dādesi nemdir
 Cemāl-i bi‘ l-cemāliñ nūr-baĥş ‘ ayn-ı ‘ ālemdir
 Sen ey meh gözleriniñ nūrusın erbāb-ı ‘ irfānıñ
 Gidersen ağlamağdan nūrı kıalmaz ʃeşm-i giryānıñ

548

Sünbül-zāde Efendiniñ Berf Talebi İçün Defterdār Efendiye

‘ Arz-ı Hālidir

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1 Ey ‘ ināyetlü veliyyü’n-ni‘ amım
 V‘ ey ‘ aţūfetlü celiyyü’l-hisemim
- 116b 2 Menba‘ -ı ‘ ayn-ı ‘ aţādır zātıñ
 Kıulzüm-i cūd u saĥbādır zātıñ
- 3 Kıalemiñ kıaţresidir āb-ı ĥayāt
 Kı odur teşnelere ‘ azab firāt
- 4 Cūş idince himemiñ deryāsı
 Ğarķ-ı mevc-i kerem eyler nāsı
- 5 Nedir ol cūşış-i luţf-ı iĥsān
 Feyz-baĥş olamaz öyle nisyān
- 6 Dehr için böyle iderseñ sīr-āb
 Ğülşeni devletiñ olsun şād-āb
- 7 Böyle luţf-ı keremindir ʃārı
 Seni reyyān ide luţf bārı
- 8 ‘ Ömr ü iķbā ile dā‘ im olasın
 Cāh-ı iclāl ile kıā‘ im olasın

- 9 Ba^ç dezîñ secde-i luţf ü himemde
 ulzüm-i cüd veliyyü^ç n-ni^ç amım
- 10 ^ç Arş-a-i atre-i efgende budur
 Başt-ı dil-teşneniñ bende budur
- 11 Ki keremiyet ile ger-māde
 Der-i ihsāna olup üftāde
- 12 Eyleyüp serd-i kelāma āgāz
 Pek harāret ile ide ^ç arz-ı niyāz
- 13 Āb-ı rūd dökme ğayra uţanur
 arlı tağlar gibi saña ayanur
- 14 Germ serdi çekerek ^ç ālemde
 Tāb ü tākāt mı alur ādemde
- 15 Bā-uşuş oldu yine tābistān
^ç Aţş-efzā-yı dil-teşne lebāñ
- 16 İtdi māhiyyet-i mihr pür-tāb
 Şimdi māhileri deryāda kebāb
- 17 La^ç l-i yāūt eridi ğārāda
 Āteşe döndi sular deryāda
- 18 İsteemz şimdi semender nārı
 Oldı dil-teşne-i mā^ç i-cārı
- 117a 19 Kürre-i nāre olalı şu^ç le-feşān
 Sāyeler oldu mişāl-i nirān
- 20 El-^ç aţş ey kerem esi feryād
 ıl zelāl-ı himemiñle imdād
- 21 Reşha-i şebneb elāf-ı me^ç āb
 Gel ümidimi ılsın şād-āb
- 22 oma dil-teşne bu bī-ārāmı
 Āb-ı yāri a^ç ā hengāmı
- 23 Bu ^ç aţşā ne ki kirām eslāf
 İdüp icrā-yı rüsüm inşāf

- 24 Yaħu ü berf ile kılurđı reyyān
‘ Adet-i cāriye olmuşdı hemān
- 25 Kālayım vaķt-i Őerifiñde daħi
Hıũk-ı leb bulmayarak berfini
- 26 Teũneyim luťfuña bundan geķemem
Berf   olmasa bir Şey iķemem
- 27 L k bu bende-i perifān aħv l
Oldı bu tekkiyede  unkim abd l
- 28 C y-b r-ı himemiñden ķanayım
Ne rev  n r-ı ‘ aťı ile yanayım
- 29 Ne ise l yık  y n himem
Yine devletl  efendim  ‘ lem
- 30 Bende-i Vehbi z r ‘ at mu‘ t d
D ‘ i-yi teũne-leb-i c y mur d

 eŕmi-z de Reŕid Efendi‘ niñ Es mi-i T y r-ı  ltiz m ile Bir Cev bına  rs l  tdiđi Şuret

H zretleriniñ perv z-g h-ı h m -yı Őevķ- Őaf  v  l ne-i simurđ v l  olan n di-i behiŕt  y dileri Şavbına ħamm me n me-i Őevķ   gar m ile inh -kerde-i muĥabbet ihl ŕ   ziŕtleri budur ki c nib-i faķire irs l buyurulan (117b) mekt b-ı dil- ŕubları v ŕil olup (?) retey rib m n ed z سوكلن mevz ne- ħir miñ hev -yı muĥabbet ile b l-k ŕ -yı b  perv yı oldıđıñız taħr r buyurulmuŕdır. Ol b l-perv z evc-i naĥvetiñ baħr-i b -ka‘ r-ı ‘ aŕķında hez r n murđ- b dil-i ‘ uŕŕ k- ft de-i gird b-ı iŕtiy k olup ħalk-ı cih n erzen-d ne-i eŕki piŕ-g hında r z n eylemek erz nı iken cen b-ı Şerif ķara ķuŕ gibi dunb la v  sayd (?) taĥŕili oldıđıñızda c nib-i  ħire cen ht b-ı perv z olmuŕ ħ  (?) Şimdi beyit:

“Fez -yı s nede bir yavru besledim  ħir ķonuŕdı. Eller ile gelmez  ŕiy nesine mefh mu ma‘ l m-ı sa‘  detdir. “ yle cevel n-s z-ı evc istiđn niñ ardınca ķanad b k p uķurma ķaydına niķ n d ŕersiniz? El ķanadı ile uķmak olur mu? “Kaz kaz ile kel tavuk g r ħor s ile” m f diyla (?) ‘  mil olsañız yolc  ķargası gibi herkesiñ ardına niķ n d ŕersiñiz? Yoĥsa Şimdi b y k ķuŕ mu olduñuz? Y  hiķ aniñ ķuŕ dilinden ħaberd r olup

kimseye kıyruk şaldığı var mı? Turna dilli, bülbül ötüşli keklik sekişli bir hümā-yı evci istignā iken anıñla hem p ervāzlık da‘ vāsı sizlere yarar mı? Yarasa dañi murğ-ı diliñ zir-i tākı (118a) ebruvān kırlankıç kuşu gibi āşiyān-sāz olmak münāsib midir ‘ale‘l-ħuşuş üstünde kuş uçurmazlar. Mısrā “Meydān-ı muħabbetde ne başlar yuvalandı.” ma‘ nāsını der-ħātır itseñize bıldırcın gibi ol perīniñ ardınca gezerek bu yıl bir raķib büm sīrete düş olmuş sekiz ġāfil bir şıgırcıktır. Andan ne pākım var diyü ol şebbāz-ı dil-şikārı kıoldan aldırmasıñız beyt : ‘ aşık ülfet-i tāzeniñ taħşīli tedbir istemez. Murğ-dest-āmūzı şayd itmek kıolaydır. Dāmsız maķūlesinden olmadıġı ġod ma‘ lūmuñuzdır lakin ne çāre mısra‘ : murğ-ı zīrek çün be-dām أفته taħammül bāyedeş hele sulţānım b*kluca (?) bülbül gibi hezār ārzü ile terāne-senc olmak olmaz kara bataķ gibi şayd-ı māhī maķşūda cünbān-ħ‘āhiş olup ġalkı kendiñize söyletmeyeseñiz zirā serçeye çubuk beredir (?) ebnā-yı zamāna ġammāz kıargaya beñzer ol şūħı kıoldan atmacadır ammā kıaķnūs lar pençesinden almak ġüç ma‘ nādır. Kāse-i deryūze-i kefi ġ‘āhişiñe nuķre endāz-ı teraħħum olup kebuter-i çeşm-i kebūdin-i temayül (?) itdirebilürsen başıña tel şoķayım(?) iştıyāķ-ı kūyunda kıarār itmiş çok ammā bir yavru çıkarmış yokdır zirā yavru kıuşuñ aġzı büyük olurmuş. Serçeden (118b) kıorķan dārı ekmez, cevābıñ virirseñiz ammā semender gibi āteşe ġirmek olmaz. Hele bir dalda kıurmasañız ba‘ zı eyyāmda kıuşluk zamanında çakırcıbaşı ġānesi kıurbunda kıuşbāz dükkānında dañi bulunurmuş. Sekiz aķbaba semtlerinde ‘alaķası olmaġla ol ġavālīde cüst ü cūya çālāk olsañız münāsib idi. Çaylaķ-zāde tekyesinde ilahi ‘ötme bülbül ötme baġrım delikdir‘ ilahisi vird-i zebāniñız olduġı mesmū‘ u der-zeyl-i cāmeye kıartal kıanadı idüp mısra‘ zāġlar kıutmuş dirīġā āşiyānā bülbüli beslesin (?). Terennüm iderek Martolos-zāde ġānesi pīş-ġāhında şeb-hengām çakır keyf ġüzerān olduġıñız naķl-i meclis-i aħbāb olduġı Seyfī-zāde Çelebi‘ den menķüldür. Velħāşıl ol kıumru-i serser melāħatıñ ġerden- beste-i kıavķ muħabbetini izħārdan ġazer münāsibdir. Zirā ser-i kıuyı bir ġüvercinlikdir seni paftaradan atmasunlar. Keşti-i dil-i maħzūnuñ baħr-ı hicrānda başdan kıara itmesünler beyit: zaħm-ı dil kıanar aķar eşki dem-be-dem rengin ider. Hezār-ı dil ġonca nāleyi müfādı (?) üzre fi‘l-vāki‘ kemend-i ġam-peyvend-i ‘aşkı virdinizde saħtġir-i istiķrār oldu ise ġayrıdan naķar-ı raġbeti şarf eyleseñiz (?) zirā bir kıaş ile iki kıuş urulmaz.(119a) Belki ġün ola kı peyġām-ı vişāline kıadem- cünbān-ı istiķbāl olup

mıṣra‘ ey hüdhüd-i ümîd sebâdan mı gelürsün terânesi ile nağme-pervâz-ı sürür
olasınız bâkî hem-vâre şebbâz-ı vişâl. Tâir-i evc huşul- bād

Letâyifden Taklîd Kâbül İtmeyen Şeylerdir

Şabr-ı Eyyüb, Hüzni-i Ya‘küb, Feryâd-ı ‘andelîb, Hüsni-i Yūsuf

H̄āb-ı kehf, Terk-i Edhem, Darb-ı Rüstem , Saḥāvet-i H̄ātem

Cām-ı Cem, Bāğ-ı İrem, Merṣiyye-i muḥteşem, Fūrkat-i âdem

Nafaqa-i büm, Rîḥ-i ‘aķîm, ‘Ömr-i Nūḥ, Nāka-i şālîḥ

Bî-mürüvvet-i mellāḥ, Bî-ḥaķîķati-i fellāḥ, Sofra-i Ḥalîl, Rızâ-i İsmā‘ il

Cehl-i Bu Cehl, Seng-i ebābîl, İdrāk-ı fil Zücces-i hābis (?)

Ġurbet-i Yūnus , ‘ilm-i Ariṭalis, Levn-i tāvus, Tıb-ı Cālinus

Ḥayāt-ı İlyās, Seyāḥat-ı ‘İsā, Mukāleme-i Mūsā, Bükā-i Yahyā

Erre-i Zekerıyyā, Zühd-i ber-şıysā, ‘Aşķ-ı Mevlānā, Tıyr-ı hümā

(119b)Şühedā-i Kerbelā, Mevt-i ‘azîz, Şeri‘at-i ‘Ömer

Şecā‘at-i Ḥaydar, Seyr-i Sikender, Kaşr-ı kaşîr

Ceng-i ‘Antar, Fesād-ı büht‘ül-nişar, Kāse-i Fağfūr

Kışsa-i Sekankūr, H̄āssa-i zenbūr, Pençe-i isfandiyār

Seyf-i Zülfiķār, Ġāret-i Tātār , Nuşūf-ı Hıẓr (?)

Ḥayā-i ‘Osmān, Ḥikmet-i Loķmān, Hükemā-i Yunan

Medḥ-i Ḥassān, La‘l-i be-Daḥşān, Mekr-i Zenān

Muammā-yı mîr ḥüsn, Maḥbüb-ı ḥuten, Muḥabbet-i Veys‘el-Ḷaran

Mātem-i Ḥüseyn, ‘Aķl-ı Eflātün , Naķş-ı buķalemün

Ġarķ-ı Fir‘avn, Māl-ı Kārün, ‘Adl-i Nuşirevāñ

Şütür-ı ديزيروش (?), Şanāyi‘-i Cemşîd, Nevḥa-i Dāvud

Helāk-ı Şemūd, ‘İnād-ı Yehūd, Nār-ı Nemrūd

Zür-ı bārūd, Zārar-ı cerrād, Ḥuşūmet-i Ekrād

Ḷuvvet-i Ād , Binā-yı Şeddād, Mücāhede-i Bāyezîd

(?) ت س ح ی Pintî Ḥamīd, Mecūs-ı sind, Ta' lîk-i 'imād

Ḳāmet-i avc , Kūtehi-i Ye' cüc , Zūlm-ü ḥaccāc

Şaṭranc-ı Seccāc, Menāfi' -i tiryāk, Mār-ı Ḍaḥḥāk

(120a)Fitne-i Cengīz, Hevā-yı Tebrīz, Siḥr-i Sāmīrī

Simyā-i Bu Ali , Hicv-i Sa' dī, Ḳaşıde-i Enverī

Nāzm-ı Firdevsī Bī-rahmī-i Nuğay Mehāvte-i Ḥamza

549

Ġazel-i Kāmī Lisān-ı Etfāl

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1 Küçücük oğlan biñ taqyesi oldı tātā²⁵⁸
Neni babam uçurır sū büh itmek pāpā
- 2 Atacağ oldı dāğ taşraya ḥūbbacığ
Ḳıı kesici nesnedir ceci eyü bed ḳakā
- 3 Çip çip açar şuyadı dağ dağ olupdır devāb
Ḳorḳuducudur avcı öci böci bed şadā
- 4 Ḳağuculuğ berbere ayağa bamsağ cive
Nemnecik oldı ta' ām hem dağı dirler māmā
- 5 Yatmağa nānı dimek çacığ oldı yimek
Pis kedi kuçi köpek gitdi ḳoma bu behā
- 6 Çi bağış ü çiz yağış māhcığ oldı o püş
İşemege didi çiş dādıya dirler dādā
- 7 Müfte' alin fā' il müfte' alin fā' il
Kim bu kitabı oğur isteye gönlü lapā

550

Ġalaṭāt-ı Cenāb-ı Münif

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1 Ḥāliş-i pīr mufā-pişeniñ²⁵⁹
Ḥazrete māfir sözi ircāsı var

²⁵⁸ Bu gazel Kāmī Divānı'nda yoktur. Bk. G.Yazıcı 2017

- 2 Ya' ni مروطه tahif nev zuhūr
Bir azelliyāṭ masināsı var
- 3 Haki كشي بيخ bize evzāsı o
Baş Őalıyor var ise Őar'āsı var
- 4 Rāciḥ ise keyf ile Őāḥib 'alīl
Başda sedāsı ile hūmāsı var
- 5 Őarıa fayşal vireli كمر يم
Başda nūmayiřli meřāřāsı var
- 6 Kendi yazısı seyr ü كني سيل
Bende de biryāk muraqqāsı var
- 7 Kātib dīvān idigiñ egdirir
Ha buña bir ḥořa ir kāsı var
- 8 Birisine bu gice med'uvluyum
Pāki papaz yaḥnisi olması var
- 9 Őofrada yo mumar işkenbesi
Ba .ř.ınıñ iki yumurtası var
- 10 ñireksa' zısafal acalo موعني
Ne aı ne ekmeği ne 'arpası var
- 11 Oğlı ile āyīneye baup dimiş
Ba كزكك bir de يس انزلد var
- 12 ed ayeb كخي efendi dimiş
Hūznūmūzūñ Őimdi mızıāsı var
- 13 Geri odamızda olur intiāt
Fā' ide ne n'eyleyeyim amāsı var
- 14 Gr babayı cāme yirine gir
Birikmişi kirli muşamması var
- 15 Yaz gūnū ũstū teke gibi oar
oltuđınıñ pek iti rayiḥāsı var

²⁵⁹ Bu Őiir Mūnīf Divānı'nda yoktur. Bk. Kılı 1995.

- 16 Nāfe göbek görmeziñ başları
rav ısaragaz ik içreg چيلقودن
- 17 Etmege nān tuza nemek demeniñ
İşte muṭavvel [...]var ²⁶⁰
- 18 Çaldığına anıñ on iki kalem
Elde tekellüflü muraqqāsı var
- 19 Bu luğatı şāhidide görmüş siz
Bende gözün hayli سياعازب var
- 20 Sākıf-ı nihāl ile beşer oturur
Evvel-i şānī iki kalfāsı var
- 121a 21 İde yerim yüz paralık her zevāt
LİK içinde kuru baklası var
- 22 Bak كزكك tafrasını gör hele
Ne iti var o da ne etbāsı var
- 23 İtse cemā hayli بزعم çeker
Kaḥbe ḥaṭab zevcenı kocaması var

‘İzzet Oşmān Efendi’ niñ Bir Aḥbābına Laṭife-Güne Ḥamāma Da‘vet Zımnında
Şüret-i Tezkiredür

Benim sa‘ ādetlü mürüvvet-kārım efendim sultānım ḥazretleri inşallāh ta‘āla ‘al‘ s şabāḥ
dellākı sīm-endām-ı āfitāb ḥalvet-ḥāne-i deycürdan nümāyān ü ger mābe-i gerdün
da füṭa-i zer-tār şubhī der-miyān ü şabun-ı siyeh şüy-ı mehtābı lif eşi‘ a-i envār ile tās-ı
zerin-i zerīn elekde maḥv ü pinhān idüp tīre-i çirk-āb şebi tamamen sīne-i ufuqdan
taḥhīr ve şādırvān-ı vasaṭü‘ s-semāda lem‘ a-i fevvāre ile zemīn-i āsumānı tenvīr eylediği
hemgāmda beyt:

“Siyeh füṭa ile ḥamām içre seyr it māh-ı tābānı/ Eger görmek dilerseñ zūlmet içre āb-ı
ḥayvānı” müfādınca bir iki sā‘ at (121b) cāme-i ālām ü ekdārdan müberrā vü eşvāb-ı
ālāyiş-i dünyā-yı denīden muarrā o lup tenhāca meşğül-i zevk ü şafā olmağ için beyit

²⁶⁰ Metnin bu kısmı silinmiştir.

“Nişf-ı dünyadır dimişler fil meşel hamām için./ Sım-ten dellāk olunca büsbütün dünyā deger” maqāl ile cümleliñ mu‘ teberi olan Hamza Paşā Hamāmı‘ na bi’l yümn ve’l iqbāl - bi’ s-saādet ve’l iclāl-i muşarra‘ teşrifiñe biñ cāñ ile müştākız efendim.

Fehvāsı üzre qadem rencide buyurasız beyit “Gerçi hamām içre hoşdur yārān lik sım-ten dellāk ile halvetde başqa zevk var.” Edasınca hamām-ı merķūma teşriflerle dil- i sūzān āteş-gede-i kafeş-i ıztırābdan bīrūn ve cām-ı ibtihāc u mübāhātımız pertev-endāz-ı hücre - i derūn olur eger bādām-ı muķaşşer-āsā sım-endām ü dil-keş- hīrām ü būs na‘ līn- i saādet irtisāmlar ile ziḫām- ı ger-mābe-i neşātımız şeref-yāb olmaz ise külhān (?)‘ aşq-ı derūnda tāb- āver olan āteş- i sūzān-ı iştıyākları şerāre-feşān-ı aḫker –i iftirāk olacağı nümāyāndır. Bu ḫuşūşda ne kadar zahmet ise daḫi meyāneda cāri olan āb-ı zülāl muḫālasını icrā buyurup bu ešnā نيدرلو‘ araķ- rīz ḫicāb buyurmayup teşrife himmetler ile āb-ı ḫayāt-ı iftiḫārımız (122a) cereyān ḫazīne-i g ermābe-i gerdūn olur ‘ ināyetleri mercūdur.

Sırr-ı Mazmūni ile Kāni Merḫūm İnşā Eylediği Qāimedir

Benim sırr-tāc-ı ibtihācım mürüvvetlü dāver-i sırr ı -beraberim sulṭānım ḫazretleri ser ü ser-sebz-i serābistān serverleri ser-ā-ser sāye- küster sebze- zār-ı vücuda vü gülnihāl bāgçe-i zāt seriyü‘ ş-şifātı ser-ā-ser-püş-ı gül-berg izz ü suūd (?) olmaķ du‘ āsından soñra sūret-i defter-i mālikāne-i muḫabbet aqlām ezlū‘ l-erķām dīvān-ı iḫlāşıñ başkalemi iḫrāc olunup ulağ-ı seriyü‘ l iblāğ meveddet birle bu güne irsāl olunur ki serv-i āzāder-i sāmān-ı isti‘ dādım sevād-pezir-i ser-nāme-i fiṭrat-ı reisü‘ l māl dükānce-i istiḫķākım metā‘ rüy-ı dest kār-ḫāne-i ḫilķat oldığı günden berü ser- levḫa-i zīb-i efsāne-i aḫvālim olan ser-güzeşt pür-melālim başdan başa taķrīr olunmaķ yāḫūd yalnız eyyām-ı gurbetde keşide olan vakāyi‘ şeşhāme-i taḫammül- fersāniñ öşr-ü muaşşār baş baş ziver-i ceride-i ta‘ bīr kılınmaķ lāzım gelse bir ṭarīķ ile başa çıkmaniñ imkāni yokdur(122b). Başımızda otdan ğayrısı bitdi variden mā‘ adası yağdı disem mübālağā degildir . El-bāşın kuy-ı nādāni vü bī-nişānān beyābān-ı perişāni ya‘ ni beşe vü yoldaş laķab ile mülāķķab herze-

vekīlān kāinātīñ başbuġı و دب هبند (?) şān ħarābātīñ kirve-i şāhib toġu bir ālāy ehliyet nedār nedānu huda nā-ters ü mel' anet āferīnān iblisi aldırsıñ ١ sevzāġ-ı ħıred fersā-yı nā-pesend ü eṭvār-ı merdüm āzār per-kezend mu' ayenesinden başımdaki her mūy-ı sıyāh şu' le nümā-yı şubĥ-ı aĥır-ı şeyĥūĥat olmuşdur.

Bir zaman şevāġil-i firāk-ı eĥibbā ile başımız araya girüp sefīne-i şabr ü qarār cūşış-i tūfān iştıyāk ile başdan kara olmaġın baş kıç dönerek mersā-yı ħayret-fezā-yı cüzide-i bī-ārāmide qarār eyleyüp ve bir zaman keşret-i ħavādış ü ferd ü vakāyī ile elimiz başımıza degmeyüp “Başdan murād beyindir” feĥvāsı üzre elbette bu kadar bāzīçe-i gāh każā vü kader olmamız bir menfa' at-ı dūnyeviyyeniñ zūhūrına vesile olmaġdır , diyü efkār u verāddır. Molla Ĥaṭṭāt Nā-Maĥşūr ile gitdikçe tehālūk vü inhimākımız müzdād āĥirü'l-ālām el-abdü yüdebbiru vallahu yükaddiru me' āilince tevzi' - kerde ser- defter-i ezel her ne ise aniñla muṭayyeb dil-şād (123a) olmaġın başımıza yazılan vech üzre tam başımıza döküp başımızı kırtarmaġ sevdāsı ile nā-çār kenār- gir sāĥil-i izṭırār olduk.

El-ĥāşıl başımız selāmet olsun dīn kimesne başına bu belāları iĥtiyārıyla şātun alup bir başına buyruġ sultān iken kūşe-i bī-tūşe-i ġurbetde mekīn olmaz. Kendi vaṭanında bir başına olmaġ ġurbetde bīnbaşı olmaġdan ā' lādır. Her ne kadar başına medārsız bir ādem olsa yine kendü ' āleminde başına döner bir iki dost bulunur. Diyār-ı ġurbetiñ müsāade -i baĥt ü vaġt meşelā bir miġdār fāidesi daĥi olursa yine başına kelān-ı şedāid hevilmāk ile başa baş gelmez. İşret-kede-i ġurbetde baş olmaġdan kendü aşāir ü erġābı bezminde ayak olmaġ ehvendir. Başına gelmeyen bilmez eger ĥikāyāt-ı

dil-i nā-şādı. Başdan başlasam. ' Ömr-i cihān aña kifāyet itmez ĥalkıñ umūr-ı ĥuşūşunu ilzām ise bir kıru baş ağrısıdır. Benim c ānım ve başımdan ' azīzim efendim ol ṭarafda daĥi başıña ururlar ise ġurbetde kendü başına dermāñı olmayan bir ālay ' aceze maġūlesi eliñ ni' metini seniñ başına kaçacağı nümāyāñ olup şaĥınup başıñı alup bir ṭarafa gitme (123b) o başı fedā it. Peder-i vālā güherini fedā itme neş' e-i ġurbet gerçi ibtidā ĥoş olur. Soñra ādemiñ başına sıçrar bunda birazcık nā-şinās kimesneler vardır ki yolunda başıñı

meydāna ҡosañ ve rüz [ü] şeb başıñ üzerinde gezdirseñ yine bir iş başında seni seniñ merāmınıñ ‘adem-i huşulu için başıñ gözüñ için diseñ şafā itmez hemān başın açup ol maşlaḫatıñ vücūda gelmesine segirdir. Başıñ için olsun ‘aklı başına cem’ it vü pederiñ ҡadrini bil iş başa düşünce sözi ayağa düşürme. Başın gidince ayak pāyidār olmaz.

Saña her ne ҡadar nuş ü pende dā’ ir vü teklifāt-ı taķileyi (?) mutażammın bār girān hep taḫmīl iderse yine ol mübārek ҡademine baş ҡoy. Ve semt-i muḫālefet ü ‘ināda baş çek kendi başıña baş bağlama vü esrār-ı derūnıñ eger nīk ü eger bed kimseye fāş eyleme.

“Kol kırılır yeñ içinde baş yarulur bōrk içinde.”. El-cennet ü taḫte aḫdāmü’l-ümmeḫāt ma’lūmunuzdur devlet-i dū-cihānı maḫlabıñ vü her işiñ çıkmaḫ maḫşadıñ ise anlarıñ ayağından başıñ ayırma. Vü eñ baş dostuñı kirāren vü mirāren tecrübe itmedikçe başıñı inanma kesilen baş bitmez bitse de ḫayır itmez(124a) . Şüreķā-yı fezā’ il-nişāb Efendiler ile baş başa virüp müzākereden ḡaflet itme muḫaddemā benim başımda ҡavaḫ yeli eser iken izā’ at itdigim evḫāt-ı ḫāḫıra geldikçe ‘ilm başımdan gider. Ammā çi fā’ ide başıma geldiği için bu huşūşda şaḡir ü kebire vaşiyet ‘ādet müstemirrem oldu. Başına kelān (?) başmaḫcıdır şimdi. Baş elde ike ḡayret ide.Gör ol ḫarafda bizi suāl iden eḫibbāya derūn üzre selāmlar olunur.ḫāḫırları suāl olunur bāķi. Hem-vāre saādet-bād.

124b

551

Men Leḫāyif-i Ref’i Kālāyī Der-ḫaḫḫ-ı Ehl-i Keyf

Fe’ ilātün/ Fe’ ilātün/ Fe’ ilātün/ Fe’ ilün

- 1 Hey meded neş’ e-i zātı var iken dilde füzün
‘ Ameli keyfe düşüp ҡaldıḫ ‘ amelden birün
Nām-ı tiryāki ise başḫaca bir dāḡ-ı derūn
Ehl-i keyfiñ ḫutalım tab’ i olurmuş mevzün
Līk gün körlese küngürleyüp ister ma’ cūn
ḫāşılı düşme şakın idüp anı mey-gün
Yiyüp ol zehri şekerdir deyü egdikçe boyun
Engerek olsañ ider ‘ aḫrep-i bānuya zebün
ḫahve ma’ cūn tütün enfiye vü kāfir afyon
İşte beş şeydir iden bizi ‘ azizim mecnün

Bend-i şānī

- 1 N'ola bel bel baqar ise işine varmaz eli
 O muvaqqat ki yedi günde bir eyler 'ameli
 Olmuş ā' zāsı tokuz boğum anıñ geçme beli
 Reng-i ruhsārı nebātisi ya şem' -i 'aseli
 Bezm-i rindānda o hiç şöhbete virmez keseli
 Her şeker ile yalan gerçek o bir bāl yemeli
 Ki bu şuretde merākı görünür gerçi veli
 Oldı 'ālemde o bī-çāre 'ākıl ne deli
 Qahve ma' cūn tütün enfiye vü kāfir afyon
 İşte beş şeydir iden bizi 'azizim mecnūn

Bend-i şāliş

- Qahve fincāñı elinde hele itdikçe şükür
 Kendi içdi şanur ol qahveyi çakışırı içer
 Görse meclisde eger cezbeli bunca dilber
 Bitmeyüp²⁶¹ çeşm-i çerez vaşla şeker de çiker
 125a Qaynaşur ise veli telve gibi dibe çöker
 Nīm-i h'āb içre belinden kemeri çözse eger
 Uyanup anda baqar kim ne uşaq var ne kemer
 Zevk-i vuşlat dedigi uyku imiş cümle meger
 Qahve ma' cūn tütün enfiye vü kāfir afyon
 İşte beş şeydir iden bizi 'azizim mecnūn

Bend-i rābi'

Kes-i bahri gibi gāhi açılır ki kapanur
 Keyfi çatmadan aña çatma ki saña tayanur
 Uykusunu kuşku meges burnuna kōnsa uyanur
 Olsa keştāñe şuyı qahve o bir kere bulanur
 Līk incire yübüsetde görünce yalanur
 Vaqt-i qurbāñda şeker bir qamışın atdı şanūr
 Hele ma' cūn yer iken rüyına bakma uşanur

²⁶¹ D. yetmeyüp

Gāhice bāde-i ḥamrāda olur ise boyanur
 Qahve ma' cūn tütün enfiye vü kāfir afyon
 İşte beş şeydir iden bizi ' azizim mecnūn

Bend-i ḥams

Yevm-i şekk gicesi her güne alır kim ḥayret
 Baḳamağa semt-i semāya idemez hiç cür' et
 Şüphesiz ol gice olsaydı hilāli rü' yet
 Bir çöreklenmiş o māra dönüp anda ḳat ḳat
 Aña nisbet ile müferriḥ yine ehl-i ' işret
 Ki ider bezm-i şafāda düşe ḳalḳa ḥareket
 Keyf ü kem şorma Ref' iā didi ehl-i ḥikmet
 Şekl-i ādemde heyūlası silinmiş şuret
 Qahve ma' cūn tütün enfiye vü kāfir afyon
 İşte beş şeydir iden bizi ' azizim mecnūn

125b

552

Beyt-i Ref' i Kālāyi

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

İki beyt oldı nazm-ı ḥüsne ḥarf-i rāda çār-ebur
 Birisi maḥla' -ı garrādır anıñ bir maḳta' dır

553

Luḡāt-ı Ermeniyye Cenāb-ı Ref' i-i Kālāyi²⁶²

129b

554

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

1240

[Sa' id]

- 1 Cenāb-ı gird-i kāriñ şun' pāki
 ' Uḳül-ı ehl-i idrakı ider ḥayr
- 2 Lisānınca şıḡār-ı şeyhe ḥ'ārıñ
 Olup her bir varaqça mantıḳu' ḫ-ḫayr

²⁶² Bu lugat Ermenice kelime ve ibareler barındırdığı için kelimeler aynı şekilde yazılmıştır.

- 3 Tenāsül emri ‘ aqlıñ māverāsı
İder ihyā vüçüdü kudret ريه
- 4 Meger Abdurrahim mollā efendi
le ‘ ifād ıdlo لخيـلـdayr
- 5 Dilimde ism-i ‘ azam kālībimle
Du‘ āda fā‘ iķim dā‘ im ‘ ale‘ l-gāyr
- 6 Dem-ā-dem ‘ ömr sermediler münevver
Nücüm-ı sa‘ dī itsün levhada seyr
- 7 Sa‘ id-i mīlādniñ tārīh-i tāmı
Cihāna geldi meh-vāri ebu‘ l-ḥayr

555

1246

[Lebīb]

- 1 Ma‘ rifet kânı hemz-ḥāne-i Maḥmūd
Zū-fünün zihni o şāhıñ kāmūs
- 2 Cem-i ḥaşem ḥüsrev ü dārā behmen
Der-dür-bānları hem Keykāvüs
- 3 Zāde-i kādı islāmbuula
İtdi iḥsān ü kerem şimdi rūs
- 4 İki tārīhini tebrīk kılam
Kıldı taqđim idüp dāmen-būs
- 5 Didi bir mışra‘ tārīh Lebīb
Yemin ile aldı Ebu‘ l-Ḥayr rūs

130a

556

1246

[Lebīb]

- 1 Füzün-ı ‘ ömr ola Abdurrahīm efendi kim
Cihānda söylenür envā‘ i luḫ ile ḥayrı
- 2 Bana meger kādıyü‘ l İslāmbül oldı ‘ iffet ile
Muvaffaķ eyledi Allah söz mü var ḡayrı

- 3 Revi' si aldı o maḥdūmı eyledim irsāl
Cihāna müjde ide kilik-i mantıku' t-ṭayrı
- 4 Lebīb çıkdı bir agāh söyledi tārīḥ
Müderriş eyledi ḥayy ü derdü'l büvān ḥayrı

557

1255

Küşte -i tīg-i dirīg itme emeldir bilirim
Nāfile cān-ı' azīzi heder itmiş derler
Hüvelbākī

558

Mef' ulü/ Fā' ilātün

[Ahmed Baba Efendi]

- 1 Erbāb-ı vecd ü ḥālet
Bir bir gidip tükendi
Hep itdi ' azm-i cennet
Vuşlat ile müjdelendi
- 2 İşte bu merd-i kāmīl
Behlül ü Şibli-menzil
Cezbe ile ol du' ā vāşıl
Tā cāy-ı-ser-bülendi
- 3 Rāhib idi muḥaddem
Hem fikre ḫaṭb-ı a' zāmı
Cem' a Ḥudā-yı Ekrem
Maḫzar ḫılup begendi
- 4 Düşmüş idi rāh-ı' aşḫa
Tevḫīd ḫaḫḫı ' aşḫa
Hiç görmemiş idi başḫa
Kendi bilürdi kendi
- 5 Söz aşināyadır hep
' İrfāna olanca maṭlab
Divānede müretteb
Devā-yı hevesimindi

- 6 İşkāt-ı mîm itdi
Hem devrini tüketdi
Firdevs kırbe gitdi
Aḥmed Baba efendi

3.3. Mecmūa-i Eş'ār ve Fevāid'in MESTAP'a Göre Tasnifi

Yer Numarası: Ankara MİL YZ A 9855 Mecmūa-i Eş'ār ve Fevāid							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
1b-2b	Dānişī	Habīb-i hālīk-ı yektā Muhammed Muştafā sensin İki ālemde maḥlūka imām u pişvā sensin	Emīn olsañ n'ola ol şehleriñ kehf-i emānından Gönüller cāmi'inde sırr-ı āmīn ü du'ā sensin	Kaside / 37		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Nat-ı Şerīf-i Seyyidü'l Kevneyn
3a-4b	Rāgıb	Ne 'aceb sür'atle geldi bu yıl māh-ı sıyām Çekdi bir baş gelüb belde-i Bagdād'a licām	İster mi nev-rüz şebi kadr sabāhı ola ıyd Tā te'ākub ide ālemde şühur ü a'vām	Kaside / 37		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Ra mažāniyye-i Rāgıb Pāşa
4b-6a	Vehbī	Geldi çattı yine keşti-i hilāl-i Ramazān Sūḳ-ı rahmetde ucuzlandı metā'-ı güfrān	Güni günden yeğ ola ḥātırı şevkiyle tola Revnaḳ-ı 'ıyd-ı mübārek bula ḳadr-i Ramazān	Kaside / 51	Ramazannā	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Ramazān iyye-i Vehbi Efendi
6a-7b	Fennī	Hep galaḫ sözle geçirdi gününi āşık-ı zār Galaḫ zevkine gitmiş meğer aḡyār ile yār	Ġālība Fennī temām eyleyecekdir zevki Ātalar seyrine düşmüş o periniñ şevki	Mesnevi/55	Sahihāme	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Sāhıl- nāme-i Fennī Efendi

7b-	Belig	Uyanub eyledi ol fitne-i h̄abide kıyām Reh-i germābeye hengām-ı şehir kıldı hırām Sandılar anı ikiz toğdı güneş h̄aş ile ‘ām Cāmekāna gelicek tutdı peri gibi maķām Tābeş-i gerden-i billurı ile derledi cām Āteş-i şevķ-i der-ağuş ile kızdı h̄ammām	Ķahve fincānı toķındı leb-i dildāra meger Serpilüb gül şuyı hoş yakıldı micmer Ķünkü h̄ammāma Beligā giren elbette derler Müzd-i h̄ammāma döküb aķçeleri ol dilber Sine-i āyineyi pāreleyüb itdi kıyām Gitdi āteş gibi ol meh toña Ķaldı h̄ammām	Müsed des/9	Hamannāme	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Ķamām āme-i Belig Efendi
8b- 10a	Belig	Şeh-levendāne kesim şevķle hengām-ı şehir Semt-i dükkāna hırām itdi o şūh-ı berber İdinüb cāzibe-i ehl-i derūnı rehber Virdi dükkānçeye teşrifı ile zīnet ü fer Kec-külele kākül ucın gösterüb ol sünbül-i ter Tabla perçemden ehibbāsına sağdı ‘anber	Şundılar destine Ķahve ile lebāleb fincān Āh-ı ‘āşık gibi bir iki nefes çekdi dü-ħan Āşık-ı zāre Beligā ne belādır hicrān Ķodı cānāneye ‘azm eyledi ol büt-i beyħān Baş aķık āh ü fiğan itdiğimiz Ķaldı eşer Gitdi ol āfet-i devrān bize Ķaldı berber	Müsed des/11	Berbernāme	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Berber- nāme-i Belig Efendi
10a- 11a	Belig	Şubħ-dem bir büt-i derzi peçe-i şirinkār 125 Gümüş endāze gibi Ķadd ile kıldı hırām Kāle-i h̄usniñ idüb zīb-i dükkān ü bāzār Rub'a dek tutdı ruħun zūlf-i girihgir-i nigār 1 Ķamze mıķrāş-ı belā süzen-i müjgān h̄ünbār Kāle-i rāzımı aķınca kesüb biçdi nigār	Zedeler cismimi yüksük gibi süzen-bāzım Almaz üstüne Ķatāyı yine ol Ķannāzım Ķıl'at ister beni püskürme şeh-i mümtāzım Dün Belig aķdım o cānānā metā‘-ı rāzım Anı taħmin ile ölçüb biçerek āħir-i kār Gördüğim çıkmadı şan‘atla tegellendi o yār	Müsed des/9	Hayyanāme	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Ķayyāt- nāme-i Belig Efendi
10b- 11b	Belig	‘İşve ü nāzda ol keşger-i müy şigār ²⁶³ Pişegerdir bu şanāi'de değıldir Ķaffāf Mest ü Ķayrān ider ‘āşıkı ol gerdeni şāf Görmedi tāze ü terlikde nazirīn eslāf Ķaņcer-i gamzeye ebrusı anıñ tire Ķılāf Hele yoķdır sözüm ol suğraya Ķakku'l-insāf	Bir ālāy ipsize yüz virme dükkāna irķib Şimdicek olıanı yutdı tolaşub anda rakib İtdiler fā'idesiz müşteriyānı ta‘zib Āķıbet Ķalmanı ol mehde evzā‘-ı şekib Āzm idüb pişgehe çekdi Ķicāb-ı zer-bāf Ķaldı evşāfını taħrīre Belig-i vaşşāf	Müsed des/9	Keşgernāme	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Keşger- nāme-i Belig Efendi

²⁶³ Demirel, a.g.e., s.410

11b-12b	Gâlib	Sâki vir ol piyâle-i elmâsa ferr ü tâb Elmâs içinde mevc ura ammâ ki lâli-nâb Virsiin fûruġ-ı bezme o ĥal-kerde afitâb Olsun ĥarîm-i meykede şubĥ ü şafaĥ şarâb Şîr-i benât-ı milli136 ide feyz-yâb Bir baĥr içinde berk ura Ĥurşid ü mâhtâb Deryâ-dilân-ı aşkıña işâr-ı gevher it Şahbâ-yı surĥı çeşmime yâĥût-ı aĥmer it	Sâki revân it âteşi kâfûr pâreden Birĥaç ĥadeĥ pûr eyle o mevc-i şerâreden Bedr it hilâl-i sâġarı nur-ı sitâreden Ketm eyleme ĥabâbı dil-i ĥiĥ-kâreden Ĥaldırma ya'ni şişeyi piş-i nezâreden Men' itme mevceyi leb-i ĥuşk-ı kenâreden Bir gün olur ki mest gözün ĥüşyâr olur Ėâlib de bu ĥumârı savar teşne-dâr olur	Terkib -i bend/6 bend	Sakiname	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Sâki- nâme-i Ėâlib Efendi
12b-15a	Ĥaşmet	Ey veliyyü'n-ni'amım şâĥ-ı şefâ'at ger için Ya'ni sultân-ı rûsul Ĥazret-i Peyġamber için Pâre-i kebd-i ciġer-güşe-i şâĥ-ı kevineyn Câm-nüşân-ı şehâdet ol iki server için Ĥulle -püşân-ı tebâşîr-i duĥûl-ı Firdevs Tâcdârân-ı ĥilâfet o muĥarrebler için Ĥurretü'l- 'ayn-ı cihân pertev-i 'ayn-ı 'âyan Merdüm-i dide-i sultân-ı Sikender fer için Âteş-i fûrĥat ile tâbiş -i düzaĥ mânend Her seĥer eylediġim âĥ-ı şerer- perver için	Ĥazret-i Ĥaĥ ânı manşûr ü muzaffer itsün 'Adl ü dâd ile cihâd ile muammer itsün Seyf-i tevfiĥ ü zafer ile cihângîr olsun Ser- be -ser arşa-geh-i dehri musaĥĥar itsün Görmedik mişlini bu pâdişeh-i devrânın Ĥızr-ı tevfiki Ĥudâ zâtına yâver itsün Ziver-i dest-i zafer ide Ĥızıl Elma'yı Ĥûn-ı adâ ile bu arzı muĥammer itsün Biz de târiĥ ü ĥaşâ'id yapalım vaşfinda OI daĥi ĥullarını luĥfuna mazĥar itsün Yüzünü yere ĥoyub eyle duâyı Ĥaşmet Vire taĥtında Ĥudâ ol şehe yüz yıl müddet	Terkib -i bend/ 12 bend		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Terkîb-i Bend-i Ĥaşmet Efendi
15a-16a	Râmiz	Nevâ yok bezm-i ġurbetde fiġân-ı âhdan ġayrı Kime dem-sâz olursun nâle-i cân-ġâhdan ġayrı Ne hemdem var ne sâki bu dil-i ġüm-râhdan	Gönül olduysa da mişdâĥ-ı naşş-ı <i>esrefü</i> yâ Rab Teraĥĥum ĥıl bi-ĥaĥĥ âyet-i lâ-taĥnetü yâ Rab Derûnum ġülşen-i zevĥ ü şafâ ĥıl sũ-be-sũ yâ Rab	Terci-i bend/ 5 bendc		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Terci-i Bend-i Râmiz

		<p>ğayrı Haṭ-ı sāğarda yazmaz hayf ile eyvāhdan ğayrı</p> <p>Gül-i ümmid virmez büy ye's-i cāhdan ğayrı Çemende lāle yoğ dāğ-ı dil-i āgāhdan ğayrı</p> <p>Sefer itsem refiğ olmaz ğubār-ı rāhdan ğayrı Karār itsem yerim yoğ bezm-i şivengāhdan ğayrı</p> <p>Şorar yoğ hātırım hüzñ ü ğam-ı cāngāhından ğayrı Teselli baḥş olur yoğ ṭāli'-ibed-ḥāhdan ğayrı</p> <p>Ġaribim bī-kesim yoğdur enīsim āhdan ğayrı Penāhım dest-gīrim ḳalmadı Allah'dan ğayrı</p>	<p>Gül-i 'irfānımı itme esīr-i reng ü bū yā Rab</p> <p>Alāyık nüktesinden ḳalbim eyle şüst ü şū yā Rab Ḳoma ālūde-i çirk-āb-ı ağvā-yı 'adū yā Rab</p> <p>Olupdur dāğ-ı ğurbet nā-pezirā-yı refū yā Rab Yetiştir merhem-i kāfūr-ı şubḥ-ı ārzū yā Rab</p> <p>Ḳulundur Rāmizī itdirme ğayra ser-fürū yā Rab Der-i lutfuñda dökdü eşk çeşm ü āb-ı rū yā Rab</p> <p>Ġaribim bī-kesim yođdur enīsim āhdan ğayrı Penāhım dest-gīrim ḳalmadı Allah'dan ğayrı</p>				Pāşā
16a-16b	Haşmet	<p>Yā Rab esāfilde nedir böyle saādet Bu rütbe-i 'āliye neden geldi mezellet</p> <p>Bī-berg ü nevā ḳaldı ilahi 'urefāmız Oldu cühelā zümresi hep nā'il-i devlet</p> <p>Düşdük bu ḥarābāta nedir çāre ḥumāra Mest itdi bizi āh peymāne-i ḥikmet</p> <p>Gördüñ mü bu āyine-i devrānda söyle Kim virdi murād üzre ḥayālātına sûret</p> <p>Zevḳin bulamaz neşve-i şahbā-yı fenāniñ Dil ehl-i ḥarābāta döner eylese 'işret</p> <p>Biz keşmekeş-i çile-i ğurbetde çıkardık Geh belde-i İzmir'de geh Bursa'da ḥalvet</p>		Terci-i bend/1	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Terci-i Bend-i Haşmet Bend-i Evvel	

		Bilmem bu zühür-ı sitemi Zeyd ü ‘Amr’dan Billâh kuşurumdur efendim yine reh-zen					
16b- 17a	Rûhî	Şanmañ bizi kim şîre-i engür ile mestiz Biz ehl-i harâbâtđanız mest-i elestiz Ter-dâmen olanlar bizi âlûde şanur lik Biz mâil-i bûs-i leb-i câm ü kef-i destiz Şadrın gözedüp neyleyelim bezm-i cihânîñ Pây-ı hum-ı meydîr yerimiz bâde-perestiz Mâil değıliz kimseniñ âzârına ammâ Hâtır-şiken-i zâhid-i peymâne-şikestiz Erbâb-ı ğaraż bizden ırâğ olduğu yeğdir Düşmez okumuz yere zirâ şâhib-i şatsız Bu âlem-i fânide ne mîr ü ne gedâyız Â’lâlara â’lâlanırız pest ile petsiz Hem kâse-i erbâb-ı diliz ‘arbedemiz yok Meyhâneyiz ¹⁵⁹ gerçi veli ‘aşk ile mestiz Biz mest-i mey-i mey-gede-i âlem-i cânız Ser-ğalka-i cem’iyyet-i peymâne-keşânız		Terkib -i bend/1		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Terkîb-i Bend-i Rûh-i Bağdâdî Bend-i Evvel
17a- 18a	Fehîm	Ey nigâh-ı ğazabı mest-i mey-i naĥvet-i nâz Ĝamzesi sâki-i câm-ı ecel-i ehl-i niyâz Ey fûrûğ-ı ruĥ-ı ĥüy-gerdesi ĥürşid-güdüz Ey lebi nâdire gül-berg-i gül-i gülşen-i râz	Hüsnüñi görse eger Yûsuf olur bende saña Ĥayl-i ‘uşşâk nice olmasun efgende saña Âşık olurduñ eger görseydiñ sende saña	Muaşş er/ 7 bend		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Mu‘aşşer Fehîm Efendi

		Korkarım rāzımı fāş ide çeşm-i ğammāz Aşınā oldu dilime ğamze-i bî-gāne ²⁶⁴ nūvāz Şeb-i hicr ğam-ı zūlf dil-i sevdā-pervāz İhtiyārî deĝil āh eyler isem dūr [ü] diraz Āh idersem n'ola sevdā ile dolmuş gönlüm Haberim yok ki seniñ ' aşıkñ olmuş gönlüm	Ba' dezîn bendeyim ey şāh-ı cihān ben de saña Hānde it ağlasa hāl-in dil-i nālede saña Böyledir kısmet-i hakk girye baña hānde saña Bir naşihatdır ider ' aşık-ı şermende saña Korkarım yār olur aĝyār-ı firibende saña Girde-bālin-i gül-āgendeñ idüp pūte-i hār Derd-i ğayretle helāk ola Fehīm-i bīmār				
18a-19a	Fāzıl	Felegiñ kubb-e-i firūzesi virān olsun Ālemiñ enfüs ü āfākı perişān olsun	Nūr ile merkad-ı pākinde o yatdıkça hemān Hāzret-i pādīşehiñ ' ömri firāvān olsun	Mersiy e/34 beyit		•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Mersiy-e-i Şultān Selīm Hān -ı Şālis
19a-20a	Fehīm	Ey dil- bād be-kef eyleme tażyī' -i nefes Her kişi ' İsi-i Meryem gibi meşhūr olmaz	Suĝanım oldı mişālāt-ı beyān-ı vāqi' Şā' ir-i rāst-suĝan gerçi ki manzūr olmaz	Kıt' a/ 20		•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Kıt' a-i Fehīm
20a	Rāsih	Gördükde hadeng-i nigehiñ gitdi arada Koydum küşüya cānımı meydān-ı rızāda Yokdur bedel ey yosma saña şāhn-ı cefa Āh itse n'ola zūr-ı firākıñla fütāda Tākat mı gelür ey kāşī yā böyle küşāda	Şāyeste hevādāriñ olursa seng-i āfāk Rāsih daĝı ey şüh-ı kemān-keş saña müştāk Bend ile idüp kavvs-ı diliñ tākatımı tāk Yā Hāk çağıra çille-i cevriñ çeken ' uşşāk Tākat mı gelür ey kāşī yā böyle güşāde	Muha mmes/ 6	Kemankeşnāme	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Kemān- keş- nāme-i Rāsih Efendi
20b-	Pertev	Hāyāl-i sünbülñ ey gül-beden ' ıtr-ı meşām olsun	Gezerken rāh-ı ' aşk ü miñnetiñ Pertev olup merdi	Muaşş		• — — — /	Başlık:

21b		<p>Ġam-ı hâliñ-le künc-i ‘aşk miskiyyü’l-ĥitām olsun Gözüm hecri mey-i la‘ liñ ile isterse cām olsun Niġin-i la‘ liñi yād itmeyem ‘ālemde nām olsun Seniñ isterse vaşlıñ rāy-gān-ı hāş ü ‘ām olsun Dile cām-ı emel-i endūh mihmetsiz ĥarām olsun Cemāliñ rūze-dār-ı vuşlata māh-ı siyām olsun Ġamiñ kesilmesün²⁶⁵ peymāne-i ‘ömrüm tamām olsun Beni maħrūm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdām olsun Dil-i mecrūħumuñ kânın iĥenler şād-kām olsun</p>	<p>Bu gün gördüm Nedīm-i cān-güdāz ü derd-perverdi Gelür ol da biri birine ħatmış ĥāk ile gerdi Serinde kūh-ı miĥnet-gāh ile dönmüş ĥehre-i zerdi Ne dem kim ĥün-ı dil nūş eyleseydi derd-i ġam yerdı Zebān ĥekdikĥe kânūn-ı ciġerden şu‘ le-i derdi Bu yollarda ināndım ĥekmiş ol da germ-i serdi²⁶⁶ Dem-ā-dem āh idüp bu maṭla’-ı dil-sūzı söylerdi Beni maħrūm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdām olsun Dil-i mecrūħumuñ kânın iĥenler şād-kām olsun</p>	er/ 6 bend		<ul style="list-style-type: none"> • — — — / • — — — / • — — — 	<p>Nedīm Merħūmu ñ Müsedde s-i Āteş- Zebānına Birer Mışrā‘ İzā fe ile Pertev Efendi Mu‘ aşşer İtmiş</p>
-----	--	--	---	---------------	--	---	---

21b-23a	Nef'i	<p>Merhabā ey cām-ı mīnā-yı mey-i yāqūt reng Devri gelsün senden öğrensün sipihri bī-direng</p> <p>Merhabā ey yādigār-ı meclis-i devrān-ı Cem Āb-ı rüy-ı devlet-i Cemşid ü āyīn-i Peşeng</p> <p>Merhabā ey şāhid-i 'işretserāy-ı mey-gede Duğter-i pīr-i muğān hemşire-i sākī-i şeng</p> <p>Sensin ol rūḥ-ı revān-ı mürde-i endūh ğam Saña nisbet çeşme-i āb-ı Hızır 'ayn-ı şereng</p> <p>Sensin ol sermāye-i bāzār-ı şevḳ-i ehl-i 'aşḳ Düşdi feyziñ ile kesāda cevher-i nāmūs-i neng</p> <p>Sensin ol pirāye-i ḥikmet ki feyż-i kāmiliñ Kıldı mir'āt-ı zāmīr-i ehl-i dilden def-i jeng</p> <p>Cür'āna virmezdi cān her 'āşık-ı efsürde dil Olmasañ táb-efgen her ḥātır-ı bī-tāb-ı teng</p>	<p>Keyf-i cān-baḥşīñ ki cism ü cāna rāḥat bundadır Ḥikmetiñ inkār ider vā'iz ḥamāḳat bundadır</p> <p>Mürde-i endūha söz yok cān bağışlar şoḥbetiñ Cān virir çok zevḳine anıñ sıḥḥat bundadır</p> <p>Gerçi varıñ şarf idersin sen gönüller açmağa Ḥarc ider varıñ da herkes saña ḥikmet bundadır</p> <p>Ehl-i ḥikmet bilmemiş bu ana dek keyfiyetiñ Yoḥsa bir bīmār için dirlerdı şıḥḥat bundadır</p> <p>Sükkeri şerbetden 'ālāsın hele ehl-i dile Telh-kām itseñ n'ola gayrı ḥalāvet bundadır</p> <p>Hāşılı hem meşreb olsañ yaraşır rindān ile Ter degil ṭab'ıñ 'araḳ gibi leṭāfet bundadır</p> <p>Öldürür renc-i ḥumārıñ dirgürür feyziñ yine 'Āşık-ı bīmāri bir demde ğarābet bundadır</p> <p>Nef'ī-i bīmāri gel keyfiñle iḥyā kıl yine Ḥātır-ı maḥzūnını ğamdan müberrā kıl yine</p>	Terkib-i bend/5bend	Şahbānāme	<p>— • — — /</p> <p>— • — — /</p> <p>— • — — /</p> <p>— • —</p>	Başlık: Şahbānāme-i Nef'ī Efendi
---------	-------	---	--	---------------------	-----------	---	----------------------------------

23a-25a	Belig	Sākī getir ki devr ide ol cām-ı āfitāb Āşār-ı feyze qābil ol bezm-i mäh-tāb Nessāc-ı kār-gāh-ı hayāl ide fetḥ-i bāb Virşün kumāş-ı ma' ni-i rengine āb ü tāb Evvel qadeḥde ' aks ide ref' eyleyüp niqāb Mir'āt-ı qalbe şahid maẓmūn nüh-kitāb Sāgar-keşān-ı meclise keşf ola bī-ḥicāb Sırr-ı ḥafī-i sāki-i kevşer Ebu Türāb İtdikce neş' e dide-i qalbe müsā' ade Cānān-ı cāni eyleye ' aşık müşāhede	Sākī ta' allül eyleme gel yoḥsa ḥumda şey Pesdir lebiñle ḥāl [ü] ruḥuñ bezme nuql [ü] mey Mülk-i ' ademde cānına urmazdı196 şimdi key Ḥürmetle ḥutsa cām-ı şarābı al üzre gey Āb-ı ḥayāt bāde ile nefḥ-i şūr-ı ney Dil-mürdegān-ı mey-gedeye eylemez mi ḥay Ṭurma Belig rāh-ı ḥarābatı eyle tay Reh-berlik eylesün saña Ḥızr-ı ḥuceste-pey Olsun fedā-yı şahid-i mey cümle aqçe pul Ḳurtul cihānda vesveseden mest-i bī-ḥod ol	Terkib -i bend / 13 bend	Sakināme	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Sākī- nāme-i Āteş- zebān-ı Belig
25a-26a	Vasıf	Aldı murg-ı gönlümü şahin-beçe bir mırzāy N'ola kārım ' andelīb-āsā olursa vāy vāy Gül- izārım ḥār-ı cevriñ itmediñ sinemde cāy Ḥaçer-i ḡamzeñle öldür virme rāy Devlet Girāy	Ġayet açmış ḥüsnüñi semmür kürk-i Çerkesi Ḳoyulup ṭurrañ perişān eylemiş mülk-i Fas'ı Vāşıf-ı bī-cürmden ḡayrı elbet herkesi Ḥaçer-i ḡamzeñle öldür virme rāy Devlet Girāy	Murab ba/ 9	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Murabba ' Be- Cenāb-ı Vāşıf Efendi	
26a-26b	Nedim	Yine tenhā elime girdi benim cānānım Büs edince lebini ağızıma geldi cānım Gice yıldız şayar iken bu dil-i nālānım Ṭoḡdı nāḡāḡ güneş gibi meh-i tābānım	Çık levendāne dolaş ḡuşelerin gülzārıñ Meded ey serv-i revān bozma meded reftārıñ Pāy-māl olmadadır şimdş Nedim-i zārıñ Ayaḡıñ şakınarak başma meded200 sultānım	Murab ba/ 4	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Murabba- i-Cenāb-ı Nedim Efendi	
26b-27a	Hāletī	Yāri gördüm yine ardınca idi aḡyārı Gül-i gülzār gibi yanına almış ḥārı Virmesün kimseye Ḥaḡ böyle olan dil-dārı Nice almaya bu ḡam cān[ü] dil-i bīmārı Māye-i naḡd-i ḥayāt olsa eger didārı Ölümümdür benim aḡyār ile görmek yārı	Görüp aḡyār ile olmuşdı mükedder ḥālīm Za' fdan şüret-i divāre dönüp timsālīm Dostlar Hāletiyā bilmek için aḡvālīm Açacak ' aşk kitābını bu çıkıdı fālīm Māye-i naḡd-i ḥayāt olsa eger didārı Ölümümdür benim aḡyār ile görmek yārı	Müsed des/ 6 bend	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Müsedde s-i Cenāb-ı Hāletī	

27a- 27b	Hāşimî	Ġafil olma bî-beġādır dehr-i bî-bünyāddan Bir ribāt-ı köhnedir ħalmıŝ ŝemüd ü ‘Āddan Ķıŝŝa-i İskender’i gör ħaŝŝa al Ŝeddād’dan N’eyledi taht-ı Süleymān’ı su’āl it bāddan Merħamet umma göñül bu gerdiş-i bî-dāddan Kimse ma‘ mür olmamışdır bu ħarāb-bādda	Vuşlat ile her kimi bir dem felek hoş ħāl ider Luţf ile yol gösterüp iġbāl ü istikbāl ider Geh dutar ey Hāşimî ħāke şalar pāmāl ider Güne güne ħaŝılı insāna meger dāl ider Merħamet umma göñül bu gerdiş-i bî-dādda Kimse ma‘ mür olmamışdır bu ħarāb-bāddan	Tesdis / 4 bend		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Tesdīs-i Hāşimî Efendi
27b- 28b	Azmî	Diñledim derd-ile birkaç maġāl Püte-i ‘aşġ içre tenim oldu ħāl Döne döne mürġ-ı dil oldu kebāb Ķalmadı söz ile yanup perr ü bāl Ķalmıŝ idi tende hemān bir ramaġ Buldu yine ‘aşġ ile bir pāre ħāl Ġamlar ile mūya dönüp cism-i zā Nāle ile oldu bu ten hemçü nāl Noġta döküp remil urursam eger Ĥāne-i āteŝde düşer baña fāl Āh minel ‘aşġ vü ħālātihi Aħraġa ħalbi bi-ħarārātihi	Bezl olalı ‘āleme yağmā-yı ‘aşġ Her kişiye dökmedi na‘ mā-yı ‘aşġ Mevleviseñ turma semā‘ ide gör Çalina çün ħulaġına nāy-ı ‘aşġ Cān otını otlayamaz kāv u ħar Çün bitire anı bu mer‘ ā-yı ‘aşġ Her kişi cān ile olur müşteri Şanma kesād ola bu kālā-yı ‘aşġ Didede nem dilde elem ‘Azmīyā Yaġdı meni ŝevġ-ile sevdā-yı ‘aşġ Āh minel ‘aşġ vü ħālātihi Aħraġa ħalbi bi-ħarārātihi	Terci-i bend/ 5 bend		— • — — / — • — — / — • —	Tercī-i Bend Tazmīn-i ‘Azmî Dede
28b- 31b	Sābit	Naġl ider Çorlı’da bir kāşif-i rāz Bir civān-pāre-i dil-dāde-nevāz	Açılıp kāle-i ‘ayş-ı cāvīd Çıġdı külçe ile tefārīġ-i ümīd	Mesne vi/ 91	Berbernāme	•• — — / • • — — / •• —	Başlık: Berber- nāme-i Cenāb-ı Ŝābit Efendi

31b-36b	Sābit	Zümre-i şifleden bir naḥsend Söyledi naḳle sezā bir pā-bend	Ol zamāndan duyulup menḳıbesi Ḳaldı ol şaḥşa laḳab Söz Ebesi	Mesne vi/ 156	Dere-nāme	•• — — / • • — — / •• —	Dere-nāme-i Cenāb-ı Şābit Efendi
41b	Mantıkī	Şem ^ç -i bezm arturmasun pervāneniñ germiyyetin Rüzgār eyler perişān ḳorḳarım cem ^ç iyyetin	Mantıkī ^ç ālemdede yoḳ bŷ-ı ḥaḳıḳatden eşer Benzer eczā-yı vücūduñ aldılar ḥāşiyetin	Gazel/ 6		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	
41b-42a	Mantıkī	İnānın çeşm-i giryān aldı dest-i ihtiyārımdan Şavulsun baña seng-i rāh olanlar reh-güzārımdan	Eküp toḥm-ı muḥabbet bār-ı miḥnet ḥāşıl itmekdir Şorarsıñ Mantıkī bāḡ-ı cihānda kār-zārımdan	Gazel/ 8		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Velehu
42a	Belig	Ol şive-kār şiveyi hep bī-maḥal yapar Bir meh gelince kendüyi lā-būd	Süz-ı güdāz-ı ^ç aşḳ ile dā'im Belig-i zār Destinde ḥāme tāze ü rengin ḡazel yapar	Gazel / 6		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ḡazel-i Belig
42b	Rüşdī	Nāfe-i çin-i ḥoten ṭurrene olmaz hem-bū Sünbül-i cennet eger olsa ḡidā-yı āhū	Fıkr-i zülfünde iken Rüşdī-i ḥayret-zedeniñ Perde-i rāḥat olur çeşmiñe gelse uyḥu	Gazel/ 6		— — • / — • — — / — — • / — • — —	Başlık: Ḡazel-i Rüşdī
42b	Sābit	Aḡlayup dil-ḥasta şızlar yāre Allah ^ç aşḳına merhem ister zaḥmına bī-çāre Allah ^ç aşḳına	Sālim-i siḥr-i āferin peyrevlik maḥāl Virme zaḥmet Sābitā ben zāra Allah ^ç aşḳına	Gazel/ 6		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ḡazel-i Sābit
42b-43a	Fehim	Her mürde-i dil ki mālīk-i mülk-i vişāl olur Ḥükm-i ^ç adem ol ādeme emr-i muḥāl olur	Olsa rüsüm-ı kār-ı ṭılsım kemāl olur Kilk-i Fehim mevrīd-i siḥr-i helāl olur	Gazel/ 7		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ḡazel-i Fehim-i bī-Nikat
43a	Ātif	O nuḳl-i bŷeñe bezm-i vişāl māḥ-çesidir Niḡāḥ-ı ḡamze-i mestāne ceb ṭābancesidir	Niyāz-ı ^ç Ātif'ı bŷe ile şavma tenhāda Faḳire ruḥşat-ı hüccetiñ olup olancadır	Gazel/ 5		• — • — / • • — — / • — • — / ••	Başlık: Ḡazel-i Ātif

						—	
43a 43b	Belîğ	Bulsam o şūhı sāye-i naḥl-i semende ben Bir cām şunsa bülbül olurduḡ çemende ben	Ḥübān-ı ‘aşrīñ ‘işvesini seyr idüp Belîğ Oldum yegāne şive-i fenn-i suḡanda ben	Gazel / 9		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ġazel-i Belîğ
43b	Vecdī	Dil-i çeşm āşinā sāmān ile bī-gāne olmaz mı Hemīşe mest-ile ūlfet iden mestāñe olmaz mı	Bu maḥsūd-ı ṭabāyī‘ sözleri ḡandan bulursun sen Kudūret virmeseñ Vecdī dil-i yārāne olmaz mı	Gazel/ 7		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i Vecdī
44a	Belîğ	‘Arşaya biñ lu‘b-ile sürse eger ferzāne at Bir piyāde-gāh olur eyler şeh-i devrānı mat	Şūr-ı baḡr-ı ḡam bizi bu bezme itmişdir Belîğ Keştī-i meyle ‘aceb līmāna geldiñ lenger at	Gazel/ 6		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ġazel-i Belîğ
44a	Nāşid	Nesīm-i derd-i āhım zūlf-i dildārı çalar çarpar Vüfūr-ı mevc-i eşkim deşt-i kuhsārı çalar çarpar	Ġubār-ālūd iken ḡatır gibi Nāşid yine ḡāme Zemīn-i ma‘rifetde ²⁶⁷ levḡ-i eş‘ārı çalar çarpar	Gazel/ 7		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i Nāşid
44b	İlhāmī	Rūz-ı şeb dīdelerim derdiñ ile ḡān ağlar Vāḡıf olan benim esrārıma ol an ağlar	Derd ile rūyına baḡdıḡça seniñ İlhāmī Gerçi ḡandān olur ammā cigeri ḡan ağlar	Gazel/ 5		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Ġazel-i Sultan Selim Han Sālis
44b	Sābit	O sehī ḡaddi düşürdüm gece ḡāyet maḡfī Üstüne düşdüm idüp ḡāhiş-i vuşlat maḡfī	Naḡl-i meclis-i irfāna bu şīrīn ḡazel İde Şābit yārāna ziyāfet maḡfī	Gazel/ 5		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Ġazel-i Sābit
44b- 45a	Rahmī	Giryeden reh-güzer-i yāri raḡīb itmiş yaş Bende izḡār ideyim ḡūn-ı sirişkimmiş yaş	Aḡlamış sızlamış ol yāra raḡībı Rahmī Bende izḡār ideyim ḡūn-ı sirişkimmiş yaş	Gazel/ 5		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Ġazel-i Rahmī

45a	Kāmil	Gezer zāhid kabā-yı fahr ile şeyhāne mey-hāne Şunar ağzına sākī nāz ile kestāne mestāne	Hezār iklīm-i kişver berr ü baħra ħūkm ider şimdi Bu şi'ri diñle sende Kāmili İrāne mīrāne	Gazel/ 5		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i Kāmil
45a	Rāsih	Süzme çeşmiñ gelmesün müjgān müjgān üstün Urma zahm sīneme peykān peykān üstüne	Hem mey içmez hem güzel sevmez dimişler haqqına Eylemişler Rāsih'e büthān bithān üstüne	Gazel/ 5		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ġazel-i Rāsih
45b	Sābit	Saħa her meclisde söyler sen mülzem olmazsın Degil kürsiye vā' iz-ı ' arşa çıksañ ādem olmazsın	Lebinden Şābit'iñ maṭlūbı ħarf-i vişāliñdir Aceb nāzendesin hem kâ'il olursun hem olmazsın	Gazel/ 5		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i Sābit
45b	Pertev- Ārif	Açılmadı bir büse virüp yār ²⁶⁸ -ı semen-ber Kim virdigini gördi yā ' ālemde semen-ber	Pertev yañılıp ħālini uydum diye düşdi Ārif didi gūş eyleyecek işte bu ' anber	Gazel / 5		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Ġazel-i Müşterek -i Pertev Bā- ' Ārif
46a	Sāfi	ان امعالىء قبال مهجهءشان عي لكان نجم پادوالىء يروشون	Ṭarz-ı şi're Şāfiyā bir ṭarḥ-ı nev şaldın yine Her kim oğursa bu şi'ri āferin olsun hemān	Gazel/ 5		(?)	Başlık: Ġazel-i Muşanna ' Cenāb-ı Şāfi Efendi
46a	Ref' i	Ne zībā ğonca la' l-I dürr-I feşānidir leṭāfetle Veli gencine-i ğayb armağanıdır kıymetle	İki ra' nā ğazel çığdı içinde baq şan' atla Bu nazm-ı ter-i Refi' ā pür mā' nıdır belāğatla	Gazel/ 6		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i Muşanna ' - ı Ref' i
46a- 46b	Lāmiī	Ey cemāl-i bezm-ġāh-ı ravza-ı Darü's-selām Şerbet-i şīrīn-lebiñ bī-cān <i>men yuħyil- ' izām</i>	Lāmi' i ħüsn-I kelāmıñ gördi çün ervāħ-ı ħuds Didiler fevka's-semāde feyk kadedemü'l kelām	Gazel/ 5		— • — — / — • — — /	Başlık: Ġazel-i

						— • — — / — • —	Lāmī
46b	Nedīm	La' l-i nābiñ çāšnī-i- senc itāb itmez misin Luṭf idüp qahr ile olsun hīṭāb itmez misin	Yok mı bir luṭfuñ Nedīm-i zārīña 'ıyd üstüdür Defter-i hicrāmı sulṭānım ḥesāb itmez mi	Gazel/ 6		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ġazel-i Nedīm
46b	Nābī	Dil gerçi tavḳ-ı vuşlatla yāriñ heveslenür Ammā fedā-yı cāna gelince nekeslenür	Ma' ni-i tāze tāze libās ile Nābiyā Ḥübān-ı tāze-rū gibi böyle beslenür	Gazel/ 5		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ġazel-i Nābī
47a	Neylī	Ḥālīñ ḥayāli dīdede kim merdümeklenür Durmaz o ṭıf-ı mehd-i melāḥat bebeklenür	Neylī bu bezm-gehde o kān-I melāḥatiñ Vaşf-I lebiyle ḥ'ān-ı ṭabī'at yemeklenür	Gazel/ 6		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ġazel-i Neylī
47a	Gālib	Niçün ma' nā-yı rengin lafzı āteşlendirir bilmem Sürāḥiyi mey-i gül-renk mi serkeşlendirir bilmem	Hücüm-ı ma' ni-i bīgāneden teng oldı eş' arım Aceb Gālib kelāmıñ neyle dilkeşlendirir bilmem	Gazel/ 5		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i Gālib
47b	Rahmī	Şüfi heves-i ḥırka-i pīrāneyi boş қо Üz kes rüşen vaż' -ı şaḳilāneyi boş қо	Rahmī boşa çıkmak görünür cām-ı teḥi-veş Pek çokda şarılma leb-i cānāneyi boş қо	Gazel/ 5		— • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Ġazel-i Rahmī
47b	Lutfi	Varmağ güç olur dilbere her bār şununca Ḳıymet mi olur ḳavlide fi' line uyunca	Luṭfi'ye eger olmaz ise luṭfu o yāriñ Ḳan ağlayayım göz yaşı yuyunca	Gazel/ 5		— • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Ġazel-i Lutfi
47b- 48a	Bāk	Müje ḥaylin dizer ol ġamze-i fettān şaf şaf Güiyā cenge ṭurur nīze-güzārān şaf şaf	Ḳadriñi seng-i muşallāda bilüp ey Bākī Ṭurup el bağlayalar ḳarşuña yārān şaf şaf	Gazel/ 9		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Ġazel-i Bākī
48a	Rāğib	Ḥarābātı görenler her biri bir ḥāletın söyler Leṭāfet naḳl ider rindān [ü] zāhid şikletın söyler	Perişān ḥāṭıramda nükte-i serbeste-veş ḳaldı Ne kimse ḥikmetin añlar ne Rāğib ' illetin söyler	Gazel/ 7		• — — — / • — — — /	Başlık: Ġazel-i

						• — — — / • — — —	Rāgıb
48b	Belîğ	Ƙad-i ra‘ nā ile ey naħl-i revān cilveler it Bāğda Ƙaşmırlık idüp serv-i çenārı incit	ƦuƦı-i tab‘ -ı Belîğ‘ e olamazsın pey-rev Ʀırma bu bāğda ey bülbül-i şeydā öte git	Gazel/ 9		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Ĝazel-i Belîğ
48b	Nedim	Murādın añlarınız ol ğamzeniñ iz‘ ānımız vardır Beli söz bilmeziz ammā biraz ‘ irfānımız vardır	Şıķılma bezme gel bigāne yoķ da‘ vetlimiz ancaķ Nedimā bendeñiz var bir daħi sulţānımız vardır	Gazel/ 6		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ĝazel-i Nedim
49a	Sābit	Vā‘ iziñ bir nice ‘ aķārāt ile ‘ irfānı mı var Ki ħarābāta ķoya ħāñı mı dükkānı mı va	Şābit‘ in tāze Şu beş beyt ile ehl-i dilden Bir cevāb istemege pençeli fermāñı mı var	Gazel/ 5		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Ĝazel-i Sābit
49a	Bākī	Sāķiyā ķalmaz imiş çünki bu soħbet bākī Mey-i gül-gün içelim bāde-i cennet bākī	Bākī ölsün yoluña pādişehim sen şāğ ol Baħt pāyende Ħudā yār saādet bākī	Gazel/ 5		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Ĝazel-i Bākī
49a- 49b	Belîğ	Ƙulaķ tıt bāğbān-ı ‘ aşķa ey gül dinlemeklik yap Şüküfte dāğlarla sīnemı ra‘ nā çiçeklik yap	Belîğ-i zārınā ey naħl-i ‘ işve bāğ-ı ħüsnünde Eger Őeftālū virmezseñ de bāri bir direklik yap	Gazel/ 7		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ĝazel-i Belîğ
49b	Āsim	Temāşā-yı cemāl-i yāre perde derd-i āhımdır Felekde baña gün göstermeyen kendi günāhımdır	Miyān-ı Şebde mir‘ate baķılmaz diyü ey Āşım Baña göstermeyen ol sīneyi baħt-ı siyāhımdır	Gazel / 5		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ĝazel-i Āsim
50a	Haşmet	Ne dem ki cām-ı Ʀarabzā Ʀolar Ʀaşar boşalur Sebū-yı bezm-i aħıbbā Ʀolar Ʀaşar boşalur	Bu āb ü tāb-ı zeķan ile derūn-i dil Ħaşmet Hulāşa delvçe-āsā Ʀolar Ʀaşar boşalur	Gazel/ 6		• — • — / • • — — / • • — • — / • • —	Başlık: Ĝazel-i Haşmet
50a	Nazım	Ƙadeħ-nüşān-ı bezm-i ‘ işrete inhāne meyhāne Ħuşuşā sāķi-i meclis Şuna kestāne mestāne	Olursa mażhar-ı feyz-i Ħudā luţf-ı cihāngirin Nazımā ħükm ider Ʀürān ile irāne mirāne	Gazel/ 5		• — — — / • — — — /	Başlık: Ĝazel-i

						• — — — / • — — —	Nazım
50a-50b	Neş'et	Zahm-veş açma dehen kimseye loqmāñ ise de Merhem-i merhāmeti derdine dermān ise de	Fāriğiz himmet-i erbāb-ı himemden Neş'etMāye-i muhteşemi şervet ü sāmān ise de	Gazel/ 5		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Ġazel-i Neş'et
50b	Reşid	Dā'im o şūhı ' aşık-ı şeydā soruşdurur Peyk-i hayāl-i sa'y ile bulur buluşdurur	Ağyār-ı hām-ı deste Reşidā açılmasun Kālā-yı hüsni eller o şūhuñ buruşdurur	Gazel/ 6		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ġazel-i Reşid
50b-51a	Belig	Tiğ-i gamze ile dün ' uşşāka ne işler kesdi Kanlar dökdi o cellād-ı felek ser kesdi	Ser-i zülfün kesecek māşita şandım ki Belig Anı birden bire başımla beraber kesdi	Gazel/ 6		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Ġazel-i Belig
51a	Bākī	Āh kim sevdim yine bir dilber-i ra' nācığı Şimdiden biñ var yanına ' aşık-ı şeydācığı	Dem-be-dem öldüğüme ben āğlamazdım Bākīyā Bir gice pehlūya çeksem ol kamer-simācığı	Gazel/ 5		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ġazel-i Bākī
51a	Haşmet	Rāz-dān-ı ' aşka hālın ' aşikān söyle yatur Derdini nabz-ı aşināya hastegān söyler yatur	Haşmetā kim nuḡk ider nev-zemini yā meger Ziver-i āguş-ı ta' limim olan söyler yatur	Gazel/ 6		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ġazel-i Haşmet
51b	Sābit	Āvīze kılup parmağıñ ey rişk-i melek aş Der-çenber idüp hālesini māha elek aş	Bu şi' ri zer-efşān idüp ehl-i dile Sābit Ögdil koyuben hil' at-ı zerrine benek	Gazel/ 5		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Ġazel-i Sābit
51b	Münif	Neḡkāre-veş dili döñsün hemişe düm düm tek Raḡīb-i div ile çift olmasun o merdüm tek	Cevāz yoksa da varsak bu vaqt-i hürmetdir Münif uşul ile tenhāca yāra kendim tek	Gazel/ 7		• — • — / • • — — / • — • — / • • —	Başlık: Ġazel-i Münif
52a	Fıtnat	Güller kızarır şerm ile ol gonca gülünce	Cān virmek ise kaçdıñ eger ' aşkla Fıtnat	Gazel/ 7		— — • / •	Başlık:

		Sünbül ham olur reşk ile kākül bükülünce	Ḥāk-ı der-i dildārdan ayrılma ölünce	5	— — • / • — — • / • — —	Ġazel-i Fitnat
52a	Rāgıb	Egerçi sāde-ruḥān ‘aḳd-i vaşla peklik ider Ḥaṭṭ-āver anı da ammā ḳatı tüleklik ider	Faḳat şikāyet-i ‘aşkı ben eylemem Rāgıb Bu müdde‘āda dil ü dide müştereklik ider	Gazel/ 7	• — • — / • • — — / • — • — / •• —	Başlık: Ġazel-i Rāgıb
52a- 52b	Bākī	Metā‘-ı bāde-i gül-reng şimdi ayakda Ḳumāş-ı zühd ü riyā durmayup şatılmaḳda	Semend-i ṭab‘a süvār oldı ‘azm ider Bākī Belāgat ehline yā Hū gönüller alçaḳda	Gazel/ 5	• — • — / • • — — / • — • — / •• —	Başlık: Ġazel-i Bākī
52b	Sabih	Söyler iken ol şikeste zebānim çıtır pıtır Eyler reg-i şeṭāret cānim çıtır pıtır	Ser-şafḫa-i meāniye şebt eyledim Şabih Nazm-ı bedi‘i kilik beyābānim çıtır pıtır	Gazel/ 6	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ġazel-i Sabih
52b- 53a	Bākī	Devlet el virse yüzün gördüğüm eyyām olsa Merḫabā eylesem ol şūḫ ile bayrām olsa	Bākīyā ‘ayş-ı bahār eyler idik meclisde Sākī-i lāle-‘izār ü mey-i gül-fām olsa	Gazel/ 5	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ġazel-i Bākī
53a	Nedim	Taḫammül mülkünü yıḳdın Hülāgū Ḥān mısın kāfir Aman dünyāyı yaḳdın āteş-i sūzān mısın kāfir	Nedim-i zārı bir kāfir esir itmiş işitmişdim Sen ol cellād-ı dīn düşmen-i imān mısın kāfir	Gazel/ 6	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i Nedim
53a- 53b	Sābit	Ḳadd-i kıyāmet virdi ol serve kıyāmet gösteriş Dil-rübāyı şöyle gösterse kıyāfet gösteriş	Siḫrden bir şu‘be gösterdik suḫan erbābına Böyle olsa şif rde Sābit belāgat gösteriş	Gazel/ 5	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ġazel-i Sābit
53b	Nazim	Zehr-āb olur elimde ḳadeḫ ‘işret istesem Devrān kebāb ider çigerim ni‘ met istesem	Mümkün müdür cihānda baña kām-ı dil Nazim Peygüle-i gir-i hicr olurum vuşlat istesem	Gazel/ 6	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ġazel-i Nazim
53b-	Nābī	Çerāğ-ı şarf-ı nefes itme yandırıncaya daḳ	Çalışdı bu ḡazel-i ābdāra ey Nābī	Gazel/	• — • — / •	Başlık:

54a		Vişāle eyleme ibrām uşandırıcaya dağ	Zebān-ı hāme-i huşkı şulandırıcaya dağ	10	• — — / • — • — / •• —	Ġazel-i Nābī
54a	Ruhī	O meh kim halka-i zikre duhūl itmiş iteklenmiş İnābet eylemiş pīr-i ʔarīkatdan köçeklenmiş	‘ Aceb Rūhī’ye kaşdı yine ol fitne-engīziñ Selāhıñ der-miyān itmiş kılıçlanmış tüfenklenmiş	Gazel/ 9	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i Ruhī Bağdādī
54b	Fethī	Şad-rişte çārmıh ğāzab-ı yār-ı tīr-i nokta Sancāğ-ı nūr-ı dīde-i tūfān baba قنف	Fethī şu‘ arā ğazeli itmede tanzīr Nev kâfiye-tengde çeker cümlesi قند	Gazel/ 7	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Ġazel-i Fethī
54b	Belīg	Ķumāş-ı vaşlını seyr idelim cānāniñ ellenmiş Geline sebz-i haṭṭ ṭāvuş-ı bāğ-ı hūsni tellenmiş	Bu demlerde yine bu nükte-sencān-ı suhan müjde Belīg’iñ şafha-i mecmū‘ a-i pāki ğazellenmiş	Gazel/ 7	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i Belīg
55a	Nābī	Göñülde dā‘ iye-i māl emel bozundusudur Nümūd-ı silk kânā‘ at kesel bozundusudur	Münāsebetledir evzā‘ -ı tesmiye Nābī Luğaz hele ʔatı vāziḥ ğazel bozundusudur	Gazel/ 10	• — • — / • • — — / • — • — / •• —	Başlık: Ġazel-i Nābī
55a- 55b	Nedīm	Ol perī-rū ‘ aşıka rām olsa da māni‘ degil Gündüzün olmazsa aḥşām olsa da māni‘ degil	Pek ūmār teşriṭiñi ‘ ıydıñ üçüncü gün Nedīm Gündüzün olmazsa aḥşām olsa da māni‘ degil	Gazel/ 8	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ġazel-i Nedim
55b	Belīg	Būy-ı enfās-ı Mesīhā gibi cāna cān ʔatar Cān otı isterseñ ancağ kākül-i cānān şatar	Derdine dermān sū‘ ālinden Belīgā maḥşadıñ Cān otı istersen ancağ kākül-i cānān şatar	Gazel/ 5	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ġazel-i Belīg
55b- 56a	Bākī	Beñzetdiler ol māha diyü mihr-i enveri Biri birine ʔoydı fiğānım felekleri	Bākī şarīr-i kilik-i bedāyi‘ nigārdır Şehbāz fikretimiñ şīd-i şeh-peri	Gazel/ 5	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ġazel-i Bākī

56a	Sābit	Geh bāde içür zāhide gāhice ‘arağ baş Mestem tırmam dirse ‘aşası ile tıyak baş	Şābit gibi pīrāne düşüp vādī’-i nazma Pāy-ı talebi hāma aşāsın kaçarağ baş	Gazel/ 5	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Ġazel-i Sābit
56a	Enisī	Efendim başdığı toprāk gözüme tütüyādır hep Ne dersem pādīşāhım hāk-pāye bī-riyādır hep	Egerçi el-ḥayā ü yümni‘ el-rızq olsa imānla Enisī eyleyen maḥrūm-ı vaşlından ḥayādır hep	Gazel/ 5	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i Enisī
56b	-	Nedir ey tıfl-ı nāzim bu nāzik revişcikler Bu cünbüşcük bu vādī bu levendāne gelişcikler	Hele dil-teşniñe sekerden artıq zevk bağş eyler Zebān-ı lüknetiñle tatlu tatlu söyleyişcikler	Gazel/ 6	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel
56b	Rāgıb	Maḥbūb ararsa tünd edāsın arar bulur Müşgil-pesend ‘aşğ belāsın arar bulur	Rāgıb olur zamānede bir kim bir pul eylemez Şanma hūnerle kim ki behāsın arar bulur	Gazel/ 7	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ġazel-i Rāgıb
57a	Rāgıb	Şu‘ le-i dāğımla lāl itdim zebān-ı bülbüli Āteşe virdim çemende düdmān-ı bülbüli	Bülbül ü gül kulkul-ı minā ü cām-ı mül yeter Çekme Rāgıb nāz-ı gülle imtinān-ı bülbüli	Gazel/ 7	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ġazel-i Rāgıb
57a- 57b	İzzet	Dem-i vuşlatda bī-ārām olunca ba‘zı aḥmağlar Telāş-ı hırş ile ol nāzenin-i hūsni tartağlar	O yalın yüzlü dilber tıfl iken gehvārede ‘İzzet Bırağdı hān-mān-ı şabr ile samāna kundağlar	Gazel/ 8	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i İzzet
57b	Nef‘ ī	‘Ārif ol ehl-i dil ol rind-i çalender-meşreb ol Ne müselmān kavī ne mülhid-i bī-mezheb ol	Hızr’a minnet çekme var soñra dil-i Nef‘ ī gibi Lüle-i āb-ı ḥayāt feyz ile leb-ber-leb ol	Gazel/ 6	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ġazel-i Nefī
57b- 58a	Rāgıb	Leb-i cān-bağş gibi ḥastaya berrāk mı olur Ten-i kāfūrī gibi dāğına merhem mi olur	Hāmedir Rāgıb olan fātih-i iklīm-i suḥan Lik her dest-i heves-kāra müselleme mi olur	Gazel/ 7	• • — — / • • — — / • • — — / • •	Başlık: Ġazel-i Rāgıb

						—	
58a	Kabūlī	Eyleyüp dil-murğına zülfüñ o sîm-endām dām Dāne-i hāl ile itdi virmeyüp ārām rām	Ey Kabūlī destîne cām-ı şarāb āl āl Bezm-i fānīde çekersin āhirü'l-encām cām	Gazel/ 5		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ġazel-i Kabūlī
58a	Dervîş	Bezm-i cihānda itmez iken nūş-ı cām-ı Cem Sāgar şunardı destime bir mestdām dām	Sen ğayrılarla demde şafāda revā mıdır Dervîş'in āka bula gözünden müdām dām	Gazel/ 5		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ġazel-i Dervîş Yayabaşı -zāde
58b	Nazīm	Hākķā olur mehābet-i ' aşķ ile mār mūr Olmaz hārīf umūra veli şad-hezār zūr	Göster Nazīm-i nazm-ı zümürd hāşşıñı Olsun hāsūd-ı mār dil-i kīne-kār kūr	Gazel/ 6		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ġazel-i Nazīm
58b	Neşātī	Dil-i bī-aşķ-ı şāhım melege beñzer kim meleksizdir Ġamı beyhūde bir hīdmetdir kim rüy-ı şeksizdir	Neşātī tīg-i cevher-dāre beñzer nükte-i tab' ın Beterdir gerçi tab' -ı düşmen ammā kim çeliksizdir	Gazel/ 5		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ġazel-i Neşātī
61b- 62a	Kānī	Bir mehiñ bendesiyim sāye daħi olmaz eşi Yüziniñ zerresi olmaz bu cihāniñ güneşi Kıpıldı pertev-i envār-ı ruħıñ çār ü şeşi Çün toĝıp tıtdı cihān yüzünü hūsniñ güneşi Kim ola sevmeye bu vech ile sen māh-veşi	Bülbül oldı qalem-i Kānī-i bī-dil gülüne Şem' -i feyzini başş it n' olur ol bülbülüne Yüz qaralģını baĝısla siyeh-i fülfulüne Veđduħa verdigi velleyl okurum sünbülüne Rüşeni virdi budur külli ğadātin ü ' işā	Tahmi s/9 bend		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Taħmīs-i Kānī Efendi
62b- 63a	Vehbī	Bintü'l-' ineb ki gül gibi rengin beñzlidir Bir zevķ esiri cāriyedir İngilizdir Her meşrebi muvāfıķ ü yārān ağızlıdır Zann itme duħter-i rezi rind ile gizlidir Anıñla şeyħ efendi de babalı kızlıdır	Vehbī sipāhi söyle sözün kim dil-i Selīm Kādir midir ki nazm ide böyledir Nazīm Nāmı toķuza çıkısa da mānend-i Kelim Bu heşt-beyt-i pāk ile hākķā ki ey [Nedīm] İmzālī belāĝat ²⁶⁹ kilkün sekizlidir	Tahmi s/ 8 bend		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Taħmīs-i Vehbī Gazel-i Nedim
63a	İzzī	Pīr-i mey buldun mı dönmüş yine azıtmış izi Cāy-ı ma' hūda getirmiş fitne çü bir dinsizi	Ġālība ol āfetiñ mürriħe beñzer ğü gibi Şūr-ı tevā'im fitne-āşūbdur ümmī ü ebī	Tahmi s/ 4		— • — — / — • — — /	Başlık: Taħmīs-i

		Dā'imāser-çeşme-i humda tutup āb-ı rizī Eyledi bi iki peymān ile ser-gerdān bizi Āh o şahbā şaticı 'aql alıcı kâfir kıızı	izziyā görmüş mi kimse böyle kâfir meşrebi Var mıdır bilmem Nedimā bir daği anıñ gibi Din ü dil haşımı riya celladı takva hırsızı	bend	— • — — / — • —	'İzzī Ġazel-i Nedim
63b- 64a	Neş'et	Bezm-i vuşlatda' acerb hicr-keş yār oldum Nüş-dār-ı şifā bahş ile bimar oldum Düşdüm ol şah gülün dāmeniñe hār oldum Ġonca meh jāle gibi neyleyeyim bār oldum Şabrı güc çāresi güc derde giriftār oldum	Ġālibā mā'il ol şeh nāle ü efgānımıza Yohsa bilmem 'acabā kaçdı mı var cānımıza Teşnedir ġamze-i hūnhārı hemān ġanımıza Nice zālīm diyemem ġazret-sultānımız Neş'etā cāñ-ı cihāndan hele bī-zār oldum	Muha mmes/ 5 bend	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Muġamm es-i Cenāb-ı Neş'et
64a- 64b	Nāşid	O perī rū ki benim hūsrev-i hūbānımdır Ben anıñ bendesiyim şah-ı cihān-bānımdır Gülşen-i behcete bu serv-i hīrāmānımdır La' l-i cān-bahşı benim derdime dermānımdır Şūh-meşreb güzelim zūlf-i perişānımdır	Dilrubālarda odur mülket-i hūsnuñ şahı Nice teşbih ideyim rüyına mihr ü māhı Nāşidā mişlini hiç görmemişim billāhi La' l-i cān-bahşı benim derdime dermānımdır Şūh-meşreb güzelim zūlf-i perişānımdır	Muha mmes/ 5 bend	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Muġamm es-i Cenāb-ı Nāşid
64b	Pertev	Gül-nihāl-i 'işve itmiş ol ġadd-i zībāsını Hoş hīrām nāz kılmış o ġāmet-i tūbāsını Alsam āġuşa dehānından sorup cānā seni Serv-i nāzım kim büyütdi böyle bī-pervā seni Kim yetiştirdi 'acerb ol naħlden bālā seni	Peretv-i mehcürü manzūr nigāh it el-amān Derd-i hicrān ile aħvāli perişān ü yamān Bir sorar yok hāl-i zārın kārı feryād ü fiġān Ben didikçe böyle kim kıldı Nedim nā-tüvān Gösterir engüşt ile meclisdeki mīnā seni	Tahmi s/ 5 bend	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Taħmīs-i Pertev Ġazel-i Nedim
64b- 65a	Pertev	Kākül ü hāli siyeh şöyle siyeh nūr gibi Beden-i pāki beyāz öyle ten-i hūr gibi Zūlf-i şeb-gūni siyeh şöyle ki deycūr gibi Gerden-i şāfī beyāz öyle ki kâfūr gibi Çeşm ü ebrūsı siyāh öyle ki semmūr gibi	Böyledir ağız açup sinede her bir çakım 'Āşıkıñ Pertev-i nā-kām degil de yā kim Var ise işte şalā yok benim aşla pākım Sū-yi zānn eyleyemem ġayrılara ammā kim Der-i 'aşkıñ ile Nedimā hele rencūr gibi	Tahmi s/ 5 bend	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Taħmīs-i Pertev Ġazel-i Nedim
65b	Nahifi	Baħa ġüftār-ı cān-bahşıñ gibi şirīn ġitāb olmaz Ki āzārıñ daği müstevcib-i ġahr ü 'itāb olmaz Dile düşünām telhiñ dāye-bahş ıztırāb olmaz 'İtāb-ı la' l nābından gönül pūr-çin-i tāb olmaz Bilür kim kāñ-ı āteşden çıkan ġançerde āb olmaz	Diriġ itme eger kim naħd-i cān isterse de cānān Muṭi' olmağ gerek ma' şūka elbet 'āşık-ı nālān Naħifi ile resm-i ġidmeti bir mücib-i fermāñ Bahāyi her ne emr eylerse ol şahen-şeh-i hūbān Sırr-ı telsim-i ġāk-ı 'aczen ġayrı cevāb olmaz	Tahmi s/ 5 bend	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Taħmīs-i Naħifi Ġazel-i Bahāyi
66a	Nahifi	Çok niyāz eyledim ol şūha civānım diyerek Noğta gül ey şanem-i nādire dānem diyerek Hele ġuş eyle biraz āh ü fiġānım diyerek Yāri açdım açıl ey ġonca dehānım diyerek	Oldı amāde yine 'ayş ü tarab asyābı Destime şundı ol gül-çehre şarāb-ı nābı Getirüp şevke Naħifi bu dil-i pūr-tābı Yār söyletdi baħa bu ġazeli ey Nābī	Tahmi s/ 5 bend	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Taħmīs-i Naħifi Ġazel-i

		Bezme geldi gele ey rûh-ı revâñim diyerek	Söyleye söyleye ey taze zebâñim diyerek				Nâbî
66b	Pertev	Tâcdârân-ı cihânbanândan efrâda dek Mücrimân-ı bestedir zincirden âzâda dek Tılf-ı ebced h̄ânlardan hazret-i üstâda dek Fırka-i erbâb-ı dilden zümre-i zühhâda dek Hep esîrindir begüm hatta dil-i nâ-şâda dek	Faḥr eylesem telsîm ider ‘aql-ı selîm Ṭab‘-ı şūhum nükte-i pervâz ²⁷⁰ suḥandân ü fehîm Ḥâme-i mu‘ ciz-beyânım olalı çüb-ı kelîm Kilk-i ‘ayyârîñ ‘aceb nâ-refte râh açdı Nedîm Ḥâne-i endişeden gülzâr-ı isti‘ dâd’a dek	Tahmi s/ 5 bend		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Taḥmîs-i Pertev Ġazel-i Nedîm
67a	Sâbit	Ruḥlarıñ gülşen mi verd-i ter midir bilmem nedir Mâh mı mir‘ât-ı İskender midir bilmem nedir Sözleriñ şîrîn hele sükker midir bilmem nedir Lebleriñ cân mı yâ cânân-ı-perver midir bilmem nedir Çeşme-i ḥayvân mı yâ kevşer midir bilmem nedir	Sâbitâ meclisde râmiş-ger mi var kulkul gibi Hem-nişin olmaz ḥaḳîkatde sebû-yı mül gibi Âşîḳ ol âşîḳ ki sev bir taze dilber gibi Ey Mezâḳî ehl-i bezmi inleden bülbül gibi Sâḳî-i gül-ruḥ mudur sâğar mıdır bilmem nedir	Tahmi s/ 5 bend		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Taḥmîs-i Şâbit Ġazel-i Mezâḳî
67b	Sâbit	Nice demdir ki gözden gitdi ol nûr-ı başar gelmez Ġubâr-ı maḳdeminden tütîyâ-yı çeşm-i ter gelmez Aceb n’oldı peyâm-ı dilber-i Yûsuf-nazar gelmez Gidüp peyk-i nesîm eglendi murg-ı nâme bir gelmez ‘Aceb yâd illere düşdüñ ki aşlâ ḥaber gelmez	O kâfir geşt-i bâğ eyler raḳîb-i dîv-siretle Geçer ‘ömr-i ‘azîz-i nâzeninim derd ü miḥnetle Şeb-i miḥnetde ḳaldım gerçi Şâbit gibi ḥasretle Hele şükrüm Mezâḳî budur ümîd-i vuşlatla Geçer eyyâm-ı firḳat göz yumup açmaḳ ḳadar gelmez	Tahmi s/ 5 bend		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Taḥmîs-i Şâbit Ġazel-i Mezâḳî
67b- 68a	Esrâr	Şu‘ lelenüp derd [ü] ğam ü iztîrâb İtdi gönül mülküni yek-ser ḥarâb Âteş-i hicr eyledi bağırim kebâb Âh mine’l ‘aşḳı vü ḥâlâtihi Aḥraḳa ḳalbi bi-ḥarârâtihi	Gün-be-gün Esrâr’a bir efsûn ider Bağırim ḥün eşkimi ceyḥûn ider Ḥâlîni gitdikçe diğeri gün ider Âh mine’l ‘aşḳı vü ḥâlâtihi Aḥraḳa ḳalbi bi-ḥarârâtihi	Muha mmes/ 6 bend		— • — — / — • — — / — • —	Başlık: Taẓmîn-i Muḥamm esü’l Esrâr Dede
68b	Gâlib	Ey hoş o zamân ki dil olup şâd Cân mülki idi meserret-âbâd İtdim o hevâları yine yâd Allah için eyle ey felek imdâd Ârâyiş-i rûzgâr idim ben	Cânân ile ‘ayş [ü] nûş iderdim Girdâb gibi ḥurûş iderdim Bezm-i meyi şu‘ le-püş iderdim Bülbüllerini ḥamûş iderdim Gâlib gibi kâm-kâr idim ben	Tardiy ye/ 6 bend		— — • / • — • — / • — —	Başlık:Ṭa rdiyye-i Cenâb-ı Ġâlib Dede
69a	Gâlib	Hoş geldiñ eyâ berîd-i cânân	Dil ḥayret-i ğamla lâl ḳaldı	Tardiy		— — • / •	Başlık:

		Bağış it baña nevid-i cânân Cân ola fedâ-yı 'ıyd-ı cânân Bî-sûd ola mey ümîd-i cânân Yârîñ bize bir selâmı yok mı	Ğâlib gibi bî-mecâl kaldı Gönderdigim ' arz-ı hâl kaldı El'ân bir ihtimâl kaldı İnşâfîñ o yerde nâmı yok mı	ye/ 5 bend	— • — / • — —	Şardıyye- i Cenâb-ı Ğâlib Dede
69b- 70a	İzzî	Beyâz-ı ' arızîñla kâkülüñ nazm-ı mülemma' dır Perîşân rüyüñ üzre şurreler neşr-i müsecca' dır O çîn-i ħabbe şu' arâ nüriden bir muraqqa' dır Ğüşâde ebrü anıñ kim iki bir ħasta muşarra' dır Ser-i dîvân-ı ħüsn ü behcete bir ħüb matla' dır	O yâl ü bâl-i ħalet zâv-ı ħüsnüñ rüz-ı efzündür Lisân-ı kâle gelmez vaşf-ı ħâlî şun' -i bî-cündür Selîs-i nazm-ı pâkiñ ' İzziyâ çün kim bu mazmündür Serâ-pâ şâhid-i tab' ım gibi ol şüh-ı mevzündür Resîmâ ma' ni-i rüşen ²⁷¹ zi matla' -ı tâ-be-maқта' dır	Tahmi s/ 9 bend	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Taĥmîs-i ' İzzî Ğazel-i Resîmâ
71b	Hânîf	Âvâre iden göñlümü bir şüh-ı cihândır Pek tâze civândır Ammâ diyemem nâmı felân ibn-i felândır Ol râz-ı nihândır	Ĥânîf ħuluñı eyleme bu rütbe ferâmüş Ĥâırdan efendim Künc-i ħam-ı hicrinde işi âh ü figândır Ĥaylice zamândır	Müste zad/ 6	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Müstezâd -ı Ĥânîf Efendi
72a	Fennî	Bir dil ki seniñ kâkülüne beste degildir Bulmaz o selâmet Dîvâne dinilmek aña şâyeste degildir Zincîre ne ħâcet	Üftâdeleriñ gerçi şayılmaz ħatı çokdur Devletli efendim Fennî gibi herkes saña vâ-beste degildir Ma' lûm-ı sa' âdet	Müste zad/ 4	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Müstezâd -ı Fennî Efendi
72a- 72b	Nedim	Ey şüh-ı kerem-pîşe dil-i zâr seniñdir Yok minnetiñ aşla Vey kân-ı güher anda ne kim var seniñdir Pinhân ü hüveydâ	Çeşmâni mest-i sitem kâküli pür-ĥam Ebrûaları pür-çîn Beñzer ki bu dildâr-ı cefâkâr seniñdir Bî-şüphe Nedîmâ	Müste zad/ 5	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Müstezâd -ı Nedîm Efendi
72b	Pertev	Ĥayret-zede-i ħüsnî iken zülfe dolandım Ruĥsârîñı andım Gencînede bir mâr-ı siyehle oyalandım Kâkülleri şandım	' Aşğ ile göñül her ne dise baña ger tutdum Ğayrısımi unuttum Rüsvây olup şimdi ki her renge boyandım Pertev'den utandım	Müste zad/ 5	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Müstezâd -ı Pertev Efendi
73a	Nedim	Bir görmek ile kıldı beni ħüsnüñe şeydâ Ey ruĥları ra' nâ İtdi niĝehiñ ' aqlımı hem şabrımı yağma Ey gözleri şehlä	Ĥün eyledi bağrım felegiñ cevri ü cefası Beyhüdeedası Tâ eyleyeli sen gibi gül-ruĥları peydâ Bî-çâre Nedîmâ	Müste zad/ 6	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Müstezâd -ı Nedîm Efendi
73a-	Fennî	Ĥaddiñdeki ħâlet hele Tübâ'da bulunmaz	Mihr ile meh-âsâ gece gündüz dolanırsıñ	Müste	— — • / •	Başlık:

73b		Ey serv-i bülendim Keyfiyyet-i la ⁶ liñ daği şahbâda bulunmaz Ey lebler[i] kıandım	Dünyâyı ser-â-pâ Fennî gibi ‘ aşık-üftâde bulunmaz Bil kıadrini efendim	zad/ 4		— — • / • — — • / • — —	Müstezâd -1 Fennî Efendi
73b	Fennî	Şahbâ-yı lebiñ bâde-i hamrâya değışmem Ey ruğları gül-gün Reftârıñı biñ serv-i dilârâya değışmem Ey kıâmet-i mevzün	Efgânımı güş eyleyüp ol gönca-dehânım Ağyâra dimiş kim Fennî’yi hele bülbül-i güyâya değışmem Kıldı beni memnün	Müste zad/ 4		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Müstezâd -1 Fennî Efendi
73b- 74a	Fennî	Kaddiñ var iken serv-i hıramân gerekmez Ey kıâmet-i dil-cû Zülfün var iken sünbül-i reyhân gerekmez Ey kâkül-i şebbû	Dür eyle meded luğ idüp ağyârı kıapuñdan Güş it bu niyâzım Fennî turur iken saña der-bân gerekmez Ey şüh-ı cefâ-cû	Müste zad/ 4		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Müstezâd -1 Fennî Efendi
74a	İzzet	Bezm-i taraba câm-ı mey neşve-i fezâyız Alsağ ele şahbâ Dest o be-sece-i ezkâr-ı hüdâyız Pinhân ü hüveydâ	Dem-sâz-ı şabâ oldı rehâvî bize Râğıb Her dem bu maķâmıda Dil-beste-i zincir ser-i zülf-i rehâyız Tevfik ide Mevlâ	Müste zad/ 7		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Ėzel-i Râğıb Müstezâd -1 ‘ İzzet
74b	Rahmî	Eyyâm-ı bahâr olmaz idi gülşen olaydım Bu bağt ile aşlâ Hürşid-i tulû‘ itmez idim revzen olaydım Açılmaya dil tâ	Nisyânı bedid olmaz idi silk-i fuzûlun Yârân ile derviş Nâbî heves-i gevher ile mağzen olaydım Rahmî şadef-âsâ	Müste zad/ 5		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Ėzel-i Nâbî Müstezâd -1 Rahmî
74b- 75a	Gâlib	Reng-i ruğun eyler gül-i pür-jâle piyâle Şerbetleyüp ala Fevvâre midir gevher-i seyyâle piyâle Hayrânım o hâle	Ėâlib eseri-i neş’e-i şâkirim degildir Zâhir mi degildir Bu tâ zeminden çıka çün lâle piyâle Gülzâr-ı hayâle	Müste zad/5		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Müstezâd -1 Ėâlib Efendi
75a- 75b	Meyyâl	Ey dil Ėam-ı Ėisû-yı ruğ-ı yârda kıaldık Şad miñnetle sen Kıyd-ı şanem-i va‘ de-i zünnârda kıaldık Mânend-i pirehen	Ey hüsn-i edâ ehl-i suğan hep saña müştâķ Meyyâl-veş ammâ Sen Vecdî-i hoş tab‘ hoş edâda kıaldık Hayli şu‘arâdan	Müste zad/ 7		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Müstezâd -1 Meyyâl Ėzel-i Vecdî
79b	Vehbî	Dilerim baķmaya Rabbim yüzümüñ kıarasına	Kereminden ne kıadar mücrim isem kesmem ümmid	Kıt‘ a		•• — — / •	Başlık:

		Merhem-i şefkat ura ma' şuyyetim yârasına	Giremez kimse efendiyle kuluñ arasına			• — — / • • — — / • • —	Vehbî
80a	-	İki ' âlem güneşi burc-ı sa' âdetde iken Vâlideynine nice virmeye Mevlâ şerefi	Çeşm-i inşâf ile ey dil naazar eyle gavvâşa Alacak dürrini yabana atar mı şadefi	Kıt' a		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lâ-edri
80a	-	Fedâ olsun saña âbâ ü ceddîm yâ Resûlallâh Dü-tâ olsun reh-i na' tında kıddîm yâ Resûlallâh	Seniñ meddâhıñ ey maħbûb ' izzet-i ħazret bârı Seni medħ ü şenâ itmek ne ħaddîm yâ Resûlallâh	Kıt' a		• — — — / • — — — / • — — — / • — — — /	Başlık: Lâ-edri
80a	-	Ümmetiñden bir kuluñ cürmüne olsa mu' terif Dîn-i Aħmed ' aşkına ' afv eyler erbâb-ı ' aṭâ	Yâ Resûlallâh ħarîķ-i hicr-i ' isyânım bugün İşte geldim pâyine benden ħaṭâ senden ' aṭâ	Kıt' a		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lâ-edri
80a	-	Bir gedâ ħalvet-i sarây-ı şâha itdik de duħûl Hiç olur mı luṭf ü ihsân ile mesrûr olmaya	Ey şefi' rûz-ı maħşer şâh-ı ħayl-i enbiyâ Yüz sürenler ravzaña ħâşâ ki maġfûr olmaya	Kıt' a		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lâ-edri
80a	-	Budur âyîn-i ' Arab bir kavmiñ olsa seyidi Kabr üzre az olur ki bende âzâd olmaya	Sen ki faħr-ı ' âlemeyn ü seyyidü'l kevneysin Ĥâşâ Allâh kabriñe yüz süren âzâd olmaya	Kıt' a		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lâ-edri
80a	Nesibâ	Kaçan kavm-ı ' Arab ger mücrim olsa Daħîl olmaḫdadır taħmişi bî-şek	Ĥarîķ baħr-ı cürmüm işte geldim Daħîliñ yâ Resûlallâh daħîliñ	Kıt' a		• — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Nesibâ
80b	--	Cihân faħri Resûl'üñ vâlideyni ħaḫķına inşâf Düşer mi iħtilâfi ķîl ü ķâl itmek bu ümmetden	Vücûdî bî-nażîri ' âleme şems-i hidâyetdir Doġar necm-i sa' âdet şübhe yok burc-ı sa' âdetden	Kıt' a		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
80b	-	Oldı gûyâ seffîd-i surħ iki gül Gülistân-ı semâda şems ü ķâmer	Rûzgâr ol iki gülüñ lâbûd Birin aħşam açar birini seħer	Kıt' a		• • — — / • — • — / • •	Başlık: Lâ-edri

						—	
80b	Halimî	‘ Aks iden āyīne-i eflāke Ravza-i pāk-i Nebî’ dendir eşer	Lem‘ a-i mihr-i nübüvvedir o kim Gündüzi şems görünür gice şamer	Kıt‘ a		— • — — / — • — — / — • —	Başlık: Halimî Dede
81b	-	Kerem bāzīçe-i hātem gibi kim oldı dünyāda Bulunmaz zīr ü bālā kubbe-i nuh-ı tāk mīnāda	Var ise bunda ola Hākīyā bir eşklik qaldı Cenāb-ı şad-vālā-şadr ‘ Abdullāh Paşa	Kıt‘ a		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
81b	Fasīh	Şehīd-i Kerbelā’ nıñ vākı‘āt-ı mātem-engīzī Zebān ü hāme ü şavt ü harūf ile edā olmaz	Faşīhā nuh felek yāqūt-ı rümmān ile pür olmaz O mihr-i ‘ālemiñ bir şatre hūnına behā olmaz	Kıt‘ a		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Fasīh
81b	Hākī	Kerem muqāţta‘ sını tā zamān-ı hātemden Mezāda virdiler ammā bulunmadı tālīb	Kimiñ nuqūd-ı ‘aţāyası var anı alacağ Meger cenāb-ı riyāset-me-āb ola rāğīb	Kıt‘ a		• — • — / • • — — / • — • — / •• —	Başlık: Hākī
81b	-	Kārım ğam-ı hicrān ile āh eyleme yā Rab Dūd-ı dile her lahza siyāh eyleme yā Rab	Bu sırr bañā āyīne-i ruhsār-ı murādı Hālīm ğam-ı fūrkat ile tebāh eyleme yā Rab	Kıt‘ a		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lā-edri
81b	Fuzulī	Rāhat ister tab‘ a mişnetde ‘ibādet ser-be-ser Terk-i rāhat rağbet-i mişnet kılan mümtāz olur	Bu sebebdendir ki küfr āsān olup İslām şa‘b ‘Arşa-i ‘ālemdede mülhid çok muvaşşid az olu	Kıt‘ a		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Fuzulī
82a	-	Dimek eksik beni tadrīc ile yāqūt olan taşdan Bu yandıqça çeker kân ile şadr ü kıymetim artar	Ne şerbetdir ğamiñ kim içdigimce eksilür şabrım Ne sihr eyler ruhuñ kim bağıdımca rağbetim artar	Kıt‘ a		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: : Lā-edri
82a	-	Melce-i baħr-ı emel her cāhile girdābdır ‘Arife ālāyiş-i dünyā hayāl-i h‘ābdı	Bir şapıyı bend idince biñ şapıyı eyler güşād Şazret-i Allah efendi fātih ul evvābdır	Kıt‘ a		— • — — / — • — — / — • — — /	Başlık: Lā-edri

82a	Vehbî	Ceyhûna döndi dîdeler hûn-ı âl ile Merdüm senâdır oldu siyeh peştemâl ile	Bir âl perde çekdi remed tāk çeşmime Dîdemim zîfâfa girdi ‘arûş-ı hayâl ile	Kıt‘a	— • — — — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Vehbî
82a	Necb	Leb-i dildâra ‘aceb la‘l mi yâ gül mi disem Ruḥ-ı pür-ḫâline ben dâne-i fülful mi disem	Gül-i ruḥsârı için nâliš-i feryâda Necîb Âh-ı ‘âşık mı yâḫûd nâle-i bülbül mi desem	Kıt‘a	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Necîb
82b	Surûrî	Tâze kızlarla şimdi Vehbî-î pür Şarf idüp ‘ayş ü işrete pâresin	Desti ile gâver giydi döküyor Aḳ şaḳâl üstüne pâpâs kârasın	Kıt‘a	• • — — / • — • — / • • —	Başlık: Sururî
82b	Fennî	Köprüli tâzesiniñ biri metâ‘-ı vuşlatıñ Virecek oldu baña geçdigi ḫâl üzre	Didim ol âfet-i devrâna ol köpriden Geçeriz biz de elin geçdigi minvâl üzre	Kıt‘a	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Fennî
83a	-	Ḥaml-ı şûr ile cevzâde gelür faşl-ı bahâr Ser-itân ile eser sünbüle deryâya qarâ	Ṭutdı göz faşlını mîzân ile ‘aḳreb-i ḳavs Ceddi-i velvele ḫût itdi ḳışıñ baḫtını târ	Kıt‘a	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık : Lâ-edri
83a	-	Nâmı buzağı bir gözi âhûya ḳul oldum Senden ḳuzucuğum n’ola itdimse ferâğı	Ḥoş ḳarb-ı meşeldir bu çerâgâh-ı cihânda Ortaḳlık inekden iyidir başḳa buzağı	Kıt‘a	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık : Lâ-edri
83a	Hâkî	Şeh-vâr-ı ḫıṭṭa-i cûd oldığıñ fehm eyledim İşte ben geldim efendim der-gehiñ dîvânına	İntizâr atına çignetme Ḥâkî bendeni Esb-i va‘diñ dizginiñ döndür vefâ meydânına	Kıt‘a	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Hâkî
83b	-	İş bu mektûb-ı muḫabbetsize bulduḳda vuşûl Umarız kim ḳılasız dest-i mürüvvet ile ḳabûl	Cümle yârân şafâ muntazır olmuşlardır Gelesiz luṭf idesiz ‘özrûñüz olmaz maḳbû	Kıt‘a	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık : Lâ-edri

83b	Nābī	Ġayra meyl eylesün diyü dil-âzâde Ĥüccet-i ‘aşkıñı imzâladı kâğı-zâde	Ĥüccet-i vuşlatı maĥlûl olacağ dünyâda Kime ‘arz eyler ilahî mütevellî-zâde	Kıt‘a	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık:N âbî
83b	Haşmet	Bu ferve-i zîbâ ile ol şühî görünce Geh kendine geh kürküne bağdım oyalandım	Ĥākūm gibi gerden-i kâfûruna Ĥaşmet Şırtında boğaz kürkü görünce yağalandım	Kıt‘a	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Haşmet
83b	-	Ĥayâtı şâ‘ ire cüz‘ î ĥayâda lâzımdır Dehâñı şâ‘ iriñ ‘ilm-i arûs-ı Farscasıdır	Seniñ kaşîde-i Mışriyyeñi gören etrâk Dimez mi o dağı poğ Yemen’iñ Arabcasıdır	Kıt‘a	• — • — / • • — — / • — • — / •• —	Başlık: lâ-edri
83b	-	Efđal-i dehriñ oldık ammâ fâsı yoğ Ĥayr-ı ‘âlemsiñ ammâ yâsı yoğ	Umarım Allah’dan kim ‘an qarîb Giresin bir ĥayıra kim ĥâsı yoğ	Kıt‘a	•• — — / • — • — / •• —	Başlık: Lâ-edri
84a	-	Meyve ü şarâb Sâye-i sehî-leb	Betü ĥâhem be-nüşem şanemâ Mey ü yek semmer kebâb	Kıt‘a	(?)	Başlık: lâ-edri
84a	Sâbit	Şeyh oğlı semâ‘ a girüp ‘âlem dedelendi Hergele şapı topuna döñdi zedelendi	Her köşede bir na‘re-i mestâne-i yâhû Âdetce bugün zâviyemiz mey-gedelendi	Kıt‘a	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Sâbit
84a	Sâmî	Meclisde muşĥaf-ı ruĥ-ı dildârı dü gice Büs itmege teveccüh iderken raĥîb-i dün	Ol gül-‘izâr geldi didi lâ-yemessehu Ben büs idüp didim ala almutaharun	Kıt‘a	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Sâmî
84a	Hâkî	Âşfâ-i tertîb-i âlây eylemiş faşl-ı bahâr Ĥul ĥul olmuş leşker-i ezhâr-ı zan‘ kird-kâr	Dest-i ĥudretle yazılmış her siyâhiñ tîğine Lâ-fetâ illa ‘alî lâ-seyf illâ zülfiĥâr	Kıt‘a	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Hâkî
84a	Haşmet	Cizmecide mest olan çeksün ayađıñ sâĥî Bir ayađ divânı ile zümre-i mestâneye	Geh ĥarâbât gehi ġam-ĥâne-i Ĥaşmet’dedir Düşdi büm-âsâ gönül virâne virâneye	Kıt‘a	— • — — / — • — — /	Başlık: Haşmet

						— • — — / — • —	
84a	Haşmet	Ey pertev-i ser-tâc-ı çerâğân-ı ' inâyet Şem' -i haram-ı luţfuña pervâne hücumuz	Budur ğarâzım ' arz-ı şem' dâñ ile ez-dil Her hıdmetiñe ya' ni şem' dâñ ile mumuz	Kıt' a		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Haşmet
84b	Ârif	Gördüm o perî-peykeri dün bâğda der-dest Bir deste gül-i âl ile ser-mest gelürdi	Bir buse mi bir gül mü virseñ didim ol şüh Bir nîm tebessüm idüp ' Ârif gülivirdi	Kıt' a		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Ârif
84b	Belîğ	Râfîziler sa' y ider mihrâb-ı hâmis vaz' ına Bî-tekellûf anları iskât için ey hüş-yâr	Bir işâretdir o çâr-ebür nezâket-pîşeniñ Ka' be-i rüyında vaz' itmiş hudâ mihrâb-ı çâr	Kıt' a		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Belîğ
84b	Belîğ	Yokdır ocağda bir çöpüm ammâ ki rüz ü şeb Âteş-i dehânına bedel âhım çeker ' alem	Osmân Efendi' niñ der-luţfunda çorçarım Darb añlanur efendim oţun ister disem	Kıt' a		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Belîğ
84b	Belîğ	Cihânda minnet itmem çarğ-ı düne Ki feyz-i mazhar-ı halk-ı ' azîmim	Belîğ-i âzâde-i sultân-ı ' aşkıñ Kul olmam ğayrıya' Abdu'l-Kerîm' im	Kıt' a		• — — — / • — — — / • — —	Başlık: Belîğ
85a	-	Mağz-ı keremde nağd-i diliñ nîm- cü kadar Sen kabûl olsa muğârin revâcıdır	Mağşül-ı tab' -ı hazretine kendim ' arz idem Zirâ ağâ-yı kadr-şinâsın iştirâcıdır	Kıt' a		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Lâ-edri
85a	Vehbî	Kaşr-ı çâr-erkân cismin zevk ile pâyende kıl Sâde-nağş ol mâsivâdan mâle meftûn olma hiç	Yâre çaymış kâm alup câmını içmiş rağîb Var yıkıl ' ağıñ keserse sen dağı çat al çek iç	Kıt' a		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: vehb
85a	Belîğ	Hudâvendâ bugün sen ' arşa-i heycâda bî-pervâ	Çeküp kürek fülk-i postum çıkardı küh-ı mihnetde	Kıt' a		• — — — / • — — — /	Başlık:Be lîğ

		Adūya pençe-i pür-zür ile dürrinde kaplansun	Belîg-i zāra fermāñ eyle bir ferāce kaplansun			• — — — / • — — —	
85a	Belîg	Güm-geşte kīse dūd ile āhım ālem çeküp Kırdı sipāh-ı keyfimi bir demde dil kese	İhdā idüp Belîg'üne bir kīse-i duḡān Luḡfuñ cihānda olmadı hiç böyle bir kese	Kıt'a		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Belîg
85a	İzzet	Tīr ü ğamzeñle n'ola işlerse zaḡm fūrḡatiñ Vaḡt-i fūrḡatden birer yıllarcadır her sâ' atıñ	Bir daḡıḡa āh ü fiġān itmese durmaz göñül Çāre yoḡdır 'İzzetā ḡurdum o şūḡuñ vuşlatıñ	Kıt'a		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: İzzet
85a	Belîg	Bu eski şehirde buluyor köhne-fürüşān Dellāl-ı dād ü sited-i nazm ile behre	Bu müşteri-i nādiredāñ olmadığından Kālā-yı diliñ ḡaldı revācı Yenişehir	Kıt'a		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Belîg
85b	[Fuzulî]	Dil virme dilā 'aşḡa ki 'aşḡ āfet-i cāndır 'Aşḡ āfet-i cān oldıġı meşhūr-ı cihāndır	Ger dirse Fuzulî güzellerde vefā var Aldanma ki şā'ir sözi elbette yalandır	Kıt'a		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lā-edri
85b	-	Kāşānemize doġmadı ol māh-ı şeb-ārā Hercāyilik itdi Vaşl olmaġa va' ditmiş iken eyledi ferdā Geldi yine gitdi	Bīmār-ı ğam-ı 'aşḡ olana çāre bulunmaz Şunmañ dile şerbet Şimden gerü ben zāra 'ilāc itme ḡabībā Derdim baña yetdi	Kıt'a		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Ḳıt'ā-i Müstezād
85b	-	'Aşḡ her dilde bulunmaz dil-i dānāda olur Şeb çerāġı arama cūyda deryāda olur	'Aşḡ dursun ḡo mecāzı ise de göñlüñde Āb-ı engūr-ı ḡam içre ḡutaraḡ bāde olur	Kıt'a		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
85b	-	Germiyyet-i ārāyış-i manşıbla gezerken Dem serdi-i sükkān-ı ḡazādan ḡona ḡaldı	Eslāf-ı cefā-pīşe gelüp bulduġun almış Bu cāy-ı meşāḡḡatde hemān bir şovuk aldıḡ	Kıt'a		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Belîg

89b	--	Ṭıfl-ı dil ḳaddiñ görüp ‘aşka elifden başladı Rabbi yessir lā-tu‘ assir Rabbi temim bi’l-ḥayr		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
89b	-	Māsivādan el yuyup maḥlūḳdan ümmīdi kes Virdiñ olsun her nefes Allah bes-bāḳi heves		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
89b	-	Ehl-i tevḥīd olmaḳ isterseñ suya meyli kes Aç gözüñ merdāne baḳ Allah bes bāḳi heves		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
89b	-	Vücūd-ı enbiyā tesbīḥ-i dürr gibi ser- āmeddir O tesbihe imāme gevher-i zāt-ı Muḥammed’dir		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Nazim
89b	-	‘Aşk-ı Muḥammed’i gönülde bir Medīne’dir Dahl eyleme zāhid ehl-i dili tekke Mekke’dir		Müfre d	(?)	Başlık: Lā-edri
90a	-	Gönül bir Ka’be’dir dersin degilsin yanmaḡa ḳādir Ne lāzımdır saña her dem yaḳarsın beyt-i Raḥmān’ı		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
90a	-	Murād idince müsebbib bir ādemiñ kārin Yed-i teşebbüşüni cüst ü cü ider esbāb		Müfre d	— • — / • • — — / • — • — / • • —	Başlık: Lā-edri
90a	-	Ezeli böyledir āyīn-i sipihr-i ḡaddār Ki gülün ḥāb-gehi ḥār ola ḥārīñ gülzār		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık : Lā-edri
90a	-	Girdāb-ı baḫr-ı ‘aşka düşen keşti-i diliñ Hızr olsa nā-ḥudāsı ḥalāş iḥtimāli yoḳ		Müfre d	— — • / — • — • / • — — • / — •	Başlık: Vehbī

90a	-	Eyledim tevcîhe iç ilden derd-i dil timârını Enderün-ı sîneden çıksün çerâgım olsun âh		Müfre d	— •• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Neş'et- Rızâ Bey
90a	-	Nice demdir o mâh-ı 'âlem-ârâdan haber gelmez Dili irsâl iderdim kôrkarım ol da gider gelmez		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
90a	-	Esb-i nâz ile dil-i 'uşşâka pâ-mâ eylediñ Leşker-i hatdır gelen çek dizgini şimden-gerü		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lâ-edri
90a	-	Çok zamân baır-ı sefîdi keşti derdi 'âkıbet Şoğdı Vehbî-i keşti-i âmâli kız limânına		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Vehbî
90a	-	Sirişk-i hûn ağıdup câme-i hâb-ı firqatde Gözüm şabâha degin kân içinde yaş yatur		Müfre d	• — • — / • • — — / • — • — / •• —	Başlık: Sâbit :
90b	-	Semm-i hicrânını emdirirdi erbâb-ı mezâk N'olur ey gonca-dehen leblerini bir emsem		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lâ-edri
90b	-	'Aceb midir vire her hüsne başka bir revnağ Beraber olmadı Şâbit bir elde beş parmağ		Müfre d	• — • — / • • — — / • — • — / •• —	Başlık: Sâbit
90b	-	Dil-i mecrûhuma kimden çâre-cüy oldum ise ey Vehbî Tutunca nabzımı bildim ki 'âciz kendi derdinden		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — /	Başlık: Vehbî

90b	-	Bir ber-güzeriñ istedim ol kaşı yāy didi Tīr-i müjem çekerse gönülden nazardadır		Müfre d	• — — — / — — — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Lā-edri
90b	-	Germ olup meclisde dilber sīnesin açup didi Hezihi cennāt-i ‘adni fedhuluhā hālidin		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: La-edri
90b	ī	Pek yürekli gerek ‘āşık geçinenler zirā Arnabūd tāzesiniñ tīği cigerler doğrar		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	BaşlıkVe hbī
90b	-	Doğunsun tek hemān la‘ l-i nemek-rīziñ leb-i cāme Katarsañ bāde-i nāba nemek kat kat helāl olsun		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Enis
90b	-	Zinhār eline virmeñ āyine o kāfiriñ Zirā görünce şüretini büt-perest olur		Müfre d	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Bākī
91a	-	İtmiş izāle bekrini bir bekri nāb-kār Ey duğter-i rez āh kızıl kan içindesin		Müfre d	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Lā-edri
91a	-	Onuñ ardın gözet fikr-i daķık it onda bir söyle Uñutma kalbine her ne gelürse asiyāb-āsā		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Vehbī
91a	-	Ben ol buğday añlu ol gözli kendi kendime Fikr-i daķık ile aramışdım ilik ilik		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — /	Başlık: Servet

91a	--	Gelmedi kendim gibi fikr-i daḳīḳ eyler diyü Her gelen bu āsiyāb-ı çarḫa durmaz ögünür		Müfre d		• — — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Nābī
91a	-	Ṭurpı yiyüp Kānī Nef'ī dinler Yellenüp çıktığı Nef'ī değil mi		Müfre d		(?)	Başlık: Vehbī
91a	-	Erbāb-ı kemāliñ yeri ḫākister ğamdır Ḥāk üzre düşer meyve kemāl ile olunca		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lā-edri
91a	-	Bezm-i iḳbālını tār eylesün dirse felek Kişi yakdığı çerāğı üstüne pervāne gerek		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
91a	-	Mey-i maḫbūba meyl itmek egerçi ḫalḫa töhmetdir Velī ḫalvetde ey şūfī bu daḫi bir zerafetdir		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
91a	-	Muḫabbet çünki miḫnetsiz bulunmaz dār-ı dünyāda Muḫabbet-i miḫnet anıñ çün yazılmışdır bir imlāda		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
91b	-	Dil-i āhen-şifātı āteş-i 'aşḫa bedel it Ala gör lāzım olur eski demir ile kibrit		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
91b	-	'Aḫla maḡrūr olma Eflātūn-ı vaḫt olsañ eger Bir edīb-i kāmili gördükde ṭıfl-ı mekteb ol		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Nef'ī
91b	-	'Ālemiñ ḫalḫı ecel destinde olmuştur zebūn		Müfre		— • — — /	Başlık:

		Çāresi oldır diyene innā ileyhi rāci' ūn		d	— • — — / — • — — / — • —	Nef' ī
91b	-	Taḳdīre 'ilāc eyleyemez olsa Felāṭūn Elbette olur her ne ise kār-ı muḳadder		Müfre d	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Sām
91b	-	Bir 'Acem dilberiniñ aldım elime çevgeni Gülerek yüzüme baḳdı didi bābā çekeni		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
91b	-	Hākimiñ şerbeti olmaz gönül sevdāsına nāfi' Vişāliñ şerbeti ister damāğında o sevdādır		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
91b	-	Yoḳdır ol Yūsuf-ı sāniden eşer Aḡla hey gözlerim aḡla ne gelür var ne gider		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
91b	-	Şeb-i yeldāyı müneccimle muvaḳḳat ne bilür Anı bīmār-ı ğama şor gice kaç sā' atdır		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
91b	-	Biñ dāğ-ı tāze ister imiş iştirāsına Kālā-yı vaşlı o mehiñ āteş-i bahāsına		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
92a		Ne şāhlık isterim ne āzādelik Hemān bendelik isterim bendelik		Müfre d	• — — — / • — — — / • — —	Başlık: Lā-edri
92a	-	Mecnūn ile biz mekteb-i 'aşḳ içre oḳuduḳ		Müfre	— — • / •	BaşlıkFe

		Ben muşhâfî hâtm itdim o vel-leylde kaldı		d	— — • / • — — • / • — —	nnî-i Kadîm
92a	-	Arkası üzre yatup rāhat iderdi ‘āşîk Olsa aġyāra cehennem deresinde mirkād		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Sābit
92a	-	Ne çekdim üstüme yāri ne aldım altıma anı Müyesser olmadı vuşlat ne tahtānı ne fevķānı		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık : Kāmī
92a	-	Ne öpdüm la‘l-i cānānı ne çekdim sīneye anı Müyesser olmadı vuşlat ne rūhānı ne cismānı		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Nābī
92a	-	Bir yerde yatalım diyecek nāzı uzatdı Yatmam didi bir haylī ‘inād eyledi yatdı		Müfre d	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Sābit
92a	-	Ey hikmet ile hālķa şatan kendüyi Loķmān G.t.n var ise s.k.m ile derdine dermān		Müfre d	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık : Lā-edri
92a	-	Zāhidā çek ayaġı mey-gededen dillendin Der-i meyhāneye lafz ile girmeyi gör		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lā-edri
92a	-	Şiše-i hicr olsa n’ola mānend-i gül-āb Ey felek tāze-ter-i gülden çıkardın sen beni		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lā-edri
92b	-	Meydāna geldi na‘ş-ı rakīb-i bī-namāz		Müfre	— — • / —	Başlık:

		Kıldım huzūr-ı kalb ile ʿömrümde bir namāz		d	• — • / • — — • / — • —	Lā-edri
92b	-	ʿAbā ferācesiyle tavşan oğlanına şaldırmış Zavallı şūfiye şehvet çul ile tavşan aldırılmış		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
92b	-	Āteşi atlas giyinmiş ol şeh-i nāzik-mizāh Allah Allah penbe ile āteş itmiş imtizāc		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
92b	Sābit	Civān-ı ʿtab ʿıma Sābit suhan begendiremem Efendi genc bege hıdmet eylemek güç imiş		Müfre d	• — • — / • • — — / • — • — / •• —	Başlık: Sābit
92b	Bākī	Ruḥ-ı şaṭranc-ı muḥabbetde bizi māt idecek Baydaḫ-ı ḫāl-i siyāḫı didi var öğren gel		Müfre d	• • — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Bākī
92b	-	Şaṭranc-ı dehr içinde o şāh-ı serīr-i nāz Ferzāne-i cihān olacaḫ bir piyādedir		Müfre d	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Lā-edri
92b	-	Görsün ne imiş bāzī-i şaṭranc-ı muḥabbet ʿArz idüp şāh-ı dil zāhidi māt it		Müfre d	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Rüşdi
92b	-	Penbe-i kevnīñ görüp döndüm kemān-ı sādeye Atdırınca neler çekdim o ḫallāc-zādeye		Müfre d	• • — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lā-edri

92b	-	Güle güş itdiremez yok yere bülbül iñler Varağ-ı mihr ü vefâyı kim oğur kim diñler		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lâ-edri
93a	--	İstemezdim çıkayım üstüne ol rağğışın Baña çâr-pâresi çağ çağ didi ibrâm itdi		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lâ-edri
93a	-	İkâmet eyleyüp mihrâb-ı ihlâş-ı mu' allâda Bugün kendüsine uydurdu 'uşşâkı imâm-zâde		Müfre d	• — • — / • • — — / • — • — / •• —	Başlık: Lâ-edri
93a	-	Câmi' -i hüsnüne 'uşşâkı edip âmâde Artırır kâmeti maḥfilde mü'ezzîn-zâde		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lâ-edri
93a	-	Kişver-i hüsnüne mâlik geçinür üftâde Yağdı yandırdı bizi 'aşğ ile kıyyum-zâde		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lâ-edri
93a	-	Hüsnüne itdi meh çâre dehr-i üftâde Yedi yaşında yedi kullede dizdâr-zâde		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lâ-edri
93a	-	Eyleyüp maḥkeme-i vuşlatına âmâde 'Aşğ ile itdi merâfi' beni Muḥzır-zâde		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lâ-edri
93a	-	Hâşılı 'aşğına kendim olalı üftâde Ḥarman-ı şabrımı şavurdu Şamâncı-zâde		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lâ-edri

93a	-	Maḥbaḥ-ı ʿaşkına girsem ben olup üftāde Āteş itmek nice olur göre Ātesci-zāde		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lā-edri
93a	-	Kendi қоç başına қurbān olan ʿāşıkların Ġam-ı hicrān ile zebḥ eyledi қаşşāb-zāde		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lā-edri
93b	-	Fāyık-i leng dimiş dilberine tenhāda Şağ ayakқabı deñilsin hele Ḥaffāf-zāde		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lā-edri
93b	-	Görüp āb-rīz-i meksūri ḥalāda Қırıғımdır dimiş çömlekçi-zāde		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
93b	-	Ġayra қul olmamaқ için du dil-i āzāde Ḥüccet-i ʿaşkı imzāladı қāđı-zāde		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lā-edri
93b	-	ʿĀleme velvele-endāzlık için dünyāda Nemçekler idi görsün hele mehter-zāde		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lā-edri
93b	-	Leb-i deryāya götür қayıғın it āmāde Biz de bir yol binelim saña қayıқçı-zāde		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lā-edri
93b	-	Rind olan ʿıydı şor şūfi muḥibbi-i Ramazān Ben Receb-zāde-i meh-çehreye oldum Şaʿbān		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lebīb

93b	-	Mācerā-yı ‘aşkı inhādır faqat dergāhına Yoħsa eşki çeşmi icrādan ğaraŐ Őekvā degil		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lā-edri
93b	-	Āsyābiñ döndürüp ardını vir gel baña Oluğı boş almasun kendim oyayım saña		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lā-edri
93b	-	aıtı geldiye Őaıñ bama ru-ı dildāra Gice āyineye bamağa rızā vir mermer		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Zeynī
94a	-	Leb kızıl rular kızıl destinde mi cām-ı kızıl Kim kızıl divāna olmaz görse rusārıñ seniñ		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Zeynī
94a	-	Yār āh-ı zeanım ‘ayn-ı vefādır der ise Őaıñ ey ‘āŐı-ı bī-çāre inānma eñedir		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Nāzım
94a	-	Dil-i erbāb-ı muabbet hep aña dūŐmūŐdūr Ser-i niğūdır deyü Őanma zeanıñ tehi		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Nef ī
94a	-	aıtıñ geldikçe rusārında artar tāzelik terlik Berāt ile virilmiş gibi Őāhım saña dilberlik		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık:Ul vī
94a	-	Alā destine piyāle Őuna būseden nevāle Baılur mı il ü āla getirür mi tevbe-i taat		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Rāğıb

94a	-	Şübhesiz nân-pâre huşka kanâ ^c at-ı mümteni ^c Arzû-yı nefis ile meyl-i harâm itmek de güç		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Sâbit
94a	-	Hacerü'l-esved imiş Ka ^c be yüzünde kara ben Hâcıyım sa ^c y iderim ol hâceri öpmege ben		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lâ-edri
94a	-	Şınîsin okudığın muğbeçeniñ şanma galağ Dehen-i tenge şıgmaz o bütüñ cürm-i nağt		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Kânî
94a	-	Derûna çend-i gam şuramaz pey-ender-pey hücüm eyler Gönül zembür-veş inler ne bâl eyler ne mûm eyler		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Nesib
94b	-	Fitîl-i şem ^c -i bahtım gerçi sultânım uyandırdı Çerâğ itdi beni ammâ velâkin yağdı yandırdı		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
94b	-	Uçurdum ol kebüter-i şive-bâzi kaldım âvâre Gönül bir dilber ile çift olur elbette tek durmaz		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
94b	Veysî	Ne bulsun hâlmî bî-derd-i ^c aşk-ı yâr olan Veysî Muhabbet bir belâdır kim giriftâr olmayan bilmez		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Veysî
94b	-	Virir bir cām-ı memlû biñ tehî peymāneden soñra Felek-i vefk-i murād üzre döner ammâ neden soñra		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri

94b	-	O şūhuñ buse-i sīb-i zenaḥdāniñ niyāz itdim Tebessüm eyledi gāyet kızardı didi gül alma		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
94b	-	Cism-i pākiñ didiler hem ter imiş hem berrāk Tepeden ırnağa deḡ gül gibi billür gibi		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Nedīm
94b	-	Ṭaleb-i buse-i sīb-i zeḡan itdikle didi Şaḥa şeftālū ger ise baña cānım ḡayısı		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Sābit
94b	-	Tevbe-i meyde şebāt-ı ḡademimden şorma Urasıñ sāḡi-i gül-ḡehreniñ ibrāmı bilür		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Nābī
94b	-	Kendi elimle yāra kesüp virdigim ḡalem Fetvā-yı ḡūn nā-ḡaḡḡımı yazdı ibtidā		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
95a	-	Şem ^ʿ a-i ḡūsne yaḡar cismini pervāne dili Şem ^ʿ a sorsaḥ o da almış içinden fitīli		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
95a	-	Bugün on dört gün olur görmedim ey māḡ seni Ay efendim bu gice gel baña aḡşāmlayalım		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
95a	-	ḡaḡadır intiḡāb-ı cāy-ı buse rüy-ı dilberde Dilā suḡn-ı ḡarīm-i Ka ^ʿ be'de miḡrābı n'eylersin		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Nahifī

95a	-	Haṭ-āver olmayınca tāze virmez buseye ruḥṣat Bahārın açmayınca naḥl-i nevres meyvedār olmaz		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Haşmet
95a	-	Şimdilik bir iki sāgar ile ḥarāb eyle bizi Sāḳiyā bu dil-i virānemizi yāb yāb yāb		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Sābit
95a	-	Kaşın kâfī öñünde ruḥlarıñ ğarḳ olmuş envārā Yanar miḥrāb öñünde şanki iki şem‘-i kâfūrı		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Kemal Paşa- zāde
95a	-	Kirpigi bağrım delipdir urma merhem ey ṭabīb Çıkmadı dilden henüz ol tır ü peykān andadır		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Ahmed Paşa
95a	-	Ağladıkça biri birine girer müjgānım İki ‘ asker gibi kim ise şū üzre şavāş		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Sırrī
95a	-	Sırrımı fāş eyledi ol noḳta noḳta ḥālleri Ḳumda oynasıñ begim şimden gerü remālleri		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Selman
95b	-	Yār ḥālimden su’āl itse hemāñ giryān olur Görmedim çeşmim gibi ‘ ālemde bir ḥāzır cevāb		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
95b	-	Bir ḳalem ḳaşlı mürekkeb saçlı kātib dilberi Ḥalkıñ ‘ aḳlını ala yazdı saḥn-ı Kāğıd-ḥānede		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — /	Başlık: Lā-edri

95b	-	Qızarır bādeden gözleri mestāne biraz Mey-nāb ie gözi mā'il olur ana biraz		Müfre d	— • — • • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Bākī
95b	-	‘Arz-ı hāl idemedim yāri görüp ağlamadan Yılda bir ‘ıyd olur anda da bārān oldu		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Rahmī
95b	-	Şayar bir būsesin biñ kere baña ol güzel ammā Benim şarf itdüğim nağd-i sirişk-i dīde şayılmaz		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Veysī
95b	-	Āyīne gibi herkese yüz virmesün ol māh Bir bağı yanıķ ‘āşıkıñ uğrar nefisine		Müfre d	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lā-edri
95b	-	Hoş yāra şūr cemālīne bu haţt-ı müşk-bār Amentü billāhi ellezi ħalaķa velleyli ve'n-nehār		Müfre d	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ulvi
95b	-	Bir deliķanlı ħarāmīdir diyü ħabs itdiler Aşmadan ķurtulalı ħayli sıkılmışdır şarāb		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Fuzulī
95b	-	Dirlerdi haţt-ı dilberi bir gün gelür çıkar Hep geldi çıķdı ey dil-i şeydā didikleri		Müfre d	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Ruhī
96a	-	Haţt bozdı ise ħüsnünü ebrūsı kemān Yakıldı ise mescidi miħrāb yerinde		Müfre d	— — • / — • — • / • —	Başlık: Lā-edri

						— • / — • —	
96a	-	İştîyâkım yâre ‘ arz eyle didim didi kalem Baş üstüne bu yolda qara qan ağlayamam		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lâ-edri
96a	-	Haṭṭı gelecek büse virir şâ'im-i vaşla Aḥşâm olacaḡ rûze-i iftâra ne minnet		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lâ-edri
96a	-	Var mı bir ruḥsâra kim haṭṭ-ı seyr-i fâm olmaya Devr içinde qanḡı gün gördüñ aña aḥşam olmaya		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Cenâbî
96a	-	Didim cānâ lebiñ kimiñ aḡzına Ḥışm ile didi baḡ şunuñ aḡzına		Müfre d		• — — — / • — — — / • — —	Başlık: Nâbî
96a	-	İki per gibi zuhûr eyledi haṭṭ-ı rüyında Murḡ-ı ḥüsnüñ ‘ acabâ niyeti pervâza mıdır		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Nâbî
96a	-	Mâlik-i ḥüsn-i behâ Yûsuf-ı gül-çehreleriñ Rište-i haṭṭ gelecek ipliḡi pazara çıkar		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lâ-edri
96a	-	Topuqların göreceḡ mest olup şafâsından Pabuç gibi açılıp kaldı aḡzı ḥaffâfiñ		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Nedim
96a	-	Şâbit bize infâsı ḥisâb üzre virirler Bir müft şoluḡ yok yâ bu ḡavḡa ne belâdır		Müfre d		— — • / • — — • / •	Başlık: Sâbit

						— — • / • — —	
96b	-	Rūzgārīñ pāk- dāmenler çeker ser-bendesin Çanda bir ālūde dāmen var ise ser- per çıkar		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
96b	-	Şol kadar yaraladı tīg-i firāqīñ beni kim Ne belā çekdigimi yaradan Allah bilür		Müfre d		•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Yahya
96b	-	Ṭutan bir dāmeni elbette maqşūdın bulur derler Görenler Yūsuf' īñ dāmānımı dest-i Züleyhā' da		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Nabī
96b	-	Ṭıfl iken sīneye çekdik de fiğān eyledi yār Çuzucukdır qoyuna girdi ' aceb mi melese		Müfre d		•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lā-edri
96b	-	Ṭıñkırdamaz ' uşşāka pes perdeden ammā Ol mūy-miyān-ı ṭanbūreniñ orta telidir		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Lā-edri
96b	-	Erişür menzil-i maqşūdına āheste giden Ṭiz-i reftār olanın pāyine dāmen ṭolaşur		Müfre d		•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Rāşid
96b	-	Bağdıqça olur dīdeleri hey'et-i aḥval Bir dilberi görmek ne belādır peder ile		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lā-edri
96b	-	Başım üstünde degirmen yürüye çarḥ gibi Ben nice fikr-i daḳıḳ ile cihāna ögünem		Müfre d		•• — — / • • — — / ••	Başlık: Lā-edri

						— — / • • —	
96b	-	O tıfl-ı nāz mu‘ allime var nice h̄‘āce-i meşke Çıkarmış sîn ile kâfi efendi nükte göstermiş		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
97a	-	La‘ liñ öperken aldı teni zārı derleme Elbette ey perī ‘ arağ ister şekerleme		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	
97a	-	Haṭṭ-ı rüyîñ komadı nağd-i sirişke h̄acet Şimdi vech-i taḥrîr iledir metā‘ -ı vuşlat		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
97a	-	Eyvāh o üç çifte kayık aldı kararım Şarkı okuyup geçdi bir āfet var içinde		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Nedim
97a	-	Aç tutdığ-çün her gün o hürşid-i cihānîñ Tutdum ğaḏabımdan yiyeyazdım Ramazān’ı		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lā-edri
97a	-	Nüşhañ marāz-ı ḳalbe ‘ ilāc eylemedi hiç Ey şeyḫ-i kerāmet-furūş ez de şuyun iç		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Sābit
97a	-	Ol şāh-ı h̄isn eylesün cevriñi efzün ‘Azline çıka anîñ haṭṭ-ı hümāyün		Müfre d		(?)	Başlık: Lā-edri
97a	-	Nümāyān olsun rāz-ı muḥabbet diyü ḥavfımdan Perestîş eylerim her gördüğim şaḫşa telāşımdan		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Āsım

97a	-	Arzu eyler imiş seyr-i cemāliñ her gāh Giceyi gündüze kıatmış geliyor hattı-ı siyāh		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lā-edri
97a	-	Bağ ruḥ-ı cānāna ile ğayrıdan kıat' -ı nazār ‘Aybdır bir kıul iki sultāniñ olmak bendesi		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Zihni
97b	-	Ensesinden tanıruz hattı gelen maḥbūbı Zürāfā ekşer ardından okur mektūbı		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lā-edri
97b	-	Nezzāre ile ben toyamam rüy-ı nigāra Aç gözlüdür āyine baqar yāra toyunca		Müfre d	— • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Belig
97b		Hevā yok bād-bān-ı zevraḳ-ı şahbā-yı dil-cūda Cenāb-ı bāde-i nābiñda şimdi yelkeli şuda		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
97b	-	Cizmecı mey-ḥānesinde çekmez ayağın o şūḥ Bir ayağı bizde ise bir ayağı cizmede		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Haşmet
97b	-	Viremem saña çek benden eliñ ey melekü'l mevt Cānānıma nedir eyledigim cānıma degme		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
97b	-	An mıdır şu' le viren ‘arız-ı pākinde didem Didi ol muğbeçe-i bāde-fürüş āndır ya		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Belig

97b	-	Bir güzel Arnabūd'uñ ğamzesi kār itdi dile SİNemi deldi geçüp cāna çeker қаşd ile		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lā-edri
97b	-	Felek biñ kez nevāziş eylesün memnūn olmam ben Gül-āb āsābını gül yüzlü yārimden çıkarup sen		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Sābit
97b	-	Şūfī yine imānını tecdīde giderken Bir tāze sevüp eyledi tecdīd-i muḥabbet		Müfre d	— — • / • — — — / — — • / • — — —	Başlık: Lā-edri
98a	-	Büt-i nev-resm-i namāza şeb rüz rāğīb olmuş ²⁷² Bu ne dīndir Allah Allah büte secde vācib olmuş		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
98a	-	Didim şanemā ney gibi bağrım delinipdir Nāz ile didi bağı delinmiş neye derler		Müfre d	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lā-edri
98a	-	Āh ile nā'il-i vuşlat olamazsın ey dil Böyle kālāyı saña bād-ı hevā vermezler		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Nābī
98a	-	O! Yahūdī beçeniñ şūfī girüp endāmına Külbe-i vaşlını döndürdü kāmı ş bayrāmına		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
98a	-	Ser-i ziyāda çal neyzen ' ašā-yı nāy sen şimdi		Müfre	— — • / •	Başlık:

²⁷² Bu beyit Fuzuli'ye aittir. Bk. Tarlan,2001.127.gazel. s. 324.

		Girift işve-i kânūnım bir şāh-ı manşūrīñ		d	— — • / • — — • / • — —	Hātem
98a	-	Düdüksüñ hem nefir-i miħar-mān ʿ işret olmazsın Efendi perdesizdir sūr-ı nāy minķār menfūruñ		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Āsım
98a	-	Vāʿ iz elinde ise hemā sūr cehenneme Rūd-ı qabūl nāʿime-i āʿ mālimiñ benim		Müfre d	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Lā-edri
98a	-	Keşte-i bāde-i kulunum uçar ʿ aşķına Emvāc-ı baħr-ġam gelür hep uçar ۱۴		Müfre d	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Belīg
98a	-	Gör qalaycı dilrübāsın çıķa yüregim nāzdan ʿ Āşık-ı bī-çāreye kıyruķ şalar açmazdan		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
98b	-	Raķibe hevānlıķ ile ider derde med o vāʿ iz Kız oķur oġlan oķur tekkede tenhā vāʿ iz		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
98b	-	Ġalibā olmadı ħalvetde tecelli-i vişāl Çıķdı lā-ħavle kenān taşraya nef sāni şeyħ		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
98b	-	Olunca müşteriler vaşlñ biñ dürlü müştākı Saķız ħelvācısı çıġnedi esb-i nāza ʿ uşşākı		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Belīg

98b	-	‘İyda irdiñ öpelim ağzını bayrâmlaşalım Rümîdir Rümeli’niñ böyle olur bayrâmı		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lâ-edri
98b	-	Göñül bu âteş ile meclisinde sultânım Gül-âbdan olamaz ise laîf micmer olur		Müfre d	• — • — / • • — — / • — • — / •• —	Başlık: Sâbit
98b	-	Şırâf ile bizi qorqutma vâ‘ iz lutf-i Hâk çıkdı Geçenlerden işitdik biz ki anda qorquluk yoqdur		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
98b	-	Gelür mi yâda Râ’fet dün gice meclisdeki sâkî Benim hâlâ hayâlimden o şüh-ı dâl-fes gitmez		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ref’et
98b	-	Qıyâs etmeyin o şüh-şive-kârîñ haţtı gelmişdir Ruĥı âyinesinde ‘aks-ı zülfûñ siyâhıdır		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
98b	-	Yâri görünce qaldı göñül ‘arz-ı hâlden El degmedi şikâyete şükr-i visâlden		Müfre d	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Azmi- zâde
99a	-	Çatarsın gördük baş darda kıçlı dilbere şâ‘ ir Nezâket zevraqın qullanmada qorsan mısın kâfir		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
99a	-	Çekerek halka-i tevĥide teri rûyları şeyĥ ‘Âqıbet öyle za‘îf oldı ki bir hû çekeme		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / ••	Başlık: Belîğ

99a	-	Bir elde gül bir elde mül bezme geldiñ sâķiyā Kağısın alsam güli yāhud müli yā seni		Müfre d	— — • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Nedim
99a	Nābī	Gelmez huşūle maşlahat-ı vaşl-ı Nābīyā Teklif-i rüşvet eylemeyecek kethudāsı yoķ		Müfre d	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Nābī
99a	-	Rehā bulmaķ ne mümkün sūziş-i miñnetden ‘uşşāķa Fırāķ āteş vişāl āteş belā-yı intizār āteş		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ref’et
99a	-	Hasret-zede-i būs-ı leb-i yār olan ‘āşık Taḥsīl-i merām itmege ‘ıydı sened eyler		Müfre d	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Sābit
99a	-	Bir kere bezm-i fırķati seyr eyle durdun Nār-ı ğamīñla gör ne cigerler kebāb olur		Müfre d	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Lā-edri
99a	-	Bilür evvel nazarda müşteriler kıymetin anıñ Ḳumāş-ı vaşlı bir kez dilberiñ endāzeden geçün		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
99a	-	Çün ķadem başdı zemīn üzre ayağın öpdı ḥāk Reşķ idüp didi felek ‘yā leyteni küntü türāb’		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
99b	-	Peder-i seyf-i ‘Acem vālidesi ğaddāre Yatağan huyludur ‘uşşāķa cefā kılıcı		Müfre d	• • — — / • • — — / • •	Başlık: Lā-edri

						— — / • • —	
99b	-	Helvâlı idi vesile-i bezm-i şebânemiz Nev-rüz girdi araya bozdu miyânemizi		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Sâbit
99b	-	Perî nazarları teşhîrde tekellûf ider Cenâb-ı şeyhe sözüm yok güzel taşarruf ider		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
99b	-	Tek yâra cevri-i sitemini ta'lim itmesün Her ne iderse çarh-ı sitemkâra kâ'iliz		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Vecdî
99b	-	Didim ey şüh amân hasta-i 'aşkıñ oldum Didi terkîb-i vişâlim saña sağlık viremem		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lâ-edri
99b	-	Ben mi sâkî olayım bezme dururken sevdiğim Böyle simin sağlar billür bázular ise sen		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Nedim
99b	-	Tövbe itdim ki ele almayım artık câmı Meger ol sâkî-i gül-çehre ide ibrâmı		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lâ-edri
99b	-	Bu harâbâtda Şâbit olamam sultânım Dil-virânemi yapsañ da yıkılsam gitsem		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Sâbit
99b	-	Didim hâtûna karpuz gibi var mı		Müfre		• — — — /	Başlık:

		Didi git deli mi olduñ bir ʃasām var		d	• — — — / • — — —	Lā-edri
100a	-	Ḥaṭṭ-ı şeb-reng gelince o mehiñ gün yüzüne Didi ‘uşşāka güzeliñ giceler ḥayr ola		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
100a	-	Kışdırıp bir kıızı dün ḥaylice şıkdım memetin Kesiverdi didi of abū cānım ne oldun bu		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
100a	-	Biz mest-i ser-endāz mı ‘aşk-ı Ḥudāyız Zāhid bizi kendiñ gibi sersem mi şanasın		Müfre d	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Haşmet
100a	-	Kibārīñ ictinābı budur aḥbāb-ı qadīminden Ḥuḫūḫ isbātūñ eylerken zamān nekbetiñ söyler		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
100a	-	Zehr-i mār-ı felegi sen de içersin bir gün Gülme şāhım bu cihān qaldı mı gör Ḍaḥḥāk’a		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
100a	-	Ağlamış çehreli şūfi-i ‘abūsü’l-vechiñ Rūyına cennetde de girse beşāset gelmez		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Sābit
100a	-	Gāh mecmū‘a gibi koynuna qor gāh oqur Dil viren zāt yañılmaz ‘ulemā-zādelere		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
100a	-	Ḥaṭṭīñ nażar-ı ‘āşıka elbette girāndār Qıldan āğār ey şūḫ terāzū-yı muḥabbet		Müfre d	— — • / • — — • / •	Başlık: Nedim

						— — • / • — —	
100a	-	Vā' iz bizi taḥvīf eyle teşvīşe düşürme Sen maḥkeme-i rüz-ı cezādan mı gelürsin		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lā-edri
100 b	-	Cān virdi ğam-ı 'aşqdan ayrılamdı Mecnūn Meydān-ı muḥabbetde ḳadem böyle gerekdi		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lā-edri
100 b	-	Girye sermāyesidir müflis ile zühhādīñ Kām-rān itse de böyleleri rü'yā ḥülyā		Müfre d		•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lā-edri
100 b	-	Sīnede bir şūḥ mest-i kec-külāh ister gönül Bā' iş-i āh-ı nedāmet bir günāh ister gönül		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Vecdī
100 b	-	Bir gönül ḳalmış idi esbāb-ı ta' alluḳdan hemān Şimdi virdim anı da bir gözleri mestāneye		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
100 b	-	Şuna aġyāra ḳadeḥ ḥalḳa-i meclisde iken Ey perī ḫaşra uzatma ayaġın dā'ireden		Müfre d		•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Tigi Bey
100 b	-	'Aşḳ bir şem' -i ilahidir benim pervānesi 'Aşḳ bir zincirdir gönülüm anıñ dīvānesi		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
100 b	-	Žu' afāya helāl eylemiş ol māh-ı cihān Tutsam yer idim ḫāşılı bir gün ramazānı		Müfre d		— — • / • — — • / •	Başlık: Rāsih

						— — • / • — —	
100 b	-	Vā ^ç izā nār-ı ^ç azāb ile beni qorqutma Şol cehennem didiğñ āteş-i hicrān diñle		Müfre d		•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lā-edri
100 b	-	Ŧuymadıq bir düş gibi geçdi diyenler ^ç ıyda Şubḥ-tā-şeb hiç göz açmazlardı ḥ ^ç āb-ı rūzeden		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Vehbī
101a	-	Gelecek ḥaṭṭ-ı siyeh şafḥa-ı rūy-ı yāre Ḥüccet-i kādı ile virdim anı agyāre		Müfre d		•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lā-edri
101a	-	Bir vech-i iltizām alup bī-vefālıgı Kaldırdı mālİKānem iken āşinālıgı		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Lā-edri
101a	-	Şiḥneden pīr-i muğān muğbeçesin mi şaқınur Yoḥsa şeyṭān alacaқ kāfirinñ imānı mı var		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Sābit
101a		Ol muğbeçe bir küfre mi qor vā ^ç izi her şeb Her rūz ider ol kürside imānını tecdīd		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lā-edri
101a	-	Pederidir o bütüñ mānı ^ç -i gül-çin-i vişāl Ḥıfz ider tāze nihāli güli elbette diken		Müfre d		•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Belīğ
101a	-	Kişver-i dil gitdi elden ey şeh-i şāḥib-serīr Taḥṭ-gāh-ı sine-i ḥāl dil-i emīr ister emīr		Müfre d		— • — — / — • — — /	Başlık: Lā-edri

						— • — — / — • —	
101a	--	Hayāl-i zülf-i yār oldıkça gözde girye lâzımdır Yazıkdır şîşe-i bî-âb içinde böyle sünbüller		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Hâletî
101a	-	Söylemek kaçd itdigimce yâre derd-i hasretim Ağlamak tutar beni güftâra kalmaz kudretim		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lâ-edri
101a		Dün itdi pîr-muğan duhter-i rezi ikrâr Faķire yine anıñ va' de-i kerimesi var		Müfre d		• — • — / • • — — / • — • — / •• —	Başlık: Sâmî
101 b	-	Çünkü bir ' aşık dağı istersen ey meh kendüñe Ėamze-i cellâdına emr it iki cebin beni		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lâ-edri
101 b	-	Dağı kızmış kızarır muğbeçeden şerm eyler Duhter-i rez şıkılup gelmege ki bezme utanur		Müfre d		•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Neşet
101 b	-	Cânıma geldi ser-i küyunda 'azm itmiş iken Buldum ol mâh-veşi gökde arar iken yerde		Müfre d		•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Lâ-edri
101 b	-	Devlet-i vuşlata her rüz olurduk nâ'il Çıkşa ta' biri eger gördüğümüz h'âblarıñ		Müfre d		•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Nâbî
101	-	Nıgeh-i endâz-ı sitem olma gönül kesr itme		Müfre		•• — — / •	Başlık:

b		İtme mir'atı şikest kim seni çok şürete koyar		d	• — — / • • — — / • • —	Lā-edri
101 b	-	Dilber diñle gūy-ı dilārāyı unutduğ Vuşlat hevesi qalmadı hātırda yer ile		Müfre d	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Sırrı
101 b	-	Kimseniñ göñlüni nā-hağ yere kırma hader it Ki bir āyine-şikest olsa olur bīn nişter		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
101 b	-	Hāmesiz eyleyemez kendüsi bir harf edā Ben devātı hele pek cehl-i mürekkeb bulmadım		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
101 b	-	Rişte-i cān ile ol Yūsuf'a t̄alib olaniñ Āqıbet seyri idemez ipliği pāzāra çıkar		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Tigi
102a	-	Qıl hader alma şaqım 'aşıq-ı zārīñ āhın Seni bir şūh-ı sitem-kāra felek dūş eyler		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
102a	-	Gelecek haqq-ı ruħı sen de gidersin araya Hāl-i 'anber ile bāl mūmı yapışdır buraya		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Kāmī
102a	-	Cerrī sevmem kıyāmımda qala nā-mūsta' mil Sevdiğim kāfiyedir lafz-ı şerīf-i en'ām		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri

102a	-	Zann itme hat-ı şahife- rüyında ol mehiñ Cem' iyyet-i kulûbe qarınca du' asıdır		Müfre d	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Es'ad
102a	-	Kavuçcı-zâde şühı dâl 'arağcın alsam âğüşa Bu bâzâr-ı muhabbetde n' olur bir tağye kapsam ben		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
102a	-	Gülle-bâz olma ey dil her kâvuçcı-zâdeye zîrâ Zamânıñ ibn-i vağtı pek veledir tağye kapdırmaz		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
102a	-	Lükneti var dime şağın bî-vuğuf Ayrılmaz tatlı dilden ħurûf		Müfre d	— • — — / — • — — / — • —	Başlık: Kânî
102a	-	Âfiyetler ola ol 'aşığa kim bir şanemi Gice pehlüya çeküp ertesi ħamâma giden		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lâ-edri
102a	-	Ayân iken eşer-i ittiĥâd-ı şîşe vü seng Ĥilâf-ı cins ile ülfet-i belâ degil de yâ nedir		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Münîf
102 b	-	Didim ol gerden-i kâfûruñ üzre ben midir cânâ Didi ol bir ħarâmî zengedir dâ'im boğaz bekler		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
102 b	-	Keşte-i 'aşğın çoğaldı nice olur ħâlim benim Destime mağşerde de girmezse dâmânıñ seniñ		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Haletî
102	-	Qaldı nağş-ı kâkülüñ bu çeşm-i ħasret-pîşede		Müfre	— • — — /	Başlık:

b		Sevdiğim bir taze sümbüldür ço dursun şîşede		d		— • — — / — • — — / — • —	Lâ-edri
102 b	-	Luţfuñ dirîğ itmez idiñ bir zamân ile Çurbânîñ oldıgım o zamânı bilir misin		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Râsîh
102 b	-	Gelür şâyed diye şâh-ı hayâliñ çeşm-i giryâna Çıkar seyr itmege tıfl-ı sirişkim düş-i müjgâna		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Nâbî
102 b	-	Mescide de riyâ-pîşeler itsün ço riyânı Meyhâneye gel kim ne riyâ var ne mürâyi		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Yahya
102 b	-	Nice diş yâresi var sîb-i zenaḥdânînda Yine şeftâlû yemişler gibi bostânînda		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lâ-edri
102 b	-	Lebiñ emdikçe al terk itme şeftâlûyi ruḥsârîñ Nuḳulsuz bezm-i meyde Ḥaşmetâ şarâb müdâm olmaz		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Haşmet
102 b	-	Nedîm-i ḥâşşü'l ḥâşş idi eyyâm-ı ḥâtemden Kerem didikleri bî-kes 'aceb şimdi ne 'âlemde		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
103a	-	Mürîdi söyledi şeyḫiñ riyâ-furûş idigin Uzun kulaḳdan işitdim dırâz-ı gûş idigin		Müfre d		• — • — / • • — — / • — • — / • • —	Başlık: Lâ-edri
103a	-	Vir rızâ suḫan-ı ḳasem-i ḳismetine sulṫāñ ol		Müfre		— • — — /	Başlık:

		Āb-ı rû dökme şağın dehr-i Müslimân ise de		d		— • — — / — • — — / — • —	Neş'et
103a	-	Mâli hıarc it qalmasun bu şışedir vîrânede Nerd-i bâz-ı 'akl-ı evvel pul qomaz Şiştâne'de		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Kâmi
103a	-	Didim sînede ey meh-rû niçün hâl-i siyeh olmaz Didi bu milket-i Rûm'dır Hâbeş'den pâdişâh olmaz		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
103a	-	Görüb o gül-bedeni âh ü zâr iden bir mi Bu gülistâna benim gibiler hezâr gelür		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Kâni
103a	-	Āh itmesün mi 'âşık rûy-ı nigâra karşı Bülbül figâna başlar evvel bahâra karşı		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lâ-edri
103a	-	Gördüm raqîb oturmuş o gül-'izâra karşı Berdü'l-'acûze beñzer evvel bahâra karşı		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lâ-edri
103a	-	Lâleniñ bād-ı şabâ qapdı külâhıñ didi gül Kelle şağ olsun cihânda bir külâh eksik degil		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Sâbit
103a	-	Vâkı' â 'âlem-i rû'yâda o meh-i ruhsârı Hele bir kere çeken sîneye kim düş görmez		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lâ-edri
103	-	Teveccüh eylese dânişverân-ı dehre qazâ		Müfre		• — • — / •	Başlık:

b		Virir efendi zarūri hemāñ każāya rızā		d	• — — / • — • — / •• —	Lā-edri
103 b	-	Rikāb-āsā eger pāyine yāriñ yüz sürem dirsen Yolunda irtikāb ile aşılmağı başılmağı		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
103 b	-	Ramażānım seni kimler getirürdi k̄āle Var du'ā eyle kařādārıñ olan şevvāle		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
103 b	-	Mā eger mektüb-ı ne-nüvistim ' ayb-ı mā me-kün Dermiyān rāz-ı müştākān ka'em nā-mihr mest		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
103 b	-	Sevķ-i istiğnāda cāna istemem ağır behā Sen metā' -ı vaşlıñı gösterde kıymet bildir		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
103 b	-	Böyle cevır ile felek devri müdām eyler ise Tevbe olsun meye de būs-ı leb-i dilbere de		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
103 b	-	Ḥābda yāri görüp būsisini almaķ diledim Bir Ḥabeş beklermiş ben anı ḥāli şandım		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
103 b	-	Cihān içre büt-i deyre taşapanlar gerçi kāfirdir Seni ammā görüp de tařmamamaķ küfre berāberdir		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri

103 b	-	Zahm-veş açma dehen kimseye Loqmân ise de Merhem-i merhameti derdine dermân ise de		Müfre d	•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Neş'et
104a	-	Neccâr-ı şūhuñ kadehiñ var çat al çekşiş Mânend ara derd-i seri kerpeden keser		Müfre d	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lâ-edri
104a	Fâik	Gümüştâne emîni oldı şandım kendimi Fâik İdince nâ'il-i vuşlatımı ol şūh-ı sîm-ten		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Fâik
104a	-	Bir kebüter olsa yâra nâme göndersem didim Murğ-ı cânım âşyânıñdan didi gönder beni		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lâ-edri
104a	-	Güşmâl ile toqunmazdıq o şūhuñ teline Âhîrin yatmasa zânūsına tanbūr gibi		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Haşmet
104a	-	Şal keştî-i umürümü baır-ı tevekküle Aç bād-bân-ı himmeti yan gel de seyre baq		Müfre d	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Vehbî
104a	-	Aksine gerdân iden dulâb-ı çarhı âşıkıñ Mâcerâsın naql iderken gözi yaşı olmasun		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lâ-edri
104a	-	Destâr-ı perişânımı şarmaqdan uşandım Farz oldı baña şimden gerü bir kâtibi şarmaq		Müfre d	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lâ-edri

104a	-	Sākī ney-i mey gerçi şafā-yı ezeli'dir Revnağ virecek bezme terālelli yellidir		Müfre d	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Lā-edri
104a	-	Vefā ma'lūl iken gül-berg-i tab ^c -ı nāzeninimden Yazık ey gönca bāğ-ı leṭāfet-i bī-vefā ḳopduñ		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
104 b	-	Tiğ-i ğamze ile dün ^c uşşāğa ne işler kesdi Ḳanlar dökdi o cellād-ı felek ser kesdi		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
104 b	-	Ben saña bāde içme güzel sevme mi didim Benden niçün bu rütbe gürizānsñ ey gönül		Müfre d	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Lā-edri
104 b	-	Yāriñ ruḫuna gelse n'ola ḫaṭṭ-ı hümāyūn Zabt eylemege manşib-ı ḫüsni sened ister		Müfre d	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Belig
104 b	-	Eger ālūde-i ^c işyān ise dāmānım ey zāhid Anı taṭrīm ider bī-intihādır yāy-ı raḫmet var		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Belig
104 b	Fāzıl	Görenler dūd-ı āh-ı sine-i sūzānımı Fāzıl Didiler ğaliba semt-i sarāy-ı dilde yangın var		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Fāzıl
104 b	-	Māt idüp ferzānelikle şāhı çarḫ-ı kīne ver At sürüp şadranc ile kıydı piyāde ruḫına		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — /	Başlık: Lā-edri

						— • —	
104 b	Nābī	Arada itse bir emriñ ta' alluḡ fethine Nābī Aña etrāf-ı nā-mā'mülden esbāb olur peydā		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Nābī
104 b	-	Mey-i 'işret var ammā sāḡī-i meh-sīnemiz yoḡdır Anın çün neş'e-i keyfiyet verenimiz yoḡdır		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
104 b	-	Gelüp bu cānıma cānā 'aceb zevḡ-i şafā itdiñ Ḳalanlar şaḡ esen ḡalsun du' ālar işte biz ḡitdik		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
105a	-	Dest-māl elde ḡarām eyledi aḡzında saḡız Çıgnedi ḡeçdi bizi nāz ile ol kāfir ḡız		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
105a	-	'İzārında ol ḡaḡt üftāde kānıñ dūd-ı āhıdır Ruḡunda ḡālī 'aks-i merdüm-i çeşm-i siyāhıdır		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Belīḡ
105a	-	Ḳırarlar şimdi seng-i ḡa' n ile āyīne-i ḡalbin Muḡaddem ol ḡaḡt-āver ehl-i dilden eliñ almı		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
105a	-	Sāḡī eger ki meyle leb-ā-leb degilse cām Def' -i ḡumāra iki ḡolu ḡas temām ḡelür		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Belīḡ
105a	-	Ne kendi eyledi rāḡat ne ḡalka virdi ḡuzür Cihān buldı selāmet dayansun ehl-i ḡubür		Müfre d		• — • — / • • — — / •	Başlık: Lā-edri

						— • — / • • —	
105a	-	Derān der-geh geh geh geh küh u geh geh küh āmed geh Meşev eyemen eger hesti-i ze-luṭf ü ḳahru aña		Müfre d		• — • — / • • — — / • — • — / • • —	Başlık: Lā-edri
105a	-	Bir giden bir daḫi iḳbāl-i ḳuṫül eylemiyor Ġaliba rāḫata beñzer gibi iḳlīm-i‘ adem		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
105a	-	Bād-ı şabāya zülfi pāyiñ getür didim Geldi getürdi başıma sevdā ḫaberleriñ		Müfre d		— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: ‘ İlānī
105a	-	Yıḳanlar ḫāṫır-ı nā-şādımı yā Rab şād olsun Benim çün nā-murād olsun diyenler ber-murād olsun		Müfre d		• — • — / • • — — / • — • — / • • —	Başlık: Nāilī
105 b	[Rāḡıb]	Düşmeden aḫz-ı intiḳām gibi var mı bir şafa ²⁷³ Āh bu zevke Rāḡıb mürüvvet ḳomaz seni		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
105 b	-	Yazanlar peyker-i destimde bir peymāne yazmışlar Görüp mest-i mey-i ‘ aşḳ olduğum divāne yazmışlar		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Nef‘ ī
105 b	-	Mācerā var seni ḡarḳ-āb ider eşkim acırım Yüri ey baḫr-ı siyāh-ı kederim Aḳdeniz’e		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • •	Başlık: Lā-edri

²⁷³ Bu beyit Rāḡıb’a aittir. Bk. Yorulmaz 1989.

105 b	-	Olunca kıl kadar ‘aybı mekânın setr ider herkes Şadâ-yı çîn gelmez kâse-i müdâr-ı çîniden		Müfre d	— • — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
105 b	-	Varılmaz süy-ı maşûda tarîkiñ mâcerâsından Gözüm yaşı geçdi virmez eger olmazsa taş köprü		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
105 b	-	Dil sengîn olan erbâb-ı câha i‘tibâr olmaz Olur elmâs feş-i hâtim ammâ nâ-müdâr olmaz		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
105 b	-	Câm-ı ‘aşkıñ müsteḥakıñ gözle luḫ it sâķiyâ Ḳâbil-i feyz olmayan yârânı irşâd eyleme		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Hakkî
105 b	-	إذا دخل المد يتة دار قوم تطاپرت ال عد او ه من كو ادد		Müfre d	(?)	Başlık: Lâ-edri
105 b	-	Añladım göñlüm mi senden daḫi düşîze imiş Didi abo ne demek çek elin istersen kes		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Sünbül- zâde
106a	-	Gerçi kim gevrekçi kürekçi körükçi görgici İştirâkın şatun aldı cümlesi bir görgeci		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lâ-edri
106a	-	Diyemez şanmañız ol mihr-i cihân-ârâyı Beñzer ebrûma diyü ağızına almaz râyı		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Râğıb
106a	-	Ayıñ on dört gibi dün gice meclisde idiñ		Müfre	• • — — / •	Başlık:

		Çande aḥşāmladıñ ey bedr-i münirim bu gece		d	• — — / • • — — / • • —	Lā-edri
106a	-	Yetmez mi temāşā-yı cemā elde şunarsın Ey ‘ aşık-ı miñnet-zede buldıkça bunarsın		Müfre d	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Nabī
106a	-	Uşul ile maḳāmı buselek şordum o şeh-i nāza Didi kim kāriñ a‘ lāsı olur rāhat ile tenhāda		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
106a	-	Ser-ā-pā dīde-bāndır kemeriñ vaşlında ‘ aşıklar Çaçırma sevdiğim kālā-yı vaşlıñ soñra şimşirler		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
106a	-	Yumazsa āb-ı rahmet ehl-i cürmüñ cürmünü yā Rab Yā bu bī-ḥadd ü bī-pāyān olan deryāyı neylersin		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
106a	-	İmrenme görüp meyve-i bāğıñ ümerāniñ Kim şular anı gözleri yaşı fuḳarāniñ		Müfre d	— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: İlānī
106a	-	Şadā-yı rāhat alā revāḫı benden istimā‘ ile Çıyās olmaz uşul-i devr çarḫa bu semā ‘ ıydı		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Vehbī
106 b	-	Ṭurfa dükkān-ı ḫikemdir şu kühen-ṭāḳ gerdün Ne ararsan bulunur derde devādan ğayrı		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Rāğıb
106	-	Görünce mest-i ser-gerdān-ı ‘ aşkıñ ol büt-i ḫaffāf		Müfre	• — — — /	Başlık:

b		‘ Araḡ-rīz olduğı gl gibi nāzikterliđindendir		d	• — — — / • — — — / • — — —	Vehbī
106 b	-	Şafaḡ zann itme nāhīd-i felek bir al eteklik ile Seni ey mihr-veş gördükçe raşş eyler şafāsından		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Vehbī
106 b	-	Ey mīl sürme gözleriñ öp benden o māhiñ ‘ Arz eyle hicr-i siyehkārı mū-be-mū		Müfre d	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Sābit
106 b	-	Nāme ber-ḡāşid-i murğ olma ḡayāli ile benim Gözümüñ birisi der birisi revzen gözedir		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
106 b	-	Taḡta-i ders-i cünün sīne-i şad-ḡākımdır Şāneyiz mūşla-i zülfe varır silsilemiz		Müfre d	• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Cevrī
106 b	-	Ḥaddeden tel gibi çekdiñ kendüñe nār-ı dili Ey civān-ı sīm-keş şad āferīn üstādına		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Vehbī
106 b	-	Nice bir ḡūşe-i mescide zühd ile geçdi ‘ ömrüñ Şarāb-ı ‘ aşḡ ile mestāne ol zāhid riyādan geç		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Bākī
107a	-	İçerden āşinā ol taşradan bī-gāne şansınlar Bu bir zibā revīşdir ‘ āḡil ol dīvāne şansınlar		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri

107a	-	Baş açup girdim bugün meydān-ı ʿaşka ey gönül ²⁷⁴ Elvedā yārāna düşdüm nār-ı şevke ey gönül		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Bākī
107a	-	Arzu eyler kemend-i turre-i cānāneyi Bağlasañ zincirler ʿutmaz dil-i dīvāneyi		Müfre d	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Bākī
107a	-	Olduğ esir-i nīm nigāh-ı tegāfūlüñ Bir kayda daği düşmeyelim çözme kākülūñ		Müfre d	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Nefʿī
107a	-	Geldiklerine ʿāleme nādīm gibi bu halk Şöyle gider ki benmiş ölüsü dirisine		Müfre d	— — • / — • — • / • — — • / — • —	Başlık: Lā-edri
107a	-	O māhı şayd için bāb-ı havuzda olta eylerken Hevā-yı zūlf ile māhī-i cānım olṭayı yutdı		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Burhān
107a	-	Āh ey kāfir-i naḥvet ne kaçarsıñ bilemem Çāk-ı mihrāb mıdır yoḥsa benim āğūşum		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Nedim
107a	-	Dehānında zebānıñ hep görenler zann idüp şeksiz Komuşlar bülbüli incü kafes ile gülistān içre		Müfre d	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
107a	-	Tār-ı zūlf-i yār-ı nāzında aña ey çeşm-i ter Sāye-i müjgān ile bir ābnūsı şāne-yāb		Müfre d	— • — — / — • — — /	Başlık: Belīg

²⁷⁴ Bu beyit Bākī Divānı'nda yoktur. Bk. Küçük 1994.

						— • — — / — • —	
107 b	-	Ḥesāblaşdıķ o şūḥ ile bezm-i vuşlatda Bizim ol āfete bir cān bulundu geĉmişimiz		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
107 b	-	Ey helāl eyleme ebrū-yı niġār ile cidāl Ṭırnaġın kesse olur seniñ gibi helāl		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Fuzūlī
107 b	-	Ne sendendir ne bendendir ne ĉarḥı kīne-verdendir Bu derd-i dil-i ḥumār neş'eni cām kâderdendir		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lā-edri
107 b	-	Lāleniñ bād-ı şabā ġapdı külāhıñ didi gül Kelle şāġ olsun cihānda bir külāh eksik degil		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Sābit
107 b	-	Lāle dāġ-ı siyehiñ şaġlayamaz bir hefte ‘ Āşık elbette ider sūz-ı derūnın izḥār		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Yahya
107 b	-	Bāziĉe ḥāme vaşf-ı ḥüsn-i yāri ser-fürū itdi ‘ Aceb mi secde-i şükr itse böyle bir maḥal yazdı		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Rüşdī
107 b	-	‘ Arşaya biñ lu‘ b ile sürse eger ferzāne at Bir piyāde-ġāh olur eyler şeh-i devrānı mat		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Belīġ
107 b	-	Kemān-ı āhenin cevri ta‘ līm eylesen biñ kez Gene ol ġaşı yāyıñ ĉille-i cevri ĉekilmezmiş		Müfre d		• — — — / • — — — /	Başlık: Rāşid

						• — — — / • — — —	
107 b	-	Ne hevā ü ne kemān ü ne kemān-keş ancak İrdiren menziline tîri nidāy-ı yā-Ḥaḳ		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Neş'et
108a	-	Ḥāmdır buse dirîğ itse o nevreste nihāl Şabr idüp ğam yeme her meyve zamān ile olur		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Lā-edri
108a	-	Bu mekteb-i 'aşk içre ben eṭfālın elinden Ey levḫa-i dil taḫta-i āmed-şode döndi		Müfre d		— — • / • — — • / • — — • / • — —	Başlık: Rāğıb
108a	-	Ḥāne-i dil ne kadar 'aşk ile vîrān ise de Der-i ğamdan gene elbette misāfir bulunur		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Lā-edri
108a	-	Tār-ı zülf-i yār-ı nāzıñdır aña ey çeşm-i ter Sāye-i müjgān ile bir ābnūsı şāne-yāb		Müfre d		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Belîğ
108a	-	O perçemdir şad-ender-şad bu faḳḳ-ı nüşḫa-i semmūr Anı bir mağribīden aḫz idüp hıfz itdi fes		Müfre d		— — — — / • — — — — / • — — — — / • — — — —	Başlık: Hasīb
108a	-	Ḥālî şandım o mehiñ gül gibi ruḫsārını ben Ben gibi iki siyeh 'aşık-i āvāresi vār		Müfre d		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Rif'at
108a	-	El-ḫased ey bir vaḫa oldu mekānın dest-i yār El virirse böyle el virsün kişiye rüzgār		Müfre d		— • — — / — • — — /	Başlık: Lā-edri

						— • — — / — • —	
108a	-	Leb-i gül-fâmîñ keyfiyetin bintü'l' inebden şor Şuyuñdan münfehîmdir kıymet-i yâķüt-ı rû-nümâ		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
108a	-	Ķoparmağ ile göstere sin [...] ²⁷⁵ Ķoparmağ ile güller tiz şolar zirâ ki el eller		Müfre d		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Lâ-edri
108 b		Ŧoğrıñ yardımcı sı Allah'dır Şâhid-i şıdķım derûn şâhıddır		Beyit		— • — — / — • — — / — • —	Başlık: İzzet
108 b	İzzet	Sürerken mihr-veş yüz ĥâk-pây-ı zıll-i yezdâna Sürüldü nâşiyem Sivâs ilinde ĥâk-ı ĥızlâna	Seni şâhid anı bu ümmete bağışlasun Allah Budur ancak niyâzım dâ'imâ dergâh-ı sübhâne	Kaside /31 beyit		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Ķaşîde-i Berây-ı Ĥaķķı Pâşâ
109 b- 110a	Yüsri	Ĥam-ı zülfüñ deheniñ büz bütün efzûn ola tâ Ķimçig iken gelür âhûlara sünbül-i nev'â	Tertemiz bu gül-i gül-berg sezâdır Yüsri Bâğ-ı ŧab'ımdan eĥıbbâyâ idersem ihdâ	Kaside / 20 beyit		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Elfâz-ı Cinâs-ı Ķarbı Cenâb-ı Yüsri

²⁷⁵ Beyitin bu kısmı silinmiştir.

110a - 111a	Vehbî	Şâhenşeh-i ‘âlî-neseb sultân-ı memdûhü’l-haseb Fermânda Rum ü ‘Arab Hân Aḥmed-i kişver-güşâ	Tārîhi Sultân Aḥmed’iñ cārî zebân-ı lüleden Aç besmele ile iç şuyı Hân Aḥmed’e eyle du‘â	Kaside /28 beyit	Tarih	— — • — / — — • — / — — • — / — — • —	Başlık: Tārîḡ-i Çeşme vü Sebîl Der- Pişgâh-ı Bâb-ı Hümâyün
111a - 111 b	Surūrî	Ma‘id-i hicre-i miḥnet-i belâ-keş tâlib-i vuşlat Ki oldır cezbe baḡşın ma’ḡazından oḡuyan Mollâ	Miyâh-ı ebr-i rahmet eyleye sūz-ı dilin itfâ Muḡabbet nârına el-ḡaḡ yanup maḡv oldı yan Mollâ	Kaside / 20 beyit	Tarih	• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Tārîḡ-i Vefât-ı Yan Mollâ
111 b- 113 b	Vâsıf	N’eyledi gör baña o mâḡ-ı mehi Ṭaḡa düşürdi bu dil vallahi Geşt iderim ‘aşḡ ile deşt ü rehî Nâle vü eḡḡânımı şanma tehi Âh mine’l-‘aşḡ-ı vü ḡâlâtihi Aḡraḡa ḡalbi bî-ḡarârâtihi	Düşdi gönül Vâşıf o meh-i ṭal‘ata N’eyleyeyim irmez elim vuşlata Şabr olunur mı bu ḡadar ḡasrete Felek dili şaldı yem-i miḡnete Âh mine’l-‘aşḡ-ı vü ḡâlâtihi Aḡraḡa ḡalbi bî-ḡarârâtihi	Terci-i bend/ 16 bend		— • • — / — • • — / — • —	Başlık: Taẓmîn-i Vâşıf
113 b	Ulvî	Ḳıl naẓar ḡâlîme ey kişver-i ḡüsnüñ şâhı Ḡâḡ cevr eyler iseñ bâri esirge ḡâhi Ḳoma tenḡâda vü firḡatde dil-i ḡüm-râhı İrmesün çarḡa dir iseñ ²⁷⁶ bu ḡarîbiñ âhı Bezme gel bu gice ey ‘âlem-i ḡüsnüñ mâhı Yoḡsa yerden göge dek incinirim vâllahi	Ḡayriler ile nice bir bezm-i mey-nüş idesin Cür‘a-veş ḡâke şalup ‘Ulvî bî-hüş idesin Nice bir ḡavm-i ḡasûduñ sözüni ḡüş idesin Nice bir eyledigîñ ‘ahdi ferâmüş idesin Bezme gel bu gice ey ‘âlem-i ḡüsnüñ mâhı Yoḡsa yerden göge dek incinirim vâllahi	Müsed des/ 5 bend		— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Müsedde s-i Ulvî

²⁷⁶ D.dilersen

114a - 115 b	Nāhifî	Bedeniñden daği devr olmadın ey dil-i cāniñ İştigāl eyleye göz t̄a' atına mollaniñ	Ey Naḥifî ḡani bu bezm ki fānide Bunca dem hem-dem ü dem şöḡbet olan yārāniñ	Kaside / 46 beyit	Pendnāme	— • — — / — • — — / — • — — / — • —	Başlık: Mev' iza- i Muḡatta-i Naḥifî Efendi
115 b	Hāşimî	Şehā şeh̄r içre seyri var iken şaḡn-ı gülistāniñ Bilürsin 'ālemi yoḡdır bugün geşt-i beyābāniñ Gel ey Yūsuf liḡā gitme uyup ḡavline aḡvāniñ Ġamin artırma hicrān ile Ya' ḡüb dil-i cāniñ Sen ey meh gözleriniñ nūrusın erbāb-ı 'irfāniñ Gidersen ağlamakdan nūri ḡalmaz çeşm-i giryāniñ	Derūni Hāşimî' niñ hicrāniñ ile pūr-ḡamdır Aniñ gönlün yaḡup gitme esās 'aşḡı muḡkemdir İziñ tozundan ayru ehl-i 'aşḡıñ dādesi nemdir Cemāl-i bi'l-cemāliñ nūr-baḡş 'ayn-ı 'ālemdir Sen ey meh gözleriniñ nūrusın erbāb-ı 'irfāniñ Gidersen ağlamakdan nūri ḡalmaz çeşm-i giryāniñ	Müsed des/ 5 bend		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Müsedde s-i Hāşimî
116a - 117 b	Vehbî	Ey 'ināyetlü veliyyü'n-ni' amım V'ey 'atūfetlü celiyyü'l-hisemim	Bende-i Vehbî ḡarā' at mu' tād Dā' i-yi teşne-leb-i cūy murād	Mesne vi/ 30 beyit		— • — — / — • — — / — • —	Başlık: Sünbül- zāde Efendiniñ Berf Talebi İçün Defterdār Efendiye 'Arz-ı Hālidir
120a	-	Küçücük oḡlan biñ taḡyesi oldı tātā ²⁷⁷ Neni babam uçurır sū büh itmek pāpā	Müfte' alin fā'il müfte' alin fā'il Kim bu kitabı oḡur isteye gönlü lapā	Gazel/ 7		• • — — / • • — — / • • — — / • • —	Başlık: Ġazel-i Kāmî Lisān-ı Etfāl
120a	Münif	Hāliš-i pīr mufā-pişeniñ ²⁷⁸	İtse cemā ḡayli بزعم چeker	Kıt'a-i		— • — — / — • — — / — —	Başlık:

²⁷⁷ Bu gazel Kāmî Divāni'nda yoktur. Bk. Yazıcı 2017

- 121a		Ḥazrete māfir sözi ircāsı var	Ḳahbe ḥaṭab zevceni ḳocaması var	Kebir/ 23 beyit			Ḡalaṭāt-ı Cenāb-ı Münif
124 b- 125 b	Ref ī	Hey meded neş'e-i zātı var iken dilde füzün ‘ Ameli keyfe düşüp ḳaldıḳ ‘ amelden birün Nām-ı tiryāki ise başkaca bir dāḡ-ı derün Ehl-i keyfiñ ṭotalım tab‘i olurmuş mevzün LİK gün körlese küngürleyüp ister ma‘ cün Ḥāşılı düşme şakın idüp anı mey-gün Yiyüp ol zehri şekerdir deyü egdikçe boyun Engerek olsañ ider ‘ aḳrep-i bānuya zebün Ḳahve ma‘ cün tütün enfiye vü kāfir afyon İşte beş şeydir iden bizi ‘ azizim mecnün	Yevm-i şekk gicesi her güne alır kim ḥayret Baḳamaḡa semt-i semāya idemez hiç cür’et Şüphesiz ol gice olsaydı hilāli rü’yet Bir çöreklenmiş o māra dönüp anda ḳat ḳat Aña nisbet ile müferriḥ yine ehl-i ‘ işret Ki ider bezm-i şafāda düşe ḳalka ḥareket Keyf ü kem şorma Ref īā didi ehl-i ḥikmet Şekl-i ādemde heyūlası silinmiş şuret Ḳahve ma‘ cün tütün enfiye vü kāfir afyon İşte beş şeydir iden bizi ‘ azizim mecnün	Terci-i bend/ 5 bend		•• — — / • • — — / •• — — / •• —	Başlık: Men Leṭāyif-i Ref ī Kālāyī Der- Ḥaḳḳ-ı Ehl-i Keyf
125 b	-	İki beyt oldı nazm-ı ḥüsne ḥarf-i rāda çār-ebrü Birisı maṭla‘ -ı ḡarrādır anıñ bir maḳṭa‘ dır		Beyit		• — — — / • — — — / • — — — / • — — —	Başlık: Beyt-i Ref ī Kālāyī

Mensur Bölümler

Yp. Nu.	Müelli f	Eser Adı (varsa)	Baş	Son	Konu	Açıklamalar
117a			Ḥazretleriniñ pervāz-gāh hümā-yı şevḳ ü şafā lāne-i simurḡ ü ālā olan nādī-i behişt āyādileri şavbına ḥammāma nāme-i şevḳ ü	Sürür olasıñız bākī hem-vāre şehbāz-ı vişāl. Ṭair-i evc ḥuşul. Bād		Başlık: Çeşmi-zāde Reşid Efendi’niñ Esāmī-i Ṭuyūr-ı İltizām ile Bir Cevābına İrsāl İtdigi Şuret

²⁷⁸ Bu şiir Münif Divanı’nda yoktur. Bk. Kılıç 1995.

			ğarām ile inhā-kerde muḥabbet-i iḥlāṣ ü zıṣtleri budur ki cānib-i faḳīre irsāl buyurulan...		
119a			Ḥāb-ı kehf Terk-i Edhem Ḍarb-ı Rüstem Saḫāvet-i Ḥātım	Nazm-ı Firdevsī, Bī-rahmī-i, Nuğay Mehāvte-i Ḥamza	Başlık: Leṭāyifden Taḳlīd Ḳabūl İtmeyen Şeylerden
121a	İzzet Osman Efendi		Benim sa‘ ādetlü mürüvvetkārım efendim sulṭānım ḫazretleri inşallāh te‘ ālī ‘al’ıṣabāḫ	Bu ḫuşūşda ne ḳadar zaḫmet ise daḫı meyānda cāri olan āb-ı zülāl muḫāleṣeti icrā buyurup bu eṣnā نيدرلو ‘ırḳ rīz ḫicāb buyurmayup teṣrīfe himmetleri ile āb-ı ḫayāt iftiḫārımız (122a) cereyān ḫazīne-i germābe-i gerdūn olur ‘ināyetler mercūdır.	Başlık: ‘İzzet Oṣmān Efendi’niñ Bir Aḫbābına Laṭīfe-Güne Ḥamāma Da‘vet Ḍammında Şūret-i Teḫkiredir
122a	Kāmī		Benim ser-tāc-ı ibtihācım mürüvvetlü dāver-i ser-beraberim sulṭānım ḫazretleri herṣe ser ü ser-sebz-i serābistān serverleri	Ḥāṭıraları suāl olunur bāḳī. Hem-vāre saādet bād	Başlık: Ser-Maẓmūnı ile Kānī Merḫūm İnşā Eyledigi Ḳāimedir

SONUÇ

Mecmūaya yönelik hazırlanan tezlerin en önemli amacı mecmūada bulunan farklı formlardaki şiiirlerin ve dönemin popüler şairlerini yahut edebiyat tarihinde derin izler bırakmış şairleri gün yüzüne çıkarmaktır.

Mecmūalar yazıldığı dönemin ve mürettibin edebi zevkini yansıtmaması , o devrin en çok rağbet gören ve okunan şiiirlerinin ortaya çıkarılması ve divanlarda olmayan şiiirlerin tespit edilmesini sağlaması bakımından oldukça önemlidir.

Çalıştığımız bu mecmūa neticesinde elde edilen sonuçlar şunlardır:

Mecmūanın tertip tarihi ve mürettibi belli olmamakla birlikte mecmūada bulunan şiiirler genellikle 17 ve 18. yüzyıl şairlerine ait olduğundan bu mecmūanın 19.yüzyılda derlendiğine işaret etmektedir.

Mecmūada toplam 97 şair; 557 şiiir ve 4 nesir bulunmaktadır. Şiiirlerin 215 tanesi Lā-edri başlığı altında verilip kime ait olduğu bilinmemektedir. Ayrıca mecmūada en çok şiiiri olan şairler Belîğ (34) ve Sābit (32)'tir.

Yapılan bu çalışmada, mecmūada kullanılan nazım türleri incelenmiştir. Keşfgernāme, Hayyat-nāme, Dere-nāme, Berber-nāme gibi türünün ilk örnekleri olan türler kullanıldığı gibi Ramazaniyye, Sahilnāme, mersiye gibi bilinen nazım türleri de kullanılmıştır.

Mecmūada geçen belli başlı nazım şekilleri ise şunlardır: müfred, gazel, kaside, murabba, rubai, müstezad, terkiibend, terciibend, tahmis, kıt'a ve muhammestir. Mecmūada "Halimī Dede", "Azmi Dede", "Enisī "ve "İlānī " mahlaslarına tezkirelerde rastlanmamıştır. Derviş Yayabaşı-zāde, Servet ve Tigi mahlaslı şairler hakkında ise bilgiler çok azdır.

Daha önce yapılan çalışmada Nesībā, Derviş Yayabaşı-zāde, Enîsî, Habîb, İlāmî Kāfî, Râ' fet, Ref'et'e tezkirelerde rastlanmadığı belirtilmiştir. Ancak Nesibā, Ref'et ve Hābîb hakkında bilgi vardır. 'İlāmi, Kāfî 've Rāfet 'mahlaslarının yanlış okunduğu düşünülerek sırasıyla *İlānî*, *Kānî* ve *Ref'et* olarak düzeltilmiştir.

Mecmūada karşılaştırılan bazı şiiirlerin divanlarda bulunmadığı tespit edilmiştir.

Bunlar: Haşmet'e ait 4 rubai, Seyyid Vehbi'ye ait 1 müfred, Bâkî'ye ve Ulvî'ye ait 2 müfred ve Münîf'e ait bir galatattır. Ayrıca “Beliğ”, “Sabit” ve “Enderunlu Fazıl” a ait bazı şiirlerde, beyitlerin bir kısmının mecmuada eksik olduğu gözlemlenmiştir.

Derleyici tarafından seçilen nazım şekillerinde özellikle kaside, mesnevi, tahmis, gazel vb. uzun içeriklerde mahlaslar ve başlıklar bulunmaktadır. Ancak kıt'a, rubai ve müfred nazım şekillerinde çoğunlukla” Lā-edri” başlığı kullanılmıştır.

Ayrıca mecmūanın sonunda 4 şiir yer almaktadır. Bu şiirlerde sırasıyla Sā'id, Lebīb (2) Ahmed Baba Efendi mahlasları bulunmaktadır.

Mecmūanın divan gibi tertip edilişi, nazım şekillerinin ayrı başlıklar halinde ve sırasıyla verilmesi, bazı durumlar hariç, mürettibin seçme şiirlerden oluşan bir müretteb divan oluşturma çabası içinde olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak mecmūanın transkripsiyonlu metni hazırlanmış olup bilinen Şairlerin kayıtlarda olmayan bazı şiirleri tespit edilmiştir. Bununla birlikte dīvān edebiyatı şairlerinin edebi zevklerinin anlaşılabilmesi için söz sanatlarından önemli bir yere sahip olan benzetmeye dayalı unsurlar incelenmiş ve tablolştırılmıştır. Yapılan bu çalışmanın edebiyat sahasına katkı sağlayacağını düşünmekteyiz.

KAYNAKÇA

- AĞAOĞLU, G. A.(2013) *Mecmū-i Nefise*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Ü.
- AK, C. (2001). *Bağdatlı Ruhi Dīvānı (Karşılaştırmalı Metin)*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Yayınları C.2.
- AKKUŞ, Y. (2001). *Melhāme-i Cevri*. Sakarya: Sakarya Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi.
- AKSOYAK, M. A.-H. (2018). *Haşmet Dīvānı*. s.85-89 . Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı.
- ALICI, L. (1998). *Dīvān-ı Nāşid (inceleme-Tenkitli Metin)*. Malatya: İnönü Ü. SBE. Doktora Tezi.
- ALPAYDIN, B. (2007). *Ref' i-i Kalayi Dīvānı (inceleme metin)*. İstanbul : İstanbul Ü. SBE. YL Tezi.
- AVCI, İ. (2014). *Kırımli Abdullah Ramiz Paşa ve Dīvānçesi*. Turkish Studies , S.9.
- AYAN, G. (2004). *Lami Çelebi* . Ankara : Akçağ Yay.
- AYAN, G. (1994). *Lāmi' i Çelebi' nin Hayatı, Edebî Kişiliği ve Eserleri* . Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü , C.1.
- AYAN, G. (1998). *Lāmi'î, Vâmık u Azra (İnceleme-Metin)*. Ankara.
- AYAN, H. (1981). *Cevri Hayatı-Edebî Kişiliği, Eserleri ve Dīvânının Tenkidli Metni*. Erzurum.
- AYAN, Ü. (1987). *Lāmi' î Çelebi' nin Hüsn-ü Dili* . Ankara: Ankara Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi.
- AYDEMİR, C. K.-Y. (2013). *Mecmūalara Sorulması Gereken Sorular* . Turkish Studies
- AYDEMİR, İ. A. (1989). *Refi-i Āmidî Dīvānı*. Bursa: Uludağ Ü. Yüksek Lisans Tezi.
- AYDEMİR, Y. (2007). *Metin Neşrinde Mecmūaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler* . Turkish Studies , S.2, s.123.
- AYDEMİR, Y. (2007). *Metin Neşrinde Mecmūaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler*. Turkish Studie , S.2, s.123.
- AYDEMİR, Y. (2001). *Şiir Mecmūaları ve Metin Teşkilinde Mecmūaların Rolü* . Bilig , S.19, s.148.
- AYPAY, İ. (1998). *Lâle Devri Şairi İzzet Alî Paşa Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği, Dîvan ve Niğâr-nâme Tenkitli Metin*. İstanbul.

AYPAY, İ. (1992). *Nahifî Süleyman Efendi (Hayatı, Sanatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Dîvânının Tenkitli Metni)*. Konya: Selçuk Ü. SBE. Doktora Tezi.

BATISLAM, H. (1997). *Kāni' nin Mensur Letâifnâmesi ve Hezliyyâtı*. Adana: Çukurova Ü. Doktora Tezi.

BEKTAŞ, E. (2017). *Muvakkit-zade Muhammed Pertev Dîvânı*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı.

BEYZADEOĞLU. (2004). *S.Ali Sünbülzâde Vehbî Lutfiyye*. İstanbul: MEB Yay.

BEYZADEOĞLU. (1985). *Sünbülzade Vehbi Hayatı, Edebi Şahsiyeti, Dîvânının Tenkidli Metni ve İncelemesi*. İstanbul: İstanbul Ü. SBE. Doktora Tezi.

BOLAT, E. (2005). *Kabûli Mustafâ Dîvânı*. Ankara: Gazi Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi.

BULAN, A. (1993). *Hâşimî, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Dîvânının Tenkidli Metni*. Konya: Selçuk Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi.

BULUT, A. (2001). *Rasih'in Okçulukla İlgili Bir Manzumesi*. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü , S.17, s.96.

BURMAOĞLU, H. B. (1983). *Lâmi' î Çelebi Dîvânı (Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Dîvânının Tenkidli Metni)*. Erzurum: Atatürk Ü. SBE. Doktora Tezi.

CANIM, R. (2016). *Dîvân Edebiyatında Türler*. Ankara: Grafiker Yay.s.203.

ÇAKIR, M. (2018). *Yahya Nazım Dîvânı*. Sivas: Doktora Tezi.

ÇAVUŞOĞLU, M. (1977). *Yahyâ Bey, Dîvân*. İstanbul: Edebiyat Fak. Basımevi.

ÇEÇEN, H. (1996). *Dîvan-ı Fitnat (İnceleme-Metin)*. Malatya: İnönü Ü. SBE. Doktora Tezi.

ÇİFTÇİ, Ö. (2017). *Fatin Tezkiresi (HâTimetü' l-Eşâr)*. Ankara.

ÇIPAN, M. (1991). *Fasih Ahmed Dede Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Dîvânının Tenkidli Metni*. Konya: Selçuk Ü. Doktora Tezi.

DADAŞ, C. (1991). *18.Yüzyıl Şairlerinden Âtîf Efendi Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Dîvânının Tenkitli Metni*. Edirne: Trakya Ü. Yüksek Lisans Tezi.

DEMİRKAZIK, H. (2009). *18.Yüzyıl Şairi Mustafâ Fenni Dîvânı*. İstanbul: Marmara Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Doktora Tezi .

DEVELİOĞLU, F. (2012). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*. Ankara: Aydın Kitabevi.

- DİKMEN, H. (1991). *Seyyid Vehbi ve Dîvânının Karşılaştırmalı Metni*. Ankara: Ankara Ü. SBE. Doktora Tezi .
- DOĞAN, M. (1997). *Şeyhülislâm Es'ad ve Dîvânı*. MEB Yay.Türk Edebiyatı Dizisi.
- EĞRİ, S. (1997). *Lâmi'î'nin Şerefü'l-İnsân'ı*. Ankara: Gazi Ü. SBE. Doktora Tezi.
- EKİCİ, H. (2006). *Sahhâf Rüşdî ve Dîvânının Tenkitli Metni*. Balıkesir: Balıkesir Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi.
- ERKAL, A. (200). *Name ve İye Yazma Eserleri* . Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü , S.15, s.215.
- GENÇ, İ. (2018). *Esrar Dede Tezkiretü'ş-Şuarâ-yı Mevleviye*. s.121 . Ankara.
- GENÇ, İ. (1998). *Hoca Neşet, Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânının Tenkitli Metni*. İzmir: Kanyılmaz Matbaası.
- GIYNAŞ, K. (2011). *Şiir Mecmûaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası*. Selçuk ü. Edebiyat Fakültesi Dergisi , S.25, s.246.
- GÖKYAY, O. (1993). *Cönk TDV İslâm Ansiklopedisi*. . TDV Yay. , C.8, s.73-74.
- GÜLMEZ, S. (2006). *Cevri İbrahim Çelebi Hilye-i Çehâr Yâr-ı Güzin*, Adlı Eseri. İzmir: Dokuz Eylül Ü. Yüksek Lisans Tezi.
- GÜNAY, F. (2001). *Raşid (Vakanüvis), Hayatı, Edebî Kişiliği, Dîvânının Tenkitli Metni ve İncelemesi*. Edirne: Doktora Tezi.
- GÜRBÜZ, M. (2012). *Şiir Mecmûaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları 7 Mecmûa* . Turkuaz Yay. , s.107-112.
- GÜREL, R. (2018). *Enderunlu Vasıf Dîvânı*. İstanbul: Kitabevi Yay.
- HOCA, F. (2002). *Veysî Dîvânının Tahlili* . İstanbul: İstanbul Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi.
- HORATA, M. M.-O. (2018). *18.Yüzyıl Türk Edebiyatı*. Eskişehir: Anadolu Ü. Yay.
- HORATA, O. (2019). *Esrar Dede Dîvânı*. Ankara.
- İNCE, A. (2018). *Tekiretü'ş-Şuâra*. Ankara.
- İPEKTEN, H. (1990). *Nâilî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Bazı Şiirlerinin Açıklamaları*. Ankara: Akçağ Yay.
- İSEN, M. (1993). *Acıyı Bal Eylemek Türk Edebiyatında Mersiye*. Ankara: Akçağ Yay.s.13.

- KANAR, M. (2010). *Farsça-Türkçe Sözlük*. İstanbul: Say Yay.
- KAPLAN, M. (1981). *Neşatî Dîvânı*. Ankara: Ankara Ü. Yüksek Lisans Tezi.
- KARA, A. (2007). *İzzi Dîvânı (Tenkitli Metin-İnceleme)*. İstanbul: İstanbul Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi .
- KARACA, O. (1995). *Hâşimî Emir Osmân Dîvânçesi (Metin-Muhteva-Tahlil)*. Kayseri: Erciyes Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi.
- KAYA, B. (1991). *17.Yüzyıl Dîvân Şairi Mantıkî Ahmed Efendi ve Dîvânçesi*. Ankara: Hacettepe Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi.
- KAYA, B. A. (2003). *The Dîvân of Azmî-zâde Hâletî (Introduction and Critical Edition of His Dîvân)*. Harvard Ü. Yakınoğu Dilleri ve Edebiyatı Böl.
- KAYA, B. (2000). *Azmi-zâde Haletî' nin Sâkî-nâme'si*. Türkiyat Araştırmaları , S.24/2, s.81-106.
- KAZAN, Ş. (2003). *Üsküdarlı Sırî Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği, Dîvânı ile Şerhü Medhi' n-Nebî*. Ankara: Ankara Gazi Ü. Yüksek Lisans Tezi.
- KILIÇ, A. (1994). *Ahmed Neyli Dîvânı*. İzmir: Ege Ü. SBE. Doktora Tezi.
- KILIÇ, A. (2012). *Mecmûa Tasnifine Dair*, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları 7, Mecmûa. Turkuaz Yay. , s.81-95.
- KILIÇ, A. (2007). *Türkçe-Farsça Manzum Sözlüklerden Tuhfe-i Vehbi*. Turkish Studies , S.2/2, s.410-475.
- KILIÇ, F. (2003). *Şefkat Tezkiresi (Tezkîre-i Şu'arâ-yı Şefkat-i Bagdâdî)*. Ankara.
- KILIÇ, M. M.-F. (1995). *Türk Edebiyatında Ramazan Şiirleri* . TDV Yay. , s.2.
- KILIÇ, M. (1995). *Münif Antakî Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri, Dîvanının Tenkitli Metni ve İncelemesi*. Erzurum: Atatürk Ü. Yüksek Lisans Tezi.
- KÖKSAL, M. (2012). *Şiir Mecmûalarının Önemi ve Mecmûaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)*. Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları 7, Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı , s.411-435.
- KÖPRÜLÜ, F. (1999). *Türk Edebiyatı Tarihi'nde Usûl*, Edebiyat Araştırmaları . TTY Yay. , s.37.
- KÖSE, R. (1997). *Bursalı Lâmi' î' nin Şem' u Pervânesi (inceleme-Metin)*. Malatya: İnönü Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi .
- KURTOĞLU, O. (2004). *Lebib Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin-Sözlük)*. Ankara: Hacettepe Ü. Doktora Tezi.

- KUT, G. (1986). *Türk Dili ve Edebiyatı Anksilopedisi*. s.170 . Ankara: Dergah Yay.
- KUTLAR, F. (1996). *Arpa Eminizāde Sāmi Dīvānı*. Ankara: Hacettepe Ü. SBE. Doktora Tezi.
- LEVEND, S. (2014). Türk Edebiyatı Tarihi. Dergah Yay. , s.166-167.
- MACİT, M. (2018). *Erzurumlu Zihni Dīvānı*. Ankara.
- N.OKÇU. (1993). *Şeyh Gâlip Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri, Şiirlerinin Umûmî Tahlîlî ve Dīvânının Tenkidli Metni* . Ankara.
- OKATAN, H. İ. (2010). *Sürûri Dīvânı: Hayatı, Eserleri, İnceleme*. Ankara: Kendi Yay.
- ÖZDEMİR, M. (1999). *Neccārzāde Rızā Divânının Edisyon Kritiği*. Afyon: Kocatepe Ü. Yüksek Lisans Tezi.
- ÖZDİNGİŞ, V. (1998). *Sābih Hayatı, Sanatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divânının Tenkitli Metni*. Konya: Selçuk Ü. SBE. Doktora Tezi.
- ÖZER, B. (2004). *Dânişî Dīvânı (İnceleme, Metin, Nesre Çeviri, İndeks)*. Kocaeli: Kocaeli Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi.
- ÖZTEKİN, Ö. (1997). *Rāsîh Dīvānı (İnceleme-Tenkitli Metin-Özel Adlar Dizini)*. Ankara: Yüksek Lisans Tezi.
- ÖZTOPRAK, N. (2000). *Refî-i Âmidî. Cān u Cānān: İnceleme-Hüsn ü Aşk ile Karşılaştırma-Metin*. İstanbul: Türk Gev. Yay.
- ÖZTÜRK, E. C. (2015). *Lāmi' i Çelebi' nin Şevahiddü' n Nübüvve Tercümesi*. Ankara: Gece Kitaplığı.
- PALA, İ. (2010). *Ansiklopedik Dīvān Şiiri Sözlüğü* . istanbul: Kapı yay.
- PALA, İ. (1992). *Beliğ*. C.5, s.417 . Türkiye Diyanet Vakfı İslam Anksilopedisi .
- SAK, V. (1994). *Nāzım (İstanbul): Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Dīvânının Tenkidli Metni*. Konya: Selçuk Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi.
- SARI, S. (1993). *Vecdî Dīvānı*. Elazığ: Fırat Ü. Yüksek Lisans Tezi.
- SEZGİN, F. (1999). *Hadis Musannefatının Mebdei ve Ma'mer B. Râşid' in Camii*. Türkiyat Mecmūası , S.12.
- SEZGİN, F. (1955). *Hadis Musannefatının Mebdei ve Mamer B.Râşid' in Câmii*. Türk Mecmūası , S.12.
- SOLMAZ, S. (2005). *Ahdi ve Gülşen-i Şuarası(İnceleme-Metin)* . ankara : AKMB Yay.

- ŞARİPBKOVA, S. (2001). *Acem Sürûri ve Dîvânçesi*. Ankara: Ankara Gazi Ü. Yüksek Lisans Tezi.
- TANSEL, F. (1976). *Dîvân Şairlerinden Fenni' nin Boğaziçi Kıyılarını Canlandıran Mesnevisi: Sâhil-nâme*. Belleten , S.158, s.331-346.
- TARLAN, A. N. (1992). *Ahmet Paşa Dîvânı*. Ankara: Akçağ Yay.
- TARLAN, A. N. (2017) *Fuzuli Divanı Şerhi*, Ankara: Akçağ Yay
- TULUM, M. (2008). *Sûrnâme-Sultan Ahmed' in Dügün Kitabı*. İstanbul: Kabalcı Yay.
- UZUN, M. (2003). *Mecmûa*, TDV İslâm Anksilopedisi . C.28, s.265-268 . Ankara: TDV Yay.
- UZUN, M. (2003). *Mecmûa*, TDV İslâm Ansiklopedisi,C. 28, s.265-268,. Ankara: TDV Yay.
- ÜNLÜTÜRK, N. (2004). *Hâşimî Emir Osmân Dîvânçesi (Metin-Muhteva-Tahlil)*. İzmir: Dokuz Eylül Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi .
- ÜZGÖR, T. (1991). *Fehim-i Kadim Hayatı Sanatı, Divan'ı ve Metnin Bugünkü Türkçesi* . Ankara : TTK basımevi .
- VARIŞOĞLU, M. (1997). *Hatem, Hayatı, Edebi Kişiliği, Dîvânının Tenkitli Metni ve İncelemesi* . Erzurum: Atatürk Ü. SBE. Yüksek Lisans Tezi.
- YAZAR, İ. (2007). *Kâni Dîvanı (İnceleme-Metin)*. İzmir: Dokuz Eylül Ü. Doktora Tezi.
- YAZICI, G. (2017). *Edirneli Kâmi ve Dîvânı* . Ankara.
- YENİKALE, A. (2017). *Sünbülzâde Vehbi Dîvânı*. Ankara.
- YENİKALE, A. (2011). *Sünbülzâde Vehbi Şevk-engiz*. Kahramanmaraş: Ukde Yay.
- YILDIZ, A. (2018). *Mecmû'a ve Mecmû'a-i Eş'âr Kavramlarının Zübdetü'l-Eş'âr ve Zeyllerindeki Kullanımları Üzerine*. Bilig , S.86, s.171.
- YILMAZ, K. (2020). *18. YY. Hattat Şairi Suyolcu-zade Necib ve Dîvânı*. Ankara: Gazi Yay.
- YILMAZ, K. (2001). *III. Selim (İlhamî): Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânının Tenkitli Metni*. Edirne: Trakya Ü. Yay.
- YORULMAZ, H. (1989). *Koca Ragıb Paşa Dîvânı*. İstanbul: İstanbul Ü. Yüksek Lisans Tezi.
- ZAVOTÇU, G. (2017). *Rıza Tezkiresi* . Ankara.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

ARSLAN, M. ‘*Nesībā*’ <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nesiba-nesiba-tevfika-hanim> . Erişim Tarihi: 22 Nisan 2022

KUT, G. ‘Lamii Çelebi’ <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/lamii-celebi-mahmud-osman>Erişim Tarihi: 22 Nisan 2022.

SARAÇ, Y. “Kemalpaşazade”, <https://islamansiklopedisi.org.tr/kemalpasazade>. Erişim Tarihi: 22 Nisan 2022

YEKBAŞ, H. “*Enderunlu İbrahim Rāsih*” <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rasih-enderunlu-ibrahim-rasih> Erişim Tarihi: 22 Nisan 2022.

<https://www.kuranvemeali.com/>

<https://www.kuranvemeali.com/>

<http://ekitap.ktb.gov.tr>

<http://teis.yesevi.edu.tr>